

Janderup og Billum sogns Folketælling 1787 Revideret/Alternativ udgave.

Dette er et forsøg på at gøre rede for alle familier og personer og gårdene i Janderup og Billum sogne ved folketællingen 1787.

Med udgangspunkt i folketællingen er oplysningerne rettet/suppleret så de stemmer med kirkebøgernes oplysninger.

Alle personer er så vidt mulig angivet med fuld navn, og ikke kun kaldenavnet.

Forældrenes vielse og børnenes dåb samt dødsfald er kontrolleret mod folketællingen, og jeg har forsøgt at finde vielse, dåb, og dødsfald, også i andre sogn, som er relevant for Janderup og Billum sogne.

Desuden er der brugt oplysninger fra de 3 bøger om Janderup og Billum sogne bind 1 – 3. I de 3 bøger kan findes mange flere oplysninger, så det kan anbefales at anskaffe dem hvis man vil vide mere.

Desuden er der indsat oplysninger fra Ole Westermanns afskrifter af Chr.5. matrikel fra 1683, og oplysninger fra andre kilder fundet på nettet.

I forbindelse med afskriften af folketællingen 1787 har jeg givet hver familie / gård et nr. f. eks.

”FT87 nr. xxx” I dokumenterne med viede, døbte, døde og konfirmerede har jeg indsat dette nr. ved personer eller skifter. Har man fundet et nr. der henviser til en bestemt person, kan man søge i de øvrige dokumenter ved at søge på nummeret. Har man fundet en bestemt person i dokumenterne kan man også finde ud af hvilken gård personen har boet på, og læse mere om personen og gården ved at finde nummeret i folketællingen.

Det gælder også i afskrifterne fra de omkringliggende sogne, hvor jeg så blot har tilføjet sognets navn foran FT87 nr. xxx.

Der er dog ingen garanti for at jeg har mærket alle personer i en familie med et nummer. I parentes er indsat oplysninger som kan være fakta eller mine teorier.

Bemærk: Der er gjort meget for at alle oplysninger er rigtige, men der er trods det ingen garanti for at alt er korrekt, og at alt er medtaget, så kontroller alle oplysninger selv.

Gengivelse af dele af dette dokument er tilladt til ikke kommercielle formål.

Hjælp med at gøre disse dokumenter bedre ved at sende mig tilføjelser og rettelser. Alt har interesse, f. eks skifter jeg har glemt, eller oplysninger om de personer jeg ikke har kunnet gøre rede for.

Rettelser/tilføjelser sendes på mail til:

henning@el-vis.eu

Besøg også min hjemmeside hvor de øvrige afskrifter fra området findes. <http://el-vis.dk/Slaegt.html>

Bemærk: Annoncer på min hjemmeside er nødvendig for at holde udgifterne nede, og dermed sikre slægtsiden i fremtiden.

Du kan hjælpe mig ved, at klikke på mindst 1 annonce hver gang du besøger min side, køb er ikke nødvendig.

Det er Google der bestemmer hvilke reklamer der vises, jeg har ingen indflydelse derpå.

Det er også muligt at give et bidrag på Mobilpay +4523921545

Intet bidrag er for lille, og ej heller for stort. Det kan have stor betydning for fortsat drift af slægtsiden.

Jeg håber at rigtig mange får glæde af disse

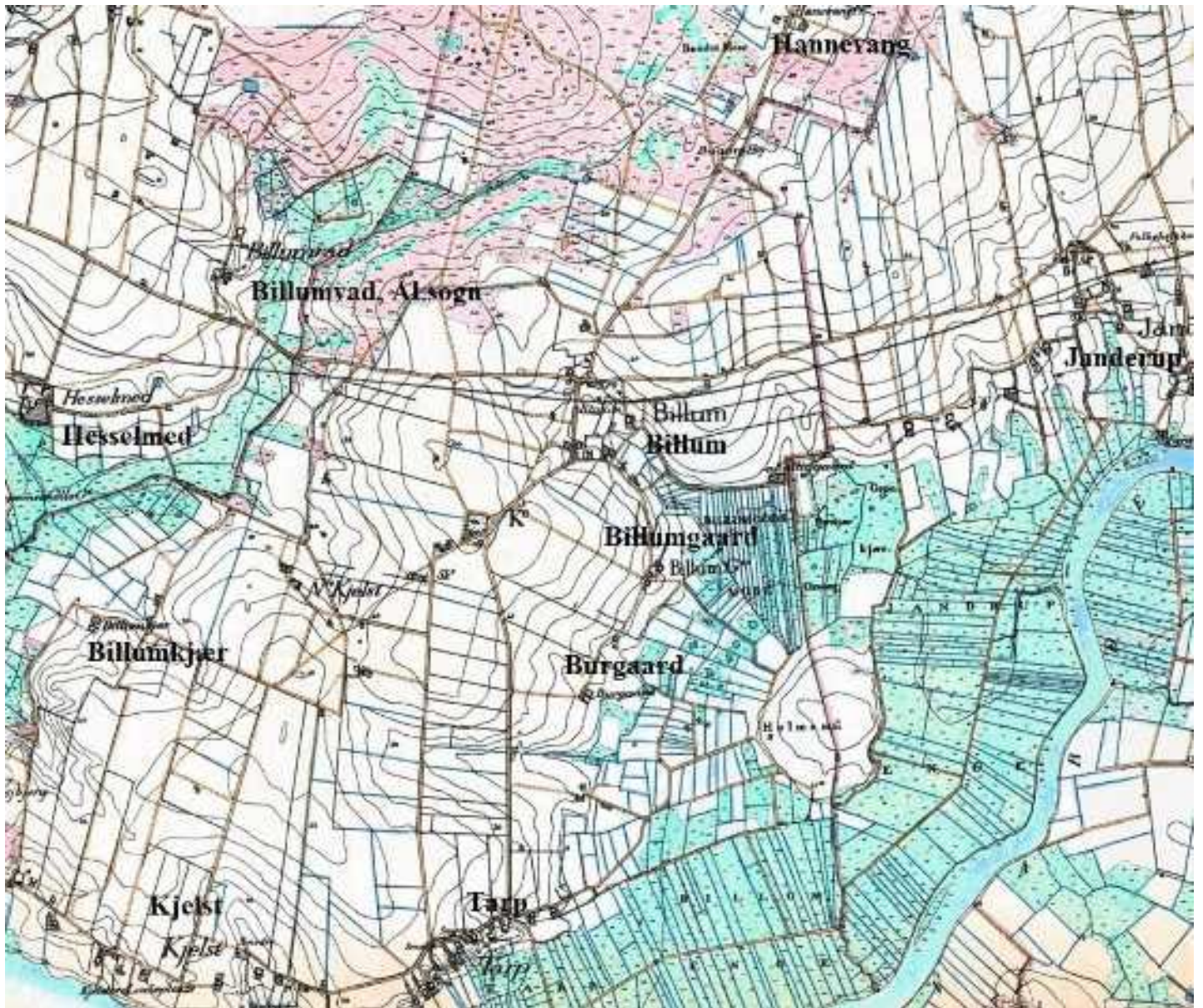
dokumenter Henning Jensen Gl. Vardevej 131, 6715

Esbjerg N. Dato for første udgave : 30. dec. 2022

Dato for sidste rettelse : **1. november 2024 (her kan du se om du har den nyeste version)**

Janderup sogn. Familie 1 - 98

Billum sogn. Familie 100 - 163

Janderup

Opslag 2

General Optegnelse paa folketallet i Janderup og Billum sogne den 1. ste juli 1787.

Opslag 3

Familie nr. 1

Janderup By

Peder Jessen 37 Gift 1. gang. Beboer en bonde gaard (23 aug. 1750, 7. april 1826 – 75 år)

Kiersten Maria Jesdatter 25 Gift 1. gang. Kone (døbt 14 marts 1762, begr. 23 marts 1800 – 38 år)

(gift 18. oct. 1781. Hun er datter af Jes Jessen Rabek og Maren Andersdatter i Hyllerslev. Han er søn af Jes Mortensen og Hedvig Elisabeth Bennetsdatter. Hedvig var datter af den tidligere fæster Bennet Iversen og Mette Andersdatter og født på gården 1719)

Jes Rabek Pedersen 5 Ugift deres børn (30 juni 1782)

Helvig Elisabeth Pedersdatter 4 Ugift deres børn (8 april 1784)

Anders Jessen 20 Ugift tjeneste folk (Peder Jessens broder, døbt 24 jan. 1768)

Malene Christensdatter 21 Ugift tjeneste folk (26 dec. 1764)

Jes Mortensen 70 Gift 2. gange. Mand. Opholdsfolk (døbt ca. 1712, begr. 2 juni 1795 – 83 år)

Kiersten Lasdatter 62 Gift 1. gang. Kone (døbt 10 april 1726 begr. 2 juni 1795 – 69 år)

(gift 4 marts 1762. Han var først gift 26 oct. 1741 med Hedvig Elisabeth Bennetsdatter der blev begravet 29. nov. 1761 – 42 år. Jes Mortensens dåb er ikke fundet, men han er søn af Morten Pedersen og Karen Jensdatter i Janderup ifølge skiftet efter Mette Berthelsdatter i Ho 1753. Kirsten Lasdatter er datter af Las Madsen og Birgitte Nielsdatter i Janderup. De blev gift i Ho sogn 1718. Las Madsen døde 1774. Birgitte Nielsdatter døde 1766)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

19. Iver Christensen 1 gd 411389 al². Ejer: J.Stigelmann i Kiel

Janderup og Billum sogne bind 2:

XII (4300) MAT. NR. 30, NYGARDSVEJ 10.

1661 opføres Kristoffer Hvas som ejer. Han var dog død dengang, men må have ejet gården og har vel lagt den under Søvig, som han oprettede og gjorde til en herregård. Fæsteren var Hans Frandsen. 1675 nævnes han i en arvesag fra Billum.

1688 var fæsteren Iver Christensen; propritæren var Stegelman i Kiel, der var pengeudlåner og nok har overtaget gården for et tilgodehavende, men den kom dog ret hurtig atter under Søvig. 1700 var proprietæren Anders Nielsen, Søvig; en snes år senere hørte den under Hesselmed. 1717 begravedes Iver Christensen. Sønnen Bennet Iversen har vist allerede 1713 overtaget driften; ved den tid døbt hans første barn. Han efterfølges vistnok af Jes Mortensen, f. 1717.

1748 var ejeren Mads Rygård, Store Hebo. Vistnok i 1790'erne købes den i selveje. Siden 1780 drev Jes' søn Peder Jessen gården, mens faderen og hans 2. kone, Kirsten Larsdatter var på aftægt.

Peder efterfølges ca. 1807 af svigersønnen Jens Bondesen. Peder Jessen blev boende på aftægt til sin død 1826. Jens Bondesen, f. 1781 på 22a, var med i englandskrigene. 10. oktober 1806 viedes i Janderup kirke soldat Jens Bondesen og Hedvig Elisabeth

Pedersdatter. S. å. døbt deres lille datter i kirken. Hun fik navnet Kirsten Marie Jensdatter. Hun giftede sig ikke. 1839 flyttede hun til Hennegård. Hun indstiftede et legat for værdigt trængende i Janderup sogn (se legater).

En anden datter blev g. m. Laurits Jensen, Porskær. Sønnen Bonde Jensen, f. 1815, fik skødet 1839. Han giftede sig s. å. med Maren Catrine Hansdatter, f. 1817 på 9a. Jens og Hedvig blev boende på aftægt.

Familie nr. 2

Janderup By

Niels Andersen 59 Gift 3. gang, Gaard Beboere (døbt 18 juli 1728, begr. 4 juli 1790 – 63 år)

Maren Pedersdatter 39 Gift 1. gang, Kone (døbt 1 aug. 1751, begr. 21. dec. 1788 – 40 år)

(gift 22 nov. 1777. Han var først gift 29 jan. 1761 med Maren Knudsdatter der døde 1767. Han blev gift 2. d. 21 oktober 1768 med Maren Nielsdatter af Bandsberg der blev begravet 25 aug. 1775. Niels Andersen er søn af den tidligere fæster Anders Nielsen og Maren Christensdatter. Maren Pedersdatter er datter af Peder Knudsen og Mette Christensdatter i Billum, se FT87 nr. 104. Hun havde en bror Christen Pedersen FT87 nr. 99 i Oksbøl, Ål sogn)

Anders Nielsen 24 Ugift, Børn af første ægteskab. Landsoldat (6 jan. 1764)

Maren Nielsdatter 25 Ugift, Børn af første ægteskab (13 sept. 1761)

Peder Nielsen 7 Ugift, Børn af sidste ægteskab (5. sept. 1779)

Maren Nielsdatter 5 Ugift, Børn af sidste ægteskab (20 jan. 1782)

Johanne Madsdatter 26 Ugift, tjeneste folk (11 jan. 1761)

Peder Jacobsen 12 Ugift, tjeneste folk (Jacob Abrahams barn af Kraunse? døbt 8. Trinit. 1774)

Dorthe Andersdatter 55 Ugift, Niels Andersens søster, Contract (døbt 2 maj 1734, begr. 23 juli 1790)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

18. Anders Nielsen 1 gd 557338 al². Ejer: Christopher Clemmensen i Ribe. (Han hed vist Anders Nissen og var gift med Inger Jepsdatter)

Janderup og Billum sogne bind 2:

XI (6502) MAT. NR. 29, GAMMELGARD, V. JANDERUPVEJ 35.

XI var ligeledes gammelt Hesselmed gods. Også den var sat højt i landg. 4 rdl., 1svin, 4 torsk, 1mk. lybsk i gæsteri samt 1ørte rug til præsten. Desuden brugte den af kirkens jord både ager og eng til 1 td. bygs udsæd og 1læs hø.

1630 synes Peder Frandsen at bo her. 1661 Anders Nielsen. 1662 blev han søgt af Christen Poulsen i Alslev, fordi Anders på grundlag af nogle breve havde påberåbt sig ret til en del af sal. Niels Hansens efterladte bo i Alslev og fået godset udlagt, men ikke havde afleveret brevene; alslevmanden ville derfor have ham dømt til »selvtolvt« at »indføre- (tilbagelevere) godset og dømt »for slig ulovlig gerning at bøde«. Men dommen kom til at lyde således: »Så efterdi i dag bevises for mig med lodseddell, som er skreven med herreds skriver Jens Byrgesens hånd og underskrevne, hvilket udtrykkeligt formelder på alt, hvis (hvad) som for'ne Anders Nielsen er udlagt af Niels Hansens bo til gælds betaling. Nok bevises med tingsvidne 8. april 1662 af Skast herred, at. Anders Nielsen 16. okt. 1660 for tingsdom frembød 2 breve, som lød på salig Niels Hansen, Alslev, om Apelone Mortensdatter eller nogen på hendes vegne ville dem anamme, efterdi han havde fået udlæg af lodseddell for sin gæld. Da var der ingen, som ville anamme eller modtage og for'ne Anders Nielsen for retten skal have lyst efter samme breve til Skast herredsting 8. april sidst forleden og berettede, de var hannem forvildet fra og da erbød sig den dag imod for'ne Christen Poulsen at ville give ham tingsvidne på, de ikke skal komme ham eller Apelone Mortensdatter til skade, men hvor de findes at være død og magtesløs. Da ved jeg efter berørte lejlighed ikke at tilfinde for'ne Anders Nielsen for de 2 breve at lide nogen tiltale«.

1674 stævnedes Elisabeth Pedersdatter, St. Hebo, ham for tiende, men han påstod, han skyldte hende ikke »en skilling eller skillings værdi«, og han blev frikendt. 1680 frembød han på tinge »Liden Mads Nielsens gods«, sikkert udlagt for gæld, men ingen ville købe det. Han må være død omkr. 1690, og enken giftede sig med Niels Pedersen, der var fæster 1700 og døde 1723. Herefter overtog Anders Nielsen fæstet. Borgmester Carstensen, Ribe, havde som nævnt overtaget noget af Margrethe Vorms gods, heriblandt XI, som han 1706 solgte til sin svoger J. N. Hoe, præst i Ho, der ejede flere bøndergårde. Derefter var XI kommet under Hesselmed, hvor alt var i 1740'erne, senere en tid under Hennegård og atter under Hesselmed, hvorfra det købtes i selveje i 1790'erne. Anders Nielsen var g. m. Maren Christensdatter. Han døde ved juletid 1750. Skiftet viste et af den tids veldrevne bondegårde og solide hjem. Der var 6 heste, 1føl, 7køer, 2 stude (3 år) a6 rdl. 4 mk., 6 a 5 rdl., 4 a 3 rdl., 4 kvier, 4 får, 4 gimmer (hunlam), 5 ronlam .....

Enken sad med gården en tid, til sønnen Niels Andersen fik den. De havde i 32 år en pige på gården, Maren Madsdatter fra Lundtarp (Søndertarp, Lunde). Hun efterlod sig bl.a. en sort muffe. Auktionen over hendes efterladenskaber indbragte 18 rdl. Hun havde ingen livsarvinger. Niels Andersen var gift 3 gange, sidst med Maren Pedersdatter. Sønnen Anders Nielsen af 1. ægteskab fik gården ca. 1791; det år blev han g. m. Maren Nielsdatter, f. 1770, formodentlig fra 25a. Den yngste søn Hans Andersen, f. 1801, overtog gården 1839, det år faderen døde. 1842 giftede han sig med Margrethe Karoline Madsen, f. 1811 i Varde landsogn.

Familie nr. 3

Janderup By

Hans Christensen Felding 60 Enkemand, Huusmand (29. sept. 1725 i Mejls, Varde. Død 1797 i Henne sogn, se skifte)

Karen Hansdatter 16 hans datter, Contract (2/4 1768 i Mejls, død i Nederfidde, Henne sogn 1798 – 32 år)

(Han blev gift 1756 i Horne sogn med Johanne Andersdatter Tromborg, han da fra Mejls i Varde. Hun døde i Janderup 1783. Han blev gift 2. gang 2. juli 1788 i Henne sogn med enke Maren Pedersdatter Borre af Overfidde. Hun døde 1811 i Henne.

Hans Christensen Felding er formentlig søn af Christen Felding i Mejls, Varde sogn)

Det er formentlig Hans Feldings søn Anders Hansen Felding FT87 nr. 25 ? der senere overtager en gård, FT87 nr. 161 i Hannevang, Billum sogn)

Familie nr. 4

Janderup By

Maren Sørensdatter 43 Ugift, Huuspige (7. april 1745, Søren Olufsens datter i Hyllerslev)
(Hun fik en uægte datter Johanne Christensdatter døbt 1771)

Familie nr. 5

Janderup By

Mette Bennedsdatter 59 Enke gift 1. gang. Beboer en bondegaard (19 oct. 1727, begr. 24 jan. 1798 - 72 år)
(gift 28. oct. 1754 med Jep Madsen der døde 1776. Hun er datter af Bennet Iversen og Mette Sørensdatter. Jep Madsen var søn af den tilligere fæster Mads Jepsen og Maren Jensdatter og døbt 8 juli 1714)

Mads Jepsen 30 Ugift hendes børn (7 sept. 1755)

Benned Jepsen 28 Ugift hendes børn (6 nov. 1757)

Jens Mathias Jepsen 26 Ugift hendes børn (13 april 1760)

Mette Marie Jepsdatter 24 Ugift hendes børn (17 april 1763)

Hermannd Knudsen 11 Ugift tjeneste dreng (25. feb. 1776)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

17. Jep Madsen ½gd 247133 al². Ejer: Mølbygård

Janderup og Billum sogne bind 2:

X (2601) MAT. NR. 28. V. JANDERUPVEJ 29.

Gården hørte i gammel tid under Hesselmed og var 1630 fæstet af Søren Jensen og Peder Jensen. 1661 var Mads Nielsen fæster og Margrethe Worm ejerinde. Efter hendes død til datteren Barbara og dennes mand Kristoffer Philip Kurtzer, Mølbygård, som arv. Som medarving og formynder solgte Kurtzer i 1687 Lydumgård til Peder Clemmensen, og ejendommene i Janderup gik samme vej (se VIII). 1680 tog fæsterne Jep Madsen og Mads Nielsen et stokkenævne på, at deres gård var ganske forskyldt, så de ikke kunne tåle at udgive den contribution og afgift, da »deres ager og eng er ganske slet og ringe«. Desuden klagede Jep Madsen over, at hans gårdpart var ringere end gårdmandens. X havde i matriklen fået hartk. 4510, og det og landg. var alt for højt, så en god måneds tid senere tog Jep Madsen et tingsvidne af 4 danemænd på, at de i de 30 år, de kunne mindes, var den tønne rug og 6 skp. byg, som i matriklen var indført som landg., aldrig blevet svaret, hverken til velbårne fru Worm eller de nye husbonder Chr. Lange, Hesselmed, eller Kurtzer. Der var kun svaret »den rette skyld af Arilds tid« 2 rdl., 2 torsk og 1 svin. Ved søskendeskiptet efter fru Worm var hartk. 4330. Dette havde man forkyndt for lensmanden. Om ikke før så ved landmålingsmatriklen 1688 blev hartk. nedsat væsentligt. Om Jep Madsens forhold under mordsagen mod Bramming se VIII.

1725 skødes X sammen med de andre lydumgårdejendomme i sognet til Hesselmed. Fæsteren hedder nu Mads Jepsen, g. m.

Maren Jensdatter. Deres søn Jep Madsen, der en tid opholdt sig i Tønder, overtog gården efter faderens død 1744.

1770 blev disse lydumgårde lagt under Hennegård. 1778 havde Jeps enke fæstet. 1789 var X atter under Hesselmed. Fæsteren var Mads Jepsen, g. m. Karen Christensdatter. Han byggede nyt stuehus og stald 1808; det er de bygninger, der står i dag. Han døde 1812.

Hesselmed fæsteprotokol:

30. nov. 1750 fæster Jep Madsen, barnefødt i Janderup, den halve gaard i Janderup som hans fader Mads Jepsen forhen i fæste havde og fradøde. Jep Madsen giver sin gamle moder klæde, føde og ophold, og giver sine søskende hvad de arvelig efter faderen er tilfalden.

Opslag 4

Familie nr. 6

Janderup By

Hans Sørensen 48 Gift 1. gang. Gaardbeboer (3 april 1738 i Guldager, begr. 24. sept. 1807 – 73 år)
Kirsten Pedersdatter 53 Gift 2. gang. Kone (19. april 1733 i Skødstrup, Ål sogn, begr. 4. feb. 1816 – 85 år)
(gift 1 juli 1785. Hun var først gift i Ål sogn 6. dec. 1764 med Christen Pedersen (Brix) der døde 1783. Hans Sørensen var søn af Søren Olufsen i Sædding, Guldager sogn. Kirsten Pedersdatter er datter af Peder Hansen og Maren Nielsdatter i Skødstrup, Ål sogn. Hun kaldes Kirsten Hansdatter både i FT87 og i skiftet efter Birthe Jensdatter 1790, men det skyldes sikkert af hendes far hed Hansen?)

(Christen Pedersen "arvede" tilnavnet Brix / Brich efter hans forgænger på gården Christen Nielsen Brich fra Skødetrup, der døde i Janderup 1760. Han var søn af Peder Christensen og Karen Jensdatter (opholdskonon herunder))

Peder Christensen 13 Ugift Børn af første ægteskab (5. marts 1775)

Ingeborg Christensdatter 9 Ugift Børn af første ægteskab (17 jan. 1779)

Christen Nielsen 19 Ugift tjeneste karl (22. oct. 1769 ?)

Karen Jensdatter 79 Enke. Opholdskone (døbt 2 sept. 1708, Christen Nielsen Briches enke, død 1789)

(Hun blev først gift i nov. 1737 med Peder Christensen der døde 1741. Se skifte. Hun blev gift igen 1742 med Christen Nielsen Brich. Han havde gården i fæste indtil 1760 hvor han døde. Karen Jensdatter er datter af Jens Frandsen og Mette Nielsdatter, se skifte efter hendes søster Birthe Jensdatter 1790)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

16. Mads Nielsen ½gd 279471 al². Ejer: Lydinggård

Janderup og Billum sogne bind 2:

XX (3121), MAT. NR. 27, V. JANDERUPVEJ 31.

XX var een af Hesselmeds gamle gårde. Fæsteren først i 1600-tallet var Niels Madsen, som tillige selv ejede en eng. Han blev sagsøgt af borgmester Niels Thomsen i Varde angående »nogle enge i Adel enge, vesten for Vardek«, som han påstod, at Niels Madsen ikke havde lovlig adkomst til. Sagen gik i januar 1616 til landstinget, hvor det viste sig, at borgmesterens adkomst var et indfriet pantebrev, som han påstod angik 2 engstykker, mens Madsen hævdede, det kun angik det ene, borgmesteren havde skøde på. Landstinget fandt, at det ikke kunne dømme på dette grundlag; der måtte fremlægges tingsvidner med nøjagtigt bevis. Madsen døde 1646, 78 år gl. 1661 var der 2 fæstere, Mads Nielsen og Thomas Nielsen, vel hans sønner. 1. maj 1674 var Mads Nielsen på Hesselmed. Hans herskab, Margrethe Worm, var død kort før, og han opnåede en god aftale om sit fæste med hendes arvinger. Den gik ud på, at »Mads og hustru, Zidse Sørensdatter, skulle have den halve gård, de beboede, kvit og frit samtlig deres livstid, ægt og arbejde i allemåder og dermed at give årlig for samme frihed 2 rdl., og om samme gård bliver enten pantsat eller i andre måder afhændet, da bemeldte Mads Nielsen og hans hustru ligesom forskrevet står at skulle nyde samme frihed og ej videre noget pålægges. Bemeldte samme fru Margrethe Worms arvinger og børn tilforpligter sig derudi at være forbeholden. Underskrevet

og forsejlet af Chr. Lange (jun.) på sin egen og søster Ide Lange deres vegne, Jørgen Rastrup, Lydumgård, Christopher Philip Kurtzer, Mølbygård, på deres hustruers vegne.« For en sikkerheds skyld lod Mads »foreningen« tinglæse. Og dog slog det ikke til! Skiftet efter Chr. Lange (sen.) og frue blev først sluttet 1682 ved 2 kommissærer, Henrik Juel til indbjerg, og den store forretningsmand Chr. Krarup. De udlagde Mads Nielsens gård i gælds betaling til Peder Clemmensen, forpagter af Viumgård, Lønborggård og Lydumgård og senere ejer af Lydumgård. Clemmensens krævede nu, at Mads forrettede hoveri til Lydumgård, hvad han hægtede og beholdt sig til sit livsbrev på frihed. 1686 vil Clemmensen have ham dømt fra gården for overhørighed og stævned ham, fordi han ikke svarede skyld og landg. i lavtve og ikke var sin husbond horig og lydig. Mads fremlagde sine fæstebreve; det første udstedt af Margrethe Worm 1663, og det nævnte fra 1674 samt et tingsvidne fra Lønborg birketing 1686 og fremlagde 9 rdl. i penge for restancer. Herredsfogden dømte da, at Mads Nielsen havde bevist med tingsvidnet fra Lønborg, at han havde tilbudt Clemmensen landg., men at denne ikke havde villet modtage den og ej heller have bevist, at bonden var uhørsom, kunne han ikke dømmes fra fæstet, men han kunne »ikke nu have frihed hos Clemmensen, dog måtte han have regres til fru Worms arvinger«, Retten har altså ikke fundet, at arvingernes brev var lovligt, åbenbart fordi dødsboet da var under behandling, hvorfor Mads kunne henvises til at søge regres hos dem. Forhåbentlig har man fundet en nogenlunde tilfredsstillende ordning på hoveriet.

Senere betalte gården for at blive fri for det, men det var større beløb end det i 1674. 1688 døde Thomas Nielsen, hvorefter Mads vist også fæstede hans part. Mads Nielsen døde 1695 (1698). Zidse fortsatte nogle år med tjenestekar, til Peder Simonsen 1700 får fæstet. Om hans deltagelse i sammensværgelsen mod Bramming, se VIII.

(Mads Nielsen var vist ham der blev kaldt Mads Foged eller Mads Nielsen Foged. Inden han døde 1698 havde han vist overladt gården til hans søn Søren Madsen der var gift med Karen Jepsdatter. Søren Madsen døde også i 1698, og derefter giftede hans enke sig med Jørgen Frandsen)

1708 nævnes hans hustru til hele gården. Da har manden nok været til afsoning af straffen. Vistnok samme år overtog

Christen Jepsen fæstet; han blev da g. m. Karen Hansen (Maren Hansdatter) og var i alt fald fæster 1711, da han foruden landg. svarede 4 rdl. 4 mk. i frihedspenge.

1725 solgte Opatius til Lydumgård sit bøndergods i de sydlige sogne, ialt 16 gårde, samt Blaksmark, Langsig og Lyne Husted for ialt 3.443 rdl. 5 mk. dansk curant klingende mønt til Søren Christensen (Rygaard). Jepsen døde året efter. Afdødes broder, mons. Mathias Jepsen, købmand og handelsmand i Bork, var formynder for de 5 børn. Den ældste søn, Peder Christensen, var 15 år ved skiftet. Enken Maren drev vist gården, til han kunne fæste den. Han døde 1742, og Christen Nielsen Brich fra Skødetrup giftede sig med hans enke og fik fæstet. Han underskrev fæstebrevet med forbogstaver. 1770 var han død (1760), men enken drev gården, der dette år sammen med Hennegård og en del gods arvedes af assessor Chr. Rygaard. Christen Pedersen fik derpå fæstet og købte XX i selveje. Han døde 1783, 46 år, og enken, Kirsten Pedersdatter, giftede sig 1785 med Hans Sørensen. 1807 afholdtes skiftesamling efter Hans Sørensen. Til stede var øvrigheden og sognefoged Laust Nielsen samt Anders Nielsen d. æ. fra 20a som vidner. Afdødes seng og gangklæder vurderedes til 11 rdl. i sølv. Enkens datter af 1. ægteskab, Ingeborg Christensdatter, fik skødet på gården af hartk. 3121. 100 rdl. blev stående i gården. Kvist på St. Hebo blev hun 300 rdl. skyldig. Tillige skal hun svare aftægt til sin mor. Til Hans Sørensens arvinger skal hun udrede 50 rdl. -1807 giftede hun sig med Niels Pedersen. Han døde 1821.

Familie nr. 7

Janderup By

Mads Therkelsen 35 Gift 2. gang. Huusfolk og Væfver (født i Vilslev sogn 1752? begr. 25. jan. 1832 – 80 år)

Kirsten Nielsdatter 48 Gift 1. gang. Kone (født 1736 – 1739, begr. 30. aug. 1812 – 76 år)

(Trolovet 24. oct. 1781 i Fardrup præstegaard nord for Ribe. Han blev først gift 1780 med Johanne Hansdatter der døde 1781. Johanne var først gift 1772 med Niels Knudsen der døde 1778. Han kaldes Niels Knudsen den ældre og er født ca. 1717, og havde en yngre navnebroder (vist ikke broder?), FT87 nr. 9. Niels Knudsen blev først gift 1751 med Ingeborg Bennetsdatter der døde 1771. Ingeborg var datter af Bennet Iversen og Mette Andersdatter og født 1708. Hun var vist først gift 1731 med Mads Nielsen der ikke er fundet død, se FT87 nr. 78. Mads Therkildsen havde vist en søster Ellen Therkildsdatter som han er forlover for i 1799 da hun blev gift med Jørgen Christensen)

Janderup og Billum sogne bind 2:

XXI (0102) MAT. NR. 32.

Var oprindelig et gadehus uden sæd og avl, som 1661 hørte under kronen og var beboet af Jens Nielsen. Han »løb med bud og breve- og blev 1660 g. m. Karen Pedersdatter. Imidlertid blev der lagt jord til før 1688, da huset hørte under Visselbjerg. 1705 Kirsten Pedersdatter, der betalte 1 rdl. 1 mk i landgilde. 1757 var det Christen Jepsen.

1770 var stedet kommet under Hennegård og var fæstet af Niels Knudsen. 1778 sad hans enke her. (Johanne Hansdatter)

1786 Mads Therkelsen, der kaldtes Hennegårds bolsmand. Senere købtes det i selveje.

Ca. 1805 var ejeren Hans Jørgensen, der havde overtaget et stykke jord fra XII. Han var også snedker, g. m. Johanne Marie Nielsen.

Familie nr. 8 Janderup By

Joen Lassen 53 Gift 1. gang. Gaardmand og Skræder (døbt 25 april 1732, begr. 8. sept. 1811 – 79 år)
Kirsten Hansdatter 50 Gift 1. gang. Kone (døbt 7. oct. 1736 i Hostrup sogn, begr. ?)
(gift 4 dec. 1764 i Alslev / Hostrup sogn. Hun er datter af Hans Frandsen og Birthe Eschesdatter i Myrtue, Hostrup sogn. Han er søn af Las Madsen og Birgite Nielsdatter i Janderup)

Lars Joensen 17 Ugift deres børn (16 sept. 1770, begr. 30. jan. 1855)

Hans Joensen 11 Ugift deres børn (26 maj 1776)

Peder Larsen 57 Ugift hans broder, Opholdende (25 marts 1730)

Anna Kierstine Madsdatter 1 aftægtsbarn (3. sept. 1786, død dec. 1787 i Ål sogn)

(Hun er datter af Mads Sørensen og Anne Andersdatter i Hylderslev, se FT87 nr. 74. Hun døde 1787 i pleje hos Hans Nielsen i Kidholm, Ål sogn)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

20. Mads Knudsen 1 bol 90251 aP. Ejer: Janderup kirke

Janderup og Billum sogne bind 2:

XIII (0530) MAT. NR. 34, VESTER JANDERUPVEJ 25.

I Kirkestolen nævnes omkring 1606, at kirken har et bol i Janderup, som årlig skylder 10 sk. 2 alb. og giver dekanen 1 mk. »med anden Herlighed«. Ejendommen er ikke anført i de to første matrikler, men 1688 var fæsteren Mads Knudsen.

I 1699 var »Jandrup Kirkes Tiener, Mads Knudsen og Hustrue« ansat til 2 mk. i Kopskat. 1696 fødtes deres søn Las, der før 1719 blev gift med Birgitte Nielsdatter, f. 1694, datter af Niels Pedersen i Janderup.

(Nej det var Niels Pedersens datter i Vesterballe, Ho sogn, og de blev gift der 1718)

Las har sikkert overtaget stedet omkring 1718. Mændene i denne slægt var i flere generationer skræddere, og selvom almuen i almindelighed ikke havde meget tilovers for skræddere, så synes denne slægt at have nydt en del anseelse.

Dette tyder omgangskredsen (faddere mfl.) og slægtsforbindelser på. Las nævnes oftest som Las Madsen Skræder.

I 1743 oplyses det om ham, at han »har i fæste Kirkebolet, har ingen Heste men vel Køer til 9 smaa Børns Ophold, hvilke intet fortiene; bruger vel skræder-Haandværk, men alleneste til at sye for Bønderne, for af dem at faae sin ringe Avling dreven«. Det drejer sig om en selvangivelse i anledning af skatteudskrivning, og det er tydeligt, at Las Madsen ikke fremlægger sin økonomiske situation alt for gylden! Af Las' og Birgittes børn skal nævnes Niels Lassen, f. 1721. Han »forsyndede sig« 1745 mod »det 6. bud« i sit forhold til Ingeborg Mortensdatter og måtte stå åbenbar skrifte. Han blev skrædder og bosatte sig senere i Hyllerslev

I 1726 fødtes Kirsten Lasdatter. Hun er formentlig identisk med den Kirsten Larsdatter, der i 1755 fik et »uægte« barn, kaldet Mads, med

»en Tambour i Varde, en gift Mand«! Hun blev i 1762 gift med gårdmand Jes Mortensen i Janderup. De døde samtidig i 1795 og blev

»begge nedsat i een Grav«. 1730 fødtes Peder Lassen, der forblev ungarl. 1734 fødtes Ole Lassen. Han døde i sept. 1754, da han »løb sig

ihjel efter et Par løbske Heste og strax paa Marken pludselig døde af Blod Styrting«! 1738 fødtes Knud Lassen. Han var i sit andet

ægteskab gift med degnen Gynters datter, Mette, og var skrædder i Hyllerslev. 1732 fødtes Jon Lassen, og det blev ham der overtog stedet.

Jon ofrede 15 sko i 1761, da præstens datter blev døbt. Inden 1765 blev han gift med Kirsten Hansdatter, f. omkr. 1735. Han overtog formentlig fæstet i 1764, for det år solgte gamle Las Madsen til ham »den Anpart Eng udi Jandrup Enge beliggende, som ieg efter lovlig Skiøde af 1. April 1734 haver købt af velagte Mand Hans Eskesen, som den Tiid boede paa Storgaarden i Hyldersløu« for 94 rdl.

Overdragelsesdokumentet slutter med bemærkningen: »Og til yder meere Bekræftelse haver ieg dette Skiøde med egen Haand underskrevet og min Signet derhos trøgt, samt bedet min gode Ven, Niels Christensen i Bandsberg, og min ældste søn, Niels Lassen her i Jandrup, dette med mig til Vitterlighed underskrive og forseigle. Datum Jandrup d. 26. April 1764. Las Madsen Skræder«. .

1766 døde Las Madsens kone, Birgitte, og han selv døde i 1774.

Jon blev også skrædder. Han og Kirsten fik flere børn. I 1770 fødtes sønnen Lars Jonsen. 1787 nævnes Jon Lassen som gårdmand og skrædder. Da opholdt hans ugifte broder, Peder, 57 år gl., sig hos ham. I 1801 nævnes Jon som skrædder og husmand. Da boede sønnen Lars, nu 31 år, hjemme hos dem. Han var ugift og »Tørnmersvend«.

I 1803 blev fæstet overdraget til Lars Jonsen. I den aftægtskontrakt, der i den anledning blev udfærdiget, står der: »Jeg, Jon Lassen overlader til min søn, Lars Jonsen, min i fæste havende Boelsted. Janderup Kirke tilhørende, staaende for Hartkorn 5 Sk. 3 Fjk. med derpaa beliggende Bygninger, Bohave og Besætning, og ligesaa en mig tilhørende Eng, bestaaende af 2 Dages Slet, i Jandrup Vesterenge og en Støk Heede paa den saakaldende Holm«. Til gengæld skulle Lars betale gæld på ejendommen og give forældrene »Ophold, Pleje og Tilsyn«, og hvis de forlangte det, »forskaffer jeg (Lars) dem en Opholdshuus af 3 Fag i den vestre Ende af Salshuset med tilhørende Loftskud, Vinduer, Døre, Skorsten og 1 Jern Kakkelovn.

Familie nr. 9

Janderup By

Niels Knudsen 61 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 11 marts 1722, begr. 24. feb. 1809 – 67 år)
Kirsten Andersdatter 50 Gift 1. gang. Kone (døbt 1. dec. 1737, begr. 23. marts 1815 – 77 år)
(gift 21 jan. 1761. Han kaldes Niels Knudsen den yngre. Han er søn af Knud Nielsen og Kirsten Hansdatter, og han havde en ældre navnebroder (vist ikke broder?), se FT87 nr. 7, som var født ca. 1717. Denne Niels Knudsen er angivet med meget forskellige alder. Ved FT1801 er han 80 år og ved død kun 67. Han er konfirmeret 1739 hvilket indikere at nok er ham der er født 1722. Kirsten Andersdatter er datter af Anders Nielsen og Maren Christensdatter i Janderup)
Knud Nielsen 25 Ugift deres børn (22 nov. 1761, begr 18 oct. 1789 – 28 år)
Kiersten Nielsdatter 20 Ugift deres børn (28 juni 1767)
Anne Marie Nielsdatter 12 Ugift deres børn (10 sept. 1775)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

15. Niels Nielsen 1 gd 484512 al². Ejer: J.Stigelmann i Kiel

Janderup og Billum sogne bind 2:

XIX (6130), MAT. NR. 25, 26.

Denne ret store gård var adeligt gods, da Niels Lassen 1647 var fæster. Der var en medfæster; 1661 var det Th. Jepsen. Kristoffer Hvas var da ejer. 1664 var Thomas Jepsen og Niels Nielsen her. 1676 var Niels Nielsen død; enken og hendes 7 børn frasagde sig arv og gæld. Formuen var 407 dl., gælden 705.

1688 var Stegelman i Kiel ejer, og en ny Niels Nielsen var fæster, vistnok enefæster, og gården var kommet under Søvig. Han efterfulgtes vistnok af Knud Nielsen, der synes at have fæstet gården i 1720'erne. 1760 var gården delt i 2 selvstændige gårde og overladt til Niels Knudsen og Bennet Frandsen, åbenbart en søn og en svigersøn, idet Bennets kone hed Mette Knudsdatter.

Gården delt 1760 i A og B (familie 9 og 10)

XIX B (3031½), senere (2700), MAT. NR. 26, FLØJLSGARDEN, V. JANDERUPVEJ 21.

Niels Knudsen (1741-1808) fik selvejerskøde fra Sterm 1771. Hans datter Kirstine Marie (1767-1845) bragte omkring 1800 gården til sin mand, Peder Pedersen; Niels Knudsen gik på aftægt. Peder Pedersen byggede nyt stuehus 1824; det står den dag i dag. Datteren Kirstine Pedersdatter, f. 1806, blev 1836 g. m. Bennet Frandsen, f. 1802, og de overtog så gården. Peder Pedersen døde 1837.

Familie nr. 10

Janderup By

Bennet Frandsen 48 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 11 feb. 1740, begr. 1. maj 1811 – 71 år)
Mette Knudsdatter 58 Gift 1. gang. Kone (døbt 3 april 1729, begr. 12. maj 1811 – 82 år)
(gift 21 januar 1762 med kgl. bevilling for at være "næst sødskende børn" Hun er søster til Niels Knudsen FT87 nr. 9 og datter af Knud Nielsen og Kirsten Hansdatter i Janderup. Han er søn af Frands Nielsen og Anne Bennetsdatter. Frands Nielsen og Knud Nielsen var halvbrødre)
Frands Bennedsen 23 Ugift deres børn (26 aug. 1764)
Knud Bennedsen 12 Ugift deres børn (1. maj 1774)
Maren Bennedsdatter 19 Ugift deres børn (døbt ca. 1768, begr. 21. jan. 1819 – 52 år gift med Jens Thomsen)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

15. Niels Nielsen 1 gd 484512 al². Ejer: J.Stigelmann i Kiel

Janderup og Billum sogne bind 2:

XIX (6130), MAT. NR. 25, 26.

Denne ret store gård var adeligt gods, da Niels Lassen 1647 var fæster. Der var en medfæster; 1661 var det Th. Jepsen. Kristoffer Hvas var da ejer. 1664 var Thomas Jepsen og Niels Nielsen her. 1676 var Niels Nielsen død; enken og hendes 7 børn frasagde sig arv og gæld. Formuen var 407 dl., gælden 705.

1688 var Stegelman i Kiel ejer, og en ny Niels Nielsen var fæster, vistnok enefæster, og gården var kommet under Søvig. Han efterfulgtes vistnok af Knud Nielsen, der synes at have fæstet gården i 1720'erne. 1760 var gården delt i 2 selvstændige gårde og overladt til Niels Knudsen og Bennet Frandsen, åbenbart en søn og en svigersøn, idet Bennets kone hed Mette Knudsdatter.

Gården delt 1760 i A og B (familie 9 og 10)

XIX A (3031½), senere (2700), MAT. NR. 25a.

1771 fik Bennet Frandsen skøde på gården (3010) fra Tøger Sterm, Søvig.

Ved udskiftningen må han have afhændet lidt jord, for senere regnes hartk. ned til 2700 ligesom XIX B's.

1806 havde Knud Bennetsen skødet. Han var f. 1774, g. m. Ane Bondesdatter, f. 1779 på 22a.

Hun døde 1824 fra 6 børn. Knud Bennetsen lod nyt stuehus bygge 1808;

Knud Bennetsen giftede sig igen med enken Maren fra Kjelst. Han døde

1843.

Familie nr. 11

Janderup By

Christen Nielsen 20 Gift 1. gang. Huusfolk (af Rejsby sogn)

Johanne Jensdatter 27 Gift 1. gang. Kone (døbt 12 aug. 1759)

(Vielsen ikke fundet. Hun er datter af Jens Bachsensens og Lisbeth Hansdatter FT87 nr. 160 i Hannevang, se skifte 1782. De fik en søn døbt "Jens" i 1788 men ses derefter ikke mere i Janderup)

Else Kirstine Christensdatter 3 Ugift deres barn (døbt 5 juni 1785 i Billum. Død 10. jan. 1840)

(Hun blev gift 29. marts 1809 med Berthel Bondesen. Hendes forlover var Jens Christensen, som formentlig var hendes broder der er født 1788)

Uskild Knudsdatter 68 Ugift Opholdende (27 aug. 1719, begr. 17. nov. 1805 – 86 år)

(hun er søster til nr. 9 Niels Knudsen og nr. 10 Mette Knudsdatter)

Familie nr. 12

Janderup By

Thomas Nielsen 42 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 20 sept. 1744, begr. 10. april 1815 – 71 år)

Birthe Catrine Jensdatter 22 Gift 1. gang. Kone (døbt 27 juli 1765, begr. 15. marts 1840 – 75 år)

(gift 23. feb. 1787. Han var først gift 7. maj 1776 med hendes søster Anne Jensdatter der døde 1786. Hans koner var døtre af Jens Justesen og Anne Cathrine Jesdatter FT87 nr. 75 i Hyllerslev)

Jens Just Thomsen 10 Ugift Børn af første ægteskab (6 juli 1777, begr. 1 dec. 1789)

Maren Thomasdatter 8 Ugift Børn af første ægteskab (23 jan. 1780, begr. 13. feb. 1866 – 86 år)

Peder Cortsen 18 Ugift tjeneste folk (døbt 18. juni 1769 i Hiulsager, Henne sogn)

Jess Jessen 22 Ugift tjeneste folk (13 maj 1771)

Anne Hansdatter 17 Ugift tjeneste folk

Niels Thomsen 75 Enkemand Opholdende (Mandens far, døbt 28 april 1713, begr. 15 april 1788 – 76 år)

(gift 25. nov. 1736 med Dorthea Jørgensdatter der blev begravet 20 feb. 1782 – 81 år. Niels Thomsen var søn af Thomas Tuesen og måske Maren Nielsdatter?. Hun døde i 1742 og han i 1744. Dorthe Jørgensdatter var datter af Jørgen Frandsen og Karen Jepsdatter i Janderup. Hun blev født 1702 og døde 1781)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

14. Jesper Nielsen ½gd 589239 al². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVIII (6632), MAT. NR. 23, 24.

På denne krongård var bonden 1547 Nis Klausen. Han var som sandemand med til at sætte et markskel, der blev kendt urigtigt, og derfor måtte sandemændene betale bøde, men fik så kgl. oprejsningsbrev. 1593 var Christen Nielsen her, vel en søn. 1636 og 1649 Nis Christensen, 1661 Niels Nielsen; 1664 kom gården under Visselbjerg. Niels Nielsen (Niels Nissen) var da trolovet med Inger (Inger Madsdatter), datter af Mads Rask, og kvitterede på hendes vegne for arven efter faderen. (Se skifte efter Toer Boisen 1747)

1684 var Jesper Nielsen fæster; han går det slemt tilbage for. Mads Nielsen på X betalte afgifterne for ham til Riberhus. Desuden skyldte Jesper Nielsen både for rug og havre, og han skyldte landg. og frihedspenge til Visselbjerg.

1686 tog Simon Christensen syn over gårdens bygfæld, der resulterede i, at Jesper Nielsen fik fæstet forbrudt og var i

» husbondens minde«. 1700 var fæsteren vistnok Poul Jensen. Han blev 1697 g. m. Karen Hansen, der døde omkring 1723. (Eller måske Jørgen Frandsen der var gift med Karen Jepsdatter, se FT87 nr. 6) Omkring 1740 synes Niels Thomsen (deres svigersøn) at have overtaget fæstet. 1759 var hans landg. 10 rdl. 5 mk. 8 sk., 2 ørte rug, ...

1764 tiltrådte sønnen Thomas Nielsen, som forøvrigt var en tvilling. Gården kom nu under Hennegård, til Thomas Nielsen 1787 køber den i selveje. Ved udskiftningen var kun ca. halvdelen opdyrket; den anden halvdel var hede.

Datteren Ane (Anne Thomasdatter), f. 1790, blev 1816 g. m. Hans Sørensen, og de får gården s. å. og lader den dele i 2:

XVIII A (3231) MAT. NR. 23, V. JANDERUPVEJ 11.

På den nye gård fortsatte Anne Thomasdatter og Hans Sørensen, f. i Al.

XVIII B (3301), MAT. NR. 24, V. JANDERUPVEJ 13.

Thomas Nielsen og hans kone Birthe Catrine Jensdatter gik på aftægt 1812. Han døde 1816. De havde en mindreårig datter, Mette Marie Thomasdatter boende. Aftægtslejligheden lå i den østlige ende af laden, der hvor nu stald og roekammer er. Sønnen, Jens Just Thomsen, der havde overtaget gården 1812, solgte 1823 til Hans Nielsen (1795-1885) fra 14a, g. m. Maren Jensdatter (1803-1879), datter af skipper Jens Mathiesen, Hjerting

Opslag 5

Familie nr. 13

Janderup By

Bonde Nielsen 45 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 6. april 1740 i Ål sogn, begr. 30. juni 1813 – 71 år)

Anne Jensdatter 35 Gift 1. gang. Kone (begr. 8. feb. 1824)

(gift 18 nov. 1774. Han er søn af Niels Jegum (Niels Pedersen) og Mette Bondesdatter i Trolldholm, Ål sogn. Han blev først gift 19 april 1771 med Maren Christensdatter af Janderup. De boede i Nordenå, Hemmet sogn hvor hun døde 1774 – 26 år. Hun døde efter at have født deres første barn "Marie Kirstine Bondesdatter. Maren Christensdatter var datter af Christen Jensen og Kirsten Jacobsdatter i Janderup. Anne Jensdatter var sandsynligvis søster til Niels Jensen Ribers kone Kirsten Jensdatter FT87 nr. 24. Anne Jensdatter var vist vokset op hos Niels Mortensen for i kirkebogen kan læses 1770 "Anne hos Niels Mortensen" og i Ål sogn 1793 omtales hun " Bonde Nielsens hustru Anne Mortensdatter af Janderup". Jens Thomsen FT87 nr. 29 havde en datter der hed Anne Jensdatter)

Niels Bondesen 10 Ugift deres børn af sidste ægteskab (1. jan. 1777)

Jens Bondesen 6 Ugift deres børn af sidste ægteskab (14 jan.

1781) Niels Bondesen 2 Ugift deres børn af sidste ægteskab (10 oct. 1784)

Maren Kirstine Bondesdatter 11 Ugift deres børn af sidste ægteskab (15 oct. 1775)

Anne Bondesdatter 8 Ugift deres børn af sidste ægteskab (28 feb. 1779)

Mette Bondesdatter 5 Ugift deres børn af sidste ægteskab (20 oct. 1782)

Johanne Bondesdatter 1 Ugift deres børn af sidste ægteskab (29 oct. 1786)

Kiersten Jensdatter 22 Ugift tjeneste pige

Niels Mortensen 75 Enkemand Opholdende (døbt 2. maj 1710, begr. 18 nov. 1787 – 77 år)

(gift 2 nov. 1741 med Anne Hansdatter der døde 1785. Han er søn af Morten Pedersen og Karen Jensdatter i Janderup. Se skiftet efter Mette Berthelsdatter i Ho sogn 1753)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

13. Bertel Nielsen ½gd 814180 al². Ryttergods

Thomas Nielsen ½gd. Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVII (10610), MAT. NR. 21 OG 22, KAPITELSGARDEN.

XVII må være een af de 3 gårde, Ribe kapitel ejede til reformationstiden. Som nævnt foran gav fromme mennesker i den katolske tid ejendom til kapitlet, men man kan ikke se, hvilken af disse der var gård XVII. Antagelig var den dengang en brydegård (se Billumgård). Giveren kan måske være mag. Jakob Lange eller dekanen Th. Lange. XVII var byens største gård. I første del af 1600-tallet var fæsteren muligvis Mads Jørgensen. Han var g. m. Karen Chrisrens datter fra Hesselmed gods.

1649 blev en Jørgen Madsen gift, måske en søn, der havde overtaget en gårdspart. 1661 var der 2 fæstere, Bertel Nielsen og Thomas Nielsen. Bertel blev 1663 g. m. Maren Jørgensdatter fra VIII. Han havde 1666 2 staldstude. Det var da kanniken K. Schinkel, der nød indtægterne af XVII. Landg. var 8 ørte rug, 1 svin og 1 rdl. gæsteri. Gården udlagdes nu som ryttergods.

Bertel døde 1699, og året efter hans enke. 2 brødre fra Bredmose, Niels Pedersen og Morten Pedersen, fik nu gården i fæste. Niels' datter Mette Nielsdatter blev g. m. Jens Frandsen, og de overtog hendes fars gårdspart 1712.

Ved rytterauktionen 1719 købte kaptajn Antoni Gynther v. Elbricht gården, men afhændede den kort efter til Anders Nielsen på Søvig. XVII hørte så herunder til 1770, da de 2 fæstere købte deres gårde i selveje. Den blev først delt i 2 adskilte gårde efter 1719. (A og B) XVII B (5301%) MAT. NR. 22, V. JANDERUPVEJ 9.

Her fortsatte Jens Frandsen, senere Niels Nielsen, der først døde 1754, 82 år gl. Bonde Nielsen overtog senere fæstet og købte gården i selveje. 1813 skøde til sønnen Niels Bondesen, f. 1784, g. m. Kirsten Margrethe Olesdatter, f. 1794, datter af Kirsten Nielsdatter og Ole Frandsen, Hyllerslev. Deres 8 børn bosatte sig alle i sognet. 1827 blev hele gården bygget om, og det er nogle af disse bygninger, der står i dag. På en mursten i laden står ægteparrets initialer. 1834 døde Niels Bondesen, og enken drev gården videre. 1848 lod hun en parcel nord for oksbølvejen udstykke til sønnen Ole Nielsen, f. 1818.

(Jens Frandsen blev gift med Niels Pedersens datter Mette Nielsdatter 1707, så måske var det denne gård Niels Nielsen havde før ham? og ikke efter?. Det er måske Niels Nielsens kone der nævnes som fadder for Niels Jensen skolemesters barn 1699 "Appelone Niels Nielsens?")

Varde Byfogeds skøde og panteprotokol side 199B. d. 25. april 1775:

Tøger Reenberg Sterm til Søvig gør vitterlig at have solgt til Bonde Nielsen fra Nordenaee, den gaard han paabor og som Niels Mortensen forhen har haft i fæste, beliggende i Janderup sogn og bye med Hk. 5. 3.0.1½ for 832 Rd.

Familie nr. 14

Janderup By

Morten Nielsen Væfsted 36 Gift 1. gang. Gaard Beboere (27 marts 1754, begr. 16. oct. 1830 – 79 år)

Anne Marie Christensdatter 30 Gift 1. gang. Kone (begr 5. juli 1826 – 72 år)

(gift 8 maj 1778. Han er søn af Niels Nielsen Væfsted og Ingeborg Mortensdatter i Janderup. Hun er måske datter af Christen Jensen og Kirsten Jacobsdatter i Janderup? Jacob Christensen var ofte fadder for dem og han er muligvis hendes bror. Det samme gælder Bonde Nielsen FT87 nr. 13 hvis først kone Maren Christensdatter var søster til Jacob Christensen)

Niels Christian Mortensen 7 Ugift deres børn (25 juni 1780)

Christen Nielsen Mortensen 1 Ugift deres børn (29 april 1787)

Ingeborg Mortensdatter 8 Ugift deres børn (28 feb. 1779)

Anne Cathrine Mortensdatter 5 Ugift deres børn (15 dec. 1782)

Karen Mortensdatter 3 Ugift deres børn (14. nov. 1784)

Mathias Sørensen 24 Ugift tjeneste folk, Rytter (11 sept. 1763)

Jens Iversen 17 Ugift tjeneste folk

Ingeborg Mortensdatter 66 Enke Opholdende (Mortens moder. døbt 17 aug. 1721, begr. 13 marts 1798 – 76 år)

(Det var vist hende der 1745 havde fået et uægtebarn med Niels Lassen?. Hun blev gift 14 nov. 1748 med Niels Nielsen Væfsted der blev begravet 31. marts 1776 – 73 år. Han blev først gift 1738 med Dorthea Jensdatter der døde 1748.

Ingeborg Mortensdatter er datter af den tidligere fæster Morten Pedersen og Karen Jensdatter i Janderup, se skifte efter Mette Berthelsdatter i Ho sogn 1753)

Hans Lauridsen 83 Enkemand Opholdende (26 oct. 1704)

(gift 18 dec. 1738 med Ingeborg Mortensdatters søster Mette Mortensdatter der blev begravet 7. sept. 1783 – 67 år)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

13. Bertel Nielsen ½gd 814180 al². Ryttergods

Thomas Nielsen ½gd. Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVII (10610), MAT. NR. 21 OG 22, KAPITELSGARDEN.

XVII må være een af de 3 gårde, Ribe kapitel ejede til reformationstiden. Som nævnt foran gav fromme mennesker i den katolske tid ejendomme til kapitlet, men man kan ikke se, hvilken af disse der var gård XVII. Antagelig var den dengang en brydegård (se Billumgård). Giveren kan måske være mag. Jakob Lange eller dekanen Th. Lange. XVII var byens største gård. I første del af 1600-tallet var fæsteren muligvis Mads Jørgensen. Han var g. m. Karen Chrisrens datter fra Hesselmed gods.

1649 blev en Jørgen Madsen gift, måske en søn, der havde overtaget en gårdspart. 1661 var der 2 fæstere, Bertel Nielsen og Thomas Nielsen. Bertel blev 1663 g. m. Maren Jørgensdatter fra VIII. Han havde 1666 2 staldstude. Det var da kanniken K. Schinkel, der nød indtægterne af XVII. Landg. var 8 ørte rug, 1 svin og 1 rdl. gæsteri. Gården udlagdes nu som ryttergods.

Bertel døde 1699, og året efter hans enke. 2 brødre fra Bredmose, Niels Pedersen og Morten Pedersen, fik nu gården i fæste. Niels' datter Mette Nielsdatter blev g. m. Jens Frandsen, og de overtog hendes fars gårdspart 1712.

Ved rytterauktionen 1719 købte kaptajn Antoni Gynther v. Elbricht gården, men afhændede den kort efter til Anders Nielsen på Søvig. XVII hørte så herunder til 1770, da de 2 fæstere købte deres gårde i selveje. Den blev først delt i 2 adskilte gårde efter 1719. (A og B) XVII A (5301 ½), MAT. NR. 21, ÅREMESTERGARDEN, VESTERLED 85.

Morten Pedersen var fæster her 1719 og var det måske til 1741, da sønnen Niels Mortensen holdt bryllup med Ane Hansen. 1778 gik gården til sønnen Morten Nielsen (1751-1830). (Han var ikke søn af Morten Nielsen, men af Niels Nielsen Væfsted). Han blev kaldt Morten Wøwster og har vel været væver. Han blev 1778 trolovet med Marie Christensdatter (1754-1826) fra Grydvad og samme år gift i Janderup kirke. Ved udskiftningen 1786 nævnes således (»No. 11) Morten Nielsen, fæstebonde til Jep Madsen i Blaksmark.

1788 blev Morten Nielsen selvejer, og 1814 flyttede han gården, der indtil da havde ligget tæt ved mat. nr. 22a, hen på det nuværende sted. Gården lå ved vejen om ad Vesterbyen, men da jorden frasolgtes nabogården, købte Morten Nielsen bygningerne her, hvor gården nu ligger. Der var 10 børn i ægteskabet. En søn blev ejer af 28a, en anden, Jacob Mortensen (1789-1847), fik gården 1826 for 350 rdl. i rede penge plus aftægt til forældrene.

Familie nr. 15

Janderup By

Sr. Jonas Joensen 32 Gift 2. gang. Gaard Beboer og organist (11. april 1755, 1824 i Nørup, Tørrild, Vejle)
Kierstine Magdalene Nielsdatter 29 Gift 1. gang. Kone (11. maj 1757 i Åstrup, Gørding, begr. 2 jan. 1800)
(gift 2. feb. 1781 i Varde. Han blev først gift 20. marts 1777 i Varde med Sussane Hallum / Susanne Frøsting der døde 1780. Jonas Joensen er søn af Organist Peder Joensen og Barke Bjørn Simonsdatter i Varde. Kirstine Magdalene Olivarius Nielsdatter er datter af Niels Holgersen Olivarius og Kirstine Aggerup i Åstrup, Gørding, Ribe)
Niels Peter Joensen 6 Ugift Børn af sidste ægteskab (6 jan. 1782)
Susanna Joensdatter 3 Ugift Børn af sidste ægteskab (13 juni 1784)
Christen Jepsen 34 Ugift tjeneste folk (30 marts 1752)
Maren Hansdatter 28 Ugift tjeneste folk (gift 1787 med smeden Hans Christian Pedersen FT87 nr. 20)
Mette Sørensdatter 15 Ugift tjeneste folk
Niels Clausen 24 Ugift Opholdende (døb 18. marts 1763 i Varde)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

12. Christen Jensen ½gd 528479 al². Ejer: Visselbjerg

Jens Sørensen ½gd 528479 al². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVI (6031).

På denne krongård var fæsteren 1562 Jørgen Steffensen, 1593 Lave Jørgensen og Th. Hansen, 1636 Christen Simonsen og Jes Pedersen. 1664 overdrages gården til Visselbjerg. 1676 var fæsterne Christen Jensen og Jens Sørensen; sidstnævntes enke havde mandens part 1685.

Christen Jensen døde 1703, hvorefter sønnen Peder Christensen overtog faderens part. Den anden part havde Peder Olesen, der vistnok i 1740'erne afløstes af Peder Pedersen.

Gården købt ret tidligt i 1779 i selveje. 1778 ejede Christen Rasmussen og Peder Pedersens enke hver halvdelen, og gårdene var da helt adskilte, men deltes snart yderligere. (A - B - C)

XVI C (1402½)

1785 og 1787 havde organist Jonas Joensen denne fjerdedel af XVI. Han var født omkring 1755 og var søn af organisten i Varde. I 1787 var han gift med Kirstine Nielsdatter, hans andet ægteskab. Gården synes at være udstykket og nedlagt i 1790'erne. Joensen flyttede til Hyllerslev inden 1800. Her boede han i et gadehus (se dette).

Familie nr. 16

Janderup By

Anders Nielsen 37 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 16 marts 1749, begr. 4. feb. 1827 - 77 år)
Anne Nielsdatter 52 Gift 2. gang. Kone (døbt 29 sept. 1735, begr. 12 dec. 1792 - 57 år)
(gift 22 oct. 1778. Hun blev først gift 8 dec. 1762 med Peder Pedersen der døde 1778. Efter Anne Nielsdatters død 1792 blev Anders Nielsen gift med Anne Margrete Jesdatter med kgl bevilling da de var søskendebørn)
Mads Pedersen 16 Ugift Børn af første ægteskab (19 maj 1771)
Anne Marie Pedersdatter 10 Ugift Børn af første ægteskab (7 sept. 1777)
Marie Gregersdatter 27 Ugift tjeneste pige

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

12. Christen Jensen ½gd 528479 al². Ejer: Visselbjerg

Jens Sørensen ½gd 528479 al². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVI (6031).

På denne krongård var fæsteren 1562 Jørgen Steffensen, 1593 Lave Jørgensen og Th. Hansen, 1636 Christen Simonsen og Jes Pedersen. 1664 overdrages gården til Visselbjerg. 1676 var fæsterne Christen Jensen og Jens Sørensen; sidstnævntes enke havde mandens part 1685.

Christen Jensen døde 1703, hvorefter sønnen Peder Christensen overtog faderens part. Den anden part havde Peder Olesen, der vistnok i 1740'erne afløstes af Peder Pedersen. (Søn af den gamle fæster Peder Olesen og Anne Madsdatter, født 1726)

Gården købt ret tidligt i 1779 i selveje. 1778 ejede Christen Rasmussen og Peder Pedersens enke hver halvdelen, og gårdene var da helt adskilte, men deltes snart yderligere. (A - B - C) (B = familie 30)

XVI-A (3012), MAT. NR. 20, BAKKEGARDEN,

BAKKEGARDSVEJ 44.

Peder Pedersens enke hed Anne Nielsdatter, og hun var født omkr. 1735. Hun giftede sig i 1778 med Anders Nielsen, som derpå overtog gården (formentlig den oprindelige gård). Han var f. 1749 i Hyllerslev som søn af Niels Christensen og Kirsten Andersdatter på mat. nr. 10 (se denne). Fra sit første ægteskab havde Anne Nielsdatter to børn: Mads, f. 1771 og Anne, f. 1777.

Anne Nielsdatter døde i 1792. Aret efter i april blev Anders Nielsen gift i Alslev med sin kusine Anne Margrethe Jesdatter (1765-1847) fra Toftnæs. De fik to børn: Ane Andersdatter, f. 1795, og Jes Christian Andersen, f. 1797. Jes Christian døde som 17-årig.

1817 var Anders Nielsen øjensynlig i økonomiske vanskeligheder. I hvert fald skødede han gården til Anne Margrethe Jacobsdatter, enke efter møller Jens Pedersen, Foersom mølle, Egvad ved Tarm, for 1000 rdl. sølv. Hendes søn, Jacob Jensen (1795-1862) var da 23 år gl. og altså endnu ikke myndig. Han kom til Janderup som vinterlærer og var 1816 blevet g. m. Anders Nielsens datter Ane.

Opslag 6

Familie nr. 17

Janderup By

David Andersen 35 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 5 nov. 1752, begr. 17. oct. 1836)
Anne Bennedsdatter 25 Gift 1. gang. Kone (døbt 31 maj 1762, begr. 9. feb. 1846)
(gift 2 maj 1783. Han er søn af Anders Jensen og Anne Hansdatter i Janderup. Han havde en bror Hans Andersen FT87 nr. 115 i Outrup. Hun er datter af Bennet Frandsen og Mette Knudsdatter FT87 nr. 10)
Anders Davidsen 4 Ugift deres børn (døbt 18 jan. 1784)
Anne Davidsdatter 2 Ugift deres børn (døbt 7 aug. 1785)
Bened Davidsen 1 Ugift deres børn (døbt 22 april 1787)
Karen Nielsdatter 35 Ugift tjeneste folk
Peder Knudsen 11 Ugift tjeneste folk (30 juli 1775, død i Lunde 1828)
Anne Andersdatter 41 Ugift hans søster. Huuspige og Væfver (døbt 1 jan. 1745, begr. 26 aug. 1792)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

11. Peder Jørgensen 1 bol 308758 a². Ejer: J.Stigelmann i Kiel

Janderup og Billum sogne bind 2:

XV (3211), MAT. NR. 19, »MJØDKROGAARDEN«, VESTERLED 103.

Er gammelt adelsgods. 1630 afhænder een af landets største godsejere, Ellen Marsvin, Christian IV's svigermoder, gården til datteren Helvig, der 1637 solgte den: til Kristoffer Hvas, Hennegård. som ved Søvigs oprettelse lagde den derunder. Landg. var 3 rdl., 1 svin, 1 fødenød, 1 rigsort. 1661 var fæsteren Benned Iversen. 1665 kom Peder Jørgensen fra VIII sammen med Hennepræsten ganske beskænkede og lavede ballade. S. å. var Benned vurderingsmand ved et skifte på Billumgård. XV var nu udlagt for gæld til Stegelman i Kiel, men købtes kort efter af Anders Nielsen, Søvig, hvorved den atter kom til at høre under sit gamle gods. Peder Jørgensen og hustru var her endnu 1700. Senere var fæsteren Anders Jensen. 1752 får han sønnen David Andersen, som 1785 blev g. m. Anne Bennetsdatter fra 25.

David Andersen får gården omkring 1782 og er selvejer. Han dør 1836, og sønnen Christoffer Davidsen overtager gården, som han allerede længe har drevet sammen med faderen. Han var ugift. Søsteren Abelone bestyrer huset for ham, og 2 brødre er medhjælpere.

Der blev drevet kro på gården, hvis første navn var »Mjødtkroen« eller »ørnme til Davids«, Der blev brygget mjød på gården formentlig fra slutningen af 1700-tallet til midten af 1800-tallet, da mjødbrygningen blev overtaget af Janderup kro. Gården lå i 1785 lidt længere mod syd.

Familie nr. 18

Janderup By

Hr. Lorantz Joachim von Bülow 37 Gift 1. gang. Lieutnant og har taget afsked (begr. 08. marts 1793 i Ølgod)
Madame Anne Catrina Falck Günter 45 Gift 2. gang. Kone, Madame (2 sept. 1742, død 1811 i Ølgod sogn)
(gift 29 juli 1785. Hun er datter af FT87 nr. 19 herunder, Henning Günter og Inger Bennetsdatter i Janderup. Hun blev først gift 9 april 1771 med sognedegn Ancher Breum der blev begravet 28 aug. 1784)
Jana Christina Breum 16 Ugift deres datter (hendes datter af 1. ægteskab døbt 2. feb. 1772)
(død 31. januar 1848 i Ølgod)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Gadehus. 1787 nævnes 19 huse, beboet af forskellige, lige fra et almisselem til en løjtnant (Lorentz Joachim) samt håndværkere og bådførere. En hartkornsspecifikation 1789 viser, at 8 havde jord med indtil ½ td. hartk., 5 var jordløse, ialt 13.

Familie nr. 19

Janderup By

Henning Günter 82 Enkemand. Sogne Degn (døbt i Varde 29. jan. 1706, begr. 4 sept. 1787 – 81 år)
(Han var sidst gift 14. nov. 1734 med Inger Bennedsdatter der blev begravet 22 feb. 1781. Han blev først? gift 20 marts 1731 med Maren Jørgensdatter der døde 12 maj 1731. Han er søn af Stadskirug Hermand Gynther i Varde, og boede først i Billum sogn, se FT87 nr. 115)
Anne Maria Henningsdatter 46 Ugift hans datter (27 sept. 1739)
Beniamin Christensen 22 Ugift hendes søn født uden ægteskab. (28 maj 1765, død 06.03.1811 i Sdr. Lem)
Maren Bojesdatter 12 Ugift tjeneste pige (måske hende der er døbt 6. aug. 1775 i Ho sogn? og måske talt med i begge sogne?)

Hesselmed fæsteprotokol:

29. dec. 1730 fæster degnen til Janderup og Billum menighed, Henning Hermansden Gynther, det sted udi Billum som Søren Olufsen sidst paaboede. (Se FT87 nr. 115 i Billum)

Familie nr. 20

Janderup By

Hans Christian Pedersen 24 Ugift hosbond, Huusmand og Smed (døbt 15. Trinit 1759 i Darum sogn?)
(meget tyder på at han er søn af Malene Hansdatter og Peder Christensen i Store Darum. Se skiftet efter Anne Marie Christensdatter i Grydvad mølle. 16.2.1778. 1786 er han fadder for Malene Christensdatter der ses i samme skifte) (gift 10. aug 1787 med Maren Hansdatter af Kjelst. Det må være hende der er 28 år ved FT87 nr. 15. Hans Christian Pedersen ses ved FT1801 hvor hans alder opgives til 35 år og Maren Hansdatter 40 år. De er ikke fundet døde i Janderup / Billum sogne)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Hans Christensen 1 bol 144922 al^p. Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

IV (1201), MAT. NR. 37.

IV var et bol, der hørte under kronen, indtil det sammen med andet krongods kom under Visselbjerg.

1562 var fæsteren Jep Pedersen, 1593 Lars Raffer og Peder Pedersen, 1609 og 1649 Ib Mathiesen. Han drev havfiskeri. 1690 rejste han tiltale mod Maren Hansdatter i Skødstrup for hendes stedsmål at holde, da hun havde fæstet sig for at gøre fisk til for ham i tilkommende fiskeri . 2 mænd bevidnede, at hun var lejet. Hun blev dømt til at holde løftet. Sammen med en flok andre Janderupmænd havde han smagt så grundigt på juleøllet, så de kom drukne til kirke en juledag. Ib måtte bøde 3 rdl. til lensmanden, mens Brix Bennedsen og Mikkel Ibsen slap med 2 rdl. hver. 1642 døde både han og hustruen Bodil. 1665 døde fæsteren Niels Christensen og efterfulgtes af Hans Christensen. Hans efterfølger var vist Peder Jensen Kiær (Peder Hansen Kiær?), der bl.a. nævnes hertil 1757. Han må være død ved denne tid. Søn Frands Pedersen Kiær, f. 1712, overtog åbenbart stedet (Nej Det var Peder Hansen Kiærs søn født 1713). Hans mor blev begravet 1759, 76 år gl. (Nej det var vist Frands Pedersens FT87 nr. 23 og FT87 nr. 40 mor.) 1778 hørte bolet under Lønborggård, fæsteren var Jens Thomsen. 1786 var det Thomas Jensen, der var bådfører (Nr. 28). Umiddelbart efter udskiftningen blev bolet vist udstykket. Hans Christian Smed og Peder Clausen (nr. 42) synes hver at have fået ½ td. hartk. De var selvejere.

*(En Teori: Hans Christensen der overtog fæstet 1665 var måske ham der blev kaldt Hans Fjord?. 1768 er det vist ham der får en søn Christen Hansen døbt. Det er måske ham der blev kaldt Christen Fjord og som 1694 fik en søn døbt Hans Christensen Fjord? der blev gift 1724 med Karen Nielsdatter? Det er kun en teori så det er ikke sikkert af det var "Fjord" slægten af Janderup der boede på denne gård, men der er ikke rigtig andre der passer)
(Peder Hansens Kiærs søn Frands Pedersen Kiær, flytter senere til FT87 nr. 34)*

Familie nr. 21

Janderup By

Christen Knudsen Hollænder 48 Enkemand. Huusmand (født ca. 1739)

Kirsten Jesdatter 30 Ugift tjeneste pige (døbt 11. sept. 1757 i Oksby kirke)

(De bev gift 2. nov. 1787. FT1801 i Mosevraa, Oksby sogn hvor han kaldes Christian Knudsen. Hun er datter af Jes Jensen og Mette Jesdatter i Vejers, FT87 nr. 194 i Oksby. Christen Knudsen blev først gift 1 juni 1773 i Torstup sogn med Kirsten Madsdatter fra Malle i Horne sogn der døde i Janderup 1787. De boede først i Mails, Varde landsogn hvor de fik en søn "Knud" døbt 1773)

Familie nr. 22

Janderup By (Toftegaard)

Morten Christensen 54 Gift 1. gang. Mand (døbt 14 juni 1734, begr. 2 juni 1797 – 64 år)
Karen Nielsdatter 47 Gift 1. gang. Kone (døbt 18 jan. 1739, begr. 18. maj 1810 – 73 år)

(gift 24 nov. 1763. Han er søn af Christen Hansen og Karen Mortensdatter i Janderup. Hun er datter af Niels Thomsen og Dorthea Jørgensdatter i Janderup, se FT87 nr. 12)

Jens Christian Mortensen 18 Ugift deres børn (26 dec. 1768)
Niels Mortensen 16 Ugift deres børn (20 maj 1771)
Jørgen Mortensen 7 Ugift deres børn (5. april 1779)
Dorthe Mortensdatter 19 Ugift deres børn (23 aug. 1767)
Anna Chatrina Mortensdatter 10 Ugift deres børn (11. aug. 1776)

Toftegaard: <https://arkiv.dk/vis/1251599>

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

10. Hans Jacobsen 1 - 482998 a². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

XIV (4612) MAT. NR. 17 »TOFTEGARD«, VESTERLED 59.

Denne krongård var 1562 fæstet af unge Hans Bertelsen, 1593 af Hans Jensen. 1630 tog sidstnævnte syn over en skelgrøft, der hegnede så lidet, at man kunne køre over den med hest og vogn. Da der ikke er fundet andre gårdfæstere i Janderup med navnet Hans Jensen på denne tid, må det nok være ham, præsten skriver om i 1766: »På kirkegården findes ialt 11 ligsten, hvoriblandt en alene formedelst sin rare inskription, liggende lige neden for kirkedøren østen for gangen over en mand af Janderup, navnlig Hans Jensen, hvis sønnesøns søn, som sin oldefaders fradøde sted nu beboer, som har oplevet 126 år, og berettes, at han ud i sin alders 100 år har været af så stærke legemskræfter, at han på mersken, som her er, kunne gå forved 6 af sine sønner at slå græs: »Her hviler udi Gud ærlig og velagt mand Hans Jensen, som salig hensov i Herren den 1. feb. 1647 udi sin alders 126. år med sin kære hustru Kirstine Christensdatter, som salig hensov i Herren den 12. sept. anno 1649 udi hendes alders 60. år. Gud give dennem med alle Guds børn en glædelig opstandelse«. Derimod er det ikke sikkert, at præsten har læst inskriptionen rigtigt. Desværre er der en lakune i kirkebogen 11/10 1646 - 5/11648, men herredets tingbog (16/1 1647) har en registrering i dødsboet af 2/1 1647. Registreringen fandt gerne sted 30. dagen efter dødsfaldet. Efter dette måtte Hans Jensen være død omkring 1. dec. 1646. Der må altså være en fejl, enten på stenen eller ved præstens læsning af en sandsynligvis vanskelig skrift. Så kan aldersopgørelsen også være forkert. Registreringen viser, at H. J. stod for gården, da han døde, hvad vel ville have været umuligt for en 126 årig. I den lange tid, langt over 100 år, mellem hans død og præstens beretning har sagnet sikkert spundet sit spind. Selvom XIV var en større gård, er det usansynligt, at manden havde 6 sønner som sletkarle hjemme på gården. Også for den tid, enken døde, er der en lakune i kirkebogen. Selvom adskilligt tyder på, at oplysningen om de 126 år er forkert, kan man ikke føre et afgørende bevis derfor, men man kan heller ikke bevise rigtigheden.

Hans Jensens søn, Jakob Hansen, overtog gården, og han skulle dele den gode arv med de øvrige arvinger, men han forhastede sig ikke. Dette fremgår af følgende brev: »Lader jeg, underskrevne Christen Jensen min farbroder og formynder Jakob Hansen i Janderup stævne og varselgive at møde for dom at lide for den arvedel, vi efter min farfader, Hans Jensen i Janderup, er tilfalden samt efter sin sal. søster Kirsten Jensdatter i Kærup. Hvis ellers min broder Benned Jensen, som i fremmede lande er forrejt, hans arvelod belanger, vil jeg mig til videre påtale hermed have forholden«. Arven efter farfaderen krævede han udbetalt med renter. Det var da over 21 år siden, at den gamle var død. Jakob Hansen var g. m. Mads Rask's datter Anna.

1664 kom gården under Visselbjerg. 1685 er fæsteren Hans Jacobsen, der sammen med sognets andre visselbjergbønder blev stævnet for landg. af forpagteren Simon Christensen. Omkring 1730 efterfølges han af Christen Hansen, der er en sønnesøns søn af den 126-årige. Hans søn, Morten Christensen, overtager fæstet 1765. Senere kom XIV under Hesselmed. 1801 har Morten Christensens 2 ugifte børn gården i selveje, Jens Mortensen og Anna Cathrine. I 1820'erne udparcelleres den i 17stykker. De blev næppe alle bebyggede. Jens Mortensen, f. 1768 (døde 1830 som aftægtsmand på Søvigmark), og søsteren sælger ejendommen 1822 til skipper og købmand i Varde, Jens Thomsen, f. 1777 i Janderup.

Familie nr. 23

Janderup By

Niels Sørensen	49	Gift 1. gang. Mand Gaardbeboer (født 26 juli 1738, begr. 7. dec. 1815 – 78 år)
Mette Lauridsdatter	43	Gift 1. gang. Kone (født 15 april 1745, begr. 21. maj 1828 – 84 år) (gift 20. dec. 1765 i Jerne sogn med kongebrev. Hun er datter af Laust Nielsen Ugelvig og Karen Thomasdatter Spangsbørg i Jerne. Han er søn af Søren Thomsen Nourup og Appelone Nielsdatter Rørkjær)
Hans Nielsen	11	Ugift deres børn (3. maj 1776)
Peder Nielsen	1	Ugift deres børn (18 dec. 1785, begr. 21. marts 1859 - 73 år)
Karen Nielsdatter	19	Ugift deres børn (18 oct. 1767)
Anne Abelone Nielsdatter	6	Ugift deres børn (21 april 1780, begr. 23. feb. 1865 – 86 år)
Abelone Nielsdatter	4	Ugift deres børn, tvillinger (3. nov. 1782)
Edel Nielsdatter	4	Ugift deres børn, tvillinger (3. nov. 1782)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

9. Hans Hansen ½ - 632756 a² Ribe domkirke

Frands Pedersen ½ -

Janderup og Billum sogne bind 2: (bind 3 under fejl)

IX (6701), Ribe domkirkes gård i Janderup, mat. 16 og 17.

Dette sted var måske den gård, dekanen Anders Skeel skænkede Ribe domkirke 1459 (bind II, s. 242). 1661 var landgildet 3 tdr. rug, 1 svin og 1 rdl. gæsteri. 1661 og 1664 var fæster Mads Hansen og Frands Pedersen, formentlig den Frands, der 1657 blev g.m. Marine (Maren) Pedersdatter. Frands skal have været en broder til Christen Pedersen på gården VII, Hyllerslev (se s. 111). 1681 og 1688 var Frands her endnu, men da var Hans Hansen fæster på den anden gårdspart. 1692 var sidstnævnte og Peder Jensen her. Da var Frands vel gået på aftægt. Hans døde 1694 (nej det var Frands Pedersen). Hans kone (Maren Pedersdatter) døde 1701. Da var gården vistnok delt i to lige store ejendomme. (A og B se fam. 24)

IX-B (332½) mat. 16. Se bind II, s. 283.

(FÆSTEGARD UNDER RIBE DOMKIRKE som nr. 24).

Her fortsatte Peder Jensen, "Ribe Domkirkes tjener i Janderup BY«, der 1733 oplod fæstet "formedelst alderdom og svaghed til sin eneste søn, Frands Pedersen«, og samtidig foreviste sit fæstebrev af 4/2 1787 (1687?) Frands var g.m. Anna Jørgensdatter, død 1756: hun var sikkert den Anne Jørgensdatter, datter af Jørgen Frandsen, der blev døbt 1706. Efterfølgeren var Niels Sørensen "af Nourup, Jerne sogn«, der 1766 fik fæstebrev på den gård " i Janderup, som Frands Pedersen hidtil har haft i fæste«, afhartk. 3320½. 1795 købte Niels Sørensen gården i selveje. Se derefter bind II, s. 283f. (Niels Sørensen havde næppe tilnavnet »Riber«, således som nævnt i bind II, og det ses ikke af kirkebogen, at han blev gift i 1767). Sønnen Peder Nielsen, f. 1785, g. m. Ane Pedersen, f. 1784 i Næsbjerg, får gården omkring 1810.

Opslag 7

Familie nr. 24

Janderup By

Niels Jensen Riber 41 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 19 marts 1747, begr. 22. jan. 1823 – 77 år)

Kirsten Jensdatter 33 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1750, begr. 9. feb. 1809 – 59 år)

(gift 18 feb. 1774 efter kgl. bevilling. Kirsten Jensdatter var sandsynligvis søster til Bonde Nielsens kone Anne Jensdatter

FT87 nr. 13. Niels Jensen Riber er søn af Jens Christensen Riber og Karen Nielsdatter der begge kom fra Ribe egnen.

Karen Nielsdatter havde en bror Niels Nielsen Frandsen i Ribe der er FM ved skifte efter hende 1773)

Niels Nielsen 10 Ugift deres barn (5 maj 1776)

Jens Nielsen 7 Ugift deres barn (25 juli 1779)

Karen Nielsdatter 9 Ugift deres barn (26 oct. 1777)

Johanne Nielsdatter 4 Ugift deres barn (29 juni 1783)

Mette Kierstine Nielsdatter 4 Ugift deres barn (29 juni 1783)

Anne Nielsdatter 2 Ugift deres barn (17 juli 1785)

Mette Bachensdatter 20 Ugift tjeneste pige

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

9. Hans Hansen ½ - 632756 al^p Ribe domkirke

Frands Pedersen ½ -

Janderup og Billum sogne bind 2: (bind 3 under fejl)

IX (6701), Ribe domkirkes gård i Janderup, mat. 16 og 17.

Dette sted var måske den gård, dekanen Anders Skeel skænkede Ribe domkirke 1459 (bind II, s. 242). 1661 var landgildet 3 tdr. rug, 1 svin og 1 rdl. gæsteri. 1661 og 1664 var fæster Mads Hansen og Frands Pedersen, formentlig den Frands, der 1657 blev g.m. Marine (Maren) Pedersdatter. Frands skal have været en broder til Christen Pedersen på gården VII, Hyllerslev (se s. 111). 1681 og 1688 var Frands her endnu, men da var Hans Hansen fæster på den anden gårdspart. 1692 var sidstnævnte og Peder Jensen her. Da var Frands vel gået på aftægt. Hans (Nej det var Frands Pedersen) døde 1694. Hans kone (Maren) døde 1701. Da var gården vistnok delt i to lige store ejendomme. (A og B se fam. 23)

IX-A (332½) mat. 17. Nedlagt. Se bind II, s. 297.

Det var den gård, Riberslægten stammer fra. Ved en fejl, som ikke skyldes forfatteren, nævnes gården i bind II, s. 297 som nr. XIII; der rettelig er mat. 34 (bind II, s. 349ff). Her på IX –A fortsatte Hans Hansen. En mand med det navn døde 1724 (det var vist hans søn). Da må gården have været overtaget af Hans Gregersen, f. 1693 som søn af Gregers Christensen, huset XXII (Nedlagt gadehus, se bind II, s. 349). Dette hus beboedes 1688 af Gregers Christensen, og ikke som nævnt af Byrge Christensen. Hans Gregersen blev begravet 4/1 1732, og 1733 oplod »erlig og gudfrygtig danekvinde Anne Andersdatter, salig Hans Gregersens af Janderup, sin halve gård, Ribe Domkirke tilhørende«, til sin søn Jep Hansen. (Hans Hansens søn født 1712) Han døde 1744 "efter 3 års svaghed«. 1745 blev gården, "som afgangne Jep Hansen sidst beboede«, bortfæstet til Jens Christensen fra Ribe (ca. 1714- 1777). Tilnavnet "Riber« (nævnes 1773 som "River«) må kunne føres tilbage til ham. 1774 underskrev både Jens Christensen og sønnen Niels Jensen sig med tilnavnet "Oldager«. Det kan vel derfor tænkes, at Jens eller hans forfædre oprindeligt stammede fra Oldager i Skern sogn? Jens Christensen var g.m. Karen Nielsdatter. Hun døde 1773, gl. 54 år. Gården bestod da af 13 fag salshus, 9 fag ladehus og 15 fag fæhus. Jens overlod 1767 det halve af sin fæstegård til sønnen Niels Jensen Riber« 1747-1823). Han fik resten af gården i fæste 1775, da faderen "formedelst alderdom og skrøbelighed den ikke længere kan besidde«. 1795 købte Niels Jensen gården i selveje. Efterfølgeren var sønnen Niels Nielsen Riber. Da han og det meste af hans familie var død (bind II, s. 299) købtes gården 1817 af skipper Jens Thomsen, Janderup. Han døde 1831 i Varde.

Familie nr. 25

Janderup By

Niels Pedersen 56 Gift 1. gang. Mand, Gaard Beboere (døbt 26 aug. 1731, begr. 24 sept. 1800 – 70 år)
Dorthe Simonsdatter 40 Gift 1. gang. Kone (døbt 10 dec. 1747, begr. 23. juni 1836 – 89 år)
(gift 27 april 1775. Han er søn af den tidligere fæster Peder Nielsen og Karen Nielsdatter der blev gift 15 sept. 1720. Hun er datter af Simon Christensen og Birgitte Jensdatter i Bandsberg der blev gift 1. dec. 1746)
Elisabeth Chatrina Nielsdatter 12 Ugift deres børn (27 maj 1776)
Pernille Nielsdatter 5 Ugift deres børn (2. dec. 1781)
Anders Hansen Felding 27 Ugift tjeneste folk (født 1758 i Kragelund Horne sogn)
(Han er søn af Hans Christensen Felding og Johanne Andersdatter, se FT87 nr. 3. Han blev 25 oct. 1792 gift med Else Jepsdatter, se FT87 nr. 161 i Hannevang)
Maren Nielsdatter 18 Ugift tjeneste folk (8 juni 1770)
Peder Pedersen 63 Ugift hans broder Taabelig (20 dec. 1722, begr. 24 feb. 1799 – 78 år)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

8. Tyge Mikkelsen 1 gd 331037 aP. Ejer: Lydinggård, Peder Clemmensen

Janderup og Billum sogne bind 2:

VIII (5021) MAT. NR. 15 - NEDLAGT.

Gården hørte igammei tid under Hesselmed. I 1630'erne var fæsteren Jørgen Persen. Mads Rask stævner ham m.fl. på lensmandens vegne for penge- og madskat, de resterede med. Hans husbond Christen Lange førte hans sag og påstod, at han kun besad en halvgård og derfor ikke skulle svare for en hel. Der var nok gårdfællesskab. I 1640'erne synes der at være 2 fæstere. Jørgen Persens ene hest var taget af marknranden (tilsynsmanden). Den havde været i fremmedes korn. Senere fører han en sag om vejen til sin enghave. Gårdmand Thomas Nielsen skyldte i 1655 2 mk. for en tiendegrís i kvægtiende. De var fæstere endnu 1664, da Margrethe Vorm var deres herskab. Jørgen Persen blev vist enefæster.

Jørgen Persen (Jørgen Pedersen) var gift to gange. I 1. ægteskab var der 4 børn, heriblandt Peder Jørgensen, som 1660 blev student fra Ribe og 1666 præst i Vodder. Den yngste søn hed også Peder og blev fæster på XV. En datter Maren var gift med Bertel Nielsen på XVIII. Jørgen Persen var præstens medhjælper og døde 1676, s. å. som sønnen i Vodder. Ved skiftet opgjordes formuen til 556 rdl. og gælden til 65, så der var velstand. Enken Kirsten Jepsdatter var blevet gift med ham 1665; nu giftede hun sig med Thyge Mikkelsen, der overtog fæstet, men i 1690'erne efterfølges han af Jep Hansen.

Efter Margrethe Vorms død blev Peder Clemmensen ejer af VIII. 1687 købte han Lydumgård, og VIII blev lagt herunder. Han døde 1694, og hans svagelige enke Karen Vodde lod sig besnære af Jørgen Jensen Bramming, der var på jagt efter en herregård, og giftede sig med ham.

1707 solgtes Lydumgård med det tilhørende gods heriblandt ejendommene i Janderup til regimentsskriver Anders H. Rask.

Jep Hansens kone må have forladt VIII, da dommen faldt. Ved auktionen 1708 var fæsteren Jep Christensen, men allerede 1710 var det Niels Sørensen. 1725 solgte And. Fr. Opitius, Lydumgård, til P. S. Holst, men de »sydlige« bønder fulgte ikke med i handelen. Godset her solgte han til Søren Rygård. Fæsteren var nu Peder Nielsen. Det gik ikke for P. Nielsen. 1746 måtte han gå fra gården på grund af armod. VIII fæstedes da til Christen Jensen, der kom med fripas fra Slumstrup.

Proprietærens søn Søren Rygård købte 1758 Hennegård, der var næsten uden bøndergods. Han kompletterede den bl.a. ved at lægge det købte Lydumgårdgods under Hennegård. Endnu 1778 hørte ejendommene derunder. Rygårds søn Chr. Rygård (jun.) overtog Hennegård. Efter hans død ægter enken, Elisabeth Marie Gyldenfeldt, Chr. Stockholm 1782, der så blev godsejer. Antagelig ved det forudgående skifte blev ejendommene atter lagt under Hesselmed, hvor de var 1789, men blev kort efter købt i selveje.

1774 var Niels Pedersen blevet fæster. Han havde en åndssvag broder hos sig og var gift med Dorthe Simonsdatter. 1799 var datteren Elisabeth g. m. Lavrids Nielsen, kaldet Stuer Laust; de fik gården, og Dorthe, der var blevet enke, gik på aftægt.

Hesselmed fæsteprotokol:

3. oct. 1746 fæster Christen Jensen, der med fri pas er kommet fra Mons. Thomas Lund til Slumstrup (Sædding Sogn, Ringkøbing), en gaard udi Janderup sogn og bye som Peder Nielsen hidtil i fæste havde og formedels armod frakom. (Se FT87 nr. 35)

Familie nr. 26

Janderup By

Anders Hansen 80 Gift 2. gang. Huusfolk (død nov. 1788 – 77 år)
Anne Hansdatter 60 Gift 2. gang. Kone (begr. 19 april 1799 – 74 år)
(Gift 23 nov. 1775. Hun kaldes også Anne Hannevang. Hun blev først gift 30 oct. 1772 med Niels Frandsen der døde 1775. Måske er hun den Anne Hannevang af Borre i Ål sogn der 1754 bliver Publice absolveret for synd med det 6. bud?. Anders Hansen blev først gift 21 jan. 1738 med Mette Thomasdatter der blev begr. 20 marts 1772. Han er søn af Hans Hansen og Anne Andersdatter i Janderup)
(Se omtalen ved Anders Hansens søn nr. 27)

Familie nr. 27

Janderup By

Niels Andersen 39 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 6 jan. 1748, begr. 7. aug. 1807 – 59 år)

Karen Lauridsdatter 34 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1753 i Hjerting, begr. 11 juni 1801 – 47 år)

(gift 15 sept. 1780 i Guldager. Hun er datter af Rebslager Laurs Poulsen / Laurids Poulsen og Karen Gundesdatter? i Hjerting. Han er søn af Anders Hansen nr. 26 og Mette Thomasdatter)

Laurids Nielsen 5 Ugift deres børn (1. sept. 1782)

Mette Nielsdatter 7 Ugift deres børn (24 sept. 1780)

Karen Nielsdatter 3 Ugift deres børn (1. nov. 1784)

Anna Nielsdatter 1 Ugift deres børn (4. feb. 1787)

Karen Christensdatter 22 Ugift tjeneste pige (13 oct. 1765)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

7. Hans Graversen 1 bol 183357 al². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

VII (1501) MAT. NR. 14a, VESTERLED 77.

VII hørte under kronen 1562 og 1598; fæsteren var Bakken Klemensen. 1621 var det Brix Bennedsen, der da måtte bøde for lejmål.

Han skrives til gården endnu 1664, da den kom under Visselbjerg. 1688 og 1700 Hans Graversen og 1757 Anders Hansen, f. 1711, g.

m. Mette Thomasdatter, datter af Thomas Thuesen, Janderup. De trolovedes 21. januar 1738. (Anders Hansen se ovenfor nr. 26)

16. august 1770 holdtes auktion på Varde rådstue over Visselbjergs bøndergods på begæring af Sebastian Wøldike. Assessor Rygård, købte 3 gårde i Janderup bl.a. den Anders Hansen havde i fæste af hartk. 1501. Den kostede 206 rdl. 6 sk.

Anders Hansen døde 1788. 1778 var fæsteren Mads Sørensen. 1787 til Anders Hansens søn Niels Andersen, f. 1748. Han købte i selveje

1801. Skødet blev udstedt 13. juni af kammerråd Stockholm, Hennegård. Købesummen var 250 rdl., der blev erlagt kontant.

Niels Andersen blev 1780 g. m. Karen Lauritsd., f. 1754 i Hjerting. Hun døde 1801. Året efter gifter han sig igen med enken Mette Catrine

Pedersdatter, datter af Peder Rygård, Tarp, Billum. Da Niels Andersen døde 1807 giftede enken sig igen i 1810 med Niels Jensen, gårdm.

og lægsdm. i Billum. En søn i Niels Andersens 1. ægteskab, Laurits Nielsen, kaldet lille Laust (til forskel for naboen, stuer Laust), f. 1782, fik skødet 1807. Han blev 1809 g. m. Karen Nielsdatter, f. 1789, datter af Anne Madsdatter og Niels Bennetsen. Hyllerslev.

Opslag 8

Familie nr. 28

Janderup By

Thomas Jensen 42 Gift 1. gang. Huusmand og Baadfører (døbt 20 nov. 1746, begr. 27 sept. 1789 – 44 år)

Anne Pedersdatter 47 Gift 1. gang. Kone (døbt 25. aug. 1743 i Hostrup? begr. 24. jan. 1811 – 70 år)

(gift 13 dec. 1776. Han er søn af Jens Thomsen og Dorthe Hansdatter (af guldager) nr. 29. Anne Pedersdatter blev gift 2

gang 16 april 1790 med Peder Jørgensen. Det er nok Anne Pedersdatter der 1775 er fadder "Anne Pedersdatter af

Præstegaarden" for hun er vist ikke født i Janderup. 1784 er Thomas Jensen fadder i Hostrup sogn for Mads Pedersen og

Barbara Danielsdatters barn. I samme kirkebog i Jan. 1776 er Anne Pedersdatter fadder for hendes bror Mads Pedersen,

og hun ses ikke mere i Hostrup kirkebog eller ved FT87 i Hostrup. Mads Pedersens forældre var Peder Madsen og Anne

Hansdatter i Hostrup og deres datter Anne Pedersdatter var født i Hostrup 1743)

Jens Christian Thomsen 11 Ugift deres børn (20 april 1777)

Hans Thomas Thomsen 1 Ugift deres børn (3. juni 1787, død 1789)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Hans Christensen 1 bol 144922 al². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

IV (1201), MAT. NR. 37.

IV var et bol, der hørte under kronen, indtil det sammen med andet krongods kom under Visselbjerg.

1562 var fæsteren Jep Pedersen, 1593 Lars Raffer og Peder Pedersen, 1609 og 1649 Ib Mathiesen. Han drev havfiskeri. 1690 rejste han

tiltale mod Maren Hansdatter i Skødstrup for hendes stedsmål at holde, da hun havde fæstet sig for at gøre fisk til for ham i tilkommende

fiskeri . 2 mænd bevidnede, at hun var lejet. Hun blev dømt til at holde løftet. Sammen med en flok andre Janderupmænd havde han smagt

så grundigt på juleøllet, så de kom drukne til kirke en juledag. Ib måtte bøde 3 rdl. til lensmanden, mens Brix Bennedsen og Mikkel Ibsen

slap med 2 rdl. hver. 1642 døde både han og hustruen Bodil. 1665 døde fæsteren Niels Christensen og efterfulgtes af Hans Christensen.

Hans efterfølger var vist Peder Jensen Kiær, der bl.a. nævnes hertil 1757. Han må være død ved denne tid. Sønnen Frands Pedersen Kiær,

f.

1712, overtog åbenbart stedet. Hans mor blev begravet 1759, 76 år gl. 1778 hørte bolet under Lønborggård, fæsteren var Jens Thomsen.

1786 var det Thomas Jensen, der var bådfører . Umiddelbart efter udskiftningen blev bolet vist udstykket. Hans Christian Smed (nr. 20) og

Peder Clausen (nr. 42) synes hver at have fået ½ td. hartk. De var selvejere.

Familie nr. 29

Janderup By

Jens Thomsen 65 Gift 1. gang. Huusmand og Baadfører (døbt 26 juli 1722, begr. 5 feb. 1797 – 83 år)

Dorthe Hansdatter 63 Gift 1. gang. Kone (døbt 25. marts 1724 i Guldager? begr. 13 april 1797 – 76 år)

(Gift i Guldager sogn? Dorthe Hansdatter født 25 marts 1724 i Fourfeld, Guldager sogn. Hendes søster var måske Anne Hansdatter? der blev gift med Hans Pedersen Hebo i Hjerting. I Guldager kirkebog 1781 kan læses under døbte " Jens Tomsens datter Anne Jensdatter fra Janderup. Hun er ikke fundet døbt i Janderup. Se også FT87 nr. 13. Jens Thomsen er søn af Thomas Tuesen og sandsynligvis Maren Nielsdatter? Hans første datter blev døbt "Maren"

Jørgen Jensen 23 Ugift deres søn (9 sept. 1764)

III B (0011) (Udskilt fra III) (Det er usikkert om det er Jørgen Koldtoft (nr. 37) eller Jens Thomsen der bor her ved FT1787)

Mens III endnu hørte under Visselbjerg blev hartkorn 0011 fraskilt og lagt til et hus i Katrebel, hvor Jens Hansens enke (Anne Marie Andersdatter) boede 1778. Det blev købt af Lønborggård, og fra denne kant kom åbenbart en ny fæster Jørgen Koldtoft.

1787 har Jens Thomsen det, han var bådfører. Senere blev huset nedlagt, og jorden lagt under matr. nr. 11 c.

(Jens Hansen døde 1777 hvor der er skifte efter ham i Visselbjerg Gods skifteprotokol:

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?bsid=141571#141571,34652153>

Han var gift med Anne Marie Andersdatter, og havde da en søn Hans Jensen på 6 år)

Familie nr. 30

Janderup By

Zeboe Christian Christensen 27 Gift 1. gang. Beboer en Priviligeret Kro (døbt 11/5 1761, død 1799 i Alslev 38 år)

Maren Povelsdatter 19 Gift 1. gang. Kone (døbt 24. juni 1768 i Årre sogn, begr. 17 maj 1798 – 29 år)

(gift 20 januar 1786 i Alslev. Sebo Christian Christensen er søn af Christen Sørensen og Abigail Cathrine Blæhr i Sdr. Hebo. Ved død kaldes han Zeboe Christian Bruun. Hun er datter af Poul Pedersen / Povel Pedersen og Karen Sørensdatter)

Lena Jensdatter 21 Ugift tjeneste folk

Maren Jensdatter 14 Ugift tjeneste folk

Karen Sørensdatter 55 Enke Opholdende (døbt 24. Trinit. 15. nov. 1733 i Årre, begr. 14 feb. 1798 – 65 år)

(Maren Poulsdatters mor. Hun blev gift 17 marts 1757 i Årre sogn med Poul Pedersen af Årre sogn som døde i Alslev 1785. Hun er datter af Søren Christensen og Maren Pedersdatter i Årre)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

12. Christen Jensen ½gd 528479 a². Ejer: Visselbjerg

Jens Sørensen ½gd 528479 a². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

XVI (6031).

På denne krongård var fæsteren 1562 Jørgen Steffensen, 1593 Lave Jørgensen og Th. Hansen, 1636 Christen Simonsen og Jes Pedersen.

1664 overdrages gården til Visselbjerg. 1676 var fæsterne Christen Jensen og Jens Sørensen; sidstnævntes enke havde mandens part 1685.

Christen Jensen døde 1703, hvorefter sønnen Peder Christensen overtog faderens part. Den anden part havde Peder Olesen, der vistnok i 1740'erne afløstes af Peder Pedersen.

Gården købtes ret tidligt i 1779 i selveje. 1778 ejede Christen Rasmussen og Peder Pedersens enke hver halvdelen, og gårdene var da helt adskilte, men deltes snart yderligere. (A - B - C) (A og B = familie 15 og 16)

XVI B (1402½) MAT. 8, GL. KRO OG FÆRGEVAD, ÅKIRKEVEJ 47.

Ved udskiftningen kaldes stedet »Skipperhuset«, så her var måske et hus, inden der blev tillagt jord. I 1785 drev Knud Christensen

ejendommen. 1787 nævnes den som "en Priviligeret Kroe«, og den blev da drevet af Seboe Chr. Christensen og hans kone, Maren Povelsdatter. Knud Christensen overtog ved den tid nabohuset. Seboe Christensen var født 1761 i Sdr. Hebo som søn af Christen Sørensen og Abigael Cathrine Blæhr. Hans farbroder, Seboe Chr. Sørensen, var møller i Grydvad. Seboe Chr. nævnes med tilnavnet Bruun, hvilket navn han havde arvet efter sin farmor, Magdalene Carstendatter Bruun i Hyllerslev. Han må være rejst fra sognet ret tidligt, for han nævnes ikke efter 1798, da »Zeeboe Bruuns Kone« døde 29 år gammel. Formentlig var det ham, der overdrog stedet til Frands Bennetsen. Seboes datter, Apel Katrine Seboesdatter, tjente i 1814 på Hannevanggård.

I 1797 fik Frands Bennetsen skøde på gård og kro. Han var født 1764 på matr. 25a, og han nåede at blive gift 4 gange. På den måde blev han fader til 16 børn, skønt han var hele 34 år, da han blev gift første gang. Hans første kone var Pernille Nielsdatter på 15a, datter af Niels Pedersen og Dorthe Simonsdatter. I dette ægteskab var der 3 sønner. Pernille døde i 1806. Året efter giftede Frands sig med Ellen Nielsdatter, f. 1778 i Kjelst, datter af Niels Christensen og Ellen Jensdatter. Her var der 5 børn. Ellen døde 1815. Samme år 3. ægteskab med Ellens søster Kirstine, f. 1790. Her var der 2 sønner. Kirstine døde 1819 og kort efter giftede han sig 4. gang med Dorthea Katrine Thomsen, f. 1796 i Billum Tarp, datter af Thomas Christensen og Karen Thuesen. Med hende fik han 6 børn. Han døde i 1834.

Familie nr. 31

Janderup By

Knud Christensen 39 Gift 1. gang. Huusmand (døbt 21 juli 1748, 13 nov. 1799 – 56 år)

Mette Catrina Rygaard 32 Gift 1. gang. Kone (døbt 14 dec. 1755, begr. 23. dec. 1813 – 58 år)

(gift 28 nov 1777, skilt 1797 og hun gift 1810 med lægdommer Niels Jensens Billum. Hun er datter af Peder Jensen Ryggard og Ide Bertelsdatter FT87 nr. 133 i Tarp. Knud Christensen er søn af Christen Knudsen og Kirsten Thomasdatter af Janderup kirkegaard, se FT87 nr. 33)

Dortha Cathrine Jensdatter 13 Ugift tjeneste pige (24 april 1774. Jørgen Jensens datter Dorthe Cathrine Jørgensdatter FT87 nr. 133 der er talt med begge stedet. Hun er Mette Cathrine Rygaards søsters datter)

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Fra nr. 30 ovenfor) XVI B (1402½) MAT. 8, GL. KRO OG FÆRGEVAD, ÅKIRKEVEJ 47.

Ved udskiftningen kaldes stedet »Skipperhuset«, så her var måske et hus, inden der blev tillagt jord. I 1785 drev Knud Christensen ejendommen. 1787 nævnes den som "en Privilegeret Kroe«, og den blev da drevet af Seboe Chr. Christensen og hans kone, Maren Povelsdatter. Knud Christensen overtog ved den tid nabohuset.

Færgeriet: 1795 søgte Knud Christensen om bevilling til at drive færgeri ved Janderup færgeplads, hvor der var kørested over åen. Han tilbød at betale 1 rdl. om året i afgift, men Jørgen Jensen søgte samtidig om en lignende bevilling, som blev støttet af underskrifter fra flere af egnens folk på foranledning af stiftamtmanden. Men Alsleverne ville under ingen omstændigheder anlægge vej til færgestedet, og Vardes borgere var heller ikke begejstret for sagen. Den stillede i bero, for at egnens folk kunne blive enige, hvilket først synes at lykkes i 1818, da Frands Bennedsen fik færgeret.

Skipperhuset: <https://vardemuseerne.dk/janderup-ladeplads/>

Skipperhuset blev første gang omtalt som "Privilegeret Kroe" i 1787. Stedet blev dog allerede omtalt i 1640 i forbindelse med at Varde købstad fik forkøbsret til det daværende hus. Skipperhuset blev bygget for at beværte handelsfolk og skippere, der ventede på, at tidevandet skulle vende.

Efter en stille periode i 1800-tallet kom der atter liv omkring Skipperhuset, da mejeriet i Janderup blev opført i 1883 og byggematerialerne blev sejlet på lægter ind til ladepladsen. Det var dog en kortvarig opblomstring. I 1913 købte afholdsforeningen kroens spiritusbevilling, og fem år senere lukkede kroen.

Det nuværende Skipperhus blev opført i 1812 af Frands Bennetsen (1764-1834), som havde overtaget skødet i 1797. Beliggenheden var attraktiv i forhold til ladepladsen – den var dog knap så attraktiv i forhold til oversvømmelser. Huset ligger på en lille sandbanke ved Varde Å, men har flere gange været oversvømmet i forbindelse med stormfloder.

Kro og færgested

I 1818 fik Skipperhuset bevilling til at drive færgeri, hvor folk kunne blive sejlet med pramme over Varde Å til og fra Alslev-siden. Der var færgested med pramfart over åen indtil 1910, da amts

Familie nr. 32

Janderup By

Mette Jensdatter 56 Enke. Huus kone (Jens Bachsens datter i Bandsberg? døbt 25 juli 1734?)

(Iver Pedersen Feldings kone? gift 27. oct. 1757? Sønnen Simon Iversen født 1777 blev konfirmeret Lunde / Outrup 1795 og kom da fra Rottarp i Outrup sogn, Måske var det hende der døde i Varde 1790?)

Familie nr. 33

Janderup By

Niels Hansen 33 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 28 marts 1753)
Maren Hansdatter 24 Gift 1. gang. Kone (døbt 18 maj 1760, begr. 2. april 1839 – 80 år)
(gift 2 nov. 1781. Hun er datter af Hans Olsen og Kirsten Thomasdatter. Han er søn af Hans Jensen og Karen Tuesdatter i Billumgård FT87 nr. 118)

Karen Nielsdatter 5 Ugift deres datter (23 feb. 1783)
Magrete Lauridsdatter 22 Ugift tjeneste folk
Hans Knudsen 12 Ugift tjeneste folk (3 oct. 1773?)
Hans Olesen 66 Gift 1. gang. Mand, Opholdsfolk (døbt 28 marts 1720, begr. 28 juni 1797 – 78 år)
Kirsten Thomasdatter 69 Gift 2. gang. Kone (døbt 15 sept. 1720, begr. 3. jan. 1802 – 65 år??)
(gift 29 januar 1756. Hun blev først gift 18 oct. 1742 med Christen Knudsen der døde 2. feb. 1755. De var søskendebørn. Hun var nemlig datter af Thomas Tuesen og Maren Nielsdatter, og Christen Knudsen var søn af Knud Tuesen. Hans Olesen havde vist ikke være gift tidligere? Han var søn af Oluf Christensen og Anne Sørensdatter i Hillerslev)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Christen Hansen og Anne Olufsdatter 1 gd 764726 al² Riberhus

Janderup og Billum sogne bind 2:

II (9332). MAT. NR. 9 OG 10. KIRKEGARDEN.

Denne gård lå tæt ved kirken og blev derfor kaldt Kirkegård, således kaldes den i kirkebogen 1649. Ved middelalderens slutning synes den at være en selvejergård og beboet af Bertil Nielsen. Efter hans død blev sønnerne uenige om, hvem af dem, der skulle have gården. Sønnen Hans Bertelsen klagede da til kongen over brødrene, der gjorde ham kinder på hans »goed« og beholdt hans breve (måske gamle skøder), da de ville have gården fra ham. Hans har beholdt gården og nævnes til den 1562 og kaldes da »gamle« Hans Bertelsen.

Gården opføres under Riberhus og svarer i landg.....Fæsterne opføres blandt kronbønderne, og der nævnes intet om selveje.

Imidlertid svarede selvejere også en slags landg. (herlighed), men mindre end fæstebøndernes. Og her var landg. ikke stort, omregnet til hartk. 6100, men ved landmålingsmatr. 1688 blev det 9332, altså en meget stor forhøjelse. Dette forklares lettest ved at antage, at II har været en selvejergård. 1593 og senere har Niels og Bennet Hansen gården i fællesskab. De må være Hans' sønner. Undertiden kaldes Bennet vist Bertil. 1613 beskyldes brødrene for at have inddraget et stykke af fortet til deres enghave.

Bennet døde 1630. D. å. var kærupmænd med Mads Hansen i Bennets gård og talte med datteren Anna og hendes ældste bror Hans Bennetsen angående hendes barnefader. De foreslog, hun skulle udpege 2 mænd og de også 2 mænd. Disse 4 skulle så afgøre, hvem der var barnefaderen. Det ville hun ikke.

1630 fæstede Oluf Bennetsen ½ gård, hans far fradøde og gav 35 rdl. i indfæstning. Ved stormfloden 1634 led gården så meget, at den blev fritaget for at svare landg. et år. 1651 var Oluf med til at syne Varde vandmølle. 1650-54 har han ikke betalt skyld af noget kirkejord. 1661 har hans enke Lisbet gårdsparten. (Se note ved FT87 nr. 62) men 1664 datteren Anna. Hans Nielsens søn Niels drev handel og søfart, 1652 kaldes han »skipper Niels af janderup«. En mand i Hjerting havde overladt ham 80 ribealen lærred a 28 sk., som han skulle sælge i Norge, men han blev stævnet for hverken at have solgt eller tilbageleveret det. Broderen Christen Hansen mødte for ham. Han fik senere en part af II.

1664 købte fyrstelig sønderborsk hofmester Driederich v. Liitzov, der kort før var blevet ejer af Visselbjerg, 12 gårde, 4 bol og 1 gadehus i Hostrup sogn samt 4 gårde og 4 bol i Janderup by for 5889½ rdl., heriblandt gård II.

Hans Nielsen, der døde 1656, 84 år gl., havde en datter, der 1649 blev trolovet med Christen Bertelsen fra Markskel. En lakune i kirkebogen indtil 1654 gør, at vi ikke kender vielsen. 1662 skrev præsten: »Den 7. dec. døde Christen Bertelsen, en god, gudfrygtig, Retsindig og sandrue Dannemand, som var Præstens medhielper«. Mærkeligt nok var han ikke nævnt i matriklen s. å., så man kan ikke se, hvor han har boet, men han har formentlig haft en part af svigerfaderens gård. Vore visselbjergbønder var på en nær kommet i restance for 1684. Forpagteren Simon Christensen stævnede dem. Christen Hansen og Anne Olufsdatter resterede med helelandg. Der var misvækst i disse åringer. Fra ca. 1690 bliver Gregers Christensen hendes medfæster. Ca. 1736 overtog Frands Pedersen den ene part. Den anden blev overtaget af Kristen Knudsen (Christen Knudsen), der døde 1755. Aret efter gifter enken Kirsten Thomasdatter sig med Hans Olesen, der så blev fæster. II købes nu af Hennegård, hvorunder den hørte 1770. Og den deles i 2 lige store gårde, II A og II B.

II A (4532½) MAT. NR. 9, PRÆSTEGARDSVEJ 31,

Her fortsatte Kristen Knudsen (Christen Knudsen) Han døde 1755. Enken Kirsten Thomasdatter blev 1756 gift med Hans Olesen fra Hyllerslev, der overtog fæstet. I 1780 fik sønnen Niels Hansen gården (Nej han var svigersøn). Han blev 1781 g. m. Maren Hansdatter (Hans Olsens datter) fra Billum.

En søn, Hans Nielsen, f. 1793, overtager gården i 1817, samme år g. m. Anne Andersdatter, datter af Anders Friis, Hyllerslev.

Karen Gregersdatter der var datter af den gamle fæster Gregers Christensen der døde 1706, blev 1708 gift med Christen Sørensen af Jerne sogn som formentlig overtog fæstet. Han døde inden 1719 hvor hun gifter sig igen med Knud Tuesen der formentlig overtog fæstet.

Hennegård regnskabsbog 1742 – 1802 side 8.

Fæstet Hans Olsens sted i Janderup til Niels Knudsen af Billumgaard. (Niels Knudsen er vist en fejl for det var Niels Hansen af Billumgård der fik fæstet, og han blev samme år gift med Hans Olsens datter Maren Hansdatter)

Familie nr. 34

Janderup By

Jacob Christensen	39	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 11 jan. 1750, begr. 29. april 1804 – 55 år)
Anne Frandsdatter Kiær	34	Gift 1. gang. Kone (døbt 3 juni 1753, begr. 30 sept. 1796 – 44 år)
<i>(gift 27 aug. 1774. Hun er datter af Frands Pedersen og Kirsten Nielsdatter herunder. Han er søn af Christen Jensen og Kirsten Jacobsdatter i Janderup)</i>		
Peder Jacobsen	11	Ugift deres børn (19 jan. 1777)
Christen Jacobsen	6	Ugift deres børn (28 jan. 1781)
Frands Jacobsen	4	Ugift deres børn (3. nov. 1782)
Kirsten Jacobsdatter	13	Ugift deres børn (25 sept. 1774)
Ingeborg Jacobsdatter	9	Ugift deres børn (20 dec. 1778)
Kiersten Marie Jacobsdatter	1	Ugift deres børn (10 juni 1787)
Hans Nielsen	28	Ugift tjeneste karl Landsoldat
Frands Pedersen	74	Gift 1. gang. Mand, Opholdsfolk (døbt 28 maj 1713, begr. 15 dec. 1799)
Kirsten Nielsdatter	66	Gift 1. gang. Kone (døbt 31. maj 1722 i Toftnæs, Alslev, begr. 18 dec. 1796 – 74 år)

(gift 28 oct. 1751 i Alslev sogn. Hun er datter af Niels Sørensen og Kirsten Nielsdatter i Toftnæs, Alslev sogn, som blev gift i Årre sogn 1714. Frands Pedersen er søn af Peder Hansen Kiær og Anne Frandsdatter i Janderup)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Christen Hansen og Anne Olufsdatter 1 gd 764726 al² Riberhus

Janderup og Billum sogne bind 2:

II (9332). MAT. NR. 9 OG 10. KIRKEGARDEN.

Denne gård lå tæt ved kirken og blev derfor kaldt Kirkegård, således kaldes den i kirkebogen 1649. Ved middelalderens slutning synes den at være en selvejergård og beboet af Bertil Nielsen. Efter hans død blev sønnerne uenige om, hvem af dem, der skulle have gården. Sønnen Hans Bertelsen klagede da til kongen over brødrene, der gjorde ham kinder på hans »goed« og beholdt hans breve (måske gamle skøder), da de ville have gården fra ham. Hans har beholdt gården og nævnes til den 1562 og kaldes da »gamle« Hans Bertelsen.

Gården opføres under Riberhus og svarer i landg.....Fæsterne opføres blandt kronbønderne, og der nævnes intet om selveje.

Imidlertid svarede selvejere også en slags landg. (herlighed), men mindre end fæstebøndernes. Og her var landg. ikke stort, omregnet til hartk. 6100, men ved landmålingsmatr. 1688 blev det 9332, altså en meget stor forhøjelse. Dette forklares lettest ved at antage, at II har været en selvejergård. 1593 og senere har Niels og Bennet Hansen gården i fællesskab. De må være Hans' sønner. Undertiden kaldes Bennet vist Bertil. 1613 beskyldes brødrene for at have inddraget et stykke af fortjen til deres enghave.

Bennet døde 1630. D. å. var kærupmænd med Mads Hansen i Bennets gård og talte med datteren Anna og hendes ældste bror Hans Bennetsen angående hendes barnefader. De foreslog, hun skulle udpege 2 mænd og de også 2 mænd. Disse 4 skulle så afgøre, hvem der var barnefaderen. Det ville hun ikke.

1630 fæstede Oluf Bennetsen ½ gård, hans far fradøde og gav 35 rdl. i indfæstning. Ved stormfloden 1634 led gården så meget, at den blev fritaget for at svare landg. et år. 1651 var Oluf med til at syne Varde vandmølle. 1650-54 har han ikke betalt skyld af noget kirkejord. 1661 har hans enke Lisbet gårdsparten, men 1664 datteren Anna. Hans Nielsens søn Niels drev handel og søfart,

1652 kaldes han »skipper Niels af janderup«. En mand i Hjerting havde overladt ham 80 ribealen lærred a 28 sk., som han skulle sælge i Norge, men han blev stævnet for hverken at have solgt eller tilbageleveret det. Broderen Christen Hansen mødte for ham. Han fik senere en part af II.

1664 købte fyrstelig sønderborsk hofmester Driederich v. Liitzov, der kort før var blevet ejer af Visselbjerg, 12 gårde, 4 bol og 1 gadehus i Hostrup sogn samt 4 gårde og 4 bol i Janderup by for 5889½ rdl., heriblandt gård II.

Hans Nielsen, der døde 1656, 84 år gl., havde en datter, der 1649 blev trolovet med Christen Bertelsen fra Markskel. En lakune i kirkebogen indtil 1654 gør, at vi ikke kender vielsen. 1662 skrev præsten: »Den 7. dec. døde Christen Bertelsen, en god, gudfrygtig, Retsindig og sandrue Dannemand, som var Præstens medhielper«. Mærkeligt nok var han ikke nævnt imatriklen s. å., så man kan ikke se, hvor han har boet, men han har formentlig haft en part af svigerfaderens gård. Vore visselbjergbønder var på en nær kommet i restance for 1684. Forpagteren Simon Christensen stævnede dem. Christen Hansen og Anne Olufsdatter resterede med helelandg. Der var misvækst i disse åringer. Fra ca. 1690 bliver Gregers Christensen hendes medfæster. Ca. 1736 overtog Frands Pedersen den ene part (Nej det var vist den anden Frands Pedersen FT87 nr. 23 og 40). Den anden blev overtaget af Kristen Knudsen, der døde 1755. Aret efter gifter enken Kirsten Thomasdatter sig med Hans Olesen, der så blev fæster. II købes nu af Hennegård, hvorunder den hørte 1770. Og den deles i 2 lige store gårde, II A og II B.

II B (4532½) MAT. NR. 10a, KIRKEGARD, AKIRKEVEJ 25.

1773 overdrog Frands Pedersen (se matr. nr. 9a) gården til svigersønnen Jacob Christensen, der 1774 blev gift med datteren Anne Frandsdatter Kjær. Frands døde 1790. 1787 havde landsoldat Hans Nielsen ophold her. 1799 døde Anna, og Jacob gifter sig påny med Birthe Nielsdatter. 1801 var Jacob blevet sognefoged. En søn Frands Jacobsen oprettede en gård i Hallumvad.

Jacob døde 1804, og enken Birthe gifter sig s. å. med John Sørensen, f. 1779 i Alslev, der så får skødet. De fik en søn Jacob Johnsen, f. 1806. Birthe døde 1822.

<https://arkiv.dk/vis/1246423>

Frands Jacobsen, Hallumvad Hallumvadvej 85 Hyllerslev
1810-1850 er Frands Jacobsen fæster, født 1782 på gården Åkirkevej 25, Janderup, død 1850 på gården Hallumvadvej 85.

Gift 1. gang ? med Ane Marie Christensdatter, født 1779 i Janderup sogn, død 1816 i barselsseng.

Gift 2. gang 1816 med Dorthea Sørensdatter, født 1784 i Kjelst, Billum sogn, død 1841 på gården.

Gift 3. gang 1842 med Kirsten Abrahamsdatter, født 1799 i Mosevrå, Oksby sogn, død 1887 på gården.

Opslag 9

Familie nr. 35

Janderup By

Christen Jensen 74 Gift 1. gang. Huusfolk (født 1713 i Sædding sogn?, begr. 20 jan. 1791 – 77 år)

Kiersten Jacobsdatter 71 Gift 1. gang. Kone (begr. 7 feb. 1798 – 82 år)

(De kom fra Sædding sogn ved Ringkøbing 1746 og er formentlig blevet gift der på egnene inden. Det er måske ham der er født i Sædding sogn, Ringkøbing 1713 og søn af Jens Tvivad og Maren Pedersdatter. Christen Jensens første barn i Janderup blev døbt "Maren" 1747. Christen Jensen fæstede først FT87 nr.25 hvor han afløste Peder Nielsen)

Kiersten Bennedsdatter 18 Ugift tjeneste pige (16 juli 1769)

Janderup og Billum sogne bind 2:

MAT. NR. 3 (3611 17/32). KIRKEHUSET, PRÆSTEGARDSVEJ 29.

Dette sted tilhørte Janderup kirke, og dermed i 1844 Qvists arvinger. Det benyttedes af lejere, og det vil igen sige, at det ret store areal blev lejet ud til gårdmændene. Selve kirkehuset var sikkert »jordløst«. Senere hørte der dog lidt jord til stedet.

Det kan vel formodes, at der her - næsten bygget" ind i det nordlige dige omkring Janderup kirkegård - har ligget et hus langt tilbage i tiden. Men hvornår det første hus blev opført her kan af gode grunde næppe fastslås. Det kan være dette sted, der nævnes 2. advent 1765, da »Jens Hansens datter ved Janderup Kirke- blev døbt, og d. 4. juni 1766, da » Jens Hansens Datter fra alemmer Huus blev begravet. Det mærkelige »alemmer- kan måske være en mistydning af ordet alumne, og hvis det er rigtigt, kan kirkehuset dengang have fungeret som fattighus ! Huset synes oprindeligt at være indtegnet på udskiftningskortet (1785), men rettelserne og overstregningerne på dette kort i forbindelse med den nye matrikel (sket omkr. 1820) har forvansket kortet så meget, at nogle af de oprindelige signaturer vanskeligt kan skelnes. Imidlertid er huset indtegnet ved rettelsen af kortet, og det er derfor sikkert, at det eksisterede omkr. 1820.

På den fortegnelse over »Beboernes Navne og Lods Eyerne«, der findes på kortet 1785, er anført et sted (Nr. 28) uden hartk., som er »Jandrup Kirkejord til Stoer Heeboe«. Mon ikke det er mat. nr. 3, altså selve huset? Her boede i 1785 »Huusmand- Christen Jensen. 1787 var han 74 år, og hans kone, Kirsten Jacobsdatter, var 71 år. De havde da en tjenestepige på 18 år, og de benævnes som »Huusfolk«. Christen døde i 1791 og Kirsten i 1798. Næste beboer kan være Povel Andersen, f. omkr. 1750, der i 1801 boede i et »jordløs Huus«, Hans kone, Ellen Hansdatter, var 17 år yngre end han. Povel døde i 1805.

Hesselmed fæsteprotokol:

3. oct. 1746 fæster Christen Jensen, der med fri pas er kommet fra Mons. Thomas Lund til Slumstrup (Sædding Sogn, Ringkøbing), en gaard udi Janderup sogn og bye som Peder Nielsen hidtil i fæste havde og formedels armod frakom.

(Det jordløse hus der omtales, men det ligger ved Nørhebo og ikke i janderup, så det har ingen forbindelse med FT87 nr. 35)

MAT. 25, HYLLERSLEV, UDEN GL. HK. 0022½ ny HK.

BAUNEHØJVEJ 19, JANDERUP.

1807 solgte Mads Sørensen »en mig (Mads) tilhørende Huus i Nørheboe, som jeg selv haver sat og bygget paa et Stykke dertil hørende Hedejord«, til Ellen Hansdatter, »afgangne Povl Andersens Enke fra janderup«. Hun betalte 50 rdl. for stedet. Mads Sørensen nævner her klart, at han selv havde bygget huset. Stedets nye ejer, Ellen Hansdatter, var født omkr. 1765. Hun var i 1801 g. m. Povl Andersen, og de boede i et hus i Janderup (se kirkehuset). De havde i 1801 to sønner, og i 1803 fik de datteren Ellen Magrethe Povlsdatter. I 1805 døde Povl, og to år efter erhvervede hans enke så huset her på heden. I 1815 giftede Ellen Hansdatter sig med skomager Johannes Henriksen Fisker, der således fik adkomst på stedet. Han var født omkr. 1775. 1830 døde Ellen Hansdatter, og 1832 giftede Johannes Fisker, »Mesterskomager i Nørhebo«, sig med Else Kathrine Andersdatter, f. omkr. 1772 i Felding sogn.

Familie nr. 36

Janderup By

Søren Jørgensen 46 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 3 juni 1742, begr. 1 juli 1795)
Giertrud Henningsdatter 45 Gift 1. gang. Kone (døbt 9. april 1741 i Alslev, begr. 19 marts 1794 – 52 år)
(gift 10 december 1767. Hun er datter af Henning Nissen Skytte på Bramming og Dorthe Olesdatter Kvaglund der blev gift i Jerne sogn 29 maj 1737 og fik flere børn døbt i Alslev sogn. Søren Jørgensen er søn af Jørgen Jensen og Karen Bennedsdatter i Janderup)
Jens Sørensen 19 Ugift deres børn (17 juli 1768)
Karen Sørensdatter 16 Ugift deres børn (4. marts 1770)
Jens Peter Hansen 10 Ugift tjeneste dreng (døbt 16 marts 1777 i Tobøl, Guldager sogn, død 26. jan. 1829 samme sted. Han var søn af Hans Henningsen i Tobøl, som var Giertrud Henningsdatters bror, se FT87 nr. 68 Guldager)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

3. Hans Madsen ½gd 267157 aP. Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

III (2511) MAT. NR. 11d, ÅKIRKEVEJ 36.

Denne gård var også krongods. 1662 var landg. ....

1562 var fæsteren Niels Eyssen, 1593 Lambert Madsen, 1607- 46 Hans Christensen. 1631 blev han stævnet, fordi han var kommet »af vesten på en søndag med 2 stk. fyrretræ«. Han svarede, at han havde købt træerne af C. Mikkelsen i Oksby, som »nok skulle være hans hjemmel«, og hvis der alligevel var en forseelse, »ville han være i hr. Albret Skeels (lensmandens) egen vilje og mine- , (dvs. betale mulkt, åbenbart iforbindelse med strand tyveri). 1661 har Maren Hansdatter gården, sikkert en datter. 1664, da gården sælges til Visselbjerg, var Jens Hansen fæster, 1688 Hans Madsen. Han stævnes 1685 af Niels Ballerup, forpagter på Nørholm, for betaling af ½ tylt eller (brædder) 5 mk. Bollerup drev betydelig handel. Også Hans Madsens egen foged på Visselbjerg, forpagteren Simon Christensen, stævner ham både for landg. og frihedspenge (betaling for hoveri). Han blev dømt til at betale. 1705 nævnes Søren Madsen hertil, senere Svend Olesen, der 1759 svarer landg. og frihedspenge til Visselbjerg. Ved denne tid købes gården i selveje, antagelig af Søren Jørgensen, der 1768 bliver gift med Gertrud Henningsdatter fra Alslev. 1770 hører III i hvert fald ikke mere under Visselbjerg. H. M. Iversen har blandt sine optegnelser et sagn, hvori dette par nævnes. »En aften Jens Sørensens Forældre kom kørende fra Varde, mødte de ved Klamsbro tre Karle, der gik så tæt om ved Vognen, at de næsten gned dem med Hjulene. De var i blå eller sorte Klæder. De sagde »Godaften til de tre, men de gik deres Vej og sagde ingenting. Disse Spøgelse kom fra Præstegården og gik over til Hyllerslev på den gård, hvor Ole Madsen har boet«. Søren Jørgensen var født i 1742 som søn af Jørgen Jensen (Søren var en broder til Bennet Jørgensen på matr. 12). Han døde på dramatisk måde. »Den 1/7 1795 begravet Gaardmand Søren Jørgensen af Janderup, som ved sin Hiemgang fra Varde druknede i Varde Aae og efter Syn begravet i Janderup Kirkegaard«. Mon han var beruset? Derpå ejes gården af sønnen, Jens Sørensen, f. 1768, gift 1796 med Karen Nielsdatter, en datter af Niels Sørensen i Janderup.

(Svend Olesen der boede på denne gård døde januar 1774 – 68 år gl. Hans kone er formentlig hende der døde 1778. Hans kone var datter af Laurids Jørgensen i Rottarp da hendes søster Karen Lauridsdatter der var gift med Jens Sørensen i Kløvgård, Henne sogn var fadder for hende 1752 i Janderup)

Familie nr. 37

Janderup By

Jørgen Christensen Koldtoft 36 Gift 1. gang. Gaard Beboere (begr. 21. juni 1814 – 66 år død i Strudvad)
Karen Jensdatter 25 Gift 1. gang. Kone (døbt 11 maj 1760, begr. 1. maj 1799 – 42 år)
(Gift 21. maj 1784. Hun er datter af Jens Thomsen og Dorthe Hansdatter FT87 nr. 29. Han er søn af Christen Koldtoft og Maren Enevoldsdatter i Sønder Bork og født der ca. 1748 hvor der er et hul i kirkebogen. Han er konf. der 1763. Han havde en bror Enevold der er født samme sted 1755 og han var fadder i Janderup 1786. Forældrene Christen Andersen (Koltoft) og Maren Enevoldsdatter levede stadig ved FT87 hvor de boede i Obling, Sønder Bork)

Jens Christian Jørgensen 1 Ugift deres barn (døbt 8. oct. 1786)

Karen Hansdatter 16 Ugift tjeneste pige

Janderup og Billum sogne bind 2:

III B (0011) (Udskildt fra III) (Det er usikkert om det er Jørgen Koldtoft eller Jens Thomsen (nr. 29) der bor her ved FT1787)

Mens III endnu hørte under Visselbjerg blev hartkorn 0011 fraskilt og lagt til et hus i Katrebel, hvor Jens Hansens enke (Anne Marie Andersdatter) boede 1778. Det blev købt af Lønborggård, og fra denne kant kom åbenbart en ny fæster Jørgen Koldtoft.

1787 har Jens Thomsen det, han var bådfører. Senere blev huset nedlagt, og jorden lagt under matr. nr. 11 c.

Familie nr. 38

Janderup By (Katrevel)

Fiehen Ottesdatter 50 Ugift Huuspige (døbt 17 aug. 1738, begr. 30 aug. 1800 – 63 år)

(Otto Jensen Kaas og Elle Andersdatters datter af Hylderslev)

Janderup og Billum sogne bind 2:

HUSENE VED KATREBLEN (ÅKIRKEVEJ).

Der var i forrige århundrede mindst tre huse her, nemlig mat. 41, 42 og 43. Tidligere var her sandsynligvis flere, men dette kan ikke med sikkerhed fastslås, da der mangler dokumentation. Det kan vel tænkes, at de familier, der i de første folketællinger optræder som egne husstande, kan have boet i hus sammen med andre folk. Sikkert er det dog, at der her indtil begyndelsen af 1800'tallet lå et hus på det lille areal mat. nr. 1 b (0001), der tilhørte sognepræsten. Mer eller mindre tilfældigt nævnes beboerne i dette hus i kirkebogen, således: »12. Juli 1724 begravet Kirsten Jespersdatter fra Præstens Huus, gl. 90 aar,« og »3. Paaskedag 1730 begravet Jess Nielsens Fader, en fattig Mand nafnl. Niels Nielsen, som Langfredag kom til ham og døde hos ham udi mit tilliggende Huus i Katrevel! 1738 »publice absolveret Maren Nielsdatter Selborg, som offentlig for Menigheden udlagde Jep Iversen, som udi Præstens Huus ibidem hafde til Huse.« 1744 konfirmeredes »Jess Katrevels Datter, Ane Kirstine«. Mon ikke hun var en datter af ovennævnte Jess Nielsen! Helt udelukkes kan det vel næppe, at det var her, at præsteenken Else Kirstine Hammer og hendes datter boede i 1801, men rækkefølgen i folketællingen tyder nu snarere på, at det var et andet hus, hun boede i. I øvrigt døde hendes datter, Friederikke Amalia Hammer, i 1820 i Varde som »ugift Jomfru«. Huset 1b er streget på det gamle kort i forbindelse med forarbejderne til den ny matrikel, og det må derfor være nedbrudt før 1820. Der nævnes i kirkebogen flere personer end de ovennævnte i forbindelse med Katrebelen. Således begravedes 1732 Anne Madsdatter »af Katrevel« og 1733 begravedes Maren Madsdatter »af Janderup Katrevel«, men hvilke huse disse to kvinder boede i, kan ikke oplyses. Utvivlsomt var det i et af husene her, at den ugifte »Huspige«, Fiehen Ottesdatter, boede i 1787. Hun var datter af Otto Kaas i Hyllerslev og født der 1738. I 1754 blev hun konfirmeret og nævnes da som »Fiken, Otto Kaases Daatter af Hylderslef«. I 1767 kom hun galt af sted. Hun fik et »uægte« barn. Ved dåben i Janderup kirke blev barnet kaldt El (Ellen), og præsten bemærker i den forbindelse i kirkebogen: »Ved bemældte uægte Barns Daab blev til Barnefader udlagt Hans Andersen, som tiente her i Præstegaarden med hende, hun og forhen for Christen Sørensen (Sdr. Hebogård) og Simon Bandsbjerg i min Overværelse havde udlagt, men Gierningen efter den første Bekiendelse skulde være sket 2 Uger før Michaelis, men nu ved Fødsel og Daab foregives at være sket efter Høebieringen! Da var nætterne lyse og sindet bevægeligt. Forholdet havde åbenbart stået på i længere tid, end pigen ville være ved. Under det påfølgende åbenbare skriftemål fremkom det, at Hans Andersen vel »ikke nægtede Lejermaalet, men nægtede at være Barnefader«. I 1787 boede Fiehen alene i huset - havde i hvert fald sin egen husholdning. Hun blev begravet på Janderup kirkegård 30/5 1800. Hendes lidt usædvanlige navn er en diminutiv form af det tyske Friedrich.

Familie nr. 39

Janderup By

Birthe Jensdatter 68 Enke gift 1. gang. Huusfolk (døbt 16 april 1719, begr. 1. aug. 1790 – 67 år)

(gift 1753 med Christen Jepsen af Lyne. Hun var søster til Sara Jensdatter herunder)

Sara Jensdatter 54 Enke gift 1. gang. (døbt 17 feb. 1733, begr. 3. nov. 1805 – 76 år)

(gift med Herman Iversen 14. jan. 1768 som må være død inden 1787. Hun var vist den samme som Sara Jensdatter der 25. sept. 1757 blev public absolveret. Sara Jensdatter og Birthe Jensdatter var begge døtre af Jens Frandsen og Mette Nielsdatter, se skifte efter Birthe Jensdatter 1790)

Janderup og Billum sogne bind 2:

HUSENE VED KATREBLEN (ÅKIRKEVEJ). (Se under nr. 38)

Familie nr. 40

Janderup By

Frands Pedersen 75 Enke gift 2. gange. Faar almisse (døbt 25 marts 1712, begr. 15 dec. 1790 – 77 år)

(Frands Pedersen havde vist tidligere haft FT87 nr. 23 i fæste. Han var søn af Peder Jensen i Janderup der døde 1736. Frands Pedersen blev først gift 25. nov. 1736 med Anne Jørgensdatter der døde 1756. Han blev derefter gift 11. april 1757 med Anne Christensdatter der døde som opholdkone hos Niels Sørensen FT87 nr. 23 som Frands Nielsen tidligere havde i fæste)

Kiersten Sørens datter Fynboe 80 Enke gift 1. gang. Faar almisse (begr. 24 jan. 1794 – 80 år)

(gift med Gregers ...)

Søren Christiansen 7 hendes datters søn, født uden ægtesk. (25 marts 1781)

(Hans moder var Maren Gregersdatter der var Kirsten Sørens datter Fynboes datter)

Janderup og Billum sogne bind 2:

HUSENE VED KATREBLEN (ÅKIRKEVEJ). (Se under nr. 38)

Familie nr. 41

Janderup By

Jørgen Pedersen 63 Gift 4. gang, Mand, skrædder. (døbt 5 marts 1724, begr. 11 nov. 1797 – 75 år)
Anne Hansdatter 46 Gift 1. gang, Kone (døbt 27 aug. 1741, begr. 27. juni 1802 – 61 år)
(gift 26 feb. 1783. Han blev først gift 15 oct. 1761 med Mette Larsdatter /Mette Lasdatter der blev begr. 11 juni 1776.
Derefter gift med Anne Lauridsdatter Uldberg i Ål kirke 3. jan. 1777. Hun blev begr. 27 maj 1779.
Han gift 3. gang 28 oct. 1779 Zidse Nielsdatter der blev begravet 1 sept. 1782. Jørgen Pedersen er søn af Peder Olesen
og Anne Madsdatter i Janderup. Anne Hansdatter er datter af Hans Poulsen og Margrethe Jensdatter i Janderup.
Anne Hansdatter havde en bror Hans Hansen FT87 nr. 65)

Peder Jørgensen 24 Ugift, hans søn af første ægteskab (28 feb. 1762) (moderen Mette Lasdatter)
Mette Jørgensdatter 4 Ugift deres datter af 4de ægteskab (14 sept. 1783)
Anne Catrine Nisdatter 11 Ugift hendes datter, født uden ægteskab. (dåb ikke fundet. Efternavn fremgår af skifte
efter moderen)

(Ved skiftet efter Jørgen Pedersen 1797 står der han boede i Gaardmand Niels Hansens huus i Janderup)

Familie nr. 42

Janderup By

Dorthe Nielsdatter 36 Gift 1. gang, Kone, Huus kone (3 marts 1751, begr. 14. april 1838 – 88 år)
Niels Pedersen 7 Ugift, hendes søn af første ægteskab. (7. oct. 1780)
(Hun blev gift 23. juni 1780 med Peder Clausen der er kusk på st. Hebo FT87 nr. 51. Hun kaldes flere gange for Dorthea
Nielsdatter som hun også kaldes ved FT1801. Peder Clausen blev begravet 23. feb. 1816 – 78 år. Han er født 22. oct.
1741 i Borre, Ål sogn og søn af Claus Pedersen. Dorthea Nielsdatter er datter af Niels Nielsen Væfsted og Ingeborg
Mortensdatter i FT87 nr. 14 i Janderup)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Hans Christensen 1 bol 144922 a². Ejer: Visselbjerg

Janderup og Billum sogne bind 2:

IV (1201), MAT. NR. 37.

IV var et bol, der hørte under kronen, indtil det sammen med andet krongods kom under Visselbjerg.

1562 var fæsteren Jøp Pedersen, 1593 Lars Raffer og Peder Pedersen, 1609 og 1649 Ib Mathiesen. Han drev havfiskeri. 1690 rejste han
tiltale mod Maren Hansdatter i Skødstrup for hendes stedsmål at holde, da hun havde fæstet sig for at gøre fisk til for ham i tilkommende
fiskeri. 2 mænd bevidnede, at hun var lejet. Hun blev dømt til at holde løftet. Sammen med en flok andre Janderupmænd havde han smagt
så grundigt på juleøllet, så de kom drukne til kirke en juledag. Ib måtte bøde 3 rdl. til lensmanden, mens Brix Bennedsen og Mikkel Ibsen
slap med 2 rdl. hver. 1642 døde både han og hustruen Bodil. 1665 døde fæsteren Niels Christensen og efterfulgtes af Hans Christensen.
Hans efterfølger var vist Peder Jensen Kiær, der bl.a. nævnes hertil 1757. Han må være død ved denne tid. Sønnen Frands Pedersen Kiær,
f.

1712, overtog åbenbart stedet. Hans mor blev begravet 1759, 76 år gl. 1778 hørte bolet under Lønborggård, fæsteren var Jens Thomsen.
1786 var det Thomas Jensen, der var bådfører (Nr. 28). Umiddelbart efter udskiftningen blev bolet vist udstykket. Hans Christian Smed (nr
20) og Peder Clausen synes hver at have fået ½ td. hartk. De var selvejere.

IV B (0011) senere (0400), MAT. NR. 37 a, VESTERLED 64.

1789 nævnes Peder Clausen, f. 1741, hertil. Han blev 1784 g. m. Dorthea Nielsdatter, f. 1751. Han var husmand og daglejer. Ca. 1820 til
sønnen Niels Pedersen, f. 1780, g. m. Sidsel Marie. De lever af landbruget. Dorthea var aftægtskone hos dem endnu 1834, 83 år gl.

1851 solgt til sønnen Frands Nielsen, f. 1815, g. m. Karen Hansdatter, f. 1815.

Opslag 10

Familie nr. 43

Janderup By

Benned Jørgensen 48 Gift 1. gang, Gaard Beboere (døbt 19 juli 1739, begr. 29 maj 1796 – 58 år)
Karen Frandsdatter 44 Gift 1. gang, Kone (døbt 27 marts 1744, begr. 10. jan. 1815 – 71 år)
(gift 14. dec. 1773. Han er søn af Jørgen Jensen og Karen Bennedsdatter i Janderup. Hun er datter af Frands Pedersen
og Anne Jørgensdatter i Janderup, se FT87 nr. 40)

Jørgen Bennedsen 7 Ugift deres børn (20 aug. 1780)

Søren Bennedsen 2 Ugift deres børn (29 jan. 1786)

Anne Sørensdatter 19 Ugift tjeneste folk

Maren Jesdatter 24 Ugift tjeneste folk (11 nov. 1764, gift 1790 med Berthel Jessen i Varde)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Peder Andersen 1 - 265323 a². Ejer:

Visselbjerg, Janderup og Billum sogne bind 2:

V (2501) MAT. NR. 12, ÅKIRKEVEJ 22.

Denne ejendom fik kongen 1580 ved et mageskifte med Th. Fasti til Vennersgård. 1598 var fæsteren Niels Thygesen, der svarede 1ørte rug
og 1ørte byg i landg. 1636-49 nævnes Peder Christensen her. Derefter Anders Terkelsen, 1661 dennes enke, Elle, der også var her 1664,
da gården kom under Visselbjerg. Elle oplader vist til sønnen Peder Andersen, der 1685 ikke har betalt landg. Han dør 1729, 83 år gl.
1727 blev Jørgen Jensen gift med Karen Bennedsdatter, og han nævnes derefter til gården. Det var ham eller sønnen, der købte V i selveje.
Sønnen, Bennet Jørgensen (f. 1739), blev 1773 gift m. Karen Frandsdatter (f. 1744) og overtog gården ved den tid. I følge H. M. Iversens
sagnoptegnelser var det hos Bennet Jørgensen at heksepigen Karen tjente, og hvor hun fjernmalkede naboens grå ko ved hjælp af to pinde,
som hun satte op i bjælken! Bennet dør 1796, og hans enke driver gården videre, til hun omkr. 1807 lader sønnen Jørgen Bennetsen komme
til.

Familie nr. 44

Janderup By

Knud Christiansen 50 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 2 sept. 1736, begr. 26 april 1789 – 53 år)
Else Nielsdatter 39 Gift 1. gang. Kone begravet. (døbt 24 sept. 1747, begr. 19. jan. 1811 – 63 år)

(gift 10 feb. 1774. Han blev først gift 16 oktober 1769 med Anne Hansdatter der døde 1773. Knud Christiansen er søn af Christian Godskesen og Karen Knudsdatter af Nørheboe. Else Nielsdatter blev efter Knud Christiansens død gift 16. oct. 1789 med Christen Pedersen. Hun er datter af Niels Christensen og Birgitte Pedersdatter i Bandsbjerg der blev gift 1733, se FT87 nr. 46)

Karen Knudsdatter 15 Ugift af første ægteskab (20 april 1772)
Anne Knudsdatter 12 Ugift af sidste ægteskab (1. marts 1775)
Birgitte Knudsdatter 11 Ugift af sidste ægteskab (1. aug. 1776)
Niels Knudsen 8 Ugift af sidste ægteskab (30 april 1779)
Peder Pedersen 22 Ugift tjeneste karl (døbt 4 aug. 1765?, død 1810 i Ål sogn?)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Frands Jensen ½gd 304408 al² Selvejer (Frands Jessen gift med Anne Poulsdatter fra Henne præstegård, først boende i Åsted, Kvong) Janderup og Billum sogne bind 2:
VI (3520) MAT. NR. 13, ÅKIRKEVEJ 20.

Fra gammel tid synes VI at have hørt under Hesselmed. 1630 boede Byrge Gregersen her vist, 1648 og 1664 Christen Sørensen. Margrethe Vorm (Orm) fra Hesselmed ejede gården, men hun har vel måttet afhænde den for gælds betaling til Frands Jensen (Frands Jessen), der 1688 bor her og er selvejer. Han nævnes også 1684. Det var sikkert ham, der i matriklen for Vium under navnet Frands Iversen, Janderup, stod som ejer af Vium mølle og et bol eller lille gård. Desuden ejede han Kirkevads bol i Horne sogn. Han har antagelig tjent penge som forpagter af en eller anden herregård. 1700 siges han dog at være fæster under Mølbygård. 1707 blev sønnen Jens Frandsen trolovet og har da antagelig overtaget gården. Han blev begravet 31. januar 1754 og hans hustru 8 dage senere. Kort efter har Knud Christiansen gården. 10. okt. 1769 holdt han - vistnok som den første - bryllup uden forudgående trolovelse, men efter kgl. bevilling, alene med lysning fra prædikestolen.

Bruden var Anna Jensdatter. Efter hendes død blev han 2. gang gift 1774 med Else Nielsdatter, som efter hans død gifter sig med Christen Pedersen. En af hendes sønner fra 1. ægteskab, Hans Chr. Knudsen, overtog gården ca. 1810. Han var g. m. Mette Simonsen.

Fra slægtsbogen: Niels Pedersen og Ingeborg Christensdatter i Janderup af Holger Hertzum-Larsen

I 1683, da forarbejdet til matriklen 1688 startede, blev Frands Jessen udtaget til at være en af de 38 takseringsmænd, der skulde taksere jordens bonitet i Skads herred (Se M-37611). Ved Kop- og Kvægskattens udskrivning 1682 boede han endnu i Aasted, Kvong sogn sammen med sin hustru og moder samt en tjenestedreng og en tjenestepige, børnene er ikke nævnt.

Ved udskrivning af Kop- og Kvægskat 1678 er nævnt hans besætning: 2 heste, 1 plag, 3 køer, 1 ungnød, 1 kalv, 8 får, 1 svin, 2 bistokke.

Før 1686 er han flyttet til Janderup sogn og nævnes da som Frands Jessen Aasted i Janderup når han omtales i tingbogen. Her i Janderup bor han på matr. 13 af hartkorn 3-5-2-0 og i matriklen 1688 benævnes han selvejer.

Sidste gang jeg har fundet noget om Frands Jessen medens han endnu var i live, er en retssag i Skads herreds tingbog, der begynder den 2. maj 1699 og fortsætter i flere måneder. I denne retsag beskyldes Frands Jessen med flere andre, deriblandt hans søn Jørgen, for at fiske efter laks i Janderup å, hvor regimentskriver Anders Hansen Rasch. I Familie og Folkeskat- ten I juli 1700 i Janderup sogn, nævnes det, at Frands Jessen har en søn Jens Frandsen og en datter Anne Frandsdatter boende hjemme, og han måtte betale skat af.

Familie nr. 45
Præstegaarden
Janderup By

Hr. Niels Pedersen Seested	47 Ugift	hosbonde (født i Timgård 1740, begr. 17. aug. 1807)
Hans Nielsen	36 Ugift	auvls karl
Lars Jessen	24 Ugift	kudsk (28 aug. 1763)
Jep Michelsen	23 Ugift	2de karl (18 nov. 1764)
Gregers Andersen	26 Ugift	3de karl
Jep Madsen	21 Ugift	dreng (13 april 1766)
Niels Lauridsen	13 Ugift	dreng (14 nov. 1773)
Jomfrue Dorothe Eleonore Müller	18 Ugift	Huus jomfru (døbt 21. april 1771 i Varde, præstens søsterdatter, død i Ål)
Anna Catharina Michelsdatter	21 Ugift	kiøken pige (12 aug. 1770)
Elisabeth Tuesdatter	36 Ugift	Brøgger pige
Sicilia Henrietta Ulderichsdatter	8 Ugift	en liden pige

Janderup og Billum sogne bind 2:

L (9600) MAT. NR. 1 PRÆSTEGARDEN, PRÆSTEGARDSVEJ 15.

Matriklen 1688 satte præstegårdens hartk. til 8530. Desuden havde den nogen jord, der blev drevet under en anden gård i byen, og som dennes proprietær, Stockholm, ved udskiftningen ville tilegne sig som ejendom. Hr. Jens Chr. Hammer gav 1766 følgende beskrivelse af præstegården: »Af præstegårdens 9 td. 6 skp. hartk. bruges under gården kun de 8 td. 5 skp. 3 fk.; det øvrige, en del agerland, 12ørte eller 15 mark sædeland, i matriklen sat a part (for sig) for 1td. 1fk. 1 alb., for formedelst sin beliggenhed har af præsten altid været bortfæstet en gård i Janderup by. Præstegården ligger for sig selv, men har dog det meste ager og eng i fællig med Janderup by, og to enlige gamle enbole til stor hinder for avlingens drift og græsningens brug. Over stuehusdøren er i murstenene udgravet: De stene her er sat /Jens Christian Hammer brændte/ med ham og Else Krag flid, penge, kost anvendte/ at en forfalden gård udi en otte år 1760/ blev bygt af nye. Gid den nu rodne som den står!. -Den ligger lavagtig, så at høje havfloder kan gå op tæt til udhusene, hvilket er sket på 2 alen nær natten mellem d. 20. og 21. januar 1756 og på 1 alen nær natten før 31. december 1763«.

I skibet findes en mindetavle over sognepræst N. P. Sehested med følgende indskrift: På denne kirkegård i en indelukket og beplantet grav hviler hr. Niels Sehested, forhen provst i Vester herred, og sognepræst for Janderup og Billum menigheder.

Han fødtes på Timgård 1740, blev præst i Janderup 1770. Kaldtes til et bedre liv den 8. august 1807. Ved hans side ligger hans søskende barn og ven studiosus Jens Christian Damgaard, som døde 1778. Gl. 22 år.

Læs mere om denne familie her:

<http://www.aliceogasmus.dk/personer/0personer/pedersennielssehestedtimgaard.html>

Familie nr. 46

Bandsberg

Christen Nielsen 48 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 24 juni 1740, begr. 20 jan. 1799 – 69 år)

Maren Pedersdatter 45 Gift 1. gang. Kone (døbt 9 juni 1743, begr. 13. juli 1823 – 80 år)

(gift 9 juli 1768. Han er søn af af Niels Christensen og Birgitte Pedersdatter i Bandsbjerg der blev gift 1733. Hun er datter af Peder Sørensen og Mette Tuesdatter i Billumgård. Niels Christensen der er født 1701 og døde 1777 er søn af Christen Eskesen og Dorthe Nielsdatter i Bandsbjerg ligesom broderen Simon Christensen nr. 47)

Peder Christensen 15 Ugift deres børn (13 oct. 1771)

Christen Christensen 12 Ugift deres børn (20 nov. 1774)

Birthe Jensdatter 19 Ugift tjeneste pige

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Niels Madsen og Bachen Jensen 1 gd 611525 al². Ryttergods (tidl. Ribe kannikegods)

Janderup og Billum sogne bind 3:

I (8200), MAT. 5 OG 4.

Navnet Bandsbjerg udtales på dialekt »Bånsbjær« og betyder derfor vel egentlig »Barnsbjerg«. Navnet er nok ligesom stednavnet Bandsbøl i Hemmet sogn opstået i middelalderen. Pastor Hammer skriver: »Navnet har den af sin Situation (beliggenhed) paa Kanten af en stejlt Kant.« Det er ordets sidste led, »bjerg«, han hentyder til, der hvor »Bjerg kun er en Bakke«.

Allerede første gang Bandsbjerg er fundet nævnt, 1547, var der 2 fæstere på den ret store gård, nemlig Jørgen Jacobsen og Jørgen Larsen; de vidner om præstegårdsjorden. I nogle år omkr. 1588 fiskede Jørgen Lauritsen med ålehammer i åen (se I s. 172).

Oluf Nielsen og efter ham Jesper Madsen har ment, at Ribe kapitel 1578 fik Bandsbjerg af kongen ved et mageskifte, og at det da var en selvejergård. Det er en misforståelse. Handelen drejede sig om Bandsbøl i Hemmet (se Kristensen: Nørre Horne Hd. s. 266).

1588 mageskiftede Frederik Munk til Oksvang med kapitlet og overdrog det Bandsbjerg. Fæsteren var da Niels Rasch. Det er vist ham, der dør 25/2 1658, over 100 år gammel. Beboerne var indblandet i en hekseproces (se I s. 158). Niels Nielsen Bandsbjerg, der nævnes 1630, er vist en søn. 1638 er Mads Nielsen også her. 1656 dør Christen Nielsen, s. å. bliver Anna Nielsdatter gift med Eske Bertelsen, der dør 1660.

Præsten skrev om ham: »Min nabo, en god, ærlig dannemand.« Søren Madsen (antagelig Mads Nielsens søn) tillagde gårdmanden Christen Nielsen, at det tilkom ham at vogte deres havremark efter videns bestemmelser. Han svarede, at han ikke ville vogte, og hans heste gik i marken både før og efter, der var slået. 1661 anføres kun een fæster, Dorethe, sal. Mads Bandsbjergs. Der har nok været to, han har blot på den tid været hovedmanden. Landg. er 2 td. rug, 2 ørte byg, 1h td. smør. 1663 får Dorethe og hendes mand Niels Madsen et barn døbt. (nej for der står jo længere oppe at hun var gift med Mads Bandsberg, der formentlig var Niels Madsens far?)

Skønt kapitelgods udlægger kongen Bandsbjerg til rytteriet. 1686 er fæsterne Niels Madsen og Bakken Jensen.

Brugene kaldes »temmelig«, Niels' nogenlunde og Bakkens »ikkuns af slet tilstand«. Nytårsdag 1705 blev sønnen Simon Bakkensen

begravet. Det blev da en anden søn Jens, som Bakken 1707 overlod til. Besætningen var da væsentlig forbedret, der var 4 heste, 3 køer, 1 kvie, 2 stude, 1 kalv, 10 får. 1702 har Christen Eskesen senest tiltrådt halvparten; året efter får han sønnen Eske (Eskild).

1719, da Christen Eskesen og Jens Bakkensen som nævnt var fæstere, solgtes gården til Opitius, Lydumgård, for 354 rdl. Da han 1725 solgte Lydumgård, fulgte godset i herredets sydlige sogne ikke med. Bandsbjerg og Strudvad havnede under Hennegård, åbenbart købt af proprietæren Niels Endorph. Efter en senere ejer provst Maturin Carstensen's død købtes Hennegård og gods 1758 af Søren Rygaard, Hesselmed. Bandsbjerg lå stadig under Hennegård. Det er åbenbart Rygaard, der fuldstændig deler den i 2 lige store gårde. (A og B)

I A (4100), MAT. NR. 5, OKSBØLVEJ 87.

Christen Eskesen var forlængst død, da sønnen Eske Christensen fæstede gårdsparten og 1732 blev gift med enken Anne Sørensdatter på Hyllerslev Storgård. Derved blev han ejer af en del af denne gård. 1734 mageskiftede han med Hans Eskesen på den anden halve Storgård (se denne). En broder Niels Christensen overtager kort efter fæstet og får 1737 datteren Dorthe, 1751 dør hun og var da pige i Præstegården. Niels havde sin søster Lisbeth hos sig, hun havde været værkbruden i over 30 år, da hun døde 1752.

Endnu 1770 skrives Niels Christensen for gården, men ved denne tid overtager Christen Nielsen fæstet, han er g. m. Maren Pedersdatter fra Billumgård. 1794 fik Hennegård bevilling til at sælge sit bøndergods ved auktion, da købte begge Bandsbjerggårde sig i selveje.

1802 til en søn Christen Christensen (1774-1828), g. m. Ane Marie Nielsdatter (1775-1860) fra 25 a. Faderen Christen Nielsen, kaldet Bandsbjerg, var død 1799.

Kilde: Jyske regiments kasseregnskab:

Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682. Bandsbjerg: Niels Madsen og hustru Maren Nielsdatter samt en datter Karen Nielsdatter. Bachen Jensen og hustru Maren Pedersdatter. Jens Andersen og hustru Kirsten Dynisdatter.

Folkeskat forfalden til 1. januar 1687: Bandsbjerg: Niels Madsen, en datter Anne Nielsdatter.

Folkeskat forfalden til 1. januar 1696: Bandsbjerg: Niels Madsen har en tjenestedreng og to døtre Anne og Doritte Nielsdøtre. Bachen Jensen har en datter Elle Simonsdatter.

3. august 1698: Vester Horne herred. Ditto er Niels Madsens halve part af Bandsbjerggård i Janderup sogn, som han formedelst svagheds skyld godvilligen opladt har til Christen Eskesen forundt for indfæstning 2 rd.

(Christen Eskesen giftede sig 1697 med Niels Madsens datter Dorthea Nielsdatter. Niels Bandsberg / Niels Madsen døde 1705)

Familie nr. 47

Bandsberg

Jens Simonsen 36 Ugift (22 marts 1750)
Backen Simonsen 26 Ugift hans broder, Contragt (20 maj 1759)
Birthe Jensdatter 66 Enke gift 1. gang, Hans moder, opholdende. (døbt 24 aug. 1721, død 1804 – 83 år)
(gift 1. dec. 1746 med Simon Christensen der døde 1772. Hun er datter af Jens Bachensen og Anne Sørensdatte Friis i Bandsbjerg. Simon Christensen var søn af Christen Eskesen og Dorthe Nielsdatter i Bandsbjerg ligesom broderen Niels Christensen nr. 46 og søsteren Maren Christensdatter gift med Anders Nielsen, se FT87 nr. 2)
Else Nielsdatter 20 Ugift tjeneste pige (Født i Outrup ? Gift med Ole Henrichsen ca. 1790? og død 1846?)
(Hun er vist datter af Niels Nielsen Boel og Anne Nielsdatter FT87 nr. 111 i Allerslev, Outrup sogn. Hun blev nok gift i Outrup ca. 1790, hvor de efterfølgende fik flere børn. Før 1806 er de flyttet til Janderup hvor de først boede i Søvig Mark)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Niels Madsen og Bachen Jensen 1 gd 611525 al². Ryttergods (tidl. Ribe kannikegods)

Janderup og Billum sogne bind 3:

I (8200), MAT. 5 OG 4.

Navnet Bandsbjerg udtales på dialekt »Bånsbjær« og betyder derfor vel egentlig »Barnsbjerg«. Navnet er nok ligesom stednavnet Bandsbøl i Hemmet sogn opstået i middelalderen. Pastor Hammer skriver: »Navnet har den af sin Situation (beliggenhed) paa Kanten af en stejlt Kant.« Det er ordets sidste led, »bjerg«, han hentyder til, der hvor »Bjerg kun er en Bakke«.

Allerede første gang Bandsbjerg er fundet nævnt, 1547, var der 2 fæstere på den ret store gård, nemlig Jørgen Jacobsen og Jørgen Larsen; de vidner om præstegårdsjorden. I nogle år omkr. 1588 fiskede Jørgen Lauritsen med ålehammer i åen (se I s. 172).

Oluf Nielsen og efter ham Jesper Madsen har ment, at Ribe kapitel 1578 fik Bandsbjerg af kongen ved et mageskifte, og at det da var en selvejergård. Det er en misforståelse. Handelen drejede sig om Bandsbøl i Hemmet (se Kristensen: Nørre Horne Hd. s. 266).

1588 mageskiftede Frederik Munk til Oksvang med kapitlet og overdrog det Bandsbjerg. Fæsteren var da Niels Rasch. Det er vist ham, der dør 25/2 1658, over 100 år gammel. Beboerne var indblandet i en hekseproces (se I s. 158). Niels Nielsen Bandsbjerg, der nævnes 1630, er vist en søn. 1638 er Mads Nielsen også her. 1656 dør Christen Nielsen, s. å. bliver Anna Nielsdatter gift med Eske Bertelsen, der dør 1660.

Præsten skrev om ham: »Min nabo, en god, ærlig dannemand.« Søren Madsen (antagelig Mads Nielsens søn) tillagde gårdmanden Christen Nielsen, at det tilkom ham at vogte deres havremærk efter videns bestemmelser. Han svarede, at han ikke ville vogte, og hans heste gik i marken både før og efter, der var slået. 1661 anføres kun een fæster, Dorethe, sal. Mads Bandsbjergs. Der har nok været to, han har blot på den tid været hovedmanden. Landg. er 2 td. rug, 2 ørte byg, 1h td. smør. 1663 får Dorethe og hendes mand Niels Madsen et barn døbt. Skønt kapitelgods udlægger kongen Bandsbjerg til rytteriet. 1686 er fæsterne Niels Madsen og Bakken Jensen (Bachen Jensen).

Brugene kaldes »temmelig«, Niels' nogenlunde og Bakkens »ikkuns af slet tilstand«. Nyårsdag 1705 blev sønnen Simon Bakkensen begravet. Det blev da en anden søn Jens, som Bakken 1707 overlod til. Besætningen var da væsentlig forbedret, der var 4 heste, 3 køer, 1 kvie, 2 stude, 1 kalv, 10 får. 1702 har Christen Eskesen senest tiltrådt halvparten; året efter får han sønnen Eske (Eskild).

1719, da Christen Eskesen og Jens Bakkensen som nævnt var fæstere, solgtes gården til Opitius, Lydumgård, for 354 rdl. Da han 1725 solgte Lydumgård, fulgte godset i herredets sydlige sogne ikke med. Bandsbjerg og Strudvad havnede under Hennegård, åbenbart købt af proprietæren Niels Endorph. Efter en senere ejer provst Maturin Carstensens død købtes Hennegård og gods 1758 af Søren Rygaard, Hesselmed. Bandsbjerg lå stadig under Hennegård. Det er åbenbart Rygaard, der fuldstændig deler den i 2 lige store gårde. (A og B)

I B (4100), MAT. NR. 4a (til 1859, da den: udstykkedes, siden 4g),

PRÆSTEGARDSVEJ 5.

Det var vistnok sønnen Simon Bakkensen, der drev gården for Bakken Jensen, men han døde 1705, hvorefter sønnen Jens Bakkensen trådte til. 1716 blev han g. m. Birgita Hansdatter, og han nævnes da som »af Bandsbjerg«. Vistnok i 1740'erne overtog Simon Christensen, f. 1718, søn af Christen Eskesen, Bandsbjerg, fæstet. Han blev kaldt Simon Bandsbjerg. I 1746 blev han gift med Birthe Jensdatter.

Simon døde 1773 og hans kone 1804. Omkr. 1780 til sønnen, Jens Simonsen (1750-1811, gift ca. 1790 m. Maren Nielsdatter.

Dernæst skøde til deres søn, Simon Jensen (f. 1792), g. m. Ane Marie Hansen Brinch. Simon var skolepatron. Han traf en gang et spøgelse.

»En morgen var han stået meget tidligt op for at hente hestene i Havremærskken. Undervejs for han vild og kunde hverken finde Havremærsk eller heste. Som han således gik og stjampede omkring, kom der et højt fruentimmer til ham med et hvidt tørklæde om hovedet. Simon troede, at det var hans søster Maren, der var gået ud for at se efter ham, og så siger han: »Er det dig, Maren?« Skikkelsen svarede ikke, men blev ved at gå i nærheden af ham. Simon blev ikke ret på det, før det var højlys dag, og så gik han da på Kildemad«!
(Efter H. M. Iversens sagn). Simon døde i 1838.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1678-79: Janderup sogn, Bandsbjerg: Simon Madsens enke. Denne mand har kontinuerlig været rytter, og blev for Vismar (faldt ved Vismar). Kvinden (Maren Pedersdatter) forarmet. Janderup sogn, Bandsbjerg: Bachen Jensen, denne mand har nylig antaget gården så godt som øde, eftersom hans formand Simon Madsen var selv rytter og fast forarmet. (Bachen Jensen gifter sig med enken Maren Pedersdatter 1678. Hun døde 1728. Han i 1731)

Opslag 11

Familie nr. 48

Strudvad

Knud Madsen	50	Gift 1. gang. Gaard Beboere og Smed (døbt 25 aug. 1737, begr. 22. juli 1811 – 74 år)
Elline Pedersdatter	40	Gift 1. gang. Kone (døbt 11. aug. 1748 i Grimstrup, begr. 27. sept. 1815 – 68 år)
<i>(gift 15. juni 1770 i Grimstrup sogn. Hun er datter af Peder Jensen og Anne Hermansdatter i Grimstrup sogn. Han er søn af Mads Knudsen og Johanne Jørgensdatter i Strudvad)</i>		
Mads Knudsen	17	Ugift deres børn (28 marts 1771)
Jens Knudsen	6	Ugift deres børn (23 marts 1780)
Søren Knudsen	2	Ugift deres børn (4. sept. 1785)
Anne Knudsdatter	15	Ugift deres børn (17 jan. 1773)
Johanna Knudsdatter	4	Ugift deres børn (25 aug. 1782)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

STRUDVADGÅRD opmålt 16. august

Samme Gaard beboes af Peder Sørensen Er Rytter Goedtz af Obr. Suaneweide, och før lagt til Riber Huus.

Ingen Fædriffit hafr, Huis de iche paa Agrene kand holde udi Tyvr, (som Fætet och Andre smaa Queg) Maee de for betaling paa Andre Steder lade gresse, til Kornit kommer i Huus. Gansche Ringe Hieede tørfue, Maa kiøbe der saa tienlig paa Andre Steder. Ingen Klyne, Skous Parter, Frugt eller Humble Hauger, iche heller Nogen Fischeri. De klager sig at hafue lidt Skade af Ulfue. Lader Maale udi Grydevad Mølle. Peder Sørensen 1 gd 797630 al^p Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 3:

STRUDVAD (5402), MAT. NR. 6a og 7a.

Første gang Strudvad er fundet nævnt er 1538, da »Per Perssen y Strudtwadtt« var med blandt 24 sandemænd, som satte et markskel, der blev dømt som stridende mod loven. Erik Krummedige, den strenge lensmand i Varde by og Vester herred, krævede Rigens forfølgning over dem for deres faldsmål. Det var ikke altid nogen billig historie at være sandemand. Det er formodentlig Pers søn, der 1562 er fæster på gården, som da hørte under kronen. Han hedder Seuren Persen. Efter ham får gården 2 fæstere, Hans Thomsen og Oluf Andersen, som nævnes til den 1593. De er her 1603, og 1630, da viden om Havremærskens oprettes, er det nok disses sønner, der har gården, Søffren Wollesen og Thamis Hanssen. 1647 tog markmanden deres heste i hus, 3 fra hver. Thamis' søn blev udlagt som barnefader af Sedzel Jensdatter, Hebo, både »i sin nød og ved fadderne i dåben«, men Per friede sig på følgende måde: »Påtinget bad han Gud til hjælp på sin sjæls salighed og gav sin lov med oprakt finger og ed, at han ikke var den kvinde ved navn Sidzel Jensdatter, fød. i Sdr. Hebo, hendes jomfrukrenker eller barnefader ej heller haver haft nogen legemlig omgængelse med hende til løsagtighed udi nogen måde, så hun haver ham til forne ting tilforn sigtet og beskyldt. Dernæst fremkom nu i dag for tingsdom forne Per Thamsens lovsmænd, som var Thamis Hansen i Strudvad, Christen Madsen i Bal, Gravers Nielsen i Torbøl, Christen Nielsen ibm, Christen Nissen i Refsgård, Niels Nielsen i Børsmose, Hans Nielsen ibm, Søren Madsen i Vejrs og Peder Pedersen i Rottarp og bad de dem alle og enhver særdeles Gud til hjælp med oprakt finger og ed, at forne Per Thamsen, født i Strudvad, svor ret og ikke uret. Udi lige måde Niels Hansen i Borre og Oluf Nielsen i Kastkær og vond med oprakt finger og ed, at de så og hørte nu her i dag på forne ting, eftersom de forne Per Thomsens lovhøring, at forne Per Thamsen gav sig lov og værn imod forne Sedzel Jensdatters sigtelse og beskyldning med dannemænd og dannekoner lovtiddags, og at han da brast ingen værn (mødte ikke modsigelse), eftersom han var tilfunden samme sin lov af ædle imod forne Sedzel Jensdatters sigtelse og beskyldning efter doms lydelse og meldte de samme hans lov ved sin magt at blive, indtil den lovlige ygeds efter loven.« - Om manden eller kvinden talte sandt, er ikke godt at vide. Det var vanskeligt for en enlig kvinde overfor et medlem af en stor slægt, der kunne samle så mange, som var villige til at sværge på hans uskyld.

1655 stævnes Søren Vollesen for resterende tiendeafgift, bl.a. for 1 ort af en tiendekalv. S. å. fæstede Hans Thomsen den anden halvdel, som hans far oplod. Denne dør 1659 i pestens tid. Hans Thomsen betalte 16 dl. i indfæstning, så denne del har nok været i bedre drift.

Han havde en pige fra Vrøgum at tjene, der kom galt af sted. Hun fortalte præsten, at hun var besøvet af sin husbond. 1666 er begge gårdmænd vitterlighedsvidner for Niels Nielsen, St. Hebo. 1667 er Hans Thomsen med til at udstede tingsvidne om forarmede folk i herredet. 1670 blev gården ryttergods. De 2 mænd synes at have været noget forsømmelige. 1684 må de skriftligt forpligte sig til at holde løkken om deres toft i tilbørlig stand. Niels Nielsen lod forpligtelsen tinglæse. Ved denne tid synes Hans Thomsens bygninger at være faldet sammen. Peder Sørensen overtager da også denne gårdspart. Matriklen 1688 opfører ham som enefæster. Dog havde han afstået den halve jord igen. 1686 tilkendegav han på tinget, at han havde afstanden den vesterste halve gård til Rasmus Jørgensen.

Rasmus skulle give Hans Thomsen ophold, og han døde først 1708, 79 år gammel. 1686 synede rytteriet gården, da havde Rasmus endnu ikke fået bygget, men der stod dog 19 fag faldefærdig bygning. Kun Peder Sørensens egen halvdel synes at have været i drift.

Rasmus Jørgensen døde i påsken 1708, og det kniber regimentsskriveren at få stedet besat. Han skriver til sessionen, at den afdøde havde ingen efterladt sig til at overtage gården uden sønnen Jørgen Rasmussen, men han er dragon, og det har han været i 6 år. »Nu i vårsædstiden har jeg ej kunnet finde nærmere råd end sønnen gården at tilsige,« men så skulle der stilles en anden dragon (anden afdeling af den Store Nordiske Krig nærmer sig), det var vanskeligt, da der var mangel på mandskab, »dog skal tjene en karl efter denne dragons beretning på Jegum på proprietærgods, som herfra ulovligt skal være undviget (fra stavnsbåndet), hvilken jeg mener at få i hans sted.« Og således blev det, for året efter stod Jørgen Rasmussen for den halve gård og Jens Pedersen, vel forriges søn, for den anden halvdel. 1719 køber Opitz, Lydumgård, Strudvad for 231 rdl. Fæsterne er de samme. Før 1743 kom Strudvad under Hennegård. Ved denne tid boede Jens Kaas antagelig til leje her. Han nævnes som en afdanket vagtmester, der fik en månedlig pension på 5 mk., men levede i stor armod. Jens Pedersen døde 1737. Han efterfulgtes vist af Hans Pedersen, som var her endnu 1770, men kort efter afløstes af Peder Hansen. (Delt i A og B)

IB, MAT. NR. 7a, STRUDVADVEJ 16.

På den anden halvdel synes Peder Christensen at have været fæster i 1723, men allerede 1737 var Mads Knudsen »Smed« her.

I 1743 nævnes det, at »Mads Knudsen i Strudvad, som har i fæste en halv Gaard, bruger Smede Haandværk«! I 1752 havde han besøg. Den 18. juni d. år blev der begravet »en gammel, fattig Mand, som i nogle Uger laae syg til Mads Smed i Strudvad og døde der. Han havde efter Angivelse hieemme i Salling«! Mads Knudsen døde i 1769, 66 år gl. Kort tid efter må hans søn, Knud Madsen »Smed« (f. 1737 i Strudvad) have overtaget fæstet. Han var g. m. Ellen Pedersdatter, og de boede der i 1787. Han købte stedet i selveje. Knud var smed som sin far. I 1801 nævnes han som »aftægtsmand og Smed«. Han døde i 1811. 1798 til sønnen Mads Knudsen, f. 1771, og Mette Marie Christensdatter.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

17. maj 1708: Strudvad. I påskehelligdagene fradøde rytterbonden Rasmus Jørgensen sin i fæste havende partgård sammesteds, og ingen sig efterlod, som den i nogen måde, såsom hans kone en 9 uger tilforn også ved døden afgik, til bedrivelse kunne antage, uden alene hans søn Jørgen Rasmussen, som har været dragon i 6 år, og indrulleret under no. 75. Thi på det gården ej nu i denne vårsæds tid ganske skulle blive henstående uden noget tilsyn og geråde i vanmagt, har jeg ej kunnet finde nærmere råd, end som sønnen gården tilsige, alligevel ingen i hans sted endnu er blevet præsenteret, formedelst mangel af mandskab. Og skal tjene en karl, efter denne dragons beretning på proprietæriegodset i Jegum, som herfra ulovlig skal være undvigt, hvilken jeg mener at få i hans sted. Stedets besætning er 4 bæster, 4 køer, 5 ungnød, 9 får, plov og vogn. Hartk. 2-6-0-1 og efter reduktion 2-2-0-0.

[Svar]: Jørgen Rasmussen forundes gården, og vil af regimentskriveren med største flid Jens Christensen eftersøge, som på proprietærgodset Jegum skal tjene, og desuden pas fra ryttergodset er kommet, på det han i dennes sted kan blive indrulleret. Jørgen Rasmussen giver til fæstekendelse 2 rdl.

(Kilde: Ester Nørrelykkes hjemmeside:

<http://estern.dk/wp-content/uploads/sites/11122/2020/09/Sl%C3%A6gten-4-254.pdf>

Mads Knudsen er født omkring 1703 i Fåborg. Faren, Knud Møller, var måske den Knud Sørensen som under matriklen i 1688 havde sin toft på en del af Mølhøj tægt og derfor fik navnet Møller. Han var fæster under Ribehus. (Det er vist ham der døde i Fåborg 1717) Moren hed måske Margrethe, da det navn går igen blandt børnebørnene. Mads havde mindst 3 søskende. Han blev oplært i smedefaget muligvis hos sin omkring 9 år ældre bror Laurits og i 1730 benævnes han som smed. I 1735 opholdt han sig i Rousthøje i Grimstrup sogn.)

Familie nr. 49

Strudvad

Peder Hansen Faaborg 40 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 2 juli 1747, begr. 10. dec. 1816 – 69 år)

Else Simonsdatter 32 Gift 1. gang. Kone (døbt 25 maj 1755)

(gift 30 oct. 1778. Hun er datter af Simon Christensen og Birgitte Jensdatter FT87 nr. 47. Han er søn af Hans Pedersen Faaborg og Boel Jensdatter herunder)

Simon Pedersen 9 Ugift deres børn (29 aug. 1779)

Hans Pedersen 5 Ugift deres børn (10 feb. 1782)

Jens Christian Pedersen 1 Ugift deres børn (døbt 13 maj 1787)

Bodil Kirstine Pedersdatter 3 Ugift deres børn (29 maj 1785)

Bodil Jensdatter 67 Enke gift 1. gang. Aftægts kone (døbt 21 jan. 1720, begr. 25 nov. 1787 – 69 år)

(gift 17 juni 1737 med Hans Pedersen Fåborg der døde 1775. Hun er datter af Jens Pedersen og Maren Frandsdatter i Strudvad der blev gift i Åstrup sogn 1. juli 1718. Maren Frandsdatter var datter af Frands Ostensen i Vejsig i Åstrup sogn)

Mette Hansdatter 22 Ugift hans søster (Mette Lund Hansdatter døbt 14 feb. 1742?)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

STRUDVADGÅRD opmålt 16. august

Samme Gaard beboes af Peder Sørensen Er Rytter Goedtz af Obr. Suaneweide, och før lagt til Riber Huus.

Ingen Fædriftt hafr, Huis de iche paa Agrene kand holde udi Tyvr, (som Fæet och Andre smaa Queg) Maae de for betaling paa Andre Steder lade gresse, til Kornit kommer i Huus. Gansche Ringe Hieede tørfue, Maae kiøbe der saa tienlig paa Andre Steder. Ingen Klyne, Skous Parter, Frugt eller Humble Hauger, iche heller Nogen Fischeri. De klager sig at hafue lidt Skade af Ulfue. Lader Maale udi Grydevad Mølle. Peder Sørensen 1 gd 797630 al² Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 3:

STRUDVAD (5402), MAT. NR. 6a og 7a.

Første gang Strudvad er fundet nævnt er 1538, da »Per Perssen y Strudtwadtt« var med blandt 24 sandemænd, som satte et markskel, der blev dømt som stridende mod loven. Erik Krummedige, den strenge lensmand i Varde by og Vester herred, krævede Rigens forfølgning over dem for deres faldsmål. Det var ikke altid nogen billig historie at være sandemand. Det er formodentlig Pers søn, der 1562 er fæster på gården, som da hørte under kronen. Han hedder Seuren Persen. Efter ham får gården 2 fæstere, Hans Thomsen og Oluf Andersen, som nævnes til den 1593. De er her 1603, og 1630, da viden om Havremærskens oprettes, er det nok disses sønner, der har gården, Søffren Wollesen og Thamis Hanssen. 1647 tog markmanden deres heste i hus, 3 fra hver. Thamis' søn blev udlagt som barnefader af Sedzel Jensdatter, Hebo, både »i sin nød og ved fadderne i dåben«, men Per friede sig på følgende måde: »Påtinget bad han Gud til hjælp på sin sjæls salighed og gav sin lov med oprakt finger og ed, at han ikke var den kvinde ved navn Sidzel Jensdatter, fød. i Sdr. Hebo, hendes jomfrukrenker eller barnefader ej heller haver haft nogen legemlig omgængelse med hende til løsagtighed udi nogen måde, så hun haver ham til forne ting tilforn sigtet og beskyldt. Dernæst fremkom nu i dag for tingsdom forne Per Thamsens lovmænd, som var Thamis Hansen i Strudvad, Christen Madsen i Bal, Gravers Nielsen i Torbøl, Christen Nielsen ibm, Christen Nissen i Refsgård, Niels Nielsen i Børsmose, Hans Nielsen ibm, Søren Madsen i Vejrs og Peder Pedersen i Rottarp og bad de dem alle og enhver særdeles Gud til hjælp med oprakt finger og ed, at forne Per Thamsen, født i Strudvad, svor ret og ikke uret. Udi lige måde Niels Hansen i Borre og Oluf Nielsen i Kastkær og vond med oprakt finger og ed, at de så og hørte nu her i dag på forne ting, eftersom de forne Per Thomsens lovhøring, at forne Per Thamsen gav sig lov og værn imod forne Sedzel Jensdatters sigtelse og beskyldning med dannemænd og dannekoner lovtiddags, og at han da brast ingen værn (mødte ikke modsigelse), eftersom han var tilfunden samme sin lov af ædle imod forne Sedzel Jensdatters sigtelse og beskyldning efter doms lydelse og meldte de samme hans lov ved sin magt at blive, indtil den lovlige ygeds efter loven.« - Om manden eller kvinden talte sandt, er ikke godt at vide. Det var vanskeligt for en enlig kvinde overfor et medlem af en stor slægt, der kunne samle så mange, som var villige til at sværge på hans uskyld.

1655 stævnes Søren Vollesen for resterende tiendeafgift, bl.a. for 1 ort af en tiendekalv. S. å. fæstede Hans Thomsen den anden halvdel, som hans far oplod. Denne dør 1659 i pestens tid. Hans Thomsen betalte 16 dl. i indfæstning, så denne del har nok været i bedre drift.

Han havde en pige fra Vrågum at tjene, der kom galt af sted. Hun fortalte præsten, at hun var besøvet af sin husbond. 1666 er begge gårdmænd vitterlighedsvidner for Niels Nielsen, St. Hebo. 1667 er Hans Thomsen med til at udstede tingsvidne om forarmede folk i herredet. 1670 blev gården ryttergods. De 2 mænd synes at have været noget forsømmelige. 1684 må de skriftligt forpligte sig til at holde løkken om deres toft i tilbørlig stand. Niels Nielsen lod forpligtelsen tinglæse. Ved denne tid synes Hans Thomsens bygninger at være faldet sammen. Peder Sørensen overtager da også denne gårdspart. Matriklen 1688 opfører ham som enefæster. Dog havde han afstået den halve jord igen. 1686 tilkendegav han på tinget, at han havde afstanden den vesterste halve gård til Rasmus Jørgensen.

Rasmus skulle give Hans Thomsen ophold, og han døde først 1708, 79 år gammel. 1686 synede rytteriet gården, da havde Rasmus endnu ikke fået bygget, men der stod dog 19 fag faldefærdig bygning. Kun Peder Sørensens egen halvdel synes at have været i drift.

Rasmus Jørgensen døde i påsken 1708, og det kniber regimentsskriveren at få stedet besat. Han skriver til sessionen, at den afdøde havde ingen efterladt sig til at overtage gården uden sønnen Jørgen Rasmussen, men han er dragon, og det har han været i 6 år. »Nu i vårsædstiden har jeg ej kunnet finde nærmere råd end sønnen gården at tilsige,« men så skulle der stilles en anden dragon (anden afdeling af den Store Nordiske Krig nærmer sig), det var vanskeligt, da der var mangel på mandskab, »dog skal tjene en karl efter denne dragons beretning på Jegum på proprietærgods, som herfra ulovligt skal være undviget (fra stavnsbåndet), hvilken jeg mener at få i hans sted.« Og således blev det, for året efter stod Jørgen Rasmussen for den halve gård og Jens Pedersen, vel forriges søn, for den anden halvdel. 1719 køber Opitz, Lydumgård, Strudvad for 231 rdl. Fæsterne er de samme. Før 1743 kom Strudvad under Hennegård. Ved denne tid boede Jens Kaas antagelig til leje her. Han nævnes som en afdanket vagtmester, der fik en månedlig pension på 5 mk., men levede i stor armod. Jens Pedersen døde 1737. Han efterfulgtes vist af Hans Pedersen, som var her endnu 1770, men kort efter afløstes af Peder Hansen.

IA, MAT. NR. 6a, STRUDVADVEJ 14.

Peder Hansen, kaldet Fåborg (1747-1816) blev 1778 g. m. Else Simonsd., f. 1755 i Bandsbjerg på 4 a. De havde 6 børn. 1816 skøde til Jens Christian Pedersen, f. 1787. Han blev 1818 g. m. Maren Henriksd. fra Lyhne. De havde 4 sønner.

Kilde: Hennegård regnskabsbog 1742 – 1802

Peder Hansen i Strudvad, Janderup sogn haver bekommet sin faders gaard i fæste. 13. sept. 1777.

ilde: <https://arkiv.dk/vis/1250856>

Ejendommen, Strudvadvej 14, Matrikel nr. 6a, Janderup

Fæstere, ejere:

1593-1630 er Oluf Andersen fæster

1630-1661 er Søren Olufsen, Vollesen, fæster.

1661-1708 er Peder Sørensen fæster, født 1629 på ejendommen, død sm.st. 1708.

Gift 1661 i Janderup Kirke med Karen. Begge begravet i Janderup.

1708-1737 er Jens Pedersen fæster, født ca. 1675 på ejendommen, død sm.st. 1752 (Nej 1737) Gift med Anna Nielsdatter (nej, Maren Frandsdatter)

1737-1778 er Hans Pedersen, Faaborg, fæster, født ca. 1703, død ?.

Gift 1737 med Bodil Jensdatter, født 1718 på ejendommen, død sm.st. 1787. Begge begravet i

Janderup 1778-1801 er Peder Hansen, Faaborg, fæster, født 1747 på ejendommen

1801-1816 er Peder Hansen, Faaborg, selvejer, født 1747, død 1816.

Gift 1778 i Janderup Kirke med Else Simonsdatter, født 1755 på Oksbølvej 87, død ?.

Familie nr. 50

Sønder Heboe

Peder Christensen 42 Gift 1. gang. Gaard Beboere (født Juli 1746, begr. 25. marts 1823 – 77 år)

Abelone Jensdatter 37 Gift 1. gang. Kone (døbt 6 sept. 1750, begr. 11 sept. 1791 – 41 år)

(gift 20 oct. 1775. Hun er datter af Jens Justensen og Anne Catrine Jesdatter i Hyllerslev. Han er søn af Christen Sørensen og Abigail Cathrine Blæhr i Sønder Heboe. Peder Christensen blev gift 2. med Karen Lauridsdatter 21 oct. 1791. Hun FT87 nr. 51. og datter af Laurs Bertelsen og Karen Nielsdatter, se note længere nede)

Appelone Catrine Pedersdatter 9 Ugift deres børn (21 dec. 1777)

Jens Christian Pedersen 1 Ugift deres børn (11 marts

1787) Hans Lauridsen 21 Ugift tjeneste folk. Landsoldat

Hans Andersen 19 Ugift tjeneste folk

Anne Marie Bundesdatter 20 Ugift tjeneste folk (døbt 17 jan. 1768 i Billum)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Jens Pedersen Rasch og Elisabeth Pedersdatter (Niels Nielsens enke) 1 gd 1044351 a^l Ryttergods

Hafuer Ingen ofuer Drifft uden liung heeden, og de huilende Agr. Ingen Schoffpart, Giersel eller Staur. Ingen Tøre Moeser, eller Anden Tøreschier, uden lidet liung tørfueskier, uden huis de maa leye paa Andre Marcher. Ingen Fidskerie. Lader Mahle i Gryd Wad Wand Mølle. Bemelte Gaard Hafuer en March som er afdeelt i 10 Tegter, og brugis boede En Deel til Rug, Biug, og Auer, Resten huiler. (Tegternes navne nævnes). Sønder Heboe March strecker sig Synden til Øver? Enge, Norden til Stor Heboe March, Westen til Billem.

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. NR. 2 AF STORE- OG SØNDER HEBO. HARTKORN 7201.

SØNDERHEBOGARD. STORE HEBOVEJ 9, PR. JANDERUP

Denne gård var en af de største i sognet. Første gang stednavnet Sønderhebo er fundet anvendt, er 1634, (1534?) men gården her er helt sikkert meget ældre. Landgildets størrelse viser, at gården var stor.

I 1562 hørte gården under Kronen og havde jørgen Sørensen som fæster (se s. 200). I 1593 og 1603 var Peder Pedersen her og i 1625 Christen Pedersen og Jens Pedersen - altså to fæstere på denne ene gård. Det år (1625) måtte Jens Pedersen bøde 15 dlr. for »en Kvinde, han havde beligget, og havde han selv sin egen Ægtehustru«. Aret efter var han i »bordag« (slagsmål) med Jørgen Rask. Sidstnævnte er formentlig identisk med den Jørgen Rask i Hillerslef«, der blev begravet på Janderup kirkegård d. 7/6 1657.

Anna Nielsdatter klagede til kongen, da hun, der havde Store Hebo i fæste, var »meget fortrængt af Kronens Gaard, der for liggende, kaldet Sønderhebo, som to Bønder ibor. Den ganske forlucker og hindrer Driften og Græsgangen« til hendes enge, hvorfor hun har været nødt til at købe det halve af denne gård, som hun så begærede i fæste, hvilket bevilgedes. Det var Christen Pedersens del af gården, hun erhvervede. I lang tid blev denne halvdel af Sønderhebo drevet under Store Hebo. Imidlertid drev Jens Pedersen tilsyneladende sin halvdel af gården videre. Ovenfor er nævnt, at han var sin kone utro. Han og hans folk synes at have været ret letlevende. Det var sikkert hans datter, der også forsyndede sig mod det 6. bud. 5. sept. 1638 døbtes »et slegfred Pigebarn med navn Karina (Karen). Moderen Kirstine (Kirsten) Jensdatter i Sønderhebo. Faderen Hans Simonsen i Misthusum i Skerrebæk Sogn«. Kirsten har tjent i »æ sønden« (her Skærbæk) og var bleven »lökket« der.

Den 4. juni 1648 »jordis Jens Pedersen af Sønderhebo«. Det ser ud til, at hans enke drev gårdsparten videre. Hun må være den »Karine (Karen) Jenskone af Synderheboe«, der blev begravet 9/11 1657.

Omkring 1650 boede Peder Rask vistnok på Sønderhebo og havde den ene halvpart i fæste. Han hørte til herredsfogedslægten med samme tilnavn, og han var selv midlertidig dommer i oktober 1644. I 1643 var han gift m. Anna Nielsdatter. 1651 var han synsmand sammen med Mads Pedersen og Peder Hansen (se Nørhebo Østergård). 1659 døde Peder Rask. Hans børn, Jens Pedersen Rask, Maren og Elle, fragik arv og gæld efter begge forældre, og Jens Pedersen Rask overtog gårdsparten i Sønderhebo. Han havde arvet slægtens juridiske interesser og var delefoged for Riberhus i Vester herred. I forbindelse med en af sine første sager fik han et brev med følgende ordlyd: »Kiære Jens Pedersen! Gud give Eder en God Dag! Lader jeg Eder her hos vide, at jeg haver bekommet Skrivelse fra Lensherren, Bøndernes Skyld anlangende, at de nu endeligen uden videre Forhaling skal lade den blive ydt på Riberhus«. Brevet er dateret 15. februar 1662 i Varde og underskrevet af Staffen Nielsen. Det var borgmesteren i Varde, der skrev, og han meddelte herved, at bøndernes restancer i den strenge tid efter svenskekrigene skulle inddrives! Tilsyneladende sad Jens Pedersen Rask i ret gode kår. Bl. a. var han i stand til at yde Kristopher Philip Kurtzer på Mølbygård et lån, hvorved han fik pant i en gård i Ho. 1661 og 1664 nævnes »Kongelig Majestæt« (Kronen) som ejer af Sønderhebo og Niels Nielsen (St. Hebo) og Jens Pedersen som brugere (fæstere). Sidstnævnte var Jens Pedersen Rask. 1680 blev gården udlagt som ryttergods. 1686 havde Jens Pedersen Rask 4 heste, 1 plag, 4 køer, 3 stude, 2 ungnød,.....manden »ved magt«. Samtidig drev Elisabeth Pedersdatter (Niels Nielsens enke) sin del af Sønderhebo. Efter hendes død 1703 overdrog regimentet hendes del til præsten H. S. Vinter.

1703 var »Jens Pedersens (Rask' s) fradøde halve ryttergård i Sønderheboe« overdraget til sønnen Niels Jensen. Hans kone hed vistnok Kirsten Nielsdatter. Hun var datter af skipper Niels Andersen i Ho. 1704 fødtes deres søn Niels, 1705 Lavrs. De fik flere børn. Ved ryttersessionen 17/6 1705 i Varde meddelte præsten H. S. Vinter, at hans gårdspart her »falder ham besværlig at drive«.

Han afstod den, og den blev tildelt Niels Jensen, som dermed var enefæster. På grund af sygdom overlod han 1714 fæstet til Niels Gjødesen fra Guldager, der havde ret mange husdyr, bl.a. 6 stude og 20 får. Han døde 1724.

(Rudolph Hansen Reimer giftede sig 1725 med Niels Gødesens enke Bodil Andersdatter, det var Niels Gødesens datter Maren Nielsdatter, født 1709 i Emmerlev, Tønder, der 1733 blev gift med Søren Pedersen af Fourfeld som overtog fæstet. Niels Gødesen og Bodil Andersdatter blev gift i Emmerlev 1705 og var også forældre til Anders Heboe (Anders Nielsen Hebo, se FT87 nr. 58 og Karen Nielsdatter der blev gift 1729 med Niels Christensen i Billumkiær, se FT87 nr. 158)

1719 var gården her blandt det gods, kaptajn Elbrecht, Høneborg Ladegård, Erritsø ved Fredericia, erhvervede. Senere blev Søviggård ejer af Sønderhebo. 1733 blev Søren Pedersen gift m. Maren Nielsdatter af Sønderhebo. Præsten skrev da i kirkebogen: »Guds befordre deres saavel som andres Ægteskab til hans ære«. Søren kan have været fæster her. Han døde 1738. Enken giftede sig samme år med Laust Hansen af Nørhebo. Han overtog vel fæstet. 1746 var fæsteren Christen Sørensen, f. 1712 på gården I, Hyllerslev, g.m. Abigael Cathrine Blæhr, f. ca. 1726, datter af provst Peder Ludvigsen Blæhr, Skanderup sogn. De fik børnene: 1746 Peder (efterfølgeren her). 1748 Søren (gården X, Hyllerslev). 1750 Carsten, sikkert den »Sign. Carsten Bruun, forhen Hør Kræmmer i Kiøbenhavn«, der begravedes i Janderup 1799, »ongefæhr 50 aar gl.«. 1761 Seboe Christian (kromand ved åen i Janderup). I alt fik de 8 børn. Der var to piger, Else Malene, f. 1755,

og Pernelle, f. 1758, død S.å. Førstnævnte pige er sikkert den »Elsebeth Malene Christensdatter af Sønderheboe«, der 1/8 1788 blev g.m. Ole Olesen Frøesig af Varde. 1766 nævner præsten Sønderhebo som »en temmelig stor Gaard, og beboes af een Mand«. Kort efter købte Mads Rygaard (St. Hebo) gården. Abigael Cathrine døde i marts 1775, og 21. april s.å. blev Christen Sørensen begravet. Sønnen Peder Christensen blev s.å. gift m. Appelone Jensdatter, f. 1850 (1750?) på Hyllerslev Storgård. Ved den tid overtog Peder sikkert fæstet. Parret fik 5 børn. Det ældste, Appelone Cathrine, blev født i 1777. Yngste barn var Jens Christian, f. 1787 (Nørhebo Vestergård). 1786 døde to af børnene pludselig. Kirkebogen beretter kort, men dramatisk om denne ulykke: »4. Juli begravedes Peder Christensens, Sønderheboe 2de Døtre: Anne Cathrine, gl. 6 Aar, og den yngste, gl. 3 Aar. Død af Børne Kopper og lagt i een Kiste«

I februar 1788 blev der begravet »et dødfødt og uægte Barn af Elsbeth Christensdatter af Sønderheboe«. Hun var vel den samme som ovennævnte Elsebeth Malene, der senere på året blev gift med manden fra Varde. Til barnefader blev udlagt Christen Ottesen, Føhr, der havde besvangret hende, da hun tjente hos Otto Grauer i Øvelum. Elsebeth havde altså tjent så langt borte som på den frisiske vesterhavso Føhr i det sydslesvigske! I sept. 1791 døde konen, Appelone. Peder Christensen giftede sig 11. novbr. s.å. med Karen Lauridsdatter »af Storehebo«, f. 1773 i Kærup. I sin lille slægtsbog, »Riberslægten fra Sønderhebo«, Lohses forlag 1909, nævner forfatteren, P. Chr. Knudsen, at hun, som han kalder Karen Ruhdal, var opdraget på St. Hebo, hvor hun virkelig også var i 1787. Ifølge Knudsen kom hun fra et fattigt hjem i Kærup, hvor børnene »sad på gulvet og spiste mælk og brød« ! Karens far hed Laurids Bertelsen. Han havde vel tilnavnet Ruhdal. *(Det var nok ikke "Ruhdal", men derimod Rudolph. Karen Nielsdatter der blev gift 1766 med Laurids Bertelsen var datter Niels Christensen og Karen Nielsdatter i Billumkiær og født der 1734. Moderen Karen Nielsdatter var datter af Niels Gødesen og Bodil Andersdatter (se bemærning længere oppe i denne tekst) Niels Gødesen døde 1724 og 1725 giftede Bodil Andersen sig med Rudolph / Rudolf Hansen og han blev derved hendes stedfar. Navnet Rudolph har åbenbart hængt ved i flere generationer, for da Laust Bertelsen kone Karen Nielsdatter døde 1779 kaldes hun Karen Rudolph)* Peder Christensen og Karen fik 2 børn. 1792 Appelone (se mat. 21, Hyllerslev). 1796 Karen (g.m. Boie Madsen, mat. 2b).

I 1795 kom der en ny mand på Sønderheboegård. Det gik til på den måde, at Børge Qvist på Store Hebo, der jo nu ejede gården, stillede den på auktion. Salgssummen ville han henlægge til Janderup Kirkes Orgelværks Vedligeholdelse og dens Organists Løn«! Auktionen blev holdt 17. marts 1794 på Varde rådstue, og »Fæsteren Peder Christensen« blev som højstbydende » i Commission af Christen Jensen Riber af Janderup tilslagen Sønderheboegaard, staaende for 7 tdr. hartkorn, for den summa 1505Rdl.«! I august 1794 overdrog P. Christensen gården til Chr. J. Riber, som betalte Qvist de 1505 rdl. Så var gården hans.

Familie nr. 51

Store Heboe

- Sr. Mads Sørensen Rygaard 45 Gift 1. gang. Hosbonde (døbt 5. aug. 1742 i Ål sogn, begr. 26 marts 1791 – 49 år)
Maren Agerholm Jessen 31 Gift 1. gang. Madmoder (døbt 7. dec. 1755 i Alslev, død 5. oct. 1834 i Varde)
(gift 25 maj. 1775 i Alslev sogn. Maren Agerholm Abrahamsen er datter af Abraham Jessen i Alslev.
Søren Rygaard Hansen 8 Ugift opholdende (13 maj 1779, Hans Friis søn)
Jens Hallum Jørgensen Biørn 13 Ugift opholdende (døbt 28. aug. 1774, Jørgen Biørns søn i Varde)
Johannes Hansen Brinch 24 Ugift skoleholder, Contract (døbt 20. feb. 1763 i Orten, Varde. Senere skoleholder i Ho sogn. død 16 maj 1822 i Vejen sogn)
Laurids Madsen 30 Ugift 2den karl (31 jan. 1757)
Hans Nielsen 26 Ugift 3de karl (Født i Outrup 1761? gift i Outrup 12. oct. 1787 med Kirstine Jensdatter af Gammelgaard? død der 1822? se FT87 nr. 172 i Gammelgaard, Outrup sogn)
Peder Clausen 37 Gift kudsk (gift med Dorthe Nielsdatter se nr. 42)
(Han er født 22. oct. 1741 i Borre, Ål sogn og søn af Claus Pedersen. Han blev begravet 23. feb. 1816 – 78 år)
Niels Pedersen 19 Ugift dreng
Jens Christian Pedersen 13 Ugift dreng (1 aug. 1773)
Karen Lauridsdatter 15 Ugift opholdende (14 nov. 1773, gift 1791 med Peder Christensen FT87 nr. 50)
Else Kierstine Kiølsdatter 25 Ugift kiøken pige (28. april 1797 i Ål sogn med Jes Hansen og bosat i Borre. Hun var vist uægte datter af Kiersten Pedersdatter, Johan Hansens enke der ca. 1762 havde fået uægte datter Else Kiølsdatter som ikke er fundet i Ål kirkebog, selv om der ved FT1845 står at hun er født i Ål sogn)
Dorthe Knudsdatter 23 Ugift Brøger pige (7 feb. 1762)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Er Enn Enstig Gaard som beboes af Lisebeth Peders Daatter Sl. Niels Nielsens Enche, samme Gaard er Hun Selveiere til.

Er Til Gaarden Ingen Ofuerdriff eller Ad?gang til at grese paa uden de baare Agre oc huor Hun det til Leie kand bekomme. Ingen Skoupart til Gaarden. Ingen Tørvemoser eller Liungschier meer til fornøden ildebrand det langveis undertiiden fra gaarden kiøbe oc hente huor hun det kand bekomme. Ingen Fischeri. Lader male udi Ißbiere oc Nørholms Mølle. Er Til Gaarden En March, huilchen brugis til Biug, Rug oc Haure oc Endel deraf ligger til Huile. Huilchen March bestaar udi 10 Fold, Nemlig (og så nævnes de).

Store Heboe March strecher sig øster til Hillesløf March, Vester til Strude March, Synder til Synder Heboe March, Nor til Norre Heboe March.

Elisabeth Pedersdatter 1 gd 789769 a² Selvejer

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. NR. I AF STORE- OG SØNDER HEBO. HARTKORN: 5322, SAMT RIBE GILDES ENG OG STUF 0610½, IALT 6132½
ST. HEBOVEJ 17, PR. JANDERUP

I en periode ejede besidderen af denne gård så store jordarealer, at gården var nær ved at blive en komplet herregård. Derfor, og fordi her næsten hele tiden boede betydningsfulde folk, indtager Store Hebo en særlig position i de to sogne. Det er rimeligt at antage, at den Simon Johansen i »Hiebo«, der 1503 mageskiftede med domkapitlet i Ribe, var ejer af Store Hebo. Han gav en toft og en ager i Kærup og fik derfor 2 læs eng i »Ævi« (Øve?) ved præstegårdens eng. I 1545 tog Severin Simonsen i Hebo tingsvidne for sognepræsten. Jørgen Sørensen eller Severinsen (som navnet oftest skrives) var da herredsfoged. Han var sikkert en søn af Severin Simonsen og boede vel på Store Hebo. Han fiskede med »hammer« (ruse) i Varde å. 1570 fik Jørgen Severinsen kongebrev på, at når han »for Alderdom og Skrøbelighed« ikke mere kan være herredsfoged, må han indtil videre være fri for »Sandemandstov, Nævn og alle andre Tov«.*) 1575 bekostede han nogle stolestader i Janderup kirke. På en af stolene står hans navn» Jørgen Søvens i Hebo« (bind I, s. 44f).

1579 fik hans sikkert meget yngre kone, Maren Iversdatter, kongebrev på, at såfremt hun overlevede sin mand, måtte hun få de enge og korntiender, han havde i brug, for en rimelig indfæstning og mod at svare samme afgift deraf som han.

1585 svarede Jørgen Sørensen i »Hiedbou« 2 mark af »stuf« i Kjelst. Kort tid efter døde han, og hans energiske enke, Maren eller Marine Iversdatter, giftede sig igen. På den store gård Astrupgård i Brøns sogn sad der en storbondeslæggt, der førte adeligt våben med to korslagte fisk. Flere af disse bønder var herredsfogeder. 1542-78 ejedes Astrup af Niels Pedersen. Han var gift med Ingeborg fra Toftum (adeligt gods syd for Tønder) i Viding herred, og han var en temmelig stridbar mand. Deres ældste søn var Anders Nielsen, f. omkr. 1543, der »udi sin faders velmagt var uddragen og omsider kommen til Hedbo, liggende ved Varde«! Han blev nu gift med enken Marine (Maren) Iversdatter. Anders Nielsen drev Store Hebo, der som ovenfor antydet hørte til Ribe Domkapitelsgods, og en halv gård af Kronens gods i »Hebo« (Sønderhebogård). Desuden var han borger i Varde by og drev købmandshandel der, bl.a. opkøbte han fisk på de store vestjyske fiskerlejer. Anders Nielsen døde i 1602 og blev begravet i Janderup kirke. Inden for kordøren stod der en gravsten, hvis inskription præsten J. C. Hammer læste således: »Her hviler i Herren ærlig Mand Anders Nielsen Heeboe, som døde 30. november 1602 i hans Alders 59'de Aar, med sin kære Hustru Marine Iversdatter, som døde den 5. Oktober 1629 udi hendes Alders 73de Aar. Og levede de sammen udi Ægteskab 20 aar. Gud gav dem en Søn og en Datter. Gud give dem en glædelig Opstandelse. Bekostede deres salig Søn Niels Andersens Hustru, Anne Nielsdatter i Varde, denne Sten dem til hukommelse.«

Sønnen Niels Andersen overtog Store Hebo efter Marines død. Han var ligesom faderen borger i Varde, hvor han blev rådmænd og drev betydelig studehandel. Han blev gift med Anna Nielsdatter, en datter af borgmester Niels Thomsen og Maren Rasmusdatter. En af Niels Andersens døtre, Maren, blev gift m. borgmester Stefan Nielsen, Varde, og en anden datter, Ingeborg, blev gift m. præsten Niels Hansen Arensberg, Jacobi kirke i Varde. En søn, Anders Nielsen Hebo, var rektor i Varde og senere præst i Thisted. Han var kendt for sin stejlehed og stridslyst. Niels Andersen døde mellem 1623 og 1631 og efterlod sig ikke mindre end 5 gårde i Varde by og desuden Store Hebo, som jo ikke var hans ejendom, men en fæstegård. Enken, Anna Nielsdatter, drev Store Hebo videre, og hun beholdt en af gårdene i Varde, mens de øvrige fire blev overdraget til børnene. Hun fæstede halvdelen af Sønderhebo.

I 1641 fæstede Peder Byrgesen en halv Krongård i Hebo (Sønderhebogård) og nogle stufenge. Samtidig overtog han vistnok en del af Store Hebo. Han var nemlig gift med Niels Andersens datter (se Hyllerslev Storgård). Under Torstenssonkrigen blev Store Hebo plyndret i januar 1644. Det var stadig Anna Nielsdatter (Niels Andersens enke), der drev det meste af Store Hebo.

Efter at datteren (Peder Byrgesens kone) var død i 1642, sad hun igen på hele gården. Hendes søn, Jens Nielsen Hebo, drev vistnok gården for hende. 1656 blev Anna, »Niels Andersens Enke«, dømt fra sit fæste, og 17. januar 1657 blev det hende forbudt at befatte sig mere med Store Hebo, men at gøre gården »ryddelig til førstkommande fardag«! Desværre eksisterer tingbogen for 1656 ikke, så man kan ikke se, af hvilken grund fæstet blev hende fradømt. Trods denne afgørelse blev hun siddende på gården. Hun døde 1659, og hendes søn, Niels Nielsen

Hebo, overtog fæstet. Han overtog forpagtningen af Janderup kirketiende. 1662 opsigte han den »tingsel« (overenskomst) på kirkens tiende, som Søren Christensen i Jegum, Laurids Jacobsen i Kærup, Søren Jensen i Hyllerslev og Hans Rask i Grydvad mølle havde haft med ham, og han forbød dem at fjerne kornet fra ageren, før kirkens rettighed (tiendedel) var fratalt. Han ville have tiende i kærven! Store Hebo var stadig kapitelgods, men 1664 hørte gården under Sorø. Niels Nielsen Hebo købte vistnok gården i selveje. Hans broder, Jens Nielsen Hebo, døde før 1666, for det år fremlagde Niels Nielsen Hebo i retten et brev, hvori han protesterede mod, at medarvingerne, Thistedpræsten Anders Nielsen Hebo, og Hr. N. H. Arensberg i Varde, lod sig forlyde med, at han skyldte sin afdøde broder en sum penge. Arveforhold har til alle tider kunnet skabe familiestrid! Selv døde Niels Nielsen Hebo i 1667. Hans efterlevende hustru var Elisabeth Pedersdatter, også kaldet Lisbeth. Hun var født 1643 og var datter af præsten Peder Klausen i Ål. Hun og Niels Nielsen Hebo var bleven gift i 1661. I sit ægteskab havde hun to døtre, den ene (Maren) blev gift med præsten Hans Sørensen Vinther, den anden med præsten Hans Paludan (Kjær) i Ål. Desuden havde hun en søn, Peder Nielsen Hebo, der var student. Han døde 1718. Det blev sagt, at Lisbeth Pedersdatter fik megen hjælp af svigersønnen, hr. Paludan. Da Al præstegård brændte fem dage efter, at et af Paludans børn var kommet til verden, hentede bedstemoderen (Lisbeth) det spæde barn og opdrog det, til det var 7 år. Barnet, der var født 31. marts 1687, fik navnet Niels Hansen Heboe og blev præst i Bredsten. I 1686 skødede Lisbeth sin arverettighed i Hebo til Hans Paludan. Lisbeth Hebo døde i 1703. Kort tid efter må Hr. Paludan i Ål have solgt Store Hebo til Simon Christensen, f. omkr. 1645, vistnok i Varde. Med ham fik gården en ejer, der målbevidst stræbte efter at gøre den til en herregård. I en årrække i 1680'erne var han forpagter og fuldmægtig på Visselbjerg. Tidligt begyndte Simon Christensen at samle bøndergods. Han havde således flere ejendomme i Hjerting. 1694 forsøgte han at købe Janderup og Billum kirker, men det lykkedes først i 1699 (se bind I, s. 59). Han vedblev at forøge godset, når lejlighed bød sig. Således ved ryttergodsauktionen 1719. Da skaffede han sig .....

Simon Christensen var første gang gift med Anne Enevoldsdatter. De havde et barn, Zidsel, der døde 1716, 31 år gl. Simon indrettede da en åben begravelse i kirken. Anne Enevoldsdatter døde 1729, 82 år gl. Hun var altså omtrent jævnaldrende med Simon Christensen. Det var hans anden kone ikke! Hun hed Mette Marie Jonsdatter, og hun var født 1711 i Varde. Hun var altså 66 år yngre end Simon! Det var næppe kærlighed, der fik den purunge pige til at gifte sig med den rige olding. Ægteskabet varede kort. Simon Christensen døde i 1732 og blev begravet 5. november d. å. Han blev 87 år gl. Inden der var gået et år, giftede hans unge enke sig igen. Den 24. september 1733 blev hun gift m. Povl Mortensen Borreby, residerende kapellan i Varde.

Han overtog nu Store Hebo gård og gods samt de underlagte kirker. Men også dette ægteskab blev kort. Allerede i 1734 døde Mette Marie Jonsdatter, og hun, »Madam Borreby«, blev begravet 18. maj. Hun døde i barselseng. Borreby indrettede et fornemt gravkammer i Janderup kirkes tårn rum (se bind I, s. 47f). Han var købmandssøn fra Køge. Han stiftede et legat på 100rdl. til skolevæsenet i Janderup. I 1730'erne og 1740'erne blev Store Hebo drevet ved forpagteren Niels Knudsen. 1735 fødtes sønnen Peder og 1737 døde datteren Johanne Cathrine. 1742 oprettede han og hans hustru, Anna Catharina Falck, en kontrakt om, at den længstlevende af dem skulle sidde i uskiftet bo. Povl Mortensen Borreby blev 1744 præst i Gudum sogn, Ringkøbing amt. Der døde han 1748, men han blev begravet i Janderup. Første gang var han gift med Dorothea Bendixdatter. Anden gang med førnævnte Mette Marie Jonsdatter og tredje gang (1738) med Gjerttud Marie Madsdatter, der ved skiftet efter ham (1749) fik Store Hebo med tiender (72 tdr. hartkorn) og bøndergods (60 tdr. hartkorn). 1749 giftede hun sig med Lars Johan Jelstrup, eftermanden i Gudum præsteembede. Han overtog dermed Store Hebo. 1757 købte han Gudumkloster i Gudum sogn. Senere erhvervede han Vorgård i Alborg amt og senest Kokkedal i Hjørring amt. Han drev formentlig Store Hebo ved forpagter, indtil han solgte gården, antagelig til Hesselmed. 1766 oplyser præsten J. C. Hammer, at Store Hebo ejes af Søren Rygaard (Hesselmed), som har ladet den vel opbygge og holder Tjenestefolk derpaa til Avlingens Drift«. I slutningen af 1760'erne overlod Rygaard ejendommen til sin søn, Mads Rygaard, og dermed blev Store Hebo igen beboet af sit eget herskab. 1774 skænkede han et orgel til Janderup kirke. 1775 giftede han sig med Maren Agerholm Jessen, født 1756 som datter af præsten Abraham Jessen i Alslev. Mads Rygaard var født på Hesselmed i 1742 som søn af Søren C. Rygaard og Birgitte Johanne Pedersdatter. Den 28/8 1783 begravedes »en Dreng fra Storheebøe, der tiende fra Henne Sogn, som druknede i Aaen ved Ørve Sand, da den af Fornøjelse ville svømme en Hest, 14 aar gl.«! Hvad drengen hed, meldes der intet om. I 1787 havde Rygaard to drenge, børn af slægtninge, i huset. Den 24'årige Johannes Brinch var huslærer for dem. Det er uden tvivl ham, der senere (allerede 1801) var »skoleholder« i Ho. Der var da (1787) en del tyende på Store Hebo. Der var 3 karle og en tjenstedreng, en kusk, en køkken- og en bryggerspige. Som »opholdende« boede på gården den 15'årige Karen Lauridsdatter. Om hende, se Sønderhebogård. Mads Rygaard døde i marts 1791. Året efter ægtede Maren Agerholm Jessen Byrge Qvist, fuldmægtig på Hesselmed. Han skal have været en dygtig landmand, der nøje fulgte med i gårdens drift. Han blev nu ejer af Store Hebo, og han ombyggede hele gården: laden i 1795, stuehuset i 1798 og de øvrige længer og bygninger i årene derefter.

Opslag 12

Familie nr. 52

Nørheboe

Jørgen Nielsen 56 Gift 1. gang. Huus mand og Tømmer mand (19 aug. 1731, begr. 22 juni 1797 – 66 år)
Anne Hansdatter 56 Gift 1. gang. Kone (23 maj 1732, begr. 1 juli 1791 – 61 år)
(gift 21 jan. 1761. Han var søn af Niels Pedersen i Nørheboe der døde 1756. Hans mor ? Jørgensdatter døde 1767 – 80 år gl. Både Jørgen Nielsen og hans bror Tøger Nielsen får først en datter "Anne" døbt, så deres mor hed nok Anne Jørgensdatter. Anne Hansdatter er datter af Hans Andersen Friis og Anne Christensdatter i Hillerslev. Jørgen Nielsen blev 1760 udlagt til barnefader i Ål sogn)
Anne Jørgensdatter 19 Ugift deres barn (29 sept. 1768)

Janderup og Billum sogne bind 3:

Aa, MAT. 4, NØRHEBO, 0100 HK.

NR. HEBOVEJ 12, NØRHEBO

Dette husmandssted blev formentlig oprettet i 1760'erne, da ejeren, S. Rygaard til Hesselmed og Hennegård, tog 2 skpr. hartkorn fra gården A (se denne) og oprettede 2 husmandssteder (Aa og Ab). Den første fæster her var sikkert Jørgen Nielsen, f. 1731 på A som søn af Niels Pedersen. Han var dermed broder til Thøger Nielsen. Jørgen var tømmer. 1761 blev han gift med Anne Hansdatter »af Hyllerslef«, sikkert den Anne, Hans Friis's datter i Hyllerslev (gården XI), der blev født i 1732. De fik børnene: 1765 Hans. 1768 Anne. 1771 Ingeborg. Både 1778 og 1788 hørte stedet under Hennegård og er anført med 0100 hk. 1791 døde konen. Jørgen var da 60 år, og han var formentlig gået på aftægt hos den Christen Pedersen, der i forbindelse med udskiftningen 1794 nævnes som fæster her. 1795 købte Niels Thøgersen på ejendommen Ab stedet her i selveje af kammerråd Stockholm, Hennegård. Stedets hartkorn var da fordoblet til 0200. Den gamle Jørgen Nielsen, kaldet »Jørgen Nørhebo«, døde i juni 1797. Da boede han vel her hos sin brodersøn, Niels Thøgersen (f. 1757). Han (Niels Thøgersen) blev nu boende her. Han var gift med Karen Nielsdatter, og af første ægteskab havde han en datter, Karen Nielsdatter, f. 1788 (se Ab). 1810 blev datteren Karen gift med Jes Rabæk Pedersen, f. 1782 som søn af Peder Jessen og Kirsten Jesdatter i Janderup (mat. 30). Hun (Kirsten) var en datter af Jes Rabæk, gården X, Hyllerslev.

Familie nr. 53

Nørheboe

Hans Pedersen 30 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 16 oct. 1757, begr. 18. nov. 1810 – 53 år)
Anne Cathrina Simonsdatter 25 Gift 1. gang. Kone (døbt 14 juni 1761, begr. 21. aug. 1846 – 85 år)
(gift 29 oct. 1784. Han er søn af Peder Hansen og Mette Hansdatter, se skifte 1777. Hun er datter af Simon Christensen og Birthe Jensdatter FT87 nr. 47 i Bandsbjerg)
Birthe Hansdatter 2 Ugift deres barn (21 aug. 1785)
Inger Hansdatter 16 Ugift tjeneste pige (døbt 10 nov. 1771 ?)
Mette Hansdatter 54 Enke gift 1. gang. Opholdende (mandens moder) begr. 18 jan. 1799 – 68 år)
(gift 21 nov. 1754 med Peder Hansen der døde 1777)

Janderup og Billum sogne bind 3:

B, MAT. 1, NØRHEBO, 1511 2/3 HK.

NR. HEBOVEJ 5, NØRHEBO

Denne gård blev sammen med gårdene A og C udskiftet fra Østergård (se denne) måske allerede i 1719, da Østergård blev købt af Simon Christensen på Store Hebo. Senere blev gården erhvervet af hovedgården Sønderriis, som derefter ejede gården og drev den med fæstere, indtil den blev købt i selveje. Ved gårdens oprettelse var fæsteren sikkert den Hans Nielsen »af Nørheboe«, der 13/10 1720 blev »indviet udi dend hellig Egteskabs stand med sin trolovede Fæstemø Anne jensdatter«! Efter den alder, der angives ved hans død, må han være født omkr. 1695. De var som nævnt trolovede, da de blev gift, og det var en formildende omstændighed, da de kort tid efter fik sønnen Laust, der blev døbt 24/11 1720. Hans Nielsen og Anne Jensdatter fik flere børn: 1723 Mette. 1726 Niels. Han er sikkert den »Niels Hansen af Nørheboe«, der 1756 blev gift med Dorthe Knuds datter »Markskjel« af Billum. 1729 Peder (efterfølgeren her). 1731 Jens, gift 1760 m. Hans Friis's datter, (gården XI, Hyllerslev). 1735 Maren. Hun er nok den »Maren Hansdatter af, Nørheboe«, der 1761 blev gift med »Christen Jacobsen af Dyrebye«! Der kan næppe være tvivl om, at Anne Jensdatter var jordemoder. I kirkebogen nævnes det nemlig, at i 1753 døde »Jordemoderen, Hans Nielsens Kone af Nør Heeboe, en gudfrygtig Qvinde og beqvem Jordemoder, gammel 59 aar«, Hun må altså være født omkr. 1694 (bind II, s. 81). 1754 blev sønnen Peder Hansen, f. 1729, gift med Mette Hansdatter »af Hyllerslef«. Hun var sikkert Hans Friss's datter, f. 1730 (se XI, Hyllerslev). Peder overtog sikkert fæstet her ved den tid. De fik flere børn: 1755 Anne (gift m. Hans Friis i Orten. Se gården VII, Hyllerslev). 1757 Hans (faderens efterfølger her). 1761 tvillingerne Anne og Ingeborg. 1769 døde aftægtsmanden Hans Nielsen, 74 år gl. Peder Hansen døde 1777. Enken drev gården videre som fæster under Sønderriis. 1784 blev sønnen Hans Pedersen, f. 1757, g.m. Anne Cathrine Simonsdatter, f. 1761 i Bandsbjerg. Han købte gården i selveje, og det skete ved skøde af 13/6 1787 (nævnes 1825), da gården må være købt af dødsboet efter Spangsberg, Sønderriis. Hans og Anne Cathrine fik børnene: 1785 Birthe. 1788 Mette. 1791 Peder (efterfølger her). 1794 Anne Marie (g.m. K. Andersen, Grydvad). 1799 Simon. 1803 Jens. Aftægtskonen, Mette Hansdatter, døde 1799. Hans Pedersen døde 1810. Enken drev gården videre, indtil hun i 1825 overdrog den til sønnen Peder Hansen, f. 1791.

Familie nr. 54

Nørheboe

Niels Christensen 56 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 2 juni 1732, begr. 14. feb. 1816 - 83 år)

Mette Sørensdatte 54 Gift 1. gang. Kone (døbt 28 nov. 1734, begr. 26 maj 1799 - 66 år)

(gift 12 dec. 1760. De boede først i Tarp. Han var søn af Christen Tuensen i Tarp Se FT87 nr. 128. Moderen hed måske Karen Nielsdatter? fundt ud fra opkald. Mette Sørensdatte var datter af Søren Burgaard / Søren Hansen og Johanne Sørensdatte i Burgaard)

Søren Nielsen 22 Ugift deres børn, Soldat (født i Tarp, døbt i Billum 2 dec. 1764)

Johanne Nielsdatte 10 Ugift deres børn (28 juli 1776)

Maren Degns / Maren Hansdatte 83 Enke og opholdende. Lever af almisse (døbt 15. jan. 1708 begr. 28. feb. 1790 - 84 år. Hun var vist Hans Nielsen Degns datte af Billum. gift Januar 1737 med Anders Nielsen. Det er vist ham der blev begravet 1. nov. 1765 hvor han kaldes Anders Nielsen Degn af Hannevang)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Erre thuende gaarde Nembliq Østergaarden - og Vestergaarden. Østergaarden beboes af

Christen Madsen ½ gd Ryttergods Jørgen Pedersen - Poul Andersen ½ gd 1088409 al² Riberhus (samlet for hele gården)

Vestergaarden beboes af Jacob Nielsen og Simon Brandt 1 gd 279044 al² Ryttergods.

Til bemelte 2de Gaarde er ingen Schouf, Schoufsparter, Tørvemoser eller Fischeri. Mens til fornøden Ildebrand schæerer Lyngtørve.

Hafuer ey heller nogen ofuerdriff mens bruger dend Huillende ager iord sampt Lyngheeden til deris Qvegs Gresning. Lader Maahle udi Grydvads Vand Mølle. De 2 gårdes marker har hhv. 8 og 5 tegter, hvis navne nævnes.

Janderup og Billum sogne bind 3:

NØRHEBO ØSTERGARD, 5002 HK.

(SENERE (udstykket til) MAT. 1, 2, 3, 4 OG 5 AF NØRHEBO)

Nørre Heboe jordbog 1745:

Niels Pedersen og Christen Kimer og Hans Nielsen 5.0.0.2

Hans Nielsen, Niels Pedersen og Christen Kimer 0.0.3.2

Denne gård, der var bleven selvstændig efter 1638 ved delingen af Nørhebo gård, nævnes i 1661 og 1664 som tilhørende »Kongelig Majestæt« (Kronen). 1654 var Niels Jørgensen fæster på en gårdspart. 1648 var han blevet gift med Anna Eskesdatte af Mejls. 1655 fødtes hans datte Karine. Han var sikkert den Niels Jørgensen, der 1675 stævnedes for 1 rdl. frihedspenge til Riberhus, dvs. penge, som fæsteren betalte for at blive fri for at drage den lange vej til Ribe for at gøre hoveri. Den Hans Nielsen »af Nørheboe«, der 1657 blev g.m. Gye Jørgensdatte af Hyllerslev, kan have været fæster her. Både han og konen døde i 1659. Da var pesten over landet. 1661 og 1664 var her tre fæstere, Peder Hansen, Niels Jørgensen og Mads Pedersen (se Nørheboegård).

1668 døde »Peder Hansen af Nørheboe«. Han kan have været en søn af den Hans Pedersen, der 1603 var på Nørheboegård. 1664 døde Mads Pedersen, og 1702 døde »Kirsten Madskone af Nørheboe«, 94 år gl. Mon ikke hun var Mads Pedersens enke? 1680 blev gården ryttergods. 1681 var fæsterne Niels Jørgensen, Christen Madsen (sikkert f. 1639 på Nørheboegård) og Jørgen Pedersen. 1686 var Niels Jørgensen her ikke mere. 1688 var fæsterne Christen Madsen, Jørgen Pedersen og Povl Andersen. De var her endnu i 1692.

1690 døde »Jørgen Pedersens Hustru af Nørhebo, navnlig Zidse Jørgens«, og 10/5 1698 blev »Jørgen Pedersen af Nørheboe jordet i Janderup Kirkegård«. 1694 »oplod Christen Madsen i Nørheboe den tredieparts gaard, han haver beboet, til Knud Nielsen formedelst alderdom«. I december 1695 boede Christen Madsen her stadig sammen med sine to søstre, Anne og Maren. Manden, der overtog gårdsparten, er sikkert ens med den »Knud Nielsen af Nørheboe«, der 22/4 1696 blev begravet efter at han »nogen tid tilforn var druknet udi Janderup aae« ! Interessant er stednavnet Janderup å. Endnu i 1930'erne blev denne betegnelse brugt om Varde å af de gamle i sognet! 1709 var fæsterne Niels Kimer, Povl Andersen og Jørgen Christensen. Førstnævnte er uden tvivl ens med den Niels Jacobsen, der 1694 blev hvervet som soldat i Fredericia (se Vestergård). Han blev 1697 gift med Anne Christensdatte »af Nørheboe« (se C, mat. 2). Povl Andersen nævnes som forarmet i 1692, men det blev værre. I 1710 var han henvist til tiggerstaven. Da Povl naturligvis ikke kunne svare sine afgifter til regimentet, var fæstet frataget ham, og han var »allerede bortgaaet at betle«! Man havde så »overtalt en gadehusmand i Aarre ved navn Anders Sørensen til stedet at flytte med hvad han ejede«. Han blev lovet »et plovbæst- og 14 rdl. til genopbygning af huset. Om ham er intet yderligere fundet, hvis det da ikke er ham, der nedenfor nævnes som Anders Svendsen.

1726 døde Jørgen Christensen »af Nørheboe, gl. 80 aar 5 dage«, men forinden, nemlig i 1718, oplod han sin gårdspart, "formedelst alderdom og svaghed til en ung Karl af Ryttergodset, Niels Pedersen«, som ægtede datteren (se A, mat. 3).

1719 var fæsterne Niels Jacobsen Kimer, Niels Pedersen og Anders Svendsen.

Gården skiftede nu ejer. Ved ryttergodsauktionen 1719 købte Simon Christensen på Store Hebo Nørhebo Vester- og Østergård (se Store Hebo). Østergård gik sikkert efter Simon Christensens død i 1732 i arv til præsten Hr. Borreby. Det var måske ham, der solgte gården til Hesselmed, som senere ejede Østergård eller i hvert fald en del af den. Det kan have været kort tid efter denne handel, at de to trediedele af Østergårds areal blev erhvervet af Sønderriis i Guldager sogn. Hesselmeds del var derefter på 151 1 2/3 hartkorn og var i begyndelsen en gård (A). Resten af Østergårds hartkorn hørte under Sønderriis og blev delt i 2 gårde (B og C). Tidspunktet for delingen af de 5002 hk. i tre gårde er ikke med sikkerhed fastslået. Udelukkes kan det derfor næppe, at delingen skete allerede ved Simon Christensens køb af Østergård i 1719. Søren Rygaard til Hesselmed købte i 1758 Hennegård, og på den måde kom gården A (mat. 3) under dette gods.

A (MAT. 3, NØRHEBO), 1 5 1 1 2/3 HK.

NUVÆRENDE ADRESSE: LØNBORGGARDEVEJ 15, NØRHEBO

Denne gård tilhørte som nævnt Hesselmed, senere Hennegård. Ved gårdens oprettelse som selvstændig ejendom var fæsteren uden tvivl den Niels Pedersen, »en ung Karl af Ryttergodset«, der i 1718 fik overladt en gårdspart efter fæsteren Jørgen Christensen og blev gift med hans datte. Hvad hun hed, er ikke oplyst. Niels Pedersen og konen fik børnene: 1718 Peder. 1720 Anders. 1722 Niels. 1725 Hans. 1728 Tyge (Thøger), senere fæster her. 1731 Jørgen (fæster på Aa, mat. 4). 1732 Anne. 1735 Simon. 28/4 1756 begravedes »Niels Pedersen af Nørheboe, som formedelst en Gevæxt paa sit ene Øjelog i 2 Aar havde liid stor Ælendighed, og tit af samme Tilfælde var bleven blodløs og nær Døden«! Han har ikke haft det godt. (Hans kone døde 1767, 80 år gl.). Fæstet blev overtaget af sønnen Thøger Nielsen, f. 1728. Ved fæstebrev, udstedt 4/2 1757 på Hesselmed, overtog han som fæster.....det hans Fader forhen paaboede og fradøde.

Thøger havde tilsyneladende været soldat, men var nu, da han overtog fæstet, blevet fritaget. Fæstebrevet underskrev han med »T N S«. Han var sikkert analfabet! 21/11 1755 blev Thøger gift m. Maren Thomasdatte »af Nørhebo«, sikkert en søster til Eske Thomsen på Vestergård. De fik børnene: 1757 Niels (Ab, mat. 5 og Aa, mat. 4). 1759 Anne (Ab, mat. 5). 1761 Thomas. 1763 Anders. 1767 blev Thøger Nielsen stævnet af Søren Rygaard (Hennegård og Hesselmed) for resterende landgilde og skatter. Da Thøger svarede »Nej« til at kunne betale eller stille »Caution«, lod Rygaard boet registrere. Jeg har ikke fundet udfaldet af sagen, men formentlig måtte

Thøger Nielsen afstå fæstet. Her sidst i 1760'erne må Rygaard have taget 2 skp. hartkorn fra gården (A), og af disse 2 skipper blev der oprettet 2 husmandssteder (Aa og Ab), hver på 1 skp, hartkorn. Thøger Nielsen overtog stedet Ab (mat. 5). Se det.

Næste fæster på A hed Niels Christensen, f. 1732 i Tarp, Billum s. I 1760 blev han gift m. Mette Sørensdatte, f. 1734 på Burgård. De fik børnene: 1763 Karen (g.m. efterfølgeren). 1764 Søren. 1766 Christen (alle født i Tarp). 1768 Bakken. 1771 Hans. 1774 Anne Marie. 1776 Johanne (alle født i Nørhebo).

1787 havde Niels og Mette kun børnene Søren og Johanne hjemme. Søren var da »Soldat«. Men hos dem boede også »Maren Degns, Enke og opholdende, 83 aar, lever af Almisse«. 1795 blev gården flyttet ud af »Byen« til marken nordøst for denne (se indledningen). 1796 købte Niels gården i selveje for 284 rdl. af Chr. Stockholm, Hennegård. I maj 1799 døde konen. 1816 døde aftægtsmanden, Niels Christensen.

Kilde: *Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715*

1687: Nørheboe: Jørgen Pedersen. Jacob Nielsen og hustru Maren Hansdatte. Christen Madsen. Poul Andersen og hustru Anne Nielsdatte (Anne Nielsdatte var vist hende der døde 1724?)

Kopskat af dato 23. november 1699:

Nørheboe: 1/3 gård, Poul Andersen og hustru med 7 nøgne børn, som betler og tigger almisse for hvermands dør. 1/3 gård, Niels Fieur og hustru med en huskvinde Karen Brantis, meget arme og elendige. Til Christen Madsens findes en fattig bedaget og udlevet huskvinde Kirsten Mads kone med tvende fattige døtre Anne og Maren Mads døtre. [Se folkeskat 1. januar 1699: Christen Madsen har to søstre Maren og Anne Mads døtre. Huskvinden Kirsten Mads kone er altså hans moder]

1712: Nørre Hebo: Jørgen Christensen 1-21/3-0-0. Niels Jacobsen 1-21/3-0-0. Poul Andersen, nu Anders Svendsen 1-21/3-0-0. Laust Ostesen 1 -1 -0-0. Niels Christensen 1-1-0-0. (Poul Andersen blev sat fra gården 1710 og den blev givet til en gadehusmand fra Årre Anders Sørensens der her kaldes for Anders Svendsen.

Rytter sessionen Varde den 18. november 1717:

Janderup sogn, Nørre Hebo. Formedelst alderdom og svaghed har Jørgen Christensen opladt og afstået hans hidindtil påboende rytterpartgård, som står for hartkorn efter landm. matr. 1-5-1-1 og svarer til rytterh. efter reduktion af 1-2V3-0-0, for en ung karl af ryttergodset, Niels Pedersen, som ægter Jørgen Christensens datter. Besætningen ved stedet er 3 gi. bæster, 3 køer, 8 far, vogn og plovredskab. Bygningen består af 22 fag hus slet bygning.

Resolution: Endog Niels Pedersen ikke kommer sessionens deputerede alt for vel for; må man, i henseende til Jørgen Christensens høje alderdom og svaghed, samt for at få dette ringe sted forsynet med en beboer, consenteres det begærede fæste, imod fæste en rdl. 2 mk., dog. at regimentskriveren over stedet holder et vågent øje, at denne dets antager samme efter mulighed forbedrer.

Familie nr. 55

Nørheboe

Ole Jensen Harch 57 Gift 2. (3) gang. Gaard Beboere (født ca. 1730, begr. 8 marts 1795 – 65 år)

Lene Christensdatter 42 Gift 1. gang. Kone (døbt 12 april 1744, begr. 24. oct. 1830 – 89 år)

(gift 6 dec. 1771. Hun er datter af Christen Kimer / Christen Nielsen og Kirsten Christensdatter. Oluf Jensen er søn af Jens Tøstesen og Ellen Olufsdatter i Varde, se skifte 1757. Han blev først gift D. 16. juni 1758 i Varde med Maren Pedersdatter Harch der døde 1767, se skifte. Han blev derefter gift 8 april 1768 i Alslev med Kirsten Jensdatter af Toftnæs der døde 1771 i Varde, se skifte. Harch / Harkes tilnavnet fik Ole Jensen efter hans første kone Maren Pedersdatter der var datter af Peder Jacobsen og Else Christensdatter i Harkes, Ølgod sogn)

Ellen Christiane Olufsdatter 22 Ugift hans datter af første ægteskab (28. aug. 1763 i Varde)

Jens Olufsen 8 Ugift hans søn af sidste ægteskab (21 feb. 1779)

Maren Christensdatter 46 Ugift opholdende (Lenes søster døbt 7. sept. 1738, begr. 30 dec. 1800 – 62 år)

Janderup og Billum sogne bind 3:

(Udstykket fra NØRHEBO ØSTERGÅRD se nr. 54)

C, MAT. 2, NØRHEBO, 1511 2/3 HK.

HEBOVEJ 63, NØRHEBO

Denne gård delte skæbne med gården B, mat. 1, (se den). Den første fæster her var sikkert Niels Jacobsen »Kimer«, der var en søn af Jacob Nielsen »Kimer« og Maren, og som vistnok var født på Vestergård. 1697 blev han g.m. Anne Christensdatter. Omkr. den tid blev han sikkert fæster på en part af Østergård (se Vestergård og Østergård). Han og Anne fik børnene: 1702 Jacob. 1704 Christen (efterfølger her). 1709 Maren. Som tidligere nævnt blev Østergård delt i 3 gårde, A, B og C. Fra omkring 1719 var Niels Jacobsen Kimer formentlig enefæster her på C, der først ejedes af St. Hebo, senere af Sønderis i Guldager sogn.

13/3 1732 blev »Christen Kimer trolovet med Kirsten Christensdatter af Kærup, og 18/5 1732 blev »Christen Nielsen af Nørheboe« gift med »lille Christens datter Kirsten af Kærup«. Det er de samme personer, der blev forlovet og gift. Hendes far hed Christen Christensen. Denne Christen Nielsen Kimer var uden tvivl Niels Jacobsen Kimers søn, f. 1704. Samtidig med, at han blev gift, kan han have overtaget fæstet her. Hans far kan være død ved den tid. Hvornår han døde, vides ikke, men det skete før 1742, for det år døde Christens mor, »Anne Kimer«, salig Niels Kimers enke! Christen og Kirsten fik børnene: 1734 Anne. 1738 Niels (?). 1744 Lene Christensdatter.

1771 blev hun g.m. enkemanden Ole Jensen Harck fra Varde (f. ca. 1730), der sikkert samtidig overtog fæstet. Hans svigerfar døde 1772 og hans svigermor 1783, 86 år gl. Ole og Lene fik børnene: 1772 Maren. 1774 Marie. 1779 Jens (efterfølger her). 1788 døde »Ole Harcks daarlige og vanvittige datter, 24 aar gl.«, sikkert Ellen Kirstine af hans første ægteskab. Ole købte uden tvivl gården i selveje 1787. Året efter nævnes han som selvejer. Han døde 1795, 65 år gl. Enken drev gården videre ved sønnen Jens's hjælp. 1801 boede de to alene på gården.

(Knud Nielsen var gift med Anne Christensdatter og de boede formentlig på denne gård. 1696 fik de datteren Karen Knudsdatter som 1730 blev gift med Christian Godskesen og hun nævnes ved vielsen som "fæstemø" så mon ikke de har haft fæstet et par år indtil hendes halvbror Christen Nielsen Kimer tog over. Knud Nielsen døde nemlig 1696 og hans kone Anne Nielsdatter gifter sig året efter med Niels Jacobsen Kimer)

(Kirsten Christensdatter, født ca. 1697 blev gift med Christen Kimer / Christen Nielsen i Nørhebo, var vist datter af "lille" Christen Christensen og Lene Clemmensdatter i Kærup. Han døde 1743 og hun i 1737.

Kirsten Christensdatter havde en bror Bachen Christensen der også fik en datter døbt "Lene" og det var måske også hendes bror der, lige som faderen blev kaldt "lille Christen" der døde 1730 kun 34 år gamle. De havde også en bror "Clemmen" født 1717 som døde samme år. Desuden en søster Mette Chrisensdatter der blev gift Peder Jensen Laugensen i Kjelst 1744. De fik også en datter døbt "Lene". Der var også en søster Maren Christensdatter gift med Tue Tuesen i FT87 nr. 137 i Tarp, se skiftet efter Tue Tuesen 1779)

Familie nr. 56

Nørheboe

Niels Thøgersen 30 Gift 1. gang, Husmand (døbt 22 maj 1757, begr. 1. juli 1822 – 65 år.)

Karen Lauridsdatter 27 Gift 1. gang, Kone (begr. 7. dec. 1788 – 28 år)

(gift 22 sept. 1786. Der er døbt en Karen Lauridsdatter 27. sept. 1761 i Ål sogn som er datter af Laurids Jacobsen og Birgitte Hansdatter som kort derefter flyttede til Nørre Nebel (FT87 nr. 58) Hun er ikke fundet død eller gift i Ål eller Nørre Nebel, så det var muligvis hende der var gift med Niels Tøgersen? Han var søn af Tøger Nielsen og Maren Thomasdatter)

Thøger Nielsen 62 Hans fader enkemand efter 1ste ægteskab. (29 aug. 1728, begr. 16 juni 1790 – 64 år)
(Tøger Nielsen gift 21 oktober 1755 med Maren Thomasdatter der døde 1784. Hun var datter Thomas Eskesen og Anne Knudsdatter på Nørre Hebo, men født i Sdr. Vium 1720, se FT87 nr. 57. Tøger Nielsen var søn af Niels Pedersen i Nørheboe der døde 1756. Hans mor ? Jørgensdatter døde 1767 – 80 år gl. Både Jørgen Nielsen (FT87 nr. 52) og hans bror Tøger Nielsen får først en datter "Anne" døbt, så deres mor hed nok Anne Jørgensdatter?)

Thomas Eskesen og Anne Knudsdatter på Nørre Hebo

Se: <http://estern.dk/wp-content/uploads/sites/11122/2020/09/SI%C3%A6gten-4-254.pdf>

Janderup og Billum sogne bind 3:

(Udstykket fra NØRHEBO ØSTERGARD se nr. 54)

Ab, MAT. 5, NØRHEBO, 0100 HK.

BAVNEHØJVEJ 28, NØRHEBO

Dette sted blev uden tvivl oprettet samtidig med Aa. Ligesom Aa ejedes stedet her af Hennegård og var i begyndelsen af nøjagtig samme hartkorn som Aa. Den første fæster her var sikkert Thøger Nielsen, f. 1728, g.m. Maren Thomasdatter. Han havde været fæster på gården A (mat. 3), men kunne i 1767 ikke betale sine afgifter. Derefter fik han sikkert tildelt dette lille sted som fæster. 1784 døde Thøgers kone, 67 år gl. Fæstet her må ved den tid være overdraget til sønnen, Niels Thøgersen, f. 1757 på A. Han blev 1786 g.m. Karen Lauridsdatter »af Nørheboe«. 7/12 1788 døbt deres datter Karen, men konen, kun ca. 28 år gl., klarede ikke fødselen. Hun blev begravet den dag, da barnet blev døbt. 1789 giftede Niels sig m. Karen Nielsdatter af Nørhebo, f. ca. 1755. Aftægtsmanden Thøger Nielsen døde 1790. På skiftningskortet 1794 er Niels Thøgersen anført som fæster på Ab. 1795 købte han stedet her af Stockholm, Hennegård. Det var blevet mindre og var nu (1795) kun på 0022 11/12 HK. Samtidig købte Niels Thøgersen af samme ejer stedet Aa, hvis hartkorn da var fordoblet, til 0200 hk. Niels ejede nu to husmandssteder i Nørhebo, men han blev sikkert boende her på Ab, indtil aftægtsmanden på Aa, hans farbroder den gamle Jørgen Nielsen, døde i 1797. Uden tvivl flyttede han det år over på det større Aa (mat. 4), hvor han derefter blev boende. Han afhændede nemlig stedet her, som han 1797 solgte til sin »svoger, Mads Nielsen Skræder fra Kærup« for 150 rdl. Stedets nye ejer, Mads Nielsen, med tilnavnet »Tambour«, er helt sikkert identisk med den Mads, »Kirsten Larsdatters uægte Barn af Janderup«, der blev døbt i Janderup kirke d. 19/11 1755, ved hvilken lejlighed hun som barnefader udlagde »en Tambour i Varde, navnlig Niels Nielsen, en gift Mand«! ogenavnet bliver således mere forståeligt. Drengens mor, Kirsten, var en datter af Las Madsen Skræder, mat. 34, Janderup, og uden tvivl blev Mads anbragt i pleje der. Som voksen var Mads skrædder, og han lærte, sikkert sit fag i morfaderens hus. Mads's mor blev 1762 g.m. Jes Mortensen i Janderup (bind II, s. 292 og 350). 1785 blev Mads gift m. Anna Thøgersdatter, f. 1759 på gården A. De bosatte sig i Kærup og var der i 1787. De fik børnene: 1786 Lars. 1790 Tøger Renberg. 1791 Maren (g.m. efterfølgeren). 1794 Niels Thøgersen. 1798 Knud Lassen.

<https://arkiv.dk/vis/1247645>

Ejendommen, Nr. Hebovej 12,

Matrikel nr. 4a, Nr. Hebo

Tøgersen, Niels Født 1752 Død

1822

1760 - 1786 er husmand og tømrer Jørgen Nielsen (nr. Hebo) fæster. * 1731 på gården, der blev flyttet og er Løngorggrdvej 15, i Nr. Hebo, Janderup sogn. + 1790 Nr. Hebovej 12, Janderup sogn.

Gift 1761 i Janderup kirke med Ane Hansdatter, * 1732 "Frisgård" matr. 6-7 Hyllerslev. + 1791 Nr. Hebovej 12 Janderup sogn.

Begge begravet i Janderup.

1786-1810 er Niels Tøgersen selvejer, født 1752 på Lønborggårdvej 15, død 1822 på ejendommen.

Gift 1.gang med Karen Lauridsdatter, født ca. 1760, død 1788 på ejendommen.

Gift 2. gang 1789 i Janderup Kirke med Karen Nielsdatter, født 1745 i Nr. Hebo, død 1830 på ejendommen.

Begge begravet i Janderup.

1810 - 1815 er husmand Jes Rabek Pedersen ejer, * 1782 i Hyllerslev, Janderup sogn. + 1815 Nr. Hebovej 12, Janderup sogn.

Gift 1810 i Janderup kirke med Karen Nielsdatter, * 1788 Nr. Hebovej 12, Janderup sogn, + 1865. Begge begravet i Janderup.

1815 - 1816 er enken Karen Nielsdatter ejer.

Gifter sig i 1816 i Janderup kirke med Niels Mortensen (Dejrup)

1816 - 1822 er husmand Niels Mortensen (Dejrup) ejer, * 1780 i Outrup sogn, + 1822 Nr. Hebovej 12, Janderup sogn.

Begge begravet i Janderup.

1822 - 1823 er enken Karen Nielsdatter igen ejer.

Gift 3. gang 1823 i Janderup kirke med Laurids Mathiasen, * 1792 i Henne sogn, + 1872 Nr. Hebovej 12, Janderup sogn.

Begge begravet i Janderup.

Familie nr. 57

Nørheboe

Eske Thomsen	60	Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 30. marts 1731 Sønder Vium, død 1810 – 76 år)
Maren Madsdatter	44	Gift 1. gang. Kone (født i juni 1744 i Strudvad, Janderup, begr. 1. juli 1824 – 84 år) (Gift 22 nov. 1776. Han blev først gift 17 jan. 1758 med Mette Marie Jørgensdatter af Janderup der blev begravet 18 aug. 1774. Hun var datter af Jørgen Jensen og Karen Bennetsdatter i Janderup. Eske Thomsen var søn af Thomas Eskesen og Anne Knudsdatter på Nørre Hebo. De blev gift 1718 i Sdr. Vium hvor også Eske Thomsen blev født. Han var bror til Anne Thomasdatter nr. 64 og Maren Thomasdatter nr. 56. Thomas Eskesen var født omkring 1689 på Lille Friisgård i Lydum. Han døde i Nørhebo 1759)
Karen Eskesdatter	20	Ugift deres (hans) barn af 1ste ægteskab (24 juni 1764)
Johanne Eskesdatter	7	Ugift deres børn af 2den ægtesk. (25 marts 1780)
Maren Eskesdatter	2	Ugift deres børn af 2den ægtesk. (3 juli 1785, død 16. december 1864 i Nr. Bork)
Jens Pedersen	10	Ugift tjeneste dreng

<http://estern.dk/wp-content/uploads/sites/11122/2020/09/SI%C3%A6gten-4-254.pdf>

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

NØRRE HEBO Vestergaarden beboes af Jacob Nielsen og 1 gd 279044 al² Ryttergods Simon Brandt.

Til bemelte 2de Gaarde er ingen Schouf, Schoufparter, Tørvemoser eller Fischeri. Mens til fornøden Ildebrand schæerer Lyngtørve. Hafuer ey heller nogen ofuerdriff mens bruger dend Huilende ager iord sampt Lyngheeden til deris Qvegs Gresning. Lader Maahle udi Grydvads Vand Mølle. De 2 gårdes marker har hhv. 8 og 5 tegter, hvis navne nævnes.

Janderup og Billum sogne bind 3:

NØRHEBO VESTERGARD, MAT. 6 NØRHEBO

(MAT. 17, HYLLERSLEV), 2622 HK. BAUNEHOJVEJ 23, NØRHEBO

Nørre Heboe jordbog 1745:

Thomas Eskesen 2.6.2.2

Denne gård, der var blevet en selvstændig ejendom efter 1638 ved delingen af Nørhebogård, var endnu i 1661 og 1664 underlagt Ribe Domkapitel. 1661 kaldes stedet et bol. Fæsteren var da Mads Jørgensen »Rask«. Landgildet synes at have været for stort til et bol.

123/8 1663 døbt Jørgen, »Mads Jørgensens barn af Nørhebo«, og 1664 var Mads Jørgensen Rask her endnu. 1673 havde Jacob Nielsen med tilnavnet »Kimer« en gårdspart. Han nævnes da blandt tingets »otte mænd«. Hans tilværelse blev dramatisk det følgende efterår, da han efter eget udsagn blev overfaldet to gange. Første gang var en dag i oktober, da han stod i laden og bandt »tag«. Da kom Simon Brandt, hans »gårdmand«, og »hug og slog« ham, så Jacob på tinget kunne fremvise sin blodige halsklud og »en hel hoben hår af hovedet«, fire huller ved højre øje og blå pletter i ansigtet. Kort efter blev han overfaldet, som han lå i sin seng, af korporal Hans Mikkelsen fra Billum (se bind I, s. 162, bind II, s. 110, og gården I, Hyllersl.).

1670 blev gården udlagt til rytteriet. 1681 var fæsterne de ovennævnte Jacob Nielsen »Kimer« og Simon Brandt. 1686 såede hver af dem 14 skp. rug, 6 skp. byg og 1 skp. boghvede. Rugen gav knap 2 fold, byggen næsten 7 fold. Jacob havde 7 fag stuehus, 8 fag lade og et jordhus. Simon havde ialt 20 fag, og de var blæst om i den sidste storm. Han havde fået husene nogenlunde stillet op igen, men selv om han var flittig, sad han i armod. 1696 nævnes »Karen Brandtis« i Nørhebo med en datter »Inger Simensdatter«. De to var sikkert Simon Brandts kone og datter. Da Simon ikke nævnes, må han nu være død. 1688 nævnes den ene fæster da også som Jacob Brandt, mens den anden stadig var Jacob Nielsen. 1692 boede Niels Jacobsen i Nørhebo. Han var en søn af Jacob »Kimer«.

Skattelisten 1696 viser, at Niels Jacobsen »Kimer« da var hjemme. Han havde været ude i den »store« verden og var nær blevet »bondefanget«! Omkr. 1697 blev han formentlig fæster på Østergård (se denne). Faderen, Jacob Nielsen Kimer, døde omkr. 1700. En anden søn, Hans Jacobsen »Kimer«, overtog 1703 fæstet efter sin moder Maren, der døde 1708. Hans døde samme år. 1709 blev gårdsparten overladt til Laurs Ostesen, »dragon ved major Borrnans compagni« (gården X, Hyllerslev). Stedet var da »i slet tilstand«, hvilket kan skyldes misvæksten i 1708-09. 1709 sad Niels Christensen på den anden gårdspart. 1719 var Laurs (Lars) Ostesen enefæster. Han havde i 1709 giftet sig med Hans Kimers enke, Lisbeth Rasmusdatter, sikkert en dtr. af Rasmus Jørgensen i Strudvad.

Hun nævnes undertiden i kirkebogen som fadder, men også således: Den 2. februar 1729 døbt »Laust Ostesens Kones Systems slegfredbarn med navn Niels. Samme Qvinde skal være besøvet udi Jørgen Bjørns Hus i Varde«. Søsteren hed Anna Rasmusdatter. Lisbeth Rasmusdatter døde 1745. Laurs Ostesens død er ikke fundet. (jo, han døde 1757)

Både Vestergård og Østergård blev i 1719 købt af Simon Christensen, St. Hebo. Senere ejedes Vestergård af Spangsberg til Sønderris (Guldager sogn). Imidlertid må der være kommet nye fæstere her på Vestergård. I kirkebogen nævnes en Niels Laustsen, som måske var en søn af Laust Ostesen. 1736 døbt hans datter Ane og 1738 hans søn Hans. Senere var med ret stor sikkerhed Thomas Eskesen eller Eskildsen, fæster her. Han er ikke fundet tidligere end 1741, da hans datter Anne blev konfirmeret. 1749 blev hans søn Eskild (Eske) konfirmeret. 3/8 1759 blev »Thomas Eskesen af Nørhebo« begravet, 74 år gl. Ud over dette har jeg ikke fundet oplysninger om Thomas Eskesen og hans oprindelse. Af det ovennævnte fremgår, at han havde mindst to børn, nemlig Anne og Eske Thomsen; sikkert også en datter Maren, g.m. Thøger Nielsen (A, mat. 3).

Spangsberg på Sønderris døde 1783 og hans enke året efter. Ved auktion d. 10/11 1786 købte Mads Rygaard på St. Hebo »Esche Thomsens paaboende Sted i Nørre Heboe, af Hartk. 2 Td., 6 Skp., 2 Fr., 2 Alb.«. Gården var dermed på ny i Store Hebos besiddelse! Den netop nævnte Eske Thomsen, f. ca. 1734, blev 1758 gift m. Mette Marie Jørgensdatter af Janderup, f. ca. 1740. Han overtog formentlig fæstet samtidig med, at han blev gift. Eske og Mette Marie fik i hvert fald to børn: 1764 Karen. 1766 Johanne. I 1774 døde konen. 1776 giftede Eske sig med Maren Madsdatter, f. 1744 som dtr. af Mads Knudsen, Strudvad. De fik 1777 datteren Mette Marie (1822 gift m. Jens Kaas, Hyllerslev. Se mat. 20, Hyllerslev). 1780 Johanne. 1785 Maren. 1788 blev datteren Karen, f. 1764, gift m. Niels Nielsen, kld. Væfsted, vistnok født 1756 i Janderup. Han overtog sikkert fæstet straks efter. 1794 købte han Vestergård i selveje af B. Qvist på St. Hebo. Niels og Karen fik børnene: 1791 Eske (senere ejer af stedet her). 1793 Niels (XIII, Hyllerslev). 1799 Mette Marie (gift m. senere ejer her). 1805 Thomas. Aftægtsmanden Eske døde 1810. I foråret 1812 døde Niels Nielsen. Enken drev vistnok gården videre. Hun døde 1819. Forinden havde den ugifte søn, Eske Nielsen, f. 1791, overtaget gården.

(1732 bliver Niels Pedersen af Kjelst gift med Maren Nielsdatter Kimer af Nørhebo. Det er vist Niels Pedersen der kaldes Niels Pedersen Laustsen ved deres først barns »Anne« dåb 1732. Han hed ikke Laustsen, men tilnavnet skyldtes formentlig at han overtog Laust Ostesens gård i Nørhebo, og da man i forvejen havde en Niels Pedersen i Nørhebo, var man nød til at give ham et tilnavn. Senere kaldes han blot for Niels Laustsen. 1738 får de en søn »Hans«. Han er sikket opkaldt efter Laust Ostesens kone Lisbeth Rasmusdatters først mand Hans Jacobsen Kimer der også var bror til Maren Nielsdatter Kimers far Niels Jacobsen Kimer. 1760 døde

Maren Kimers gebrækkelige søn af Hyllerslev 22 år og det passer nøjagtig med Hans Nielsen der er født i Nørheboe 1738. Maren Kimer døde 1780. Niels Pedersen / Niels Laustsen er ikke fundet død i Janderup kirkebog)

<https://arkiv.dk/vis/1245882>

Bavnehøjvej 23, Janderup. Denne gård blev selvstændig ejendom efter 1638 ved deling af Nørregård.

1638 - 1670 høre gården under Ribe Domkapitel.

1670 - 1719 er gården ryttergods.

1719 - 1732 er Simon Christensen "St. Hebo" ejer

1732 - 1786 er Spangsbjerg "Sønderris" Guldager

ejer 1786 - 1794 er Mads Rygaard "St. Hebo" ejer.

Fæstere:

1638 - 1673 er Mads Jørgensen Rask fæster.

1673 - 1700 er Jacob Nielsen "Kiner" fæster, (Kimer)

1700 - 1703 er Jacob Nielsen "Kiners" kone Maren

fæster. 1703 - 1709 er Hans Jacobsen "Kiner" fæster

(Kimer) 1709 - 1719 er dragon Laurs Ostesen fæster

1719 - 1741 er Niels Laustsen fæster (*Mon ikke Laust Ostesen var fæster noget længere, måske helt til 1732? hvor Niels Pedersen Laustsen overtager*)

1741 - 1758 er Thomas Eskesen fæster,

1758 - 1788 er Eske Thomsen fæster, * 1734 Bavnehøjvej 23, Janderup, + samme sted 1810 som aftægtsmand.

Gift 1. gang 1758 i Janderup kirke med Mette Marie Jørgensdatter, * 1739 Janderup sogn, + 1774 Bavnehøjvej 23, Janderup.

Gift 2. gang 1776 i Janderup kirke med Maren Madsdatter, * 1744 Strudvadvej 16, Janderup, + 1824 Bavnehøjvej, Janderup

som aftægtskone. Alle 3 begravet i Janderup.

Opslag 13

Familie nr. 58

Hylderslev

Søren Christensen Brun	40	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 9 juni 1748, begr. 27. oct. 1815 – 67 år)
Maren Andersdatter	43	Gift 2. gang. Kone (døbt 2 dec. 1742, begr. 27. dec. 1816 – 74 år)
<i>(gift 8 april. 1774. Hun blev først gift 10 oct. 1759 med Jes Jessen Rahbæk, født i Rabæk, Ådum sogn 1733. Han døde i Hyllerslev 1773, se skifte. Søren Andersen brun er søn af Christen Sørensen og Abigail Cathrine Blæhr i Sdr. Hebo. Maren Andersdatter er datter af Anders Nielsen Hebo og Kirsten Andersdatter Friis)</i>		
Jess Christian Sørensen	12	Ugift deres børn af sidste ægteskab (døbt 3 dec. 1775, gift 1806, død 12. juni 1818)
Carsten Sørensen	4	Ugift deres børn af sidste ægteskab (23 maj 1784, begr. 11. juni 1825)
Abel Cathrin Sørensdatter	9	Ugift deres børn af sidste ægteskab (16 april 1778)
Jørgen Pedersen	20	Ugift tjeneste folk
Karen Hansdatter	28	Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

10. Hans Sørensen og Jørgen Christensen 1 gaard - 439905 al²

Ryttergods Janderup og Billum sogne bind 3:

X, MAT. 9 AF HYLLERSLEV. 3302 HK.

Den gamle gård er nedlagt, men den nuværende gård, Hyllerslev Stationsvej 8, Hyllerslev, ligger næsten samme sted.

Denne krongård havde gårdfællesskab. 1608 var her to fæstere, Hans Nissen (Nielsen) og Laurids Mikkelsen. Hans Nissen fiskede og førte selv sin »krogbåd« ved Sønderside (Ho sogn). 1625 og 1635 var fæsterne Hans Nissen og Søren Nielsen. Omkr. 1640 var Hans Nissen vistnok død, og Søren Nielsen var enefæster. Der var dog en Niels Hansen på gården. Han var måske Hans Nissens søn. 1645 var Søren Niensens kone død, og der blev skiftet mellem Søren og børnene, Per og Kirsten. Trinitatisdag (1. juni) 1645 holdtes der atter registrering, ikke til et almindeligt skifte, men til oprettelse af et nyt gårdfællesskab mellem Søren Nielsen og Christen Sørensen, som sikkert var hans søn. Fire bymænd, hvoraf en var Mads Rask, vurderede og delte boet mellem dem. Først fik Søren og Christen hver en hest, men der var endnu en; den fik Christen mod at betale halvdelen af dens værdi til Søren. Således fortsattes. Der var 3 køer, 2 kalve, 5 får, 4 lam og 2 galte. Videre deltes kornet på marken, avlsredskaber og bohave, idet dog Kirsten skulle have sin mors kiste (klædekiste). Sluttelig deltes tilgodehavende og gæld. Ovennævnte Christen Sørensen kan være den mand af samme navn, der 1645 blev gift m. Marine (Maren) Jepsdatter. 1648 fødtes Søren, »Christen Sørensens Søn af Hillerslef«. 1664 var Christen Sørensen her stadig. Hans død er ikke fundet, men konen, Maren Jepsdatter »af Hillerslef«, døde 1697, 80 år gl. 1661 og 1664 var også Hans Sørensen fæster her.

1681 og 1688 var fæsterne Jørgen Christensen og Hans Sørensen. 1686 var her gårdfællesskab, men ikke særlig omfattende, da de to fæstere hver havde sine bygninger, avl og besætning. Gården var 1680 udlagt til rytteriet, der havde hjulpet Hans Sørensen med rug og byg, men han havde ikke fået dette lån betalt tilbage, »formedelst kornets ringhed". I foråret 1706 var det gået stærkt tilbage for Hans Sørensen. Han havde da »intet æde- og sædekorn, ej heller uden et bæst og to usle køer og var desforuden en gammel og affældig mand«! Major Bormann ved det Levetzauke regiment (bind 1 s. 162) fæstede da Hans Sørensens part af X og i 1709 tillige Jørgen Christensens part. Samme år gik Danmark atter ind i den Store nordiske krig, og Bormann måtte i felten. Mens han var borte, blev hans hustru besvangret af en anden mand. Barmann blev skilt fra hende, og i 1714 oplod han fæstet til Anders Andersen »af Høgsbro sønden Ribe«, der betalte majoren 200 rdl. for de gode af ham indrettede bygninger og den gode besætning. 1719 var Anders her stadig. Det år blev X udlagt til ritmester Kaas, efter hvis død (1727) sønnen Otto Kaas synes at have arvet gården, der dog stadig var bortfæstet. Fæsteren var Lars Andersen jegsmark, f. ca. 1668. Hans kone hed Maren. Lars, eller Laust Jegsmark døde i 1744, 76 år gl. 1737 havde Lars Andersen Jegsmark oprettet en kontrakt, hvorved han afstod sin påboende gård til Anders Nielsen Hebo. 1738 blev Anders gift m. Kirsten Andersdatter Friis, f. 1704 på XI. 1742 døbttes deres datter Maren. Anders Nielsen Hebo døde i 1760. Hans kone døde i 1767.

1759 blev datteren Maren gift med Jes Jessen Rabæk »fra Oddum sogn«, f. ca. 1732. Jes Rabæk overtog nu fæstet. Gården var bleven solgt til Søvig, og Jes var fæster under dette gods. Parret fik fire børn: Kirsten, Maren, Anders og Jes. 1771 købte Jes gården (X) af Tøger Reenberg Sterm, Søvig, for 500 rdl. yderligere erhvervede han i maj 1771 et areal på 0432 hk. af Peder J. Helgaards gård i Hyllerslev (XIII). Jes Rabæk var nu selvejer, og hans gård var bleven den fjerde største i Hyllerslev, men glæden varede kort. Han døde i 1773. Enken var ung, og hun blev hurtig gift. 5/4 1774 blev hun viet til Søren Christensen (Brun), f. 1748 på Sønderhebogård. Søren og Maren fik tre børn: 1775 Jes Christian Sørensen (gift 1806 m. Ane Mogensdatter på III). 1778 Abel Cathrine Sørensen datter (gift 1809 m. Christen Jessen på I). 1784 Carsten Sørensen (senere ejer af X). 1808 solgte Søren Christensen gården for 1600 rdl. til sønnen Carsten Sørensen, f. 1784, der 1810 i Lunde blev g. m. Else Jacobsdatter af Lundager.

Familie nr. 59

Hylderslev

Knud Lassen 50 Gift 2. gang. Huusmand og Skræder 12 oct. 1738, begr. 13 feb. 1794 – 56 år)
Mette Henningsdatter Günter 49 Gift 1. gang. Kone (døbt 26 maj 1737, begr. 29. maj 1807 – 69 år)
(gift 11 juni 1768. Han først gift 16 oktober 1762 med Ingeborg Sørensdatter der døde 1763. Han er søn af Las Madsen skræder og Birgite Nielsdatter i Janderup. Hun er datter degnen Henning Günter og Inger Bennetsdatter)
Henning Knudsen 19 Ugift deres børn af sidste ægteskab, Skoleholder (13 nov. 1768)
Niels Knudsen 5 Ugift deres børn af sidste ægteskab (7. oct. 1781)
Inger Benedicte Knudsdatter 7 Ugift deres børn af sidste ægteskab (11. oct. 1778, død 28 Jul 1827, Vedersø)

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. 21, HYLLERSLEV, 0001 3/4 NY HK. - NU NEDBRUDT.

I matriklen 1844 er mat. 21 anført som »en Huusplads og Have nordvestligst i Byen, og en Lod i Heden norden for Byen«. Stedet lå ved Adelengvej, Hyllerslev. På udskiftningskortet 1786 er stedet indtegnet med sin nuværende, lidt rundagtige form. Nordøst for pladsen var der da et trekantet areal, der på kortet benævnes som »Trin Toft Ager« (trindt, hvælvet terræn). Ved stedet er der på kortet 1786 tegnet et hus, og der boede da uden tvivl skrædderen Knud Lassen, f. 1738 på mat. 34 Janderup som søn af skrædder Las Madsen. 1762 blev Knud gift m. Ingeborg Sørensdatter, og samme år fik de datteren Birgitte. De boede da i Janderup. Konen døde allerede i 1763. 1768 blev Knud Lassen gift m. »Degnens Daatter, Mette Henningsdatter Gynther af jandrup«, f. 1737. Hun var ofte fadder ved barnedåb, f.eks. i 1766, da hun tjente i Janderup præstegård. Knud og Mette fik børnene: 1768 Henning, 1771 Lars (Las), 1773 Ingeborg (da boede de i Hyllerslev), 1776 Herman, 1778 Inger Benedicta og 1781 Niels Lassen. 1787 nævnes Knud Lassen som »Huusmand og Skrædder«. Sønnen Henning, da 19 år, var »Skoleholder«. I lægdsrullen 1790 findes der en påtegning ved Knud Lassens to ældste sønner. Der står, at de »har begge bevist ingen Tid at have gjort Bonde Arbeide, uagtet deres Fader som Skræder af Profession har beboet et Leie Huus i Sognet, men de ere begge fra Ungdommen holdte til Pennen«! Videre nævnes det, at de er »Skriver Karle, hvorfor de forbigaaes saalænge der i Districtet findes fornøden Mandskab til Udskrifning«! Det var kun bondesønner, der skulle forrette militærtjeneste, og da nu Henning og hans broder kunne attestere, at de var »klatret« så langt op ad den sociale rangstige som til at blive skrivere, så slap de for at springe soldat!

I 1794 døde Knud Lassen. 1800 blev datteren Ingeborg gift med organisten Jonas Joensen, der da boede i huset mat. 18 af Hyllerslev. Derefter boede Mette vel alene i huset ved Trindtoft. Mette Degns døde i 1807. Hun blev ført ad den ældgamle kirkevej over Klamsbro til sit sidste hvilested! (se Knud Lassens broder Niels Lassen herunder)

Familie nr. 60

Hylderslev

Niels Larsen 66 Gift 2. gang. Huusmand og Skræder (24 juni 1721, begr. 28. juni 1811- 90 år)
Mette Nielsdatter 53 Gift 1. gang. Kone (Fra Ribe? begr. 11. oct. 1811 – 75 år)
(gift 1. dec. 1780. Han blev først gift November 1745 med Marie Elisabeth Poulsdatter der døde 1780. Han er søn af Las Madsen skræder og Birgite Nielsdatter i Janderup. Mette Nielsdatter havde en søster Anne Nielsdatter gift med skomager Christian Mikkelsen Polakker i Ribe i følge skiftet efter hende 1811)

Janderup og Billum sogne bind 3:

1787 boede i Hyllerslev skrædderen Niels Lassen, f. 1721, gift 1780 med Mette Nielsdatter af Hyllerslev, f. ca. 1734. Han var da »Huusmand og Skræder«, Denne Niels var en broder til skrædder Knud Lassen, mat. 21, (nr. 59) og han var ligesom Knud født på ejendommen mat. 34, Janderup (se den). Niels havde tidligere været gift, nemlig i 1745 med Marie Elisabeth af Janderup, men hun døde. Niels Lassen nævnes 1788 som »jordløs« husmand i Hyllerslev. Måske ejede han da mat. 21 og havde broderen, Knud, boende hos sig.

Hvis det var tilfældet, må han senere have afhændet huset, som jo i 1809 tilhørte Knud Lassens sønner. Både Niels og hans kone døde i 1811.

Familie nr. 61

Hylderslev

Christen Jensen Post 37 Gift 1. gang. Gaardbeboer (døbt 31 maj 1750, begr. 31. dec. 1831 – 84 år)
Karen Nielsdatter 32 Gift 1. gang. Kone (døbt 12 marts 1755, begr. 13 marts 1797- 43 år)
(gift 24 aug. 1777 med kgl. bevilling for 3. led beslægtet. Hun er datter af Niels Sørensen og Karen Christensdatter FT87 nr. 111)
Niels Christensen 5 Ugift deres børn (2 marts 1783)
Karen Christensdatter 9 Ugift deres børn (13. dec. 1778)
Birthe Kierstine Christensdatter 7 Ugift deres børn (5. nov. 1780)
Johanne Christensdatter 1 Ugift deres børn (8. oct. 1786)
Karen Hansdatter 20 Ugift tjeneste pige
Jens Christensen Post 70 Gift 1. gang. Opholdsfolk (født 1718 i Varde, begr. 24 maj 1790 – 66 år (fejl?))
Maren Hansdatter 70 Gift 1. gang. Kone (døbt 23 maj 1717, begr. 2 oct. 1796 – 79 år)
(gift 26 october 1747. Han er søn af Christen Nielsen Post og Kirsten Andersdatter der tidligere havde denne gård i fæste under Lunderup Gods. Christen Post døde 1733 ifølge skiftet, men hans begravelse er ikke fundet i kirkebogen. Kirsten Andersdatter blev gift igen 1734 med Jep Nielsen fra Klinting, Henne sogn, så måske kom Christen Nielsen Post fra Nr. Nebel eller Henne / Lønne området?. Han havde nemlig en broder Niels Nielsen Nebel i Borre, som det fremgår af skiftet 1733. Maren Hansdatter er datter af Hans Jensen og Zidsel, der efter opkald må have heddet Zidsel Nielsdatter?)
Det er formentlig denne gård, eller FT87 nr. 62 der ca. 1630 var beboet af Anders Thomsen. Hans kone Kirsten Sørensdatter var datter af Søren Jensen i Kjersing, Bryndum sogn, det fremgår af et afkald 1644 hvor bla. Anders Thomsen i Hyllerslev og Oluf Bennedsen (FT87 nr. 33) frasiger sig arv og gæld. Anders Thomsen er ikke født i Klejtrup, og han var ikke gift med Kirsten Sørensdatter Bloch fra Arden ved Mariager, som mange kilder på nettet hævder. Deres søn, den senere fæster af Friisgård 1661, Søren Andersen Friis er født her 1637.

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

11. Søren Andersen 1 - 380351 al². Ejer: Peder Nielsen på Kjærgaard

Nørholm jordbog 1750 / 1760: Jens Christensen 1.3.2.2½ Hans Eskesen 1.0.0.0.

Janderup og Billum sogne bind 3:

XI, MAT. 6 OG 7 AF HYLLERSLEV. 2712 HK.

»Frisgaard«. Gården nedlagt. Den lå i Hyllerslev by, på bakken øst for X, syd for jernbanen. Denne gård har delvis delt skæbne med VII. XI hørte tilsyneladende længe under Hennegård og svarede en høj landgilde: 5 tdr. korn, 3 rdl., 1 svin og 1 »skovvogn«. Gården kaldtes »Frisgård«. Det fremgår af kortet 1786, hvorpå arealet omkring gården benævnes som »Friis Gaards Toft«, og i sine sagn omtaler H. M. Iversen (1857) de to gårde - som denne gård blev opdelt i, og som lå på den gamle gårds toft - som »Friisgaardene« (se årbøger Ribe Amt 1957, side 281).

1661 var fæsteren Søren Andersen (Friis), der da var »sal. Christopher Hvases Tiener« (Hennegård). Søren var her stadig i 1688, men gården ejedes da af »Per Nielsen paa Kiergaard«, identisk med provstiskriver Peder Nielsen, der 1679 havde købt Lunderup. XI hørte altså nu under Lunderup gods, og det gjorde den i de følgende ca. 200 år. Søren var enefæster her endnu i 1691.

Kort efter gik han nok på aftægt. Hvor og hvornår han var født, vides ikke, men da han nævnes som gammel omkring 1700, kan han vel være født ca. 1630. Hans kone hed An Nielsdatter. 1692 havde de kun et ildsted. I 1704 nævnes Søren og hans hustru som »begge af høj alderdom skrøbelig og sengeliggende«. Søren døde i novbr. 1705. Hans kone døde i 1709. Da de døde, var der ikke en, men to nye fæstere på XI, og således var det derefter til stadighed, indtil gården blev delt i to gårde. Systemet med de to fæstere her kan være indført i forbindelse med ejerskifte på Lunderup. Fra omkr. 1697 ejedes dette gods af rådmand i Ribe, Peder Lauridsen Baggesen.

Skattelisten 1699 viser, at de to fæstere var Anders Sørensen Friis og Peder Sørensen, begge gifte. Anders var uden tvivl forgængerens søn, f. 1668. Han var gift før 1692, da hans søn Hans døde. Hans kone hed vistnok Mette Hansdatter (utydeligt skrevet). De fik yderligere seks børn: 1693 Ell. 1695. Hans (faderens efterfølger her). 1698 Ingeborg. 1704 Kirsten (g. m. Anders Hebo på X). 1706 Søren (fæster på VII). 1709 Peder. 1716 var Peder Sørensen her endnu, men 2 år senere var han efterfulgt af Christen Nielsen Post, hvis slægt derefter var her i over 100 år. I 1716 og 18 svarede de to fæstere i landgilde: 4 rdl., 1 "skovvogn«, 1 svin og 3 mark i "Giesteri«.

For nemheds skyld, og da der jo i de mange følgende år var to fæstere på XI, nemlig Friis'erne og Post'erne, vil jeg herefter følge disse to slægter hver for sig.

Udskiftningskortet 1786 viser XI som en stor firlænget gård med 2 haver, en mod nord og en mod syd. Få år efter må gården være opdelt i 2 selvstændige gårde, med ens hartkorn. I 1796 var dette med sikkerhed sket. Vi vil herefter følge disse gårde hver for sig, som XI-A og XI-B, men først vil vi se på de folk, der boede på den anden gård-del, nemlig Post'erne. (Om fortsættelse af denne gård-del, se XI-B nr. 61 herunder)

XI-A, MAT. 6, HYLLERSLEV. 2322½ HK. GARDEN NEDLAGT.

1718 nævnes i Lunderups jordebog »Christen Post« som fæster på XI sammen med »Anders Friis«. Manden var Christen Nielsen Post, gift med Kirsten Andersdatter. De fik 2 børn: ca. 1718 Jens (senere fæster her). 1722 Birgitte. 1733 døde Christen Post, og 4. august blev der holdt skifte. Enkens væрге var Lars Jegsmark (X). 1735 blev enken gift med Jep Nielsen Klinting, og han overtog fæstet.

Ægteskabet var barnløst. Jep døde i 1748, og 24. juli holdtes skifte for den »afgangne« mand, »som boede og døde udi Hyllerslef, og der forhen haft en half Gaard udi Fæste og Brug, men samme til sin Stifson, Jens Christensen (Post), sidst afvigte Aar godvillig opladt og afstanden haver, som derpaa af sit Herskab har bekommet Fæstebrev af 4. febr. 1747.«

Jens Christensen Post, f. ca. 1718, blev 1747 g.m. Maren Hansdtr., sikkert f. 1717 på IV. Jens Post's mor, Kirsten, døde i 1750, 64 år gl. Jens og Maren fik 6 børn: 1748 Kirsten. 1750 Christen (senere fæster her). 1752 Zidsel (mat. 25). 1755 Hans. 1758 Jeppe. 1762 Jens (gdr. i Orten). 1776 blev sønnen Christen Jensen Post, f. 1750, gift med sin »Kiæreste af Billum«, Hun var Karen Nielsdatter, f. ca. 1755. Omkr. den tid overtog han nok fæstet, som han i hvert fald havde i 1778. Christen og Karen fik 7 børn, blandt disse Niels, f. 1783. Christens far døde 1790, moderen 1796. I febr. 1797 døde Christens kone, Karen. 17/11 s.å. giftede han sig med pigen Mette Marie Jepsdatter, f. ca. 1763. Christen Post døde i 1831. Hans kones død er ej fundet.

Gården hørte under Nørholm, der siden omkr. 1740 havde haft samme herskab som Lunderup. I 1790'erne var fæsteren Christen Jensen Post. Han efterfulgtes som fæster af sin søn, Niels Christensen, f. 1783.

Familie nr. 62

Hylderslev

Jens Hansen 56 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 23 dec. 1731, begr. 26 dec. 1801 – 71 år)

Dorthe Nielsdatter 49 Gift 1. gang. Kone (døbt 6 nov. 1737, begr. 28. april 1823 – 85 år)

(gift februar 1762. Han blev først gift 8 dec. 1760 med Anne Hansdatter af Hyllerslev der blev begravet 13. sept. 1761. Hun var datter af Hans Andersen Friis og hans 2. kone Anne Bertelsdatter i Hyllerslev. Jens Hansen er søn af Hans Nielsen og Anne Jensdatter i Nørhebo. Dorthe Nielsdatter var datter af Niels Christensen og Birgitte Pedersdatter i Bandsbjerg)

Birthe Jensdatter 21 Ugift deres børn (19 jan. 1766, død i Lunde 1825?)

Anna Catrina Jensdatter 13 Ugift deres børn (18 sept. 1774)

Christian Knudsen 17 Ugift tjeneste dreng (5. aug. 1770)

Det er formentlig denne gård, eller FT87 nr. 61 der ca. 1630 var beboet af Anders Thomsen. Hans kone Kirsten Sørensdatter var datter af Søren Jensen i Kjersing, Bryndum sogn, det fremgår af et afkald 1644 hvor bla. Anders Thomsen i Hyllerslev og Oluf Bennedsen (FT87 nr. 33) frasiger sig arv og gæld. Anders Thomsen er ikke født i Klejtrup, og han var ikke gift med Kirsten Sørensdatter Bloch fra Arden ved Mariager, som mange kilder på nettet hævder.

Deres søn, den senere fæster af Friisgård 1661, Søren Andersen Friis er født her 1637.

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

11. Søren Andersen 1 - 380351 al². Ejer: Peder Nielsen på Kjærgaard

Nørholm jordbog 1750: Hans Andersen 1.3.2.2½ Hans Eskesen: 1.0.0.0

Nørholm jordbog 1760: Hans Andersens enke 1.3.2.2½

Janderup og Billum sogne bind 3:

XI, MAT. 6 OG 7 AF HYLLERSLEV. 2712 HK.

»Frisgaard«. Gården nedlagt. Den lå i Hyllerslev by, på bakken øst for X, syd for jernbanen. Denne gård har delvis delt skæbne med VII. XI hørte tilsyneladende længe under Hennegård og svarede en høj landgilde: 5 tdr. korn, 3 rdl., 1 svin og 1 »skovvogn«. Gården kaldtes »Frisgård«. Det fremgår af kortet 1786, hvorpå arealet omkring gården benævnes som »Friis Gaards Toft«, og i sine sagn omtaler H. M. Iversen (1857) de to gårde - som denne gård blev opdelt i, og som lå på den gamle gårds toft - som »Friisgaardene« (se årbøger Ribe Amt 1957, side 281).

1661 var fæsteren Søren Andersen (Friis), der da var »sal. Christopher Hvases Tiener« (Hennegård). Søren var her stadig i 1688, men gården ejedes da af »Per Nielsen paa Kiergaard«, identisk med provstiskriver Peder Nielsen, der 1679 havde købt Lunderup. XI hørte altså nu under Lunderup gods, og det gjorde den i de følgende ca. 200 år. Søren var enefæster her endnu i 1691.

Kort efter gik han nok på aftægt. Hvor og hvornår han var født, vides ikke, men da han nævnes som gammel omkring 1700, kan han vel være født ca. 1630. Hans kone hed An Nielsdatter. 1692 havde de kun et ildsted. I 1704 nævnes Søren og hans hustru som »begge af høj alderdom skrøbelig og sengeliggende«. Søren døde i novbr. 1705. Hans kone døde i 1709. Da de døde, var der ikke en, men to nye fæstere på XI, og således var det derefter til stadighed, indtil gården blev delt i to gårde. Systemet med de to fæstere her kan være indført i forbindelse med ejerskifte på Lunderup. Fra omkr. 1697 ejedes dette gods af rådmand i Ribe, Peder Lauridsen Baggesen.

Skattelisten 1699 viser, at de to fæstere var Anders Sørensen Friis og Peder Sørensen, begge gifte. Anders var uden tvivl forgængerens søn, f. 1668. Han var gift før 1692, da hans søn Hans døde. Hans kone hed vistnok Mette Hansdatter (utydeligt skrevet). De fik yderligere seks børn: 1693 Ell. 1695. Hans (faderens efterfølger her). 1698 Ingeborg. 1704 Kirsten (g. m. Anders Hebo på X). 1706 Søren (fæster på VII). 1709 Peder. 1716 var Peder Sørensen her endnu, men 2 år senere var han efterfulgt af Christen Nielsen Post, hvis slægt derefter var her i over 100 år. I 1716 og 18 svarede de to fæstere i landgilde: 4 rdl., 1 "skovvogn", 1 svin og 3 mark i "Giesteri".

For nemheds skyld, og da der jo i de mange følgende år var to fæstere på XI, nemlig Friis'erne og Post'erne, vil jeg herefter følge disse to slægter hver for sig.

Først Friis'erne: I april 1720 døde Anders Sørensen Friis. Der blev holdt skifte d. 25. maj. Vurderingsmænd var Søren Christensen (I) og Christen Post. Lavværge for enken var Balzer Jensen Colding (VIII). Registreringen viste, at der på gårddelen var de helt nødvendige ting af bohøve og redskaber, men der var ingen luksus. Den endelige opgørelse viste, at gælden oversteg boets værdi, så der var ikke noget at skifte. Sønnen tilbød at overtage stedet »med Moderen« (vel på aftægt), og det blev imødekommet.

Sønnen var Hans Andersen Friis, f. her i 1695. 1721 giftede han sig med Anne Christensdatter. De fik 5 børn: Ca. 1722 Anders. 1724 Inger (død). 1727 Christen (gdr. i Orten). 1730 Mette og 1732 Anne. Konen døde i 1736. Der blev holdt skifte d. 26. oktober. Vurderingsmænd var Laurs Jegsmark (X) og Eske Christensen (VIII). Men inden videre blev foretaget, tilbød Hans Friis at ville give hver af sine fire børn 20 sletdaler, »og desforuden christelig og skickelig dem opføde til de opnaaer deres fulde 18. aar, med Klæde, Føde og Børnelærdom, .. , og hans gamle Moder, endnu er paa Stedet, og med fornøden Ophold samt en skickelig Henfart, naar Gud behager hende at kalde, skal forsynes« ! Han blev derefter siddende i uskiftet bo, og videre registrering blev ikke foretaget. Hans Friis var hurtig om at finde sig en ny kone. Den 2. novbr. 1736 blev han trolovet med »sin tjenestepige Anne Bertelsdatter af Outrup«. I oktober 1737 døde »Hans Friises Moder af Hyllerslef«, knap 71 år gl. Med sin nye kone fik Hans 6 børn: 1738 Anne. 1740 Bertel (blev husmd. i Ho). 1742 Hans. 1744 Peder. 1748 Anders (senere ejer af Storgård). 1750 Maren. Mellem 1718 og 1739 blev gårdens areal udvidet med 2 tdr. hartk., der blev købt af »den store gaard, Hans Eskesen forhen beboede« (VIII). Hver gårdhalvdal var herefter på 2322½ hartk., og var således nu hver for sig »en levedygtig gård«. Stadig var XI dog en stor gård med de to familier boende i hver sin halvdel.

1760 døde Hans Friis »af Hyllerslef, en oprigtig og redelig Mand«, Han blev begravet 29. juni. 18/12 1760 blev datteren Anne, f. 1738, gift med Jens Hansen, f. 1731 i Nørhebo (se mat 1, Nørhebo). 13/7 1761 døbt. deres søn Hans, men »samme Dag begravedes Moderen til dette Barn, som døde 3'de dag efter Fødselen, gl. 24 aar! Også barnet døde. Dermed var Friis'erne ude af denne gård!

4/2 1762 giftede Jens Hansen sig med »ærlig og gudfrygtig Pige« Dorthe Nielsdatter fra Bandsbjerg, f. omkr. 1737. Jens og Dorthe fik 6 børn: 1762 Niels. 1764 Anne. 1766 Birgitte. 1768 Ane Marie (gift m. efterfølgeren A. Tøstesen). 1772 Hans. 1774 Anne Cathrine. Jens Hansen døde i 1801. Dorthe 1823.

Udskiftningskortet 1786 viser XI som en stor firlænget gård med 2 haver, en mod nord og en mod syd. Få år efter må gården være opdelt i 2 selvstændige gårde, med ens hartkorn. I 1796 var dette med sikkerhed sket. Vi vil herefter følge disse gårde hver for sig, som XI-A (nr. 61) og XI-B

XI-B, MAT. 7, HYLLESLÆV. 2322½ HK. GARDEN NEDLAGT.

Ligesom XI -A hørte denne gård fra omkr. 1740 under Nørholm og var blevet en selvstændig gård i 1790'erne. Fæsteren var da Jens Hansen. 1796 fik Anders Tøstesens fæstebrev på gården. Han var født 1771 i Kærup som søn af Tøste Andersen. 1787 tjente han på Storgård. 1796 blev han gift m. Jens Hansens datter, Anne Marie Jensdatter, f. 1768. I landgilde skulle Anders svare 1 td. rug, 1 td. byg og 4 rdl. til Nørholm, samt udføre visse arbejder for hovedgården. I fæstebrevet omtales gårdens bygninger således: »Vaaningshuset, 9 fag, Bindingsværk i øster og vester, Leervægge, Straatag. Ladehuset sønden i Gaarden, 13 fag, ligeledes øster og vester Bindingsværk. Kostalden øster i Gaarden, 10 fag, i sønder og nør samme Materialer som forrige. Et Hus vester i Gaarden til Korngulv og Vognport, 5 fag, af samme Materialer. Ovnhuset. 3 fag, samme Materialer«. Anders og Anne Marie fik 5 børn: 1797 Dorthe Cathrine (gården V). 1798 Karen. 1800 Anne. 1803 Jens (senere fæster her). 1806 Mette Kirstine. 1840 døde konen, Anne Marie Jensdatter.

Nørholm – Lunderup jordbog 1752:

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q57-99WN-FVSL?i=437&wc=M5LM-GP5%3A333467401%2C333584301%2C333657601&cc=2015318>

Mere om bla. Friisgård:

<https://www.hojvanghandel.dk/category/uddrag-fra-slaegtsbog/>

Familie nr. 63

Hyllerslev Bye

Niels Christensen	64	Gift 2. gang. Gaard Beboere (født i Nr. Nebel, begr. 15 juli 1798 – 74 år)
Anne Cathrine Jensdatter	48	Gift 1. gang. Kone (født i Nr. Nebel, begr. 11. april 1807 – 68 år)
<i>(gift 6. oct. 1768 i Nørre Nebel. Hun er datter af Jens Jessen og Margrethe Nielsdatter i Sædding, Nr. Nebel. Niels Christensen er søn af Christen Jessen og Anne Margrete Nielsdatter i Sædding Storgaard der blev gift i Lyne 1722. Niels Christensen blev først gift 1748 med Kirsten Andersdatter af Hyllerslev der døde 1767, se skifte)</i>		
Anne Nielsdatter	23	Gift 1. gang. En datter af 1ste ægteskab (10 feb. 1765, gift 1787 med Simon Pedersen)
Kiersten Nielsdatter	17	Ugift en datter af 2den ægteskab (25 nov. 1770)
Christen Christensen	29	Ugift tjeneste folk
Else Nielsdatter	15	Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

12. Mads Madsen 1 - 373306 al² Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 3:

XII, MAT. 10, HYLLERSLEV. 2600 HK.

ADELENGVEJ 36, HYLLERSLEV.

På denne krongård var Mads Knudsen fæster i 1562. Laurids Hansen var her 1595 og Gravers Pedersen 1603. Sidstnævntes søn var nok den Rasmus Graversen, der 1613 måtte tinge for »den tredje uberørte Mø, han havde beligget«, og som var hans »tredie mandbyrd (næstsøskendebarn)«. 1623 og 1635 var Christen Graversen her. I 1623 gav han og Bertel Hansen i Janderup fire mænd fuldmagt til at gøre ret skel og sætte dole mellem deres enge vestligst i Havrekjær. 1630 klagede nogle mænd over, at Chr. Graversen og et par naboer holdt skurvede øg. De bad om, at der måtte udlægges et stykke jord ved en »sig« (fugtig lavning) til dyrene, så disse kunne få føden der. Christen Graversen havde en farlig uven i Eske Christensen på IX. Det forlød, at Eske havde opfordret sin søn Mads til at skyde Christen Graversen med en bøsse, og at han havde sagt: »skyd den Skjelmer ihjel. Jeg skal bøde for dig og forsvare dig. Du skal ikke give en skilling for ham«! Og så skød sønnen, og faderen skal have givet ham 10 dlr. til den bøde, han kunne forvente. 1661 og 1664 var fæsteren Mikkel Hansen. 1655 fødtes hans datter Kirsten. 1657 døde »Kirstine Christensdatter, Michel Hansens af Hillerslef«. Hun var vel Mikkel's kone. 1660 blev hun gift med Voldborg Jespersdatter, men hun må være død kort tid efter, for 1662 blev Mikkel gift med (?) Steffensdatter. 6/2 1666 døbt sønnen Hans, og da skrev præsten: »Gud lad sin naade aldrig vige fra dem«! 30/12 1667 døde »Michel Hansen af Hillerslef, en erlig goed Danemand«! 1680 blev gården ryttergods, og Mads Madsen var fæster her. Han var vistnok den Mads Madsen, der 1670 blev »viet sammen« med Karen Steffensdatter (Mikkels enke?). Tilsyneladende døde han i 1684, for det år gav Jep Madsen i Janderup (bind II, s. 277ff og 285) og Niels Madsen s. st. afkald på arv efter »deres salig broder, Mads Madsen af Hillerslef« til fordel for enken, Karen Steffensdatter. Men både i 1686 og 1688 er der stadig anført en Mads Madsen som fæster på XII. Det var imidlertid enken, der drev gården videre i mandens navn. 1709 og 1719 var Anders Christensen fæster her. Han er sikkert den samme som den Anders Christensen, der 1688 var på VII. Han havde formentlig været her på XII siden 1690, for den 21. januar d. å. betalte »Anders Christensen

i Hillerslef« 2 rdl. i indfæste af »Mads Madsens gaard«! 1/1 1693 døbt sønnen Christen. 1732 døde Kirsten Mikkelsdatter »af Hillerslef, salig Anders Christensens Enke«. Hun kan have været Mikkel Hansens datter, f. 1655.

1719 blev XII udlagt til ritmester Kaas. Måske købtes gården i selveje ved skiftet efter Kaas, der døde 1727. Anders Christensen døde vel omkr. 1720. Efterfølgeren var sikkert Jep Biltoft, der Joh. Døbersdag 1722 blev g.m. Karen Andersdatter, formentlig forgængerens datter, døbt 1693. I 1723 blev deres søn Mikkel* døbt. I maj 1723 døde Jep Biltoft. Karen var ikke enke ret længe. 26/3 1724 blev hun g.m. Anders Nielsen. Det er sikkert, at han erhvervede gården i selveje. Parret fik 6 børn: 1726 Jeppe (se VI). 1728 Kirsten (g.m. efterfølgeren). 1730 Ide. 1732 Anders. 1734 Niels. 1737 Anne Marie. 1732 var det galt fat med deres tjenestepige, der havde fået et »uægte« barn. Hun, Johanne Christensdatter »af Outrup Sogn, der forrige Aar tjente Anders Nielsen i Hillerslef«, måtte 6. søndag efter påske d.å. stå offentlig syndsbekendelse i Janderup kirke for hor. Her udlagde hun »til Barnefader en Person fra Norden ved navn Peder Hansen, som skal være kommet til hende paa Heden og gaaet Synder på at tjene, (og sagt) dersteds at ville en anden Gang der og komme til hende og siden ved Michelsdag at ville ægte hende«! Den sølle Johanne var nu ene om »skammen«. Karlen fra »nørlandet«, der skulle til Sønderjylland at tjene, havde ikke vist sig! Anders Nielsens begravelse er ikke fundet i kirkebogen, men 1743 var han død. I skattelisten 1743 nævnes Karen Andersdatter nemlig som enke. Hun var »selvejer i Hylderslef«, og hun boede med sikkerhed på XII, for hun nævner i sin »selvangivelse«, dateret 2/12 1743, at hendes »formue- består »udi et lidet Sted, jeg beboer i Hyllerslef Bye, og derpaa holder Dragon Hest, bemeldte Sted ansadt efter Matriklen af Hart Korn 2 tdr. 6 Skipper-s, hvilket svarer nøjagtigt til XII's hartkorn. Hun nævner videre, at hun har 6 umyndige børn, og »af rede Midler, Sølf eller Guld, haves gandske intet«. Hun havde indtil »sidstleden Michaelis 1 Svend, men i Vinter hjælper hun sig efter Sædvane uden Tienestefolk«! Hun underskrev med »K.A.D.« Var nok analfabet!

27/4 1755 begravedes »den længe svage Enke, Karen Andersdatter af Hillerslef«. Da var der kommet en ny mand på gården.

19/6 1748 blev Niels Christensen, f. ca. 1724, »af Sæding i Nebel Sogn«, gift med Kirsten Andersdatter »af Hillerslef«. Hun var datteren herfra, f. 1728. Samtidig må Niels have overtaget XII som selvejer. Parret fik nogle børn: 1749 Anders (mat. 20 Janderup). 1753 Anne Magrethe. 1765 Anne. I 1767 døde konen. Niels giftede sig igen, nemlig med Anne Cathrine Jensdatter, f. ca. 1739. Omkr. 1770 fik de datteren Kirsten (g. m. efterfølgeren). I 1770 købte Niels 2 tdr. hartk. af Søren Olesen på II (se denne). Han ejede nu 4600 hk., og hans gård var dermed den tredje største i Hyllerslev.

1788 blev datteren Kirsten g.m. Ole Frandsen, f. 1754 i Janderup (broder til Christoffer Frandsen på VIII). Ole overtog da gården. I juli 1798 døde Niels Christensen. »Han var falden i en grab ved Bandsberg og deri druknet«! Gennem lavningen ved Bandsbjerg førte der endnu i 1870 en sti, som passerede tæt forbi nogle klynegrave. Det var sikkert i en sådan, at Niels var druknet. Hans kone, Anne Cathrine, døde i 1807. Ole og Kirsten fik flere børn, nævnes bør: 1792 Anne Cathrine (g.m. efterfølgeren). 1802 Karen. 25/11 1804 døbt tvillingerne Niels og Frands, men 2/12 1804 begravedes »Ole Frandsens kone med hendes tvende spæde sønner«. I marts 1808 døde Ole »pludselig af et slag«. 4/11 1808 blev datteren Anne Cathrine g.m. Niels Bondesen, f. 1777 i Janderup. Ved skifteretsskøde af 7/111808 fik han gården overdraget.

Opslag 14

Familie nr. 64

Hyllerslev Bye

Anne Thomasdatter 70 Enke gift 1. gang. Huus kone (24. april 1724 i Sdr. Vium, død sept. 1798 – 68 år)
(gift 12 nov. 1773 med Poul Zacariasen der døde i dec. 1784. Hun er vist søster til Eske Thomsen FT87 nr. 57,
konf. 1741, født i Sdr. Vium. Poul Zacariasen var først gift 1741 med Volborg Michelsdatter der døde 1773)

Familie nr. 65

Hyllerslev Bye

Hans Hansen 54 Gift 1. gang. Gaard Beboere (14 april 1734, begr. 25. marts 1804 – 70 år)
Maren Nielsdatter 48 Gift 1. gang. Kone (døbt 1. jan. 1741 i Ho sogn, begr. 14. aug. 1815 – 75 år)
(gift i Ho kirke. 2. dec. 1762. Hun er datter af Niels Nielsen Janderup og Leene Nielsdatter i Ho sogn. Han er søn af
Hans Poulsen og Margrethe Jensdatter. Han havde en søster Anne Hansdatter, se nr. 41)
Hans Hansen 23 Ugift deres børn (19 maj 1765)
Niels Hansen 8 Ugift deres børn (18. april 1779)
Lene Hansdatter 24 Ugift deres børn (26 feb. 1764)
Mette Cathrine Hansdatter 1 Ugift deres børn (3. sept. 1786)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

13. Anne Lauridses 1 grd 286555 al² Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

XIII, MAT. 11, HYLLERSLEV. 2031 HK. (1694 = 1600HK. 1700 = 1600. 1717 = 1600HK)

HYLLERSLEV BY. GARDEN NEDLAGT.

Denne gård var en krongård. 1562 var fæsteren Mads Knudsen. 1593, 1608 og 1625 var Laurids Hansen her. Han efterfulgtes af Niels Lauridsen. 1650 skulle han møde hos lensmanden i Brøndum, hvor der skulle udskrives soldater. Da han udeblev, fik han en bøde. Det var formentlig hans søn, der skulle være soldat, og han var sikkert den Laurids Nielsen, der 1664 havde overtaget fæstet her. 1663 fødtes hans datter Maren. Hun var vel den Maren Lauridsdatter af »Hyllerslef«, der 1693 fødte et »uægte« barn, som Jens Smed i Billum var fader til. 1681 var Laurids død, for da drev »Laurids Nielsens Enke« gården, der 1680 var blevet ryttergods. Hun hed Ane Lauridsdatter. Natten mellem 9. og 10. oktober 1683 brændte gården, og Anes »bohaves og indavling- gik til, så intet blev tilovers til hende og »små umyndige børns husly og føde«. Ane blev fritaget for afgift, så hun kunne få gården genopbygget, og regimentet bevilgede hende 2 »plovbæster«, 1 ko og sædekorn. Det lykkedes for hende at få gården på føde igen. Hun var her stadig i 1688. 1696 nævnes i skattelisten en Niels Lavridsen, der sammen med sin søster Maren (se ovenfor) boede på en gård i Hyllerslev. De var vel børn af Laurids Nielsen, og Niels var sikkert fæster her. 1705 var fæsteren Christen Felding, der fik børn døbt i 1705, 1707 og 1712.

1719 blev gården overdraget til ritmester Kaas. Da var Christen Felding her stadig. Han døde 1737.

XIII kom under Søvig, der i sin hartkornspecifikation 1778 nævner den som »Jens Helgaards Gaard i Hyllerslef«. Denne mand hed rettelig Jens Lauersen »Helgaard«, og han var født omkr. 1718. Hvornår han overtog fæstet, ved jeg ikke. Jeg har tidligst fundet ham omtalt i kirkebogen i 1761. 29/11 1765 blev hans søn, Peder Jensen »Helgaard« af Hyllerslev gift med Appelone Knudsdatter S. st. Den 1. december 1765 begravedes »Jens Lauersen Helgaard af Hyllerslev, gl. 46 aar«, og der er tilføjet i kirkebogen: »Jens Helgaard døde paa sin Søns 2. Bryllupsdag, (og blev) jordet paa hans Velkoms Dag! I »Jyske Almuesmål« anfører Feilberg ordet »en velkom« som et gilde, nygifte holdt for deres nærmeste slægt søndag efter brylluppet, og 1. december 1765 var en søndag! Men der skete mere på denne gård. Tredie juledag 1766 døbt »Peder Jensens« søn Jens, men den unge kone gik til ved fødselen. 31/12 1766 begravedes »Peder Jensen Helgaards Kone af Hyllerslev, som døde 3 dage efter sin Barnefødsel, gl. 30 aar, 6 maaneder«!

26/7 1771 blev der på Varde rådstue holdt »offentlig sepparat Auction« over Søviggårds Bøndergods (Tøger Sterm), og da købte »velagte Peder Jensen Helgaard af Hyllerslef sin egen paaboende Gaard, hvis Hartkorn er 2431«. Der var altså nu 4 skpr. hartkorn mere end i 1688; dette areal var kommet til XIII fra IX. Peder Helgaard solgte straks den gård, han nu havde erhvervet i selveje, og den kom på flere hænder. Til Anders Nielsen »i Hyllerslef« solgte han »de 4 skpr. hartkorn (sikkert fra IX), han selv af det købte beboer«, samt nogle enge, bl.a. en eng i »Gaardkier« og en i »Adeleng, Revhale kaldet«. Resten, altså den oprindelige gårds areal, der da også her var anført med 2031 hk., solgte han til Jens Justesen (VIII) og Jes Rabek (X). Hvad der blev af Peder Helgaard efter denne handel, ved jeg ikke. Den mand, der købte de 4 skpr. hartkorn, »han selv beboede«, er nok den Anders Nielsen, også nævnt som Anders Nielsen Knudsen, der i 1761 købte arealet 15b af Carsten Sørensen (I). Han var formentlig født på VI i 1723. Hans kone hed Mette Nielsdatter. De oprettede 1773 en »Contract«, ifølge hvilken deres ejendom, da de »ingen Livsarvinger haver«, skulle overgå til »Hans Hansen og Hustrue«, når de døde. Til gengæld skulle Hans Hansen give dem aftægt (se 15b). 1777 døde Anders Nielsen »af Hyllerslev, gl. 54 aar«. Derefter må de 4 skpr. hartkorn være »arvet« af Hans Hansen (sen.), der med sikkerhed havde dette areal i 1778. Den gamle gårds areal blev som nævnt efter auktionen 1771 solgt til J. Justesen (VIII) og J. Rabek (X). De må have delt jorden. 1778 havde den næste ejer af X, Søren Christensen, 0432 hk. af XIII's areal. Jens Justesen, eller hans efterfølger, Christopher Frandsen (VIII) må derimod have solgt sin del af jorden, for i 1778 ejede Christopher intet af XIII's areal. Det gjorde derimod Hans Hansen, der i 1778 havde hovedparten. Forholdet er indviklet, men måske vil en oversigt over ejerforholdet i 1778 lette begreberne: XIII var i 1688 på 2031 hk. 1778 var jorden opdelt således: Hans Hansen, 0732 hk. Søren Christensen 0432 hk. Benned Jessen (mat. 18) 0300 hk. Povl Sørensen, Varde, 0100 hk. ialt 2031 hk.

Gården XIII var altså nu helt opdelt. Hovedparcellen, hvor de gamle bygninger formentlig lå, var dog erhvervet af Hans Hansen. Han var f. ca. 1734 og var g.m. Maren Nielsdatter, f. ca. 1740. De boede først i Janderup. Der fik de børnene: 1764 Lene eller Malene (g.m. efterfølgeren). 1765 Hans (mat. 23). 1774 var de i Hyllerslev, hvor deres søn Anders fødtes det år. 1779 Niels og 1786 Mette Cathrine. XIII var nu den mindste gård i Hyllerslev med 1400 hk. (1788: 1332 hk.). På kortet 1786 er stedet tegnet som en trelænget gård, hvor den ene længe er meget lille. 1795 blev datteren Lene (Malene) g.m. Lars Pedersen »af Vium«, f. ca. 1763. Han overtog straks gården. De fik børnene: 1796 Hans Peder. 1797 Maren (g.m. efterfølgeren). 1799 Peder (fattiglem, se bind II, s. 49ff). 1801 Elisabeth. 1802 Hans. Konens forældre var her på aftægt. Hans Hansen døde 1804, Maren Nielsdatter 1815.

<https://arkiv.dk/vis/1245448>

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

9. januar 1694: Anne Lauridsdatter i Hyllerslev har beboet en 1/2 ryttergård ibid., skylder af 1-6-0-0, og for nogen tid siden ved døden afgået. Samme halve gård igen at antage har jeg overtalt bemeldte salig kvindes søn Niels Lauridsen, som dertil findes dygtig, foruden stillet Gregers Christensen i Janderup og Anders Sørensen i Hyllerslev til cautionsmænd, at bemeldte halve gård herefter skal blive holdt i forsvarlig hævd, men formoder at nyde fæstebrev uden nogen fæstes givelse. Bevilges.

4. august 1697: Er Niels Laursens halvgård i Hyllerslev i Janderup sogn, som han formedelst hans uvederhæftigheds skyld, godvillig har afstået, for indfæstning 1 rdl.

Kop- og udskifningssskat forfalden til 31. december 1699 og 15. februar 1700. Hyllerslev: Hartk. 3-0-0-0. Jonas Nielsen og hustru, 1 pige, 2 karle. Hartk. 2-7-0-0. Hans Sørensen og hustru samt Jørgen Christensen og hustru. Hartk. 2-2-0-0 Anders Christensen og hustru, 1 pige. Hartk. 1-6-0-0 Christen Felding og hustru

21. maj 1706

Janderup sogn. Christen Pedersen (Christen Felding) i Hyllerslev, som i 1697 antog en forsvækket rytter- partgård, reduktion hkorn. 1-6-0-0, hvilket han nu på bygningen og sæd nogenledes vel har ført i drift og stand, er efter inquisitionens udvisning 1706, ej faldende om forrige erlidte plads vanlykkeligen frafalden 2 gode arbejdsbæster, 2 køer og en del får.....

(Af ovenstående ses at Christen Felding hed Christen Pedersen)

(mulig teori om hvor Christen Felding kom fra?)

jyske regiments kasseregnskab:

Halvdelen af Bolkærgård i Nebel sogn, V. Horne herred bortfæstet til Christen Pedersen, hvis fader Peder Felding (Peder Christensen) stiller caution for ham. 23.okt. 1694.

Familie og folkeskat forfalden til 1. januar 1696: Bolkær: Christen Felling, en dreng Niels.

Familie- og folkeskat forfalden til 1. juli 1697: Obristl. Zülow har to tjenestekarle og en tjenestepige.

(Ovenstående viser at Christen Felding ikke mere er på Bolkærgård 1697, så det er ret sandsynlig at det er ham der har overtaget ryttergården i Hyllerslev 1697)

Familie nr. 66

Hyllerslev Bye

Jes Jensen Justesen 40 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 11 april 1748, begr. 17 dec. 1797 – 49 år)
Malene Rebecca Christensdatter 38 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1748 i Husted, Lunde?, død 29. oct. 1818 – 70 år)
(gift 20 jan. 1775. Trolovet 25 nov. 1774 i Grydvad Mølle. Hun er datter af Christen Jensen og Irmgaard Christensdatter (Sørens datter) i Husted, Lunde sogn. Ved død 1818 kaldes hun Magdalene Rebekka Christensdatter, se Løftgaard FT87 nr. 125 i Outrup, og se skiftet efter hendes morbror Sebo Sørensen Bruun i Grydvad mølle 1776. Sebo Sørensen Brun og Irmgaard Sørens datter var begge børn af Søren Christensen og Magdalene Carstensdatter Bruun i Hyllerslev. Jes Jensen er søn af Jes Justesen og Anne Cathrine Jesdatter FT87 nr. 75 i Hyllerslev)

Zeboe Christian Jessen 12 Ugift deres børn (25 dec. 1775)
Jens Jessen 9 Ugift deres børn (1. nov. 1777)
Christen Jessen 7 Ugift deres børn (30 jan. 1780)
Anne Cathrina Jesdatter 5 Ugift deres børn (19 maj 1782)
Just Severin Jessen 1 Ugift deres børn (26 nov. 1786)
Niels Povelsen 21 Ugift tjeneste folk
Bened Jepsen 24 Ugift tjeneste folk (7 oct. 1764)
Dorthe Lauridsdatter 33 Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Christen Rasch 1 gd 808088 al² Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 3:

I MAT. 15, HYLLERSLEV. 5732 HK. ADELENGVEJ 14,

HYLLERSLEV

Efter middelalderen var denne gård krongods, og i omtrent to århundreder var den beboet af folk af en storbondeslægt med tilnavnet Rask, hvoraf flere var lovkyndige og derfor fik ret stor indflydelse i hele Vester herred i deres egenskab af herredsfogeder og delefogeder.

Den første, vi kender af slægten, er Mads Rask, der 1545 var med til at udstede et tingsvidne og sætte et markskel. Gårdens landgilde var da 1 fjerding smør, 1 svin samt 10 skl. til hel og volmisse. Penge afgiften forhøjedes senere til 13 sk., 1 alb. Desuden ydedes der 8 hestes gæsteri.

Mads havde gården endnu i 1562. Før 1593 overtog sønnen Jens Rask fæstet. 1599 havde han desuden en af Kronens enge, hvoraf han svarede ½ pund smør. Han drev også kirkens bol i Hyllerslev, hvoraf der svarede ½ mark i landgilde og til dekanen 1 mark i forbedelse.

1608 nævnes her en Mads Rask (den yngre). Han må være en søn af Jens Rask, der dog på det tidspunkt levede endnu og endnu i 1609 var delefoged, men Mads hjalp ham med dette hverv. Han opkrævede mulkter, som han indbetalte til lensmanden. Først i 1622 fik Mads fæstet på gården, som »hans Far fradøde«, og han betalte 35 dlr. i indfæstning. Han fæstede flere enge, hvoraf han svarede 4½ pund smør.

På grund af sin delefogedstilling var han fri for landgilde. Under Torstensonkrigen måtte han træde hjælpende til i Ål sogn. Han var i Kjærgård (Ål sogn), hvor birketetinget holdtes, »den 2. Lørdag efter Michelsdag« 1645 (12. oktober) i Hans Nielsens stue, netop som svenske dragoner på vej ud af landet var kommen for at afpresse beboerne endnu et skattebeløb. Hans Nielsen og endnu en mand bad da om på sognemændenes vegne, at »han ville vel gjøre og udlægge 5 rdl«, hvilket Mads Rask gjorde. Mads Rask var undertiden fuldmægtig for Peder Byrgesen (se VIII). Mads var gift med Maren Christensdatter. Den 1. august 1655 begravedes »ærlig og velagt Dane Mand

Mads Rask, Deelfoged i Vester Herret paa det 45 Aar, hans Alder 70 Aar«. Hans enke, Maren Christensdatter, drev gården videre. I 1661 og 1664 ejede hun 2 gadehuse i Hyllerslev. I det ene boede Adser Andersen (se 15b), og i det andet Jep Jepsen. I 1664 lod hun sit bo registrere. Stedets formue opgjordes til 1.626 sdl., 3 mark og 15 skl. samt tilgodehavender på 134 rdl. og 1½ mark. Gælden var lidt over 240 sdl. Først udlagdes til den ugifte søn, Søren Rask og Inger, der var trolovede, »en Billighed til Bryllupskost (kost = gilde)« 100 sdl., mens J

ens Rask i Varde og Christen Rask eftergav sådanne beløb. Dernæst blev der udstedt et »oplåd«, dvs. et forslag til en ny fæster. Teksten i brevet lød således: »Eftersom Gud Allermægtigste nogen rum Tid forleden ved den timelige Død har bortkaldet min kære, nu salige Husbond Mads Rask af Hillerslef, fordum Kgl. Majestæts Delefoged i Vester Herred, saa haver jeg Maren Christensdatter, bemt. sal. Mands overlevende Hustru, ved Fogden og Skrивeren og Dannemænd ikke aleneste Boets Middel registreret, men ogsaa imellem mig og mine kære Børn og Svogre (svigersønner) rigtig skiftet og ladet efter Breves og Dokumenters videre Bemelding, og eftersom jeg er Alder og Svaghed undergiven og som en fattig Enke er utjenlig at være ved Avlings Fortsættelse og deslige, saa haver jeg efter god Betænkende og Venners Raad samtykt og hermed bevilger og samtykker min Gaard, jeg iboer, opladt og afstanden til min kære Søn, Christen Rask, at han den maa stede og fæste af vor gunstige Hr. Lensmand. - Og derimod skal jeg Christen Rask min kære Moder fri Husværelse, Køkken og Dømske, saavidt hun fornøden gøres, Seng og .....

Kun tre år senere døde Maren. Hun efterlod sig 471 sdl. samt »uvist« 128 sdl. og en gæld på 26 sdl. Så kort tid (i 1667) efter Svenskerkrigene var det en meget stor arv, og den tilfaldt afdødes 6 børn. Denne rigdom kan have haft noget med studehandel at gøre. Sønnen Christen Madsen Rask overtog gården, der 1680 blev ryttergods. 1685 havde han sået 7 td. rug....

Christen Rask var gift m. Maren Gregersdatter, der 1689 nævnes som død, men, som det fremgår af nedennævnte, giftede han sig igen. Af hans børn er fundet Kirsten, f. 1666, og Anna, f. 1669. 1696 havde Chr. Rask 6 tjenestefolk. En af disse var Anders Adersen, vel en søn fra gadehuset. Under 7/6 1703 findes følgende oplysning i regimentskassebogen : »Eftersom Christen Rask udi Hillerslef, der beboede en ryttergaard, ved døden er afgang, og hans enke befinder sig for besværlig den alene at fortsætte og ved magt at holde, saa haver indfundet sig en person ved navn Hans Tobias Brodkorb, som den vil antage og tillige ægte enken«! Efter navnet at dømme var manden militærperson. Gården hørte jo under rytteriet, som godkendte, at han overtog den. Men det gik nok ikke. Endnu samme år oplyses det, at »rytterbonden Søren Christensen af Billum« har fæstet »Hans Tobias Brodkorbs ryttergaard i Hyllerslef by, som han ikke længere kunne forsvarlig bebo«. Søren var i 1697 blevet gift m. Magdalene Carstensdatter Brun, f. ca. 1680, datter af Carsten Brun og Pernelle (død 1696) i Billum. C. Brun var 1684 corporal ved oberstl. Rabes komp. En af hans kammerater ved kompagniet hed Zeboe Christian. 1692 fik C. Brun overdraget »den ødegaard i Billum, som sal. løjtnant Hans Michelsens enke sidst paaboede« (gården III Billum. Se bind I, s. 162, og II, s. 110). Brun må være død før 1696, for da nævnes alene »Pernelle Carsten Bruns« som boende i Billum med »1 svend« (tj.karl) Søren Christensen og datteren Magdalene. Det var de to, der blev gift 1697, og da må Søren have overtaget III Billum, for i 1703, da han overtog I Hyllerslev, nævnes det, at hans gård i Billum blev overladt til Jens Jensen, sikkert alias Jens Jensen Smed (bind II, s. 110). Hvor og hvornår Søren Christensen er født, kan ikke oplyses. I bogen om Baunslægten antages han at være den Søren, der 1648 fødtes på X, men i så fald var han ca. 32 år ældre end sin kone, en meget gammel tjenestekarl i 1696 og ca. 55 år, da han overtog I. Så det kan næppe passe. Søren Christensen blev her på I. Han og Magdalene fik børnene: 1699 Carsten (f. i Billum; efterfølgeren her). 1712 Christen (Sønderhebogård). 1714 Zeboe Christian (Grydvad). Der var også 4 døtre: 1708 Margrete (ved hendes dåb var major Bormanns kone fadder, se bind I, s. 162), Anne, Ermgaard og Pernille. Efterkommerne brugte tilnavnet Bruun.

Ved auktionen 1719 købte Simon Christensen, St. Hebo, gården. Søren var derefter fæster under St. Hebo. Magdalene døde 1732, 53 år gl. Søren døde i 1733. Omkr. 1725 overtog sønnen Carsten Sørensen, f. 1699, gården. Han var g. m. Margrethe Pedersdatter. De fik 1734 sønnen Søren. I et vidneudsagn 1768 nævnes det, at »Carsten Sørensen i mange aar har haft nævnte heele gaard i fæste, siden han har boet som Mand paa Stedet over 40 aar, men for omtrent 8 aar siden har hans søn, Søren Carstensen, af gaardens hartkorn tilkjøbt sig 2 tdr. 4 skp. og samme tid, eller saa omtrent, fik bernt. Søren Carstensen fæstebrev af Sæboe Sørensen paa de øvrige 3 tdr. 4 skp. af gaardens hartkorn, som han ejer, saa hele stedet fornemmelig drives af bernt. Søren Carstensen, men faderen Carsten Sørensen tilligemed hans hustru endnu boende paa stedet i fællig med denne deres eneste søn«! Sønnen Søren Carstensen, f. 1734, overtog altså gården omkr. 1760. Det år blev han gift m. Dorthe Eskesdatter, f. 1736 som datter af Eske Christensen, Hyllerslev Storgård.

Som nævnt købte han da en del af gården, mens hans farbroder, Sæboe Sørensen, møller i Grydvad, ejede resten. Hartkornet var da 6 tdr. Kort efter 1768 må Søren have købt resten af gården, der 1774 nævnes som en selvejergård. Søren og Dorthe fik 6 børn, hvoraf 2 døde som spæde. De øvrige var: Carsten, f. 1761. Malene, f. 1764. Eske, f. 1767. Seboe Christian, f. 1771. Alt så lovende ud for disse folk, men så kom ulykkerne. 1773, »Dom. Misere«, blev på Janderup kirkegård begravet »Casten Sørensen og Søren Castesen, Fader og Søn, nedsatte i een Grav og døde af den her grasserende Sygdom. Faderen 74, Sønnen 39 aar«! »Grasserende« betyder hærgende, smitsom, og på grund af smittefaren blev der ikke holdt skifte, men kister og skabe med værdifuldt indhold forseglede. Den unge enke, Dorthe, lå sikkert dødssyg i huset. Hun døde 22. febr. 1774, og dermed var de fire børn forældreløse. Deres gamle farmoder overlevede.

Da skiftet endelig blev gennemført, viste det et storbondehjem med gammel velstand.....(lang liste)

1774 var der offentlig auktion i Hyllerslev, og her købte »velagte Jes Jensen Justesen i Hyllerslef« den »afgangne Dorthe Eskesdaatter, sl. Søren Carstensens Enke, tilhørende Selv Ejer bonde Gaard, staaende, for Hartkorn 6 tdr.«, for 1.410 rdl. Køberen skulle svare aftægt til den gamle Margrethe Pederdatter. Børnene blev vistnok sat i pleje hos slægtninge. I 1801 var Malene gift med gårdmand Hans Brink i Orten, og hos dem var da hendes broder, Seboe. Den nye ejer, Jes Jensen, f. 1748 på VIII, blev 1775 g.m. Malene Rebecca Christensdatter (f. ca. 1748) fra Grydvad mølle. De fik 7 børn. Nævnes bør: 1780 Christen (efterfølger her). 1786 Just Severin (gården V). 1780 døde aftægtskone, Margrethe Pedersdatter, 86 år gl. 1797 døde Jes Jensen. Enken Malene drev gården videre. 1808 solgte hun den til sin søn, Christen Jessen. Han blev 1809 g. m. Abel Catrine Sørensdatter, f. 1778 på gården X. De fik 6 børn, bl.a. Magdalene Rebekka, f. 1815. Aftægtskone, Malene, døde 1818, og konen på gården døde 1824.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 - 1715

7. juni 1703? (mon ikke det er 1702?: Som Christen Rasch udi Hyllerslev, der beboede en ryttergård, skylder 5 tdr. hartk., ved døden er afgangne, og hans efterladte enke befinder sig alt for besværligt den alene at fortsætte og ved magt holde, så har sig indfundet en person navnlig Hans Tobias Brodkorb, som den vil antage tillige enken (Sophie Jørgensdatter) at ægte. Da i henseende at karlen er sufficient, og enken ved stedet forbliver, har jeg det consenteret, på mine højbydende herres videre approbation, som ydmygt forventes. Gen. com. svarer at det bevilges og giver til indfæstning 3 rdl.

25. maj 1703: *Er rytterbonden Søren Christensen af Billum fæstet Hans Tobias Brotdkorbs ryttergård i Hyllerslev by i Janderup sogn /: som han ikke længere kunne forsvarlig bebo:/ imod fæstepenge 5 rd.*

Familie nr. 66B (Betegnelsen B da den er nedlagt og derfor findes ingen beboer på gården 1787)

Hyllerslev Bye

(Nedlagt gård HYLLERSLEV BY II. Mat. 10)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Søren Jensen 1 - 319367 al² - Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

II. MAT. 10 M. FL. AF HYLLERSLEV. 2320 HK.

HYLLERSLEV BY. GARDEN NEDLAGT.

Denne gård havde fra gammel tid hørt under Kronen (kongen). 1562 boede Las Giødesen her. 1593 sønnen Niels Lassen. 1616 var Jens Nielsen fæster her. I 1623 var han øst for Grydvad mølle kommet i håndgemæng med Hans

Clausen, der huggede ham 2 slag i hovedet med sit »værge« (våben). Jens gik på tinge og fremviste sine sår. Han døde i 1645. Forinden havde Hans Jørgensen overtaget II. Hans kone hed sikkert Voldborg. 1657, »29 May, begravtes Voldborg, Hans Jørgensens af Hillerslef«.

Da præstens søn Peder blev døbt i november 1661, var den »gamle gode Danemand Hans Jørgensen af Hilderslef« fadder! 1661 var fæsteren Søren Jensen, der S.å. blev g. m. Mads Rasks datter, Gyde.

1662 fødtes deres søn Mads. Gyde døde 1665. Aret efter blev der holdt skifte.

Der registreredes: (indbo liste der ikke medtaget her)

Denne registrering viser en gård, der var bedre udstyret end almindeligt på egnen så kort tid efter svenskekrigene. 1666 giftede Søren sig med Maren Christensdatter. 1667 fødtes datteren Gye (Gyde) og 1680 Voldborg. Der var også en datter Anne (Anne Sørensdatter), f. ca. 1675. Gården blev i 1680 udlagt til ryttergods.

1686 var besætningen 3 heste, 3 køer, 2 stude i tredje år og 2 i andet år, 2 svin ....

1692 blev gårdene II og III udlagt som kvarter for oberstløjtnant J. V. Rabe. 1688 fødte Vendel Jacobsdatter »paa Vige« (Søvig) et »uægte« barn, og da blev Rabe udlagt som barnefader (bind I, s. 162).

Søren Jensen må være død omkr. 1686, hvilket fremgår af følgende oplysning i regimentskassebogen 1709: »Maren, salig Søren Jensens, har efter hendes mands død siddet enke, og med fremmede tjenestefolk - undtagen en datter drevet gården udi 23 aar. Hun afstaar den til Oluf Christensen, som ægter datteren og giver enken hendes livs ophold (aftægt). Besætningen er 4 bæster, 4 køer, 2 kvier, 3 stude, 2 ungnød, 1 kalv,.....vognredskab«.

Datteren var Anne Sørensdatter, som Oluf blev gift m. i 1710. De fik flere børn. 1720 fødtes sønnen Hans (se bind II, s. 252, øverst).

1719 købte viceadmiral U. Kaas, Øllufgård, II. Han lånte 400 Rdl. af Simon Christensen, St. Hebo, der fik pant i II, som senere kom under Hesselmed. Oluf (Ole) døde 1735, og s.å. blev sønnen Søren Olesen g.m. Johanne

Povelsdatter, f. ca. 1713. Da havde Søren formentlig overtaget fæstet på II, som han senere erhvervede i selveje. De fik i den efterfølgende tid et barn hvert andet år. I 1755, da sønnen Peder blev døbt, nævnes det, at han var

»Søren Olesens 11'te Barn«. De fik 14! 1757 døbt Marie, og da var hendes brødre, Ole og Povl, faddere. 1758 døde Søren's mor, 82 år gl. 1760 døde datteren Kirsten »af smaae kopper«!

I 1766 døde Søren's kone, Johanne, 53 år gl. Og 6. søndag efter påske 1769 begravedes »Søren Olesens elendige

Daatter, som havde et Fald og i Samme forbrændte den ene Haand og Arm for 12 a 14 Uger siden. 12 Aar gl.«

I 1770 solgte Søren Olesen ud af sin ejendom. 21/4 d. å. solgte han »et Stk. Eng, ungefær 3/4 Dags slet, beliggende i den saa kaldede Elkie« til »velagte Mads Pedersen Strudvad i Hyllerslef Bye« (III). Og 30/4 1770 solgte han 2

tdr. hartkorn »tillige med 2'de Huuse af Bygninger, den ene norden i Gaarden og den anden østen i Gaarden staaende«, til Niels Christensen (XII) for 333 rdl. 2 mark. Det var altså to af længerne, »æ na'rhus« og »æ østerhus«, der blev solgt sammen med jorden. Søren havde ikke brug for så megen husplads, nu da han solgte langt det meste af jorden. Niels Christensen skulle flytte de 2 bygninger (som han vel genopførte ved XII) og »gjøre Grunden ryddelig saa snart nogenlunde ske kand«. Søren beholdt selv 3½ skp. hartkorn »med de øvrige paa Stedet værende Huuse og Bygninger«, og han ville beholde »Byggestedet, som ovenmeldte overdragne 2'de Huuse staaar paa samt ald den Grund, som ligger ved Gaarden, vesten Bækken«, Søren beholdt altså sin gamle gårdsplads med de resterende bygninger. 7/6 1770 solgte han til sin »forventede Svingersøn Peder Jepsen gunderup« sit »paaboende Selvejer Sted i Hyllerslef Bye« og derunder »Engbek eng« i Adelengen. Det, Søren Olesen hermed solgte, var resten af hans gård med hk. 0320, og det nævnes i skødet, at gården nu bestod af kun

»tvende Huuse«! 17/11 1770 blev Søren's datter, Mette (Mette Sørensdatter), f. 1747, gift med Peder Jepsen

Gunderup. Søren blev sikkert boende hos dem på sin gamle boplads. 28/12 1770 blev en anden af hans døtre, Malene, f. 1749, gift med Bennet Jessen. De fik stedet mat. 18, Hyllerslev. Herefter har jeg ikke fundet mere om Søren Olesen og Peder Jepsen Gunderup.

Sidstnævnte solgte ejendommen, og sammen flyttede de vel fra sognet. I 1778 var II's jorder fordelt således: Niels Christensen (XII) havde de 2000 hk., som han købte i 1770. Mads Pedersen (III) havde erhvervet 0200 hk. og Vedsted Fredriksen i Varde 0020 hk. Sterm, Søviggård, havde erhvervet 0100 hk., og det var »Engbek«, der nu var havnet hos ham.

Dermed var den gamle gård opløst. Hvor bygningerne lå, vides ikke med blot nogenlunde sikkerhed; måske lidt norden for den plads, hvor nu III ligger. Stedet der er nemlig på udskiftningskortet 1786 nævnt som »Hans Jørgensens Toft«, og dette stednavn kan vel godt have haft relation til den »gamle gode Danemand Hans Jørgensen«, der var fæster her i 1600'tallet. Da kortet blev tegnet, var det jo kun omkr. 100 år siden, at han havde boet på denne gård!

Familie nr. 67

Hyllerslev Bye

Jens Jensen Kaas 35 Gift 1. gang. Huusmand og Skræder (døbt 2 feb. 1753 24. marts 1833 – 80 år 3. md)
Maren Hansdatter 37 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1750, død 2. nov. 1818 – 67 år)

(Gift 14. nov. 1776. Han er søn af Jens Jensen Kaas og Mette Michelsdatter. Hun er ikke datter af Hans Andersen Friis i Hyllerslev, for hans datter Maren Hansdatter blev gift 1771 i Varde med Claus Nielsen i Hemmet sogn. Fadderne til Maren Hansdatters børn indikerer heller ikke at hun skulle være en "Friis")

Ingeborg Jensdatter 9 Ugift deres børn (4. oct. 1778, død 21. feb. 1822)

Jens Jensen 6 Ugift deres børn (10 feb. 1782)

Diverse oplysninger:

Skifte efter Jens Jensen Kaas 1833, hvor der gengives et afkald efter Maren Hansdatter af 18 oct. 1822:

<http://ao.salldata.dk/vis1.php?bsid=141380&side=286>

Jens Eriksen Kaas og Jens Jensen Kaas:

http://ribewiki.dk/da/R%C3%B8j_Hovedg%C3%A5rd

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. 20, HYLLERSLEV, 0010 3/4 NY HK.

Et hus, nu forsvundet, lå i Hyllerslev, hvor nu plantagen er. Danske Atlas (1769) nævner, at inde i Hyllerslev er »Sandbjerge«. Disse fygesandbakker er der stadig, men de kan nu ikke umiddelbart ses, fordi arealet er tilplantet. På dette område, der i 1844 fik mat. 20, lå der et hus. Omkr. 1840 nævnes det, at arealet består af »en Toftlod ved Huset sydøstlig i Byen«. Det nævnes også, at arealet ejedes af »Byens Lodsejere«, men brugtes af Jens Kaas. På det tidspunkt var Jens Kaas - der var af gammel adelslægt - død og borte, men herom senere. Først vil vi se på, hvem Jens Kaas var, og hvad der blev af huset. I 1724 fik Maren, Jørgen Vilhelms steddatter, et uægte barn, og 8. søndag efter trinitatis udlagde hun ved offentligt skriftemål i Janderup kirke Jens Kaas som barnefader. Han var vistnok den Jens, der blev født 1699 som søn af ritmester Jens Eriksen Sparre Kaas, der fra 1720 boede i Hyllerslev (se indledningen om Hyllerslev). Ligesom faderen blev Jens Kaas officer - vagtmester - og det er sikkert ham, der 1743 nævnes som »den formedelst døvhed og anden svaghed afdankede vagtmester Jens Kaas, der lever med sin svage hustru i armod, eftersom de har intet andet at leve af end den månedlige pension på 5 mark, samt hvad dem af medlidende mennesker gives«. Da boede de sikkert her og ikke i Strudvad, således som antaget foran side 7. De var med sikkerhed i Hyllerslev i 1750, da Kaas' s kone Ingeborg Rasmusdatter døde. I skiftet efter hende oplyses det, at Kaas - sikkert for et lån - havde sat 2 tinfade i pant hos Eske Christensen (gården VIII), og at han begærede en gammel huspostil (bog med prædikener) holdt uden for skiftet, så han kunne have den hos sig, »da han ikke kan komme i kirken at høre Guds ord« ! I 1752 blev Jens Kaas g.m. Mette Mikkelsdatter af Mosevrå. 1753 fik de sønnen Jens Jensen Kaas. Helt svag har vagtmesteren altså næppe været. Han døde i 1771. Sønnen er den Jens Kaas, der er nævnt ovenfor. Han blev skrædder og blev 1776 g.m. Maren Hansdatter, sikkert f. 1750 på XI. De fik børnene: 1778 Ingeborg. 1782 Jens. 1789 Mette Marie. 1778 døde Jens Kaas's moder, 66 år gl. 1815 blev datteren: Mette Marie gift med tjenestekarl Søren Nielsen i Hyllerslev. De slog sig ned i Hannevang, og her døde Mette Marie Jensdatter Kaas 1831. Hun efterlod sig flere små børn. 1818 døde Jens Kaas's kone, Maren Hansdatter, 67 år gl. Men den gamle skrædder havde mod på livet. 1822 giftede han sig med Mette Marie Eskesdatter, f. 1777 på Nørhebo Vestergård. Hans nye kone var således jævnaldrende med hans datter Ingeborg. Sidstnævnte døde d. 21/2 1822, og det var måske, fordi han således mistede sin »husholderske«, at den aldrende mand valgte sig en ny kone. 1833 døde Jens Kaas, »Husmand og Mesterskræder i Hyllerslev, 80 aar og 3 mdr. gl.« Den 12/8 1833 blev der holdt skifte over boet....

Familie nr. 68

Hyllerslev Bye

Mads Pedersen Strudvad 69 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 23 april 1723, død 21. maj 1806)

Else Clausdatter 63 Gift 1. gang. Kone (døbt 28 aug. 1729, død før 1801)

(gift 13 april 1755. Hun er datter af Claus Knudsen og Karen Nielsdatter. Han er søn af Peder Pedersen Strudvad og Anne Madsdatter der døde 1776)

Claus Madsen 26 Ugift deres søn. Skoleholder (døbt 30 aug. 1761, død 1806)

Anne Mogensdatter Vesterbæk 20 Ugift tjeneste folk (født 1767 i Øse, gift 1795 i Øse sogn med Claus Madsen)

Niels Sørensen 11 Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

3. Hans Pedersen 1 grd. 312719 al² Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

III. MAT. 16, HYLLERSLEV. 2020 HK.

ADELENGVEJ 5, HYLLERSLEV.

Gården var krongods i 1562. Bonden hed da Jens Hansen. 1585 var Lambert Madsen Rask her på gården. Den brændte samtidig med 3 andre. 1622 »oplod« han gården sammen med noget stugeng og 4 agre, han havde dyrket, til Jørgen Rask, der gav 15 dlr. i indfæstning. 1638 døbtes hans datter Elle. Jørgen Rask blev både ting- og birkeskriver.

I 1652 døde Jørgens Rasks kone. Han havde sønnerne Hans og Lambret. 7/6 1657 blev Jørgen Rask begravet, »Kongl. Maj. Tingskriver i Vester Herred ting og Kierregaard Birk«! Kort efter må Bennet Hansen have overtaget gården, ja, måske var han her allerede nogle år forinden. Han er sikkert identisk med den »Bennit Hansen«, der i 1639 blev gift med »Cidzel Jepsdatter udi Hillerslef«. Hun var vist en datter fra gården VI. 4. maj 1640 »jordens Bendit Hansens søn i Hillerslef, Hans, som Moderen laa dødt op ved sig«! Barnet var døbt 4. marts s. å. Moderen havde haft det spæde barn liggende hos sig i sengen, og så havde hun lagt det ihjel om natten. Noget sådant blev straffet, hvis det skete flere gange. Med en vis berettigelse mente myndighederne, at fattige folk skaffede sig af med nogle af de mange sultne børn ved at ligge dem ihjel. Både i 1661 og 1664 var Bennet Hansen her. I 1680'erne boede Hans Pedersen her på III, der da var bleven ryttergods. 1686 havde han 3 bæster,.....Bruget var godt og manden ved magt. Men det blev han ikke ved at være. 1703 nævnes det i regimentsregnskabet, at »Hans Pedersen i Hillerslef maatte i denne dyre tid stedet forlade med hustru og børn, thi husene faldt, formedelst brøstfældighed snart ned paa ham, og der fandtes ved stedet ingen besætning uden en gammel udlevet bæst, og hverken æde- eller sædekorn« efterlod han sig, da han forlod gården i januar 1700! »En ung mand, Mads Jacobsen af Billum sogn overtaltes ved gode venner til stedet at antage" i august 1700. Han blev fritaget for afgift, så han kunne få husene bygget op og jorden i drift. Mads var her i 1709 og 1719. Den Ane Madsdatter, der nævnes nedenfor, var vel hans datter. Ved auktionen 1719 købte Simon Christensen, St. Hebo, gården. 1724 blev Claus Knudsen »Timmermand« gift m. Karen Nielsdatter »Hiøring« af Hyllerslev (født »uægte« 1692, datter af Else Sørensdatter i Hyllerslev og rytter Niels Jensen Hiøring, der 1684 var ved samme kompagni som Carsten Brun og Zeboe Christian). Claus og Karen fik 1729 datteren Else. Claus døde 1749. Han boede næppe her på III. Mads Jacobsens efterfølger her var sikkert Peder Pedersen »Strudvad«, f. ca. 1675. Han, der sikkert var en søn af Peder Sørensen i Strudvad, blev 1719 g.m. Ane Madsdatter »af Hillerslef«. 1723 fødtes deres søn Mads. Peder P. Strudvad døde 1752, 77 år gl. Sønnen Mads Pedersen Strudvad, f. 1723, blev 1755 g.m. ovennævnte Else Clausdatter, f. 1729. Det vides, at han erhvervede III i selveje. 1755 fødtes datteren Anne og 1761 sønnen Claus. 1770 købte Mads et stykke eng i Elkjær af Søren Olesen (II). I begyndelsen af 1770'erne købte han yderligere 0200 hk. af Peder J. Gunderup (II). Gården lå da østen for det nuværende sted, nemlig ved skråningen mod bækken. Mellem 1786 og 1820 blev den flyttet. 1786 blev datteren Anne gift m. Niels Bennetsen (VI). 1787 var sønnen Claus »skoleholder«. På gården var da tjenestepigen Ane Mogensdatter, f. ca. 1765 i Øse sogn. Hun blev gift m. Claus. 1788 solgte Mads gården, »som er af Hartkorn med det Ejendom, der er købt fra Søren Olesens Gaard, og nu er combineret under Gaarden, ialt 2 tdr., 2 skp., 2 fkr., med ald sin Ejendom og det Huus, som staar paa forhen Søren Olesens Grund«, til sin søn Claus Madsen, f. 1761. Han og Ane fik børnene: 1797 Peder. 1801 Else. I 1801 var Mads Strudvad enkemand. Han blev begravet 21/5 1806. Han må være død af en smitsom sygdom, for omtrent samtidig døde sønnen Claus. Han blev begravet 26/5 1806. Enken giftede sig 28/11 1806 med Jes Christian Sørensen, f. 1775 på X.

Kilde: Jyske regiments kasseregnskab:

Vester Horne herred. Ditto er Hans Pedersen i Hillerslev udi Janderup sogn, hans partgård, som han i armod, både med hustru og børn måtte forlade, så bygningen snart af brøstfældighed faldt ned, og ingen besætning fandtes, med mere, hvoraf udgiften ej kunne blive svaret, forundt Mads Jacobsen fra Billum.

Opslag 15

Familie nr. 69

Hyllerslev Bye

Ole Christian Lomann 67 Gift 2. gang. Huusmand og Smed (død 19. oct. 1806 – 73 år)
Inger Hansdatter 34 Gift 1. gang. Kone (født i Orten, Varde i maj 1752, begr. 21. feb. 1808 – 56 år)
(gift i Varde 9. april 1779. Hun er datter af Hans Hansen og Anne Marie Andersdatter Brink FT87 nr. 227 i Varde. Ole Christian blev først gift 1759 i Varde med Birthe Pedersdatter som døde i Varde 1778. Ved vielsen er det angivet at han var "Kleinsmed fra Sønder Borch")

Anne Cathrina Olesdatter 14 Ugift, hans datter af første ægteskab (29. oct. 1775 i Varde)

Hans Christian Olesen 2 Ugift, deres søn af sidste ægteskab (19 sept. 1784)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Gadehus: Niels Christensen, Christen Rasch (ligger på hans grund)

Janderup og Billum sogne bind 3:

I, MAT. 15 b AF HYLLERSLEV.

ET GADEHUS. NU NEDBRUDT.

I matriklen 1688 nævnes »et Hus paa Christen Rasks Gaards Grund« (I) med hk. 1 album. Det er dette hus, vi her vil følge.

1661 og 1664 ejede Chr. Rasks moder, »Maren Madskone«, 2 gadehuse i Hyllerslev. I det ene boede Jep Jepsen (se VI) og i det andet Adser Andersen. Formentlig lå et af disse huse på mat. 15b, og da sandsynligvis det hus, Adser beboede, for han skulle betale afgift, og havde vel derfor lidt jord. Det andet hus var »uden avl«. 1681 boede Johanne Graversdatter i det ene hus og Niels Christensen i det andet. 1688 nævnes i matriklen kun huset her (mat. 15b), der da beboedes af Niels Christensen. Han kan vel have været den mand af samme navn, der 1664 blev g.m. Karen Clausdatter. Med blot nogenlunde sikkerhed er der ikke fundet beboere til dette hus i de følgende 80 år. Dette skyldes først og fremmest manglende arkivalier. Men huset var der sikkert stadig, (det nævnes 1719 som liggende på gården I's grund), og det var sikkert også beboet i den periode. Det dukker nemlig med stor sikkerhed op igen i 1761. Den 30/5 d. å. solgte Carsten Sørensen Bruun (I, mat. 15, Hyllerslev) til »agtbare Anders Nielsen her af Hyllerslev« et ham tilhørende hus »beliggende ved Gaard Vaden, bestaaende af 6 Fag med dens dertil liggende Toft, som efter Landmaalingens Matricul staar for 1 Albm, Hart Korn«. Anders skulle betale tiende til Carsten Sørensen, årlig inden mortensdag. Han (Anders Nielsen) var f. 1723 på gården VI. I 1773 oprettede Anders Nielsen »udi Hyllerslev Bye tilligemed sin Hustru Mette Nielsdatter« en aftægtskontrakt mellem sig og Hans Hansen (XIII, mat. 11, Hyllerslev). Da Anders og Mette »ingen Livsarvinger haver«, skulle Hans Hansen arve deres ejendom af enhver art, mod at Hans Hansen gav dem en god aftægt. 1777 døde Anders Nielsen af Hyllerslev, 54 år gl. Derefter må mat. 15b være overgået til Hans Hansen (senior) i Hyllerslev, der 1784 solgte stedet til »agtbare Olluf Christiansen Kleinsmed af Varde«. Olluf (Ole) skulle svare tiende årlig »inden Mortensdag« til Jes Jensen (daværende ejer af I, mat. 15). På udskiftningskortet 1786 er huset og stedet indtegnet og anført som »Ole Smeds Toft«. Toften er tegnet som et mærkeligt ovalt areal, omgivet af diger og med det enlængede hus helt ude ved diget. Det lå ret tæt ved bækken i det areal, der i dag er udlagt som plantage. I dette skøde nævnes det igen, at stedet lå ved Gaard Vaden. På kortet 1786 er der tæt ved mat. 15b indtegnet et smalt engareal, der er betegnet som »Gaar Vad«! Ole Kleinsmed eller Ole Christiansen Lomann, som han nok egentlig hed, var født omkr. 1733. Hans kone hed Inger Hansdatter, og hun var født omkr. 1752. Hun var hans anden kone. Ole nævnes 1787 som »Husmand og Smed«. Parret fik i årene 1788-94 tre sønner, Christian Peder, Mads og Alexander. I nogle år havde de en ugift kvinde boende hos sig. Den 25/9 1791 døbttes i Janderup kirke »et uægte Barn af en Qvinde ved Ole Kleinsmed af Navn Kiersten fra Nørlandet. Udlagt til Barnefader Jørgen Dittfriedt, Soldat ved det Danske Liv Regiment, 7'de Compagnie i København. Barnets Navn Christian Fridrich«! Den uheldige Kirsten var født omkr. 1764. Hun var fra »Nørlandet«. »æ na'rland« er endnu blandt de gamle på egnen et geografisk begreb uden faste grænser, en betegnelse for områder beliggende i nogen afstand nordpå. F.eks. hørte Viborg-egnen til »æ na'rland«. Pigen var Kirsten Pedersdatter, og hun boede endnu i 1801 hos Ole Kleinsmed. Han døde i 1806. Hans enke døde i 1808. Disse folk var nok de sidste beboere i huset mat. 15b. I et skiftebrev af 1826 for gården I (mat. 15) nævnes »et afgangne Ole Lohmann forhen tilhørende Sted med foreviist men utinglæst Skjøde af 21/6 1809«. Denne sidstnævnte dag var der hengået ca. 1 ½ år siden Inger Hansdatters død, og da var stedet formentlig lagt under mat. 15 og huset sandsynligvis nedbrudt.

Familie nr. 70

Hyllerslev Bye

- Frands Hansen 37 Gift 2. gang. Gaard Beboere (26. marts 1750 i Myrtue, begr. 23. feb. 1832 – 82 år)
Zidse Kierstine Jensdatter 30 Gift 1. gang. Kone (døbt 24 juni 1755, begr. 1. maj 1815 – 60 år)
(gift 21. feb. 1778. Han blev først 1. nov. 1776 gift med Zidse Nielsdatter der døde 1. juni 1777. Han var søn af Hans Frandsen og Birthe Eschesdatter i Myrtue, Hostrup sogn. Zidse Kirstine Jensdatter er datter af Jens Justensen og Anne Cathrine Jesdatter i Hyllerslev)
- Hans Frandsen 6 Ugift deres børn af sidste ægteskab (9 dec. 1781)
Jens Frandsen 3 Ugift deres børn af sidste ægteskab (5. sept. 1784)
Zidse Maria Frandsdatter 8 Ugift deres børn af sidste ægteskab (21 feb. 1779)
Anne Pedersdatter Friis 17 Ugift tjeneste pige (21 jan. 1770, gift 1791 i Varde med Kalle Mortensen)
Niels Hansen 65 Enkemand. Opholdende (1. konens far døbt 1 feb. 1722, begr. 25. nov. 1807 – 86 år)
(gift 18 december 1746 med Birgitte Nielsdatter / Birgitte Christensdatter Post der døde 1763)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Niels Truelsen 1 gård 348700 al². Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

IV. MAT. 14 AF HYLLERSLEV. 2220 HK.

HYLLERSLEV BY. GARDEN NEDLAGT.

1562 var gården en krongård, og bonden var Mads Pedersen, der ca. 1600 efterfulgtes af Niels Madsen, formentlig førstnævntes søn. 1603 kaldtes han Niels Madsen »paa Bierg«. Omkr. 1630 overtog Niels Lauridsen fæstet. 1657 nævnes han som inderst. Stedet var da overtaget af Søren Bandsbjerg. Han var i Hyllerslev allerede i 1642, da hans datter Anne blev døbt. Her fødtes også hans børn: 1643 Mikkel. 1644 Kirsten. 1646 Niels. Han hed egentlig Søren Nielsen. Tilnavnet havde han fået, fordi han var fra Bandsbjerg. Han var her endnu i 1681, da IV var blevet ryttergods. Omkr. 1685 fik Niels Troelsen (Truelsen) overdraget fæstet. 1692 nævnes det, at »Niels Troelsen og Hustru« havde »en Ildsted« på gården. 13/5 1694 blev Niels Troelsen begravet. 1695 blev »Niels Troelsens sidst paaboede og fradøde sted i Hillerslef forundt Niels Jensen af Næsbjerg, som har ægtet enken«. I 1717 oplyses det, at han har »opladt og afstanden hans paaboende Sted til en ung Karl fra Ovtrup Sogn, Hans Jensen, som til Stedets antagelse ansees at være dygtig«. Der var da 4 heste, 3 køer, 4 ungnød, 2 kalve og 13 får på gården. Bygningen var helt brøstfældig. Ved auktionen 1719 købte Laurids Jegsmark (formentlig Lars Andersen Jegsmark, se X) gården med Simon Christensen som kautionsist. Det kneb dog for ham at skaffe pengene, og Simon Christensen fik gården tilskødet. Den hørte derefter under St. Hebo, indtil den købtes i selveje. Niels Jensen døde 1720. Ovennævnte Hans Jensen var nu fæster.

Han var gift med Zidse. 1717 fik de datteren Maren og 1722 sønnen Niels. De fik ialt 8 børn. Et af børnene var tilsyneladende åndssvagt og et andet døde på dramatisk vis. 27/10 1737 begravedes »Hans Jensens vanvittige og ælendige Søn 3 1/4 Aar gl., den bedrøftede Moder til stor Forlindring og alle Guds børn til glæde ofver dens salige forløsning«<. I september 1738 begravedes »Hans Jensens Søn, som dræbtes udi Sandgraven i Hylderslef. 1745 døde Hans Jensen, 51 år gl. Næste mand var Niels Hansen, uden tvivl forgængerens søn, f. 1722.

15/12 1746 blev han gift m. Birgitte Post i Hyllerslev. Hun var født 1722 på XI. De fik 6 børn. Et par af dem døde som små. 1747 fødtes det første barn, Zidse. I 1751 døde mandens mor, Zidse. 1. okt. 1763 døde konen, Birgitte Post, 2 ½ md. efter at hun havde født en pige. 1/11 1776 blev datteren Zidse gift m. Frands Hansen, f. omkr. 1750, uden tvivl en søn af Hans Frandsen i Myrthue, Hostrup sogn. Ved den tid havde Frands overtaget gården, og han var selvejer, for det nævnes i et skøde 1811, at han erhvervede gården ved »Auctions Skiøde, dat. 3/41776«. I august 1777 fødtes deres datter, Birthe. Det kostede den unge kone livet. Hun blev begravet d. 31/8 1777. Frands giftede sig 1778 med Zidse Kirstine Jensdatter, f. 1755 på Storgård (VIII). Det må have været en fordel for ham, at også hans nye kone hed Zidse! De fik 8 børn. 1779 Zidse Marie, 1781 Hans og 1784 Jens. Aftægtsmanden Niels Hansen døde i 1807. 1811 solgte Frands gården til sin søn Jens Frandsen, f. 1784. Han blev 1815 g. m. Anne Thøstesdatter, f. 1793 i Kærup. 1815 døde Jens's mor. I 1834 døde hans far.

Kilde: Jyske regiments kasseregnskab.

1695: Niels Troelsens sidst påboede og fradøde halvgård i Hyllerslev i Janderup sogn, forundt

Niels Jensen af Næsbjerg, som ægtet enken (Maren Sørensdatter), for indfæstning 4 mk. (Niels Jensen døde 1720, Maren i 1705)

Familie nr. 71

Hyllerslev Bye

Niels Hansen Frederiksen   46 Gift 1. gang. Huusfolk (døbt 7 december 1735, begr. 13 maj 1798 – 58 år)
Anne Bennedsdatter   35 Gift 1. gang. Kone (døbt 18 maj 1750. død 4. maj 1826 i Rottarp, Outrup sogn 78 år)
(gift 15 nov. 1773. Han var søn af Hans Frederiksen og Ellen Nielsdatter. Hun er datter af Bennet Nielsen og Karen
Jensdatter i Hyllerslev. Ved Anne Bennedsdatters død 1826 i Outrup står der at hun er født i Janderup 1748)
Jens Nielsen   7 Ugift deres børn (8. nov. 1778)
Niels Nielsen   3 Ugift deres børn (1. juli 1781)

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. 19, HYLLERSLEV, UDEN GL. HK. 0001 NYT HK.

NEDBRUDT

Det lille areal mat. 19 ligger syd for gården mat. 13, på kanten af bakken, der her hæver sig ret stejlt over de omliggende engarealer.

På udskiftningskortet 1786 er her indtegnet et hus med en lille have. Også på Generalstabens kort 1870 og på Geodædisk Instituts tidlige kort findes her en bygning. I matriklen 1844 nævnes stedet som »en Huusplads og en Have sydøstlig i Byen, sønden for Gaden, og en Lod i Heden nord for Byen«. Ejere var da »Byens Lodsejere«, og stedet brugtes af Niels Peder Christensen.

Som nævnt var der et hus på stedet allerede i 1786, men da havde der boet folk her i flere år. Den første, kendte beboer var Niels Hansen (Fredericksen), f. 1735 som søn af Hans Fredericksen i Billum Kjær. Han bosatte sig sikkert her i 1773, for d.å. blev han gift med Anne Bennedsdatter, f. 1750 på VI. I 1784 var han »jordløs« husmand, der havde græsningsret på overdrevet. I 1787 nævnes han og hans kone som »Huusfolk«. I 1798 døde Niels Hansen. Den 8/6 d.å. blev der holdt skifte over boet efter ham. Lavværgen for enken var hendes broder, Benned Nielsen (VI). (Niels Bennedsen!?) Det oplystes, at hun og afdøde havde 4 levende børn, nemlig: Benned Nielsen, 17 år, "farer til Søs, men vides ikke hvor er«. Hans, 11 år, var hjemme. Karen, 21 år, »tjenende i Aabenrae«. Ellen, 10 år, var hjemme. Boet blev opgjort således: .....

Familie nr. 72

Hyllerslev Bye

Bachen Tuesen

35 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 16 april 1752, død 29. maj 1829 – 77 år)

ZidseL Larsdatter

44 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1743 i Gammelgaard, Outrup? begr. 11. maj 1806 – 63 år)

(gift 22 april 1784. Han er søn af Thue Bachensen herunder og Anne Christensdatter. ZidseL kaldes ved vielsen ZidseL Pedersdatter af Hyllerslev, men hun er ikke fundet døbt eller konfirmeret i Janderup. Inger Jensdatter herunder var vist hendes søsters datter fra Outrup. Søsteren hed Maren Larsdatter og var gift med Jens Christensen FT87 nr. 172 i Gammelgaard, Ourup sogn. ZidseL Larsdatter var fadder for deres datter Kirsten Jensdatter i Outrup 1799 og 1805. ZidseL og Maren var nok døtre af Las Nielsen af Gammelgård og Anne Jensdatte der blev gift i Horne sogn 1736)

Inger Jensdatter

16 Ugift tjeneste pige (født ca. 1770 i Gammelgaard, Outrup, død 1842 i Janderup)

Thue Bachensen

74 Enkemand gift 1. gang. Opholdende (født ca. 1717, begr. 22 nov. 1795 – 83 år)

(Gift Juni 1748 med Anne Christensdatter af Borre. De boede først i Ål sogn hvor de fik datteren Maren døbt 1748. Anne Christensdatter døde 1782. Thue Bachensen / Tue Bachensen er vist søn af Bachen Tuesen og Maren Christensdatter i Tarp, se FT87 nr. 137)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Laurids Nielsen 1 gård 365894 al². Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

V. MAT. 13, HYLLERSLEV. 2410 HK.

ADELNGVEJ 21, HYLLERSLEV.

Denne gård var gammelt krongods. 1603 var fæsteren Niels Madsen. Han nævnes som »Niels Madsen ved Broen«. Der var dengang to mænd i Hyllerslev, der hed Niels Madsen, og det var vel for at skelne dem fra hinanden, at de fik tilnavne. Manden her boede jo i nærheden af bækken, og »Faarebro«, som nævnes i indledningen af dette afsnit, kan have været tæt ved gården. På dialekt blev han vel kaldt »Niels ve æ brow«. Den anden Niels Madsens fæstegård (IV) lå ret højt, og han blev vel kaldt »Niels o æ bjærre«, jfr. Holbergs »Jeppe på bjerget«! 1661 og 1664 var Jens Christensen med tilnavnet »Fiord« her. Han var 1660 blevet g.m. Maren Mathisdatter »af Hillerslef«. 1681 overtog »Las Nielsen af Janderup den gaard i Hillerslef, som Jens Fiords børn afstod«. Da må Jens være død. 1686 var Las Nielsen her stadig. Han havde da 3 bæster, 3 køer, 2 stude, 2 kalve, 1 svin og 4 får. Stuehuset var 15 fag, laden 10 og vesterhuset 4 fag. 1703 fik Anders Lassen overladt fæstet efter »sin gamle gravfældige fader Las Nielsen«. Faderen synes at have stået med det ene ben i graven! Anders var 1696 blevet g. m. Ingeborg Pedersdatter. De fik 5 børn. I 1708 var Anders død. Det nævnes da, at Jens Jensen »af Lunde sogn« vil overtage »Anders Lassens fradøde sted og ægte enken«. Stedets besætning var: »4 bæster, 3 køer, 2 stude, 2 kalve, 8 får, plov- og vognredskab«. Enken, Ingeborg Pedersdatter, blev 1708 g. m. Jens Jensen. 1712 fødtes deres datter Barbara (se VII). 23/4 1710 døbt i kirken »en uægte barn ved navn Kirsten, barnemoderen An Madsdatter, som logerede til Jens Jensens i Hillerslef, udlagde til barnefader en karl af Tønder«. Kvinden var vel en omstrejfer! I jordebogen 1718 er anført en »Jens Jensen, rytterbonde af Hyllerslef«, som ejer »en part udi en gaard sammesteds« på 0511 4/5 hk. 1719 fik ritmester Kaas V sammen med 4 andre gårde i Hyllerslev. Da var Jens Jensen her på V. Fra omkr. 1730 synes han at være på VII (se denne). Forholdet er lidt usikkert, idet der på den tid var to mænd ved navn Jens Jensen i Hyllerslev. Den anden var i årene 1717-22 sikkert på Storgården. V kom under Hennegård, formentlig i 1727, da Kaas døde.

Ved midten af 1700'tallet (1750) var Thue Bakkensen, f. ca. 1712, her. 1748 blev »Thue Bakkensen af Hisselmed gift med Anne Christensdatter af Borre, tjenende på St. Hebo«. 1752 fødtes deres søn Bakken, og 1761 datteren El Cathrine. På det tidspunkt hørte V ganske sikkert under Hennegård. 1782 døde Thues kone, 62 år gl., altså født omkr. 1720. 1784 blev sønnen Bakken Thuesen, f. 1752, gift m. ZidseL Pedersdatter af Hyllerslev. Ved den tid overtog han sikkert fæstet. Der var ingen børn i det ægteskab. Både i 1787 og 1801 nævnes konen som ZidseL Larsdatter. Det var vel derfor hendes rette navn. 1795 døde aftægtsmanden, Thue Bakkensen, 83 år gl.

1796 købte Bakken Thuesen den »af ham hidtil ifæstehavende Gaard« af kammerråd C. Stockholm, Hennegård, for 350 rdl. I skødet er indført de betingelser, »at Gaarden aldrig maae sælges til nogen Hovedgaards Completering, og at Gaardens Huusbygninger bør forsikres i den for Landet oprettede Brandkasse«! I 1804-05 skete der noget, som efter de givne oplysninger må have været yderst dramatisk for Bakken Thuesen. En kvinde fra Næsbjerg sogn og hendes mand blev henrettet for mord, og uden tvivl var kvinden Bakkens søster.....

for den henrettede kvinde var »en Slægtning til Bakken Thuesen, nemlig hans søster El Cathrine Thuesdatter, født 1761 i Hyllerslev.

I folketællingen Næsbjerg sogn 1801 er hun og manden anført som boende i »Schonager«. Hun nævnes da som »El Catrine Thuesdatter«, 40 år gl., og det passer nøjagtigt med fødselsåret 1761.

Hesselmed fæste protokol:

3. jan. 1750 fæster Tue Bachensen af Billum Tarp den gaards part udi Hyllerslev bye med HK 2.3.2.0 som Otte Jensen Kaas paaboede og for ham oplod. Tue Bachensen giver Otte Kaas ophold i det opbyggede aftægts huus. (Otte Jensen Kaas døde 1765)

Familie nr. 73

Hyllerslev Bye

Niels Bennedsen 33 Gift 1. gang. Gaard Beboere (født 1757, død 22. sept. 1831 – 74 år)

Anne Madsdatter 32 Gift 1. gang. Kone (døbt 27 dec. 1755, død efter 1801)

(gift 5. maj 1786. Han er søn af Benned Nielsen og Karen Jensdatter, se herunder. Hun er datter af Mads Pedersen Strudvad og Else Clausdatter FT87 nr. 68)

Laurids Nielsen 15 Ugift tjeneste dreng (10 maj 1772)

Jep Andersen 62 Gift 2. gang. Mand, Opholdsfolk (døbt 2 juni 1726, død maj 1813 – 88 år)

Anne Hansdatter 58 Gift 1. gang. Kone (døbt 20 april 1731 i Janderup? begr. 5 aug. 1798 – 70 år)

(gift 7. nov. 1777 i Varde. Han blev først gift 12 jan. 1762 med Karen Jensdatter der døde 27 nov. 1776. Karen var først gift med Benned Nielsen og forældre til Niels Bennedsen herover. Anne Hansdatter var måske datter af Hans Jensen i Hyllerslev, se FT87 nr. 70, selv om hun blev gift i Varde med Jep Andersen. Han var søn af Anders Nielsen og Karen Andersdatter i Hyllerslev)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Knud Nielsen 1 gård 292101 a². Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 3:

VI. MAT. 12, HYLLERSLEV. 2002 HK.

HYLLERSLEV BY. GARDEN NEDLAGT.

Også denne gård var krongods. 1562 var landgildet ½ orte rug, 1 svin, 5 sko til hel- og volmis, 2 hestes gæsteri. Bonden var Jep Ibsen, 1593 Jep Jepsen, måske en og den samme mand. 1635 var Jep Ibsen her. Han var måske en søn af fornævnte, og han kan være den Jep Jepsen i »Hillerslef«, der 1638 sammen med Karen Nielsdatter, S. st. måtte stå åbenbar skrifte i Janderup kirke for »skørlevned«. De blev gift 1639. 1664 døde» Jep Jepsen af Hillerslef«. 1661 og 1664 var Apelone Jørgens her. Hun efterfulgtes af Knud Nielsen, f. ca. 1634. 1680 fødtes hans datter Maren. Det år blev gården ryttergods. 1688 er Laurs Nielsen anført som fæster her, men måske er det en fejl, for både 1692, 1696 og 1699 nævnes Knud Nielsen som fæster på VI. Sønnen Niels og datteren Apelone boede hos ham i 1699. 1707 omtales Knud Nielsen som »en meget gammel og affældig mand, som intet ved gården kan udrette«. Det anbefales, at hans søn Niels Knudsen overtager fæstet, »og af dragonrullen udgaar og befries«, når en anden indtræder som rytter i hans sted. Besætningen var da (1707) 4 bæster, 4 køer, 2 kvier, 2 stude, 1 ungnød, 1 kalv, 10 får, og der var »plov og vognredskab« på gården. Niels overtog fæstet og var her stadig i 1719. Den gamle Knud Nielsen døde 1710. Niels fik børnene: 1712 Knud, 1719 Anne, 1723 Anders. Niels Knudsen døde i 1734.

1719 mageskiftedes VI til ritmester Kaas, der døde 1727. VI kom så under Søviggård. Omkr. 1735 var Bennet Nielsen fæster her. 3. juledag 1734 begravedes hans kone, »som i Barselseng, 14 Dage efter Forløsnningen af anden Tilfald satte Livet til«

1. oktober 1735 blev Bennet g. m. Else Bandsbjerg. De fik børnene: 1736 Karen, 1737 Christen, 1738 Appelone, 1743 Gertrud.

1747 døde konen, Else. 1748 blev Bennet g. m. Karen Jensdatter af Bandsbjerg, »som på 5'te aar havde tjent ham«. De fik børnene: 1750 Anne (mat. 19), 1753 Else og 1757 Niels. 1761 døde Bennet Nielsen, 58 år gl. 9/2 1762 blev enken gift m. Jeppe Andersen, f. 1726 (se XII). 1764 fødtes sønnen Bennet (senere ejer af mat. 3, Nørhebo), 1766 Karen og 1768 Kirsten. 1776 døde konen, 49 år gl. Jeppe Andersen blev derefter gift med Anne Hansdatter. Gården hørte stadig under Søvig. 1778 var dens hartkorn 2402. De 4 skp. var kommet til gården fra IX. I 1780'erne blev gården overtaget af Jeppe Andersens stedson, Niels Bennetsen, f. 1757. Han erhvervede gården i selveje i 1785. 1786 blev Niels g. m. Anne Madsdatter fra III, og Jeppe og hans kone var i 1787 aftægtsfolk hos dem. De havde da en tjenstedreng på 15 år og ikke andet tyende. Niels og Anne fik 1789 datteren Karen. 1798 døde aftægtskone, Anne Hansdatter, 70 år gl. Jeppe døde 1813.

1809 blev Niels Bennedsens datter Karen gift med Laurids Nielsen i Janderup. De fik i 1812 en datter, Karen Lauridsdatter.

Niels Bennetsens kones (Anne Madsdatters) død er ikke fundet, men hun må være død inden 1828. I oktober d. å. meldte den 48'årige tjenstepige Ane Magrethe Jensdatter tilgang til Hyllerslev fra Guldager sogn. Hun blev 1829 g. m. Niels Bennetsen, der da var 73 år gl. Han døde 1831.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682: Knud Nielsen og hustru Karen Sørensdatter.

Kop- og kvægskat påbuden til 1. januar 1686: Knud Nielsen og hustru Anne Eschesdatter. (Anne Eskesdatter)

23. maj 1707: Janderup sogn, Hyllerslev, Knud Nielsen, som samme sted bebør en rytterpartgård, skylder hkom. efter landm. 2-0-0-2 og efter reduktionen 1-5-0-0, er en meget gammel og affældig mand, som intet ved gården kan udrette, uden hans søn Niels Knudsens hjælp. Ansøger derfor sessionen han måtte nyde fæstebrev på stedet, og af dragonrullen, hvor han findes indrulleret, udgå og frigives, på det stedet ikke skulle falde i vanmagt, og ellers i besætningen forringes, imod den nu bestående af 4 bæster, 4 køer, 2 kvier, 2 stude, 1 ungnød, 1 kalv, 10 får, med plov og vognredskab.

[Svar]: Knud Nielsen kan intet videre ved gården udrette, hvorfor dennes søn, samme igen forundes, når en anden for ham præsenteres. Giver til indfæstning 4 rdl.

(Knud Nielsens datter Apellone Knudsdatter der omtales 1699 blev gift med Bagge Olufsen i Varde hvor hendes broder Niels Knudsen er fadder for hende 1708. Hun skulle være født 1671 og døde ifølge kilder på nettet i Varde i dec. 1739, men begravelse er ikke fundet)

Familie nr. 74

Hyllerslev Bye

Mads Sørensen 62 Gift 1. gang. Huusfolk (født ca. 1741?, begr. 21. maj 1817 – 76 år)

Anne Andersdatter 37 Gift 1. gang. Kone (28. marts 1745. Død oct. 1803 – 58 år)

(gift 6. dec. 1776. Ved folketællingen 1801 er hun 55 år og "adskilt fra manden". Det betød vist bare at han ikke var hjemme, for da hun døde 1803 omtales hun som "Mads Sørensens kone". 13. marts 1804 blev enkemanden Mads Sørensen gift med Zidsele Jensdatter af Hyllerslev. Mads Sørensens dåb er ikke fundet, men deres datter Anne Kirstine Madsdatter (FT87 nr. 8) der blev født 1786 døde 1787 i pleje hos Hans Nielsen og Mette Sørensdatter i Kidholm, FT87 nr. 116 Ål sogn. Mette Sørensdatter eller måske Hans Nielsens første kone Bodil Sørensdatter er måske Mads Sørensens søster?)

(Anne Andersdatter var vist datter af Anders Hansen og Mette Thomasdatter FT87 nr. 26 / 27 i Janderup, og i 1778 fæstede de faderes gård i Janderup, men 1787 overtog Anne Andersdatters bror Niels Andersen fæstet af nr. 27 og de måtte flytte)

Familie nr. 75

Hyllerslev Bye

Christopher Frandsen 39 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 1 nov. 1748, begr. 20 april 1800 – 56 år)

Anne Cathrine Jesdatter 52 Gift 2. gang. Kone (døbt 26 dec. 1725, død 16. juni 1805 – 81 år)

(gift 7. maj 1776. Hun blev først gift 4 maj 1747 med Jens Justensen fra Tarm der blev begravet 6. juni 1773, de havde en søn Jes Jensen FT87 nr. 66. Anne Cathrine Jesdatter er datter af Jes Poulsen og Anne Sørensdatter der tidligere havde denne gård, kaldet Storgården. Christopher Frandsen er søn af Frands Nielsen og Anne Bennedsdatter i Janderup)

Maren Jesdatter 18 Ugift hendes datter af 1ste ægteskab (7 feb. 1768)

Ole Frandsen 32 Ugift tjeneste folk (1 jan. 1755)

Simon Sørensen 28 Ugift tjeneste folk

Anders Thøstesen 17 Ugift tjeneste folk (Anders Tøstesen døbt 13 oct. 1771)

Kiersten Nielsdatter 37 Ugift tjeneste folk (12 april 1750)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

8. Hr. Niels i Varde 1 gård 780543 al² Selvejer Niels Hansen Arensberg sognepræst

9. Ødegård 1 gård 399272 al² Ryttergods, men bruges af ovenstående.

Janderup og Billum sogne bind 3:

VIII OG IX, MAT. 8, HYLLERSLEV. 7711 OG 2721 HK.

HYLLERSLEV STORGÅRD, ADELENGVEJ 33, HYLLERSLEV.

1778 var Storgårds ejendomme (opr. hank. 10.632) fordelt således:

Christopher Frandsen 6400 hank. - selvejer

Hans Hansen, XIII 0400 hank. - selvejer

Jacob Christensen, Janderup .. 0232 hank. - selvejer

Jeppe Andersen, VI 0400 hank. - Søvig gods

Peder Sørensen Friis, VII 1000 hank. - Lunderup gods

Jens Hansen, XI B 1000 hartk. - Lunderup gods

Christen Jensen Post XI A 1000 hank. - Lunderup gods

Denne gamle selvejergårds ældre historie er vanskelig at udrede, da kilderne mangler. Først med matrikuleringen kommer der sikre oplysninger. 1661 og 1664 svarede af gården i »landgilde« til Riberhus 1 svin, modsvarende 1h td. hartkorn. Det var ikke egentlig landgilde, men en herlighedsafgift, som selvejergårde svarede, oftest til Kronen. Men i de ældre lensregnskaber er afgiften for denne gård ikke fundet. Enten var VIII en fæstegård eller en selvejergård, hvis herlighed en adelsmand havde. Mest sandsynligt er det, at den var en fæstegård, indtil lenets ridefoged, Peder Byrgesen, formentlig i 1648, købte den og fik en ordning med Kronen om herlighedsafgiften. Af matriklen 1688, hvis oplysninger hviler på opmålinger og fastsættelse af jordens bonitet, fremgår det, at VIII var den største gård i Hyllerslev. Det havde den formentlig været langt tilbage i tiden. Her kan den stormand have boet, der byggede motten (mindre primitiv fæstning) Elkjærhøj, tæt ved Varde å (se årbøger Ribe amt 1910, side 93f, og bind I, s. 36). H. M. Iversen nævner i sine optegnelser (1857) et sagn om, at der på Storgård havde boet en mand ved navn Burmand, som havde to brødre, hvoraf den ene boede i Janderup og den anden i Myrtue. I en note til dette sagn nævner Iversen, at navnet sikkert rettelig var Byrgesen og ikke Burmand*). Der har nemlig eksisteret tre brødre med navnet Byrgesen her på egnen, og de var således endnu ikke glemt af almuen i 1857. De var født i Thorup præstegård. Den ene af dem, Jens, blev skriver i Skast herred og boede under fattige kår i Myrtue, ja døde endog i armod. Den anden, Niels, boede en tid i Sønderhebo og derpå i Myrtue. Ham gik det noget bedre. Bedst gik det den tredje, Peder Byrgesen, (som er nævnt ovenfor). Ham gik det så godt, at han satte Fortuna, lykkens gudinde, i sit bomærke. 1635 blev han slotsskriver og slotsfoged på Riberhus og 1639 ridefoged over Riberhus len. 1641 fæstede han en halv krongård i Hebo og blev kort efter gift med den 19-årige Anna Nielsdatter Hebo, datter af den betydelige studehandler og rådmand i Varde og fæster af St. Hebo., Niels Andersen, og hustru Ane Nielsdatter. Den unge kone døde i sin første barselseng d. 3. novbr. 1642, og hun nævnes da som »hederlig dydrige og gudfrygtige Qvinde Anna Nielsdatter, Peder Byrgesens udi Hebo«. Senere blev Byrgesen gift med Maren Hansdatter Friis, f. 1626, datter af den rige Ribeborgmester Hans Friis og hustru Lene Kjeldsdatter. Malerier af dette par hænger i Ribe domkirke. Maren havde været forlovet med dr. Joakim Timmermann, men hun havde hævet forlovelsen, hvilket medførte en retssag, der vistnok først sluttede 1646. Af den grund kan Peder Byrgesen vel tidligst have ægtet hende 1647. Da boede han i Ribe, men flyttede i maj 1648 til Hyllerslev Storgård, som han må have købt ved ægteskabet med Maren, i hvilken anledning han fik en medgift på 1000 dlr. 1649 fik Byrgesen en datter, der døde før dåben. Derefter er der en lakune i kirkebogen, således at det ikke kan ses, om de fik børn i de nærmest følgende år, men i 1654 fødtes datteren Lene, og 1655 døbt sønnen Lydick. 1650 døde Byrgesens svigerfader, og ægteparret her modtog da en betydelig arv. Samme år købte Byrgesen det halve af Lyne Husted og Starbæk mølle i Kvang sogn. Han fæstede enge af Kronen, Domkapitlet og kirken til 16 læs hø, og i 1655 fik han fæstebrev på IX, der var uden bygninger, og som han derefter drev under Storgården.

IX var en gammel krongård. Her på IX var der i 1562 to bønder, Niels Jensen og Hans Lauersen. 1603 var Eske Christensen og Mattis Sørensen her. 1636 var sidstnævnte afløst af Mads Madsen. Eske var ret stridbar og havde for skik at pudse sin søn på folk, han ikke kunne lide. Således havde han en gang en uoverensstemmelse med Jens Clausen. En dag var denne i engene at flytte sin fars øg og var sammen med Mads, Eskes søn. Eske råbte da til Mads: »Slå ham! Jeg vil forsvare det!" Og så slog Mads Jens med en kølle, og snart var alle tre i slagsmål. Eske måtte senere bøde 2 rdl. for» bordag«. Få år efter blev IX vistnok en ødegård og lå vel hen som sådan, indtil Byrgesen fæstede stedet i 1655. Et års tid var Byrgesen provstiskriver. 1642 strandede en Rostocker-skude ud for Lønne. Byrgesen og svogeren, borgmester Stefan Nielsen i Varde, købte vraget af skipperen. Med 80 mand og omkr. 250 heste lykkedes det at få gravet en kanal, og man skulle netop til at slæbe skibet ud, da en storm indtraf og jævnedes kanalen. Man tog fat påny, og da lykkedes det. Måske var det som en tak herfor, at Byrgesen i 1645 skænkede kirken i Janderup en ny prægtig altertavle (se bind I, S. 41).

Byrgesen var en dygtig mand, der gjorde lenet store tjenester under svenskekrigene (se bind I, S. 139). Krigstiden tog tilsyneladende hårdt på ham. Han døde i 1661. Enken Maren Hansdatter førte bedriften videre et par år, men i 1664 eller 1665 må hun være blevet gift med præsten Niels Hansen Arnsberg i Varde, en søn af byens borgmester Hans Nielsen Arnsberg. Præstens første hustru var en søster til Peder Byrgesens første kone. Historikeren Lindberg Nielsen oplyser, at Hr. Arnsbergs anden kone hed Maren Hansdatter og er fundet nævnt 1665 og 84. Heraf følger, at det ikke kan være rigtigt, når Genealogisk Tidsskrift 1912, s. 55, oplyser, at Arnsberg var gift med Anne Hundevad (1620-84), datter af astrologen, rektor Jens Sørensen Hundevad, Kolding. (H. K. Kristensen). Det er da forståeligt, at matriklen 1661 og 64 nævner Maren Hansdatter som ejer af Storgård, men i 1688 Hr. Niels i Varde som ejer af denne gård. Også matriklen 1681 nævner »Maren Hansdatter sal. Peder Børgesens« som ejer af VIII. Forholdene var noget indviklede. IX havde ingen bygninger og dreves jo under Storgård, men den tilhørte Kronen og var udlagt som ryttergods. Af selvejergården (Storgård) var også Herligheden udlagt til rytteriet.

Hr. Niels H. Arnsberg døde 1694. Da boede "signeur«Jonas Nielsen her på VIII. 24/11 1693 var der syn på "Jonas Nielsens iboende gaard, Hillerslefgaard«. Han døde 1701. 1703 nævnes hans hustru, »Anna, salig Jonas Nielsens«. 19/6 1704 blev deres datter Anna Kirstine gift med Balzer Jensen »af Colding«, som derefter boede på VIII. I h.t. kgl. bevilling dreves IX stadig som en del af Storgård (VIII), men IX var stadig ryttergods. Balzars far var Jens Nielsen Ostrup, vejer og måler i Kolding. Anders Nielsen på Søvig var farbror til Balzer Jensen. 1719 oplyses det, at »Hr. Niels i Varde« har den øde Krongård (IX), og at selvejergården (VIII) er beboet af Balzer Jensen.

Hr. Niels var da forlængst død, så det kan kun betyde, at hans arvinger fortsat ejede gårdene, og at både Jonas Nielsen og Balzar Jensen var fæstere. 1706 var der hos Balzer Jensen anbragt en dragonhest, »sortbrun, blisset, 5 aar, 14 palmer høj«! Ved auktionen 1719 købte Hr. Niels's søn, magister Peder Arnsberg, præst i Hvejsel, IX, Herligheden af VIII og noget eng og stuf. Han var dermed ejer af gården, som han jo drev ved fæstere. 1705 fik Balzer Jensen og hans kone en søn, Jonas Balzersen, opkaldt efter morfaderen. Efter sin faders hjemby tog denne Jonas tilnavnet Collin. Han slog sig ned i København, hvor han blev købmand og fabrikant. Han købte det i litteraturhistorien kendte »Collinske hus« i Bredgade. Hans sønnesøn var den Jonas Collin (1776-1861), der på afgørende måde hjalp den unge digter H. C. Andersen. Som nævnt var Balzar her endnu i 1719. Omtrent samtidig med ham må der her have boet en mand, der hed Jens Jensen. Han nævnes nemlig i kirkebogen 1717-22 ved barnedåb som "Jens Jensen af Hillerslefgaard«, og det kan næsten kun være Storgaarden, der menes. Det er svært at identificere og placere ham, for det er sikkert, at der i 1709 og 1719 også var en Jens Jensen på gården V (se også VII). Man kunne tro, at det var en og samme person, men adskillige omstændigheder tyder på, at det drejer sig om to forskellige mænd. Ovennævnte Peder Arnsberg i Hvejsel må have delt Storgård i to dele og solgt i hvert fald den ene halvdel, som blev overtaget af stude- og ejendomshandler Povl Pedersen i Tarm. Han fæstede den halve Storgård til sin søn Jes Povlsen, gift med Anne Sørensdatter. 1725 døbttes deres datter Anne Cathrine. Jes døde i 1728. Enken giftede sig 1732 med Eske Christensen fra Bandsbjerg. Ved samme tid døde Povl Pedersen i Tarm. I arv efter Jes Povlsen og Povl Pedersen tilfaldt størsteparten af halvgården Eske Christensens steddatter, Anne Cathrine. Hendes mor arvede en mindre del. Af formynderne fæstede Eske Anne Cathrines part, så han havde rådighed over den halve gård, men ægteparret boede den første tid på Bandsbjerg, hvor han også havde halvdelen. I anledning af udskrivning af ekstraordinære skatter i 1743 nævnes han som »Selv Ejeren i Hylderslev Eskild Christensen«, der har angivet »at eje ikun en liden deel af den af ham bebo ende Gaard, men det øvrige at tilhøre hans Stifdatter i Arv, hun som er umyndig«. Efter Balzer Jensen kom Hans Eskesen på Storgårds anden halvpart. 1730, da han fik sønnen Eske døbt, nævnes han som Hans Eskesen »af Hillerslefgaard«. Han kaldes »velagte mand«, og han ejede selv enge, både i Hyllerslev og Janderup. I 1734 indgik han mageskifte med Eske Christensen, hvorved han overlod ham sin i fæste havende halve del af Storgård og fik Eskes halve del af Bandsbjerg.

Som nævnt ovenfor omtales VIII i 1693 og senere som »Hyllerslevgård«. Først i 1734, da Anne Sørensdatter var fadder, nævnes gården som »Storgård«. Derefter bruges denne betegnelse jævnlige. Men nu tilbage til Eske Christensen, der altså i 1734 havde fået fat i hele Storgård, dels som fæster, dels - og i mindre grad - som selvejer. Trods hans »jamren« i »selvangivelsen« 1743 var han vel en af sognets rigeste mænd, formentlig kun overgået af sognepræsten og ejeren af St. Hebo. 1736 fødtes hans datter Dorthe. Hun blev 1760 g. m. Søren Carstensen (se I). 1766 døde Eskes kone, An Sørensdatter., 71 år. Imidlertid ejede steddatteren, Anne Catherine, som nævnt en betydelig del af gården; hun var altså et godt parti. 1747 giftede hun sig med Jens Justesen. Han købte resten af gården i selveje. De fik børnene: 1748 Jes (gården I). 1751 Appelone (Sønderhebogård). 1753 Anne (g.m. Th. Nielsen, Jand.). 1755 Zidsel Marie (gården IV). 1760 Just. 1762 Søren.

1765 Birgitte (Th. Nielsens 2. kone). 1768 Maren (g.m. Anders Friis). Jens Justesen blev sognefoged. I 1763 kom der nogle omflakkere til hans gård. Kirkebogen melder om disse: »3. paaskedag begravet et fattigt barn af Eresøe ved Fredericia, som døde Paaske Morgen til Jens Justesens, hvor Forældrene kom syg dermed Paaske aften«. Det var tidligt på året, og barnet var vel blevet syg under vandringen i den kolde forårsluft! 1773 døde Jens Justesen, 57 år gl. 1776 giftede Anne Cathrine Jesdatter sig med Christopher Frandsen, f. 1748 i Janderup. Til trods for, at Christopher Frandsen var meget yngre end sin kone, døde han først. Han blev begr. d. 20/4 1800. Hans efterfølger blev Anders Hansen Friis, f. 1748 på XI. Anders var 1788 blevet g. m. Anne Cathrines yngste datter, Maren Jesdatter, og han havde hidtil været fæster på VII (se denne). 1800 overtog han Storgård fra sin svigermor. Han skulle betale 6.250 rdl. Anne Cathrine Jesdatter døde 1805. Anders og Maren fik i hvert fald 3 børn. 1788 Jens J ust Severin, der kom til at bo på mat. 8 b. 1791 Hans, der overtog VIII. 1796 Anne, der 1817 blev g. m. Hans Nielsen, Janderup.

<https://arkiv.dk/vis/4474421>

Før 1562 - 1747 tilhørte gården kronen og udlagt som ryttergods. 1562 - 1603 er Niels Jensen og Hans Larsen fæstere.

1603 - 1636 er Eske Christensen og Mathias Sørensen fæstere.

1636 - 1655 er Mads Madsen fæster

1655 - 1661 er Peder Byrgesen fæster.

Gift med Maren Hansdatter.

1661 - 1665 er enken Maren Byrgesen, * Hansdatter fæster (se St. Hebo)

1665 - 1694 er gdr. Niels Hansen Arnsbjerg ejer, + 1694.

1694 - - 1701 er gdr. Jonas Nielsen ejer, + 1701. Gift med Anna

1701 - 1703 er enken Anna Nielsen ejer. (Anne Nielsdatter?)

1703 - 1704 er datter Anna Kirstine Jonasdatter ejer. Gift med Balzar Jensen.

1704 - 1729 er gdr. Balzar Jensen ejer.

1729 - 1734 er gdr. Hans Eskesen ejer.

1734 - 1747 er gdr Eske Christensen ejer.

Gift 1732 i Janderup kirke med Anne Sørensdatter, * 1695 Adelengvej 33, + samme sted 1766 som aftægtskone.

Opslag 16

Familie nr. 76

Hyllerslev Bye

Anders Hansen Friis 40 Gift 1. gang. Mand (døbt 25 marts 1748, død 20. sept. 1824 – 77 år)
Karen Nielsdatter 30 Gift 1. gang. Kone begr. (døbt 15 feb. 1756, begr. 14 oct. 1787 – 32 år)

(gift 23. oct. 1782 i Varde. Hun er datter af Niels Christensen og Kirsten Andersdatter FT87 nr. 63 i Hyllerslev. Han er søn af Hans Andersen Friis og Anne Bertelsdatter i Hyllerslev)

Hans Andersen 3 Ugift deres søn (10 april 1785)

Milther Christensen 23 Ugift tjeneste folk

Anne Povelsdatter 22 Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

7. Anders Christensen 1 gård. 349892 al². Ejer: Søviggård og Frands Jessen i Janderup

Nørholm jordbog 1750: Søren Andersen 3.0.0.0 Hans Eskesen 1.0.0.0

Nørholm jordbog 1760: Poul Pedersen af Tarm 4.0.0.0 (Gift 1753 med Søren Andersens enke Barbara Jensdatter)

Janderup og Billum sogne bind 3:

VII, MAT. 5, HYLLERSLEV. 3000 HK.

»ENGGÅRD«, HYLLERSLEV STATIONSVEJ 18, HYLLERSLEV.

Gården svarede en forholdsvis høj landgilde, der 1661 udgjorde 4 rdl., 1 skovvogn, 1 svin og 1 fødenød. Gårdens hartkorn var da ansat til 9½ tdr. Ved matriklen 1688 blev det nedsat til mindre end en trediedel. Gården hørte i 1600'tallet under Hennegård og havde måske haft dette tilhørsforhold siden de katolske biskopper ejede Hennegård. 1661 og 1664 var fæsteren Christen Pedersen. 1661 døbt hans søn Anders. Christen døde 1681 og efterlod sig enken Maren og 6 børn. Gården kom under Søvig (det var den i 1681), men Frands Jessen i Janderup ejede en del af ejendommen. Fæsteren var 1688 Anders Christensen, formentlig forgængerens søn, f. 1661. Han var sikkert den samme mand som den Anders Christensen, der 1690 fæstede XII. Foruden Anders var der en søn Peder Christensen. 1689 blev han og »hans moder, sal. Christen Pedersens« og Las Nielsen (V) stævnet angående »en fædrift«, der førte fra gården her til »Faar Bro«. Det var oberstløjtnant Rabe (II), der stævnede dem. På den tid drev Peder sikkert gården for sin mor. 1693 blev han g.m. Helvig Pedersdatter fra Grydvald mølle. Peder var da sikkert fæster her på VII. 1699 nævnes det, at »enken Helvig Pedersdatter« bor i Hyllerslev. Da må Peder altså være død, men da enken nævnes som »tjener« under Søvig, bor hun sikkert stadig på VII. Hun omtales som fadder endnu i 1712. Vistnok i 1720'erne kom VII under Lunderupgård. I 1730'erne hørte gården i hvert fald under dette gods. Fæsteren var da tilsyneladende Jens Jensen, f. omkr. 1683. I Lunderups jordebog nævnes han som bruger af en gård i Hyllerslev med 3 tdr. hk., hvortil var lagt 1 td. hk. »af den store gaard, som Hans Eskesen forhen beboede« (Storgården, VIII). Og denne gård på ialt 4 tdr. hk. var VII. Brugeren (fæsteren) kan næsten kun være Jens Jensen fra gården V (se den). Han var g.m. Ingeborg Pedersdatter, og de havde datteren Barbara Jensdatter, f. 1712. Hun blev 1733 g.m. Søren Andersen Friis, f. 1706 på XI. Han overtog fæstet her, som han med sikkerhed havde i 1747. Hans svigerfar (Jens Jensen) nævnes da som bruger af den ene td. hk., der var kommet fra VIII. Han kan have boet som en slags aftægtsmand hos Søren. Jens Jensen blev gammel. 1741 døde hans kone Ingeborg, men 1744 giftede han sig med Mette Pedersdatter. Hun var 75 år, da hun døde 1768. Jens døde som 90'årig i 1773. Men nu tilbage til Søren Andersen Friis og Barbara. De klarede sig tilsyneladende ret godt på VII. Af de 9 børn, de fik, døde 4 som små, og to af disse døde børn hed Mette. 1738 fødtes Peder (senere fæster her), 1742 Ingeborg, 1746 Anders (senere fæster her), 1749 Jens og 1752 Hans (blev gmd. i Orten). I november 1752 døde Søren Andersen Friis. Gården hørte da under Teilmann, Nørholm, og der blev holdt skifte ved hans fuldmægtig d. 9/12 1752. Enkens (Barbaras) værge var rådmand Knudsen, Varde.

Boet viste vel ingen voldsom overflod, men der var de ting, der skulle være på en god bondegård.....

Da enken blev spurgt om, hvorvidt hun havde yderligere værdier, foreviste hun skøde på, at hun ejede 1 dags slet eng i Nyland og Adel eng, som afdøde havde købt 1747 af Christen Jensen Vium, borger i Varde. Videre forelå skøde på et engareal, kld. »Krøvel« i Adel eng, beliggende med »vester Side til Marrebecken«, »en Eng i Toftnis Krog«, samt en »Eng ved Engebeck« og noget mere, dels i parter. Disse arealer havde afdøde købt af Peder Pedersen Sadelmager i Varde i 1751. Endelig forelå skøde af 13/5 1752 på en eng i »Hyllerslev Marck, Øve kaldet«, som Søren A. Friis og Jens Justesen i fællesskab havde købt af rådmand Hans Wolff i Varde, og som denne havde erhvervet ved skøde af 29/1 1734 fra »Hans Eschesen forrige Beboer af dend saakaldet større Gaard i Hyllerslev«. Afdøde Søren Andersen Friis var altså ikke kun fæster. Han ejede selv ret store engarealer. Han var så velhavende, at han lånte penge ud. Der forelå to gældsbeviser i boet. 28/2 1750 havde guldsmed Jens Ørenstrup i Varde lånt 80 rdl. af Søren Friis. Som pant stillede guldsmeden »een mig paaboende Gaard beliggende paa Vester Gaden indtil Farveren Jens Stauning paa den ene og til Jacobi Kirke Stræde imellem velledle Madame Endrop på den anden Side«. Også degnen Henning Gynther havde lånt penge af Søren Friis. 15/1 1750 havde han lånt 20 sletdaler, og som pant stillede degnen sit »Boe, baade levendes og død Ting«. Enken blev udspurgt, om hun var »noget bortskyldig«, og hun svarede, at hun skyldte Niels Jensen i »Qvong« 20 rdl. og »store Anders paa Fanø« 6 rdl. og 4 mark. Ved genoptagelsen af skiftesagen d. 18/6 1753 blev boet endeligt opgjort. Formuen var 569 rdl. Gælden, bygningernes brøstfældighed m.m. var 150 rdl. Restformuen derefter 419 rdl., hvilket var mange penge. Enken, Barbara Jensdatter ønskede at blive ved stedet og »holde sig hendes salig Mands fæste bref efterrettelig«. Hun giftede sig allerede 4/10 1753 m. Povl Pedersen af Tarm. Han overtog fæstet. Han er den »Povl Friis«, der døde 1785, 73 år gl. Søren Friis's søn, Peder Sørensen Friis, f. 1738, overtog fæstet 1777. Han var 1766 blevet g.m. Anne Nielsdatter af Borris. 20/11 1768 døbt hans datter Kirsten. 27/11 s.å. begravedes »den Dane-kone Anne Nielsdatter, Peder Friises Hustru, som døde i Barselsseng efter det andet Barn«, og 11/12 s.å. blev barnet Kirsten begravet. Deres første barn var Barbara, f. 1767. 18/10 1769 blev Peder Friis gift m. Frandsine Hansdatter af Myrtue, Hostrup sogn, datter af Hans Frandsen. De fik 1770 datteren Anne og 1771 Birthe Kirstine. 27. maj 1780 døde Peder Friis, 43 år gl., »han druknede ved Faare Broe, som han faldt af tilligemed sin Daatter, som blev reddet! Faarebro var sikkert en bro over Mariebækken ved Hyllerslev. Var han kommet kørende i hestevogn over broen, var det meget tåget, eller var han beruset? Det hele virker lidt mystisk, for det skete jo ved sommertid med lyse nætter! Peder blev begravet d. 2. juni. 27/6 1780 blev der holdt skifte. Værge for de to yngste døtre var farbrødrene Anders Sørensen Friis i Hyllerslev og Hans Sørensen Friis i Orten. Ældste datters værge var slægtninge i Borris, og enkens værge var hendes far i Myrtue. Af husdyr var der ikke mange, kun 3 køer, 9 får og 4 lam, og så »3 Bistokke, deraf Sterfboen den halve Deel tilhørende«. Der var ingen heste, og det var nok ikke så mærkeligt, for senere i skiftet hedder det, at »Stervboe Stedet er en Aftægts Huus, hvilken er Gaarden underlagt, ligesom og det brugende Hartkorn henhører under Gaarden«. Peder Friis havde kun drevet gården i 2 år og var nu på aftægt (se senere). .....

Den 2. maj 1783 blev enken, »Frandsine Hansdatter af Hyllerslev Bye«, gift med Peder Jørgensen. Han er sikkert identisk med den ovennævnte mand (i skiftet der er udeladt) af samme navn, der skyldte hende penge (Nej). Han var fra Arre sogn (Nej). Formentlig tog hun og børnene ophold hos ham (Nej, se note ved hendes vielse 1783). Hendes svoger, Anders Sørensen Friis, f. 1746, g. m. Kirsten Hansdatter,

overtog fæstet i 1779. Han havde tidl. drevet en gård i Orten. Nu skulle han svare aftægt til »forgængeren« (P. S. Friis) og til »stedfaderen« (Povl Pedersen).

I landgilde skulle han svare 2 tdr. rug, 2 tdr. byg og 8 rdl., og han skulle yde hoveri til Nørholm eller Lunderup, hvortil han også skulle levere 2 læs »bro- eller kampsten«. Endelig skulle han foretage ægtkørsel, dog ej længere end til Kolding. Han forlod VII i 1784, da fæstet blev overdraget til Anders Hansen Friis, f. 1748 på XI, g. m. Karen Nielsdatter, f. på XII. Anders havde indtil 1781 været »national rytter- i det holstenske rytterregiment. Konen døde 1787, 32 år gl. 1788 blev Anders g. m. Maren Jensdatter fra Storgård, og han overtog denne gård (se VIII). 1801 fæstebrev til Niels Gregersen fra Dyreby, Henne sogn. 1806 til hans søn Christen Nielsen, f. ca. 1777 i Henne, g. m. Kirsten Nielsdatter, f. ca. 1778 i Al (død 1850)

<https://arkiv.dk/vis/1247183>

Familie nr. 77

Hyllerslev Bye

Johann Richardt Schrøder 47 Gift 2. gang. Under Officer (død i Sønderbøl, Ål sogn 7. nov. 1718 – 84 år)

Christina Christensdatter 40 Gift 1. gang. Kone (død i Sønderbøl, Ål sogn 1834)

(Se skifte efter hans første kone Kirsten Hansdatter 1770 i Ål sogn. De blev skilt i 1768. Hun var vist datter af Hans Løftigaard (Hans Madsen?, se FT87 nr. 125 i Outrup), så de er sikkert blevet gift der. Se mere omtale ved deres søn Hans Johansen FT87 nr. 156)

Johann Richardt Schrøder 11 Ugift deres børn (døbt 23. juni 1776 i Rolfsted kirke, Odense Amt)

Johan Friderich Schrøder 9 Ugift deres børn (døbt 10. jan. 1779 i Rolfsted kirke, Odense Amt, død 1870 Fanø)

(Gift i Ål sogn med Maren Jacobsdatter og bosat i Norby, Fanø)

(Der var desuden en søn Christian Albret Schrøder FT87 nr. 90)

<https://sedler.dis->

[danmark.dk/wad/vis_sedler.php?page_id=15&id_nr=76618&sort=f&vis=2&navn=Johan+Richard+Eberlin+Schr%C3%B8der](https://www.ronlev.dk/bibliotek/1294.pdf)

[8der](https://www.ronlev.dk/bibliotek/1294.pdf)

<https://www.ronlev.dk/bibliotek/1294.pdf>

Janderup og Billum sogne bind 3:

XIII, MAT. 18, HYLLERSLEV, 0300 HK. UDSTYKKET EFTER

1688 FRA XIII. ADELENGVEJ 29, HYLLERSLEV

Dette hus var - inden det for nogle år siden blev ombygget - formentlig et af de ældste i sognet. Det kunne godt være opført omkr. 1820, men stedet var beboet tidligere. Huset er indtegnet på kortet 1786, og ifølge hartkornspecifikationen 1778 var stedet udstykket fra gården XIII, (se nr. 75) formentlig i 1771. Den tidligst kendte beboer af huset er Bennet jessen, der i 1778 var selvejer her. Han blev 1770 gift m. Malene Sørensdatter, f. 1749 på gården II, datter af Søren Olesen. De fik i årene indtil 1785 syv børn. Bennet var født 1742 som søn af Jes Mortensen og Helvig Elisabeth Bennetsdatter på mat. 30, Janderup. Omkr. 1785 forlod Bennet Jessen og hans familie sikkert sognet. Næste ejer af stedet var Frands Hansen, gården IV (mat. 14). Han lejede huset ud til sergeant Johann Richardt Ebelin Schrøder, f. omkr. 1740, gift med Christine Christensdatter. De havde tidligere boet i Rolsted sogn, Odense amt. Der havde han også været sergeant, og der, i det fynske, fødtes hans børn: 1770 Sofie Amalie. 1776 Johan Richard. 1777 Christian Albret og 1779 Johan Friderich. I 1787 boede han i Hyllerslev og nævnes da som »Under Officer«. Datteren Sofie Amalie blev gift m. Ole jessen, f. 1766 (en halvbroder til Bennet Jessen). De bosatte sig i Oksby sogn. Sønnen Johan Fridrich blev skibsbygger på Fanø, hvor han døde i 1870. Schrøder var sikkert knyttet til landmilitzen. Han og hans familie forlod mat. 18 i 1793. I 1801 boede han ved »Engevei« i Al sogn. Her døde han i 1817.

1793 solgte Frands Hansen stedet til organist Jonas Johnsen, f. ca. 1755, der tidl. havde boet i Janderup. Han var g.m. Kirstine Malene Nielsen Olivarius, f. ca. 1758, sikkert en datter af præsten Niels Olivarius i Astrup. Hun var hans anden kone. Lidt landbrug drev han vist på de tre skipper land, helt sikkert ved tjenestefolk. I december 1799 døde hans kone, og den 3/2 1800 blev der holdt skifte over boet. Til stede var da parrets børn, nemlig en søn, Niels Peter Johnsen, » 18½ aar gammel og i lære hos Sr. Peder Hark i Varde ved Reebslager Profession«, og en datter, » Jomfru Susanne Johnsen, hjemme i Stervboet og 15½ aar gamrnel«. Boet blev vurderet af sognefoged Jacob Christensen, Janderup, og Lars Pedersen, Hyllerslev, og her var ting og sager! .....

Allerede d. 1/5 1800 giftede han sig med den 27'årige Ingeborg Knudsdatter, en datter af skrædder Knud Lassen og Mette Gynther i Hyllerslev (mat. 21). Johnsen nævnes som »Seineur« og hans kone som »Madame«. Han havde sikkert fine fornemmelser. Skiftevurderingen i 1800 viser, at han ejede ting, som ellers kun fandtes i fine købstadshjem. Han havde jo f.eks. gardiner for vinduerne. Sådanne fandt først indpas i bondehjem omkr. år 1900! I 1809 solgte Jonas Johnsen, »Degn og Organist i Nørup, Vejle Amt«, stedet til Hans Frandsen i »Hyllerslef Bye« for 450 rdl. Johnsen havde altså nu fået et andet, og vel bedre embede. Nu var han både organist og degn og var flyttet til en noget »federe« egn, tæt ved herregården Engelsholm. Hans enke boede i Nørup by både i 1834 og 1845.

Den nye ejer, Hans Frandsen, var født på gården IV i 1781. Han var g. m. Jeng Nisdatter. Deres bryllup er ikke fundet. Af navnet at dømme var hun fra Sønderjylland. Jeng er det samme som Ingeborg.

Familie nr. 78

Hyllerslev Bye

Søren Sørensen Torrup 43 Gift 1. gang. Huusmand. Tømmermand. (15. april 1742, død 31. jan. 1811 – 69 år)

Mette Madsdatter 48 Gift 1. gang. Kone (døbt 14 aug. 1740, begr. 10. april 1812 – 72 år)

(trolovet 18 april 1770. Han er søn af Søren Sørensen og Karen Pedersdatter i Torrup, Alslev sogn. Hun er datter af Mads Nielsen og Ingeborg Benndsdatter i Janderup. Se FT87 nr. 7)

Mads Sørensen 10 Ugift deres børn (19 oct. 1777)

Benned Sørensen 6 Ugift deres børn (1. juli 1781)

Søren Sørensen 12 Ugift deres børn (16 juli 1775)

Janderup og Billum sogne bind 3:

I, MAT. 23 AF HYLLERSLEV, 0420 2/3 GL. HK.

HEBOVEJ 97, GRYDVADHUSE.

Dette sted er udstykket fra gården I, Hyllerslev. I matriklen 1844 nævnes det som »en bebygget Lod nordøstlig for Byen (Hyllerslev), en Lod i Elkjær og en Lod i Heden nordøst for Byen«. Den første kendte beboer her var Søren Sørensen Thorup, f. ca. 1742, g.m.

Mette Madsdatter, f. ca. 1740. Han nævnes 1787 om »Husmand og Tømmermand«, Hos sig havde han sønnerne Søren, Mads og Benned.

Stedet ejedes dengang af Jes Jensen, gården I, Hyllerslev, og han solgte det i 1795 til Søren S. Thorup. 1801 var han (S. S. Thorup) flyttet til Janderup, og der døde han 1811, konen 1812.

Næste ejer af stedet var Hans Hansen junior, f. 1765, søn af Hans Hansen senior, gården XIII, Hyllerslev. Han købte det i 1800 af Søren S. Thorup, som han betalte 698 rdl., men så fik han også stedets "bohave og besætning, bygning og den lagde efteraarssæd og isæden til foraaet«. 1801 blev han g.m. sin tjenestepige, Mette Anne Kjerstine Povlsdatter, f. ca. 1780 i Øse sogn. Parret fik 6 børn, det første, Maren, i 1802. Det sidste i 1815.

Familie nr. 79

Hyllerslev Bye

Peder Mortensen Lund 32 Gift 1. gang. Opbygere i muur arbejde. (juli 1756 i Varde, død 16. april 1810 i Varde)

Elisabeth Magnusdatter 31 Gift 1. gang. Kone

(gift 20 april 1783. Hun var datter af Nicolaj Magnus Ekling der 1754 blev gift med Anniken Jonasdatter herunder.

Nicolaj var søn af Isak Ekling og Elisabeth Pedersdatter Drejer fra Henne sogn. Isak Ekling var Måske Svensker? men i Henne kirkebog angives det at han var borger i Flensborg. Peder Mortensen Lund var søn af Morten Jørgensen Lund og Abigael Pedersdatter Bredenberg i Varde)

Abigael Pedersdatter 3 Ugift deres børn (31 aug. 1783)

Morten Pedersen 2 Ugift deres børn (12 dec. 1784, død 28. feb. 1852. Murmester i Varde)

Anna Magnus 63 Enke Opholdende (Anniken Joensdatter af Sverige gift med Nicolaj Magnus Ekling)

(Hun døde i Varde 3. feb. 1815 i Varde "Anne Magnus, Matros enke og aftægtskone i Varde 93 år)

Folketællingen 1801 i Varde:

Peder Lund 47 Gift Husbonde Muurmester

Lisbet Magnusdatter 46 Gift Hans kone

Abigal Kirstine Lund 18 Ugift Deres datter

Morten Lund 17 Ugift Deres søn

Anne Jonasdatter 80 Enke Konens moder

Janderup og Billum sogne bind 3:

Udskiftningskortet 1786 viser, at alle Hyllerslevfolk endnu på den tid boede samlet i landsbyen. Kun et enkelt bosted lå da uden for dette fællesskab. Det lå nordøst for Hyllerslev, umiddelbart vest for bækken og ca. 100 meter syd for den gamle landevej. Mon ikke det var her, at den »Afbygere i Muurarbeide« boede, der nævnes i folketællingen 1787. Han hed Peder Mortensen og var født ca. 1755. Han var gift med Elisabeth Magnusdatter, f. ca. 1756, formentlig som datter af den Nicolaj Magnus Ekling, der 1754 blev gift med »Annike Joens Daatter af Sverrig«.

Familie nr. 80

Gryvad mølle (Grydvad Mølle)

Sr. Hans Friis Jessen	35	Gift 1. gang. Gaardbeoer og Møller (18. juni 1752, død 2. feb. 1819 i Viborg)
Mariane Pedersdatter	27	Gift 1. gang. Kone begr. (født 14. sept. 1759, begr. 15 april 1793 – 33 år)
<i>(gift 13 nov. 1778. Hun er datter af Peder Sørensen Jessen fra Hjerting, søn af Søren Jessen i Hjerting, men hun er født i Nørvang sogn Vejle. Hans Friis Jessen er søn af Abraham Sørensen Jessen der ligledes var søn af Søren Jessen i Hjerting. De var altså fætter og kussine og blev gift med kgl. bevilling)</i>		
Abraham Severin Hansen	5	Ugift deres børn (6 nov. 1785)
Maren Christina Hansdatter	2	Ugift deres børn (30 nov. 1783)
Jep Hansen	23	Ugift tjeneste folk (født 1764 i Alslev?)
Thomas Eskesen	17	Ugift tjeneste folk (Eske Thomsens søn født ca. 1770 ifølge skifte 1774 efter moderen)
Gunde Hendrichsdatter	24	Ugift tjeneste folk (døbt 1758 i Marbæk, Hostrup sogn?)
Mette Eskesdatter	8	Ugift tjeneste folk (14 dec. 1777 halv søster til Eske Thomsen)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

GRYDVAD MØLLE til hør Jens Rasch i Vaarde, og beboes af 1. Peder Hansen 1 mølle 356352 al² schylder aarlig 16 tdr Mehl
Ingen ofuer driff uden liung Heeden. Inge Schouspart, Giersel eller Staur. Ingen Tørve Moeser, mens til fornøden Ildebrand bruger Liung Tørve. Ingen Fidskerie. Bemelte Mølle hafuer ichun en Quern. Hiulet drifues af Neder fald Vand, som ledes og drifues af Nogen smaa Moeßer og Wand Beche udi Mølle Aaen, Hafuer Stoer Mangel for Vand om sommeren i Tørche och om Vinteren i Frost. Ellers er Møllen i sig self Ved Goed hefued og Magt. Gryd Vads Mølle March Er en liden March apparte indhegned liger Norden for Møllendammen, samme March bestaar af 10 smaa Tegter (hvis navne nævnes ved opmålingen).

Janderup og Billum sogne bind 3:

HARTKORN: MØLLESKYLD 5630. AGER OG ENG 2620.

IALT 8510. NYMINDEGABVEJ 26, HYLLERSLEV.

Første gang stedsnavnet Grydvad er fundet nævnt, 1544, skrives det Grydway. »Gryd« er her ens med det gamle ord »gryt«, der betyder sten, grus. Man må forestille sig, at der her har været et fast gruset vadested gennem Mariebæk. Fra gammel tid var der en vandmølle her. I begyndelsen af 1600'tallet oplyste et tingsvidne, at Grydvad mølle var ældre end Varde vandmølle, der blev taget i brug 1537. Landevejen fra Varde krydsede Mariebæk her, og tidligere gik vejen - som det var almindelig ved de gamle møller - ind igennem møllegården, fortsatte mod nord langs bredden af mølledammen, til dennes nordende, hvor vejen derefter drejede mod nordvest i retning af Nybro. Grydvad mølle havde en ret stor møllesø, der fik sit vand fra bækken, der udsprang ved foden af Isbjerg.

I 1610 var Mikkel Thuesen møller her, og endnu i 1622 nævnes han i forbindelse med møllen. 1635 ejede Christian Lange på Hesselmed Grydvad mølle. Under krige kunne det være ubehageligt at have landevejen og dens færdsel så tæt på livet. Antagelig var det en medvirkende årsag til, at mølleren Laurids Nielsen efter Wallensteinkrigen (1625-29) var sunket så dybt i gæld, at han blev udpantet. Viffert Christensen i Rærup fik for sit tilgodehavende tildelt »1 liden skive (bord), 1 kedelskede (jernredskab til at hæve og sænke kedler og gryder over skorstensilden med) og en gammel stok«, samt afgrøden af 3 rugagre. Laurids møller blev formentlig afløst af Niels Jepsen. 1643 fik hans søn Jep fæste på Varde vandmølle. Niels Jepsen blev henrettet under Torstenssonkrigen.

I 1644 kom en svensk rytter til ham og forlangte hans datter og 300 rdl. I selvforsvar slog mølleren ham ihjel. Besættelsesmagten forlangte ham retsforfulgt, og hans egne landsmænd - bl.a. Mads Rask fra Hyllerslev - dømte ham fra livet (se bind I, s. 138 f.).

Den næste møller var sikkert den Mathis Christensen, hvis »nafnløse (udøbte) pigebarne« blev »jordet« d. 20/9 1648. Allerede 24. november samme år blev Mathis Christensen, »Møller af Grydvad Mølle« selv begravet. Hans efterfølger var uden tvivl Hans Rask, der 1650 var med til at syne Varde mølle. 15/7/1655 døbt »Hans Raskis Datter i Grydvad Mølle« med navnet Elle. 18/9 1659 blev »Hans Raskes Konemoder« begravet. Det var under pesten i forbindelse med krigen. Den døde må have været hans svigermøder. Hans Rask forsøgte 1655 at få afgiften af mølleriet nedsat. Han fik tre mænd til at vidne, at han kun havde ringe næring, for »orn Sommerdagene maler han lidet, fordi han ikke haver Vand, og om Vinterdagene maler han og en ringe ting, for der løber hverken Aaer eller store Bække til Møllen«.

1663 døde Hans Rask, og 13. juli det år blev der foretaget skifte registrering af boet. På dette tidspunkt - så kort tid efter Carl Gustav-krigen - synes boet at have været overraskende velforsynet.....Formuen var 419 sdlr. og gælden 94 sdlr. Der var altså overskud.

Velstanden skyldtes sikkert ikke blot mølleriet. Her var sikkert også krohold dengang. Det var der senere.

Hans Rasks efterfølger som møller var sikkert Niels Madsen. Inden han kom her, havde han været møller på Henne mølle. Det gik tilsyneladende ikke så godt for ham. 1674 blev der taget syn over bygningerne. Laden var brøstfældig på lægter. En reparation ville koste 6 rdl. og 2 mark. På vognhustaget måtte der ofres 1 rdl., og på »Salshuset« (stuehuset) 7 rdl. Nogle uger efter denne vurdering af bygningernes tilstand var der igen syn. Man havde nemlig glemt kværnværket. Det blev da konstateret, at den nederste møllesten var »udygtig og gammelt«, men mølleren havde to halve sten, som kunne erstatte denne opslidte sten i nogle år. Overstenen var så tyndslidt, at den kun kunne bruges et år eller to. Herremanden på Hesselmed tog dom over ham for resterende mølleskyld, og da han ikke formåede at betale, dømtes han fra fæstet, og han skulle gøre møllen »ryddelig«! På tinget fremlagde rådmand Jens Rask, Varde, 1675 købebrev og skøde på Grydvad mølle. Han havde købt stedet af Chr. Langes forarmede arvinger (Hesselmed).

1681 og 1688 nævnes Peder Hansen som møller. Møllen havde et godt opland med 110 gårde og 30 huse. Desuden lod folk fra Varde ofte deres korn male her. I skatelisten 1692 nævnes »Grydvad Møll«, men Peder Hansen nævnes da ikke som beboer her. Det gør derimod Helvig Pedersdatter med »sin broder«. Helvig var vel Peder Hansens datter. 1693 blev »Peder Christensen af Hilderslef« gift med Helvig Pedersdatter. (Se gården VII, Hyllerslev). I mellemtiden havde møllen skiftet ejer. 1689 døde rådmand Jens Rask, og købmand Laurids Lunde, Varde, overtog Grydvad mølle, som han ejede 1699, da en ny »Kopskat« blev udskrevet. Det nævnes da, at møllen »baade om Vinteren udi frost og om Sommeren i Tørke fattes Vand«, og »derpaa findes Jørgen Frederiksen og Hustrue« og »en Tjeneste Karl Hans Vilacksen«. Laurids Lunde ejede altså møllen, og Jørgen Frederiksen drev den for ham. Jørgens kone hed Mette.

I 1701 fik Varde en vejrsmølle, og derefter kom Vardefolkene ikke mere til Grydvad med deres korn. Det betød så meget for mølleren her, at han fik skattenedsættelse. 1710 brændte møllen, og mølleren klagede over, at der var 10-12 mil til nærmeste skov, og at han ide urolige tider (Store Nordiske krig) ikke kunne få tømmer sejlet hjem fra Norge. Han bad om fritagelse for landgilde i 4 år.

Senest 1712 var Christen Knudsen møller her. Hans kone hed Maren. Laurids Lunde havde vistnok solgt møllen til præsten Hans Vinther, Janderup, der i 1718 ejede »Grydvad Mølle, som beboes af Christen Knudsen«. 1723 erkendte præstens enke, at hun »for nogen tid siden« havde pantsat Grydvad mølle til biskop Thura i Ribe, og møllegården til Simon Christensen, Store Hebo, hvorefter hun solgte det hele på auktion samme år (1723) til Simon Christensen for 500 rdl. Mølleren, Christen Knudsen, skulle svare 15 tdr. tør rug i afgift og male »husbondens- (godsejerens) korn« toldfrit. Mølleren og hans kone fik flere børn. Tre var dødfødte. 15. januar 1730 blev der »læst over

Christen Møllers barn Iver af Grydvad mølle, som blev hjemdøbt af mig (præsten) paa Hellig tre Kongers Aften«! Konen må være død kort tid efter, for 6/3 1732 blev »Christen Knudsen Grydvadmølle« trolovet med Karen Andersdatter. I januar 1754 døde »Christen Knudsen, forrige Møller af Grydvad Mølle, 79 Aar 6 mdr. gl.«: Hans enke, der var velhavende, flyttede til en svoger, Boj Sørensen i Borre, Al sogn, hvor hun døde 1755. En af hendes brødre drev Isbjerg mølle. En anden broder var for 36 år siden (altså omkring 1719) rejst til Amsterdam, var blevet gift og havde fået 13 børn. Der kan næppe være nogen tvivl om, at Christen Knudsens afløser som møller her var Seboe Christian Sørensen, født 1714 på gården I (mat. 15) Hyllerslev. Det mærkelige navn Seboe, Seeboe, Sæboe, Zeeboe, har sikkert sin oprindelse i det gamle navn Sebbi (måske oprindelig Sæbjørn). Seboe var her allerede i 1746. Det vides med sikkerhed, for 9/12 1768 erklærede Jens Justesen, Mads Pedersen og Niels Christensen, alle af Hyllerslev, samt Christen Sørensen af Sønderhebo, at »Sæboe Sørensen i 22 aar har havt sin bestandige Bopæl i Grydvad Mølle, hvor hand endnu boer« (Vester herreds tingbog). Seboes kone hed Anne Marie Christensdatter. Hvor og hvornår de blev gift, ved jeg ikke. Ægteskabet var tilsyneladende barnløst. På møllen opholdt sig pigen Malene Rebecca Christensdatter, f. ca. 1748. Hun synes at have indtaget en særlig stilling og var formentlig ikke almindelig tjenestepige. Ofte var hun fadder ved barnedåb og nævnes da som »Malene i møllen«. Men datter af huset var hun næppe, for hun findes ikke blandt arvingerne efter møllerkonen. 1775 blev hun gift m. Jes Jensen, gården I, Hyllerslev.

Men nu tilbage til forholdene på møllen. 3. pinsedag 1757, da præstens barn blev døbt, ofrede »Seeboe Møller« 4 mark, og det var det største beløb, der blev givet i den anledning. 11. september samme år måtte »Kirsten Jensdatter af Varde« stå åbenbar skrifte for »Skjørlevned«. Hun var »besvangret under sin Tjeneste i Grydvad Mølle og udlagde til Barnefader Thomas Christensen, en dreng af Henne Sogn paa 16 a 17 aar, som da tjente med hende!« Det blev der sikkert snakket meget om den vinter. 1761 havde møllen 1 kværn i god stand. Der var »maadelig Vand, men god Maling, saa meget som med Vandet kan bestrides«. Møllendammen var tildels eftergroet. På det tidspunkt ejede byskriver Rasmus Ølgaard i Varde møllen. Seboe Sørensen var tilsyneladende ret velhavende. Ved auktionen efter Ingeborg Margrethe Termansdatter (byskriver Ølgaards enke), der døde 4/2 1775, købte han møllen for 1200 rdl. Han var så selvejer. Men det varede ikke længe, for han døde i september 1775. Hans kone døde i februar 1778, 83 år gammel. Skiftet efter hende viser udpræget velstand. Blandt meget andet blev registreret 12 sølvspiseskeer, 3 sølvbægre og »en rund kikkert«. Præsten, Hr. Sehested, fik af skifteretten (af boets midler) tildelt 6 rdl. »For Ligprædiken over den afdøde«, og det var ikke så lidt, for ved skiftet blev en god ko vurderet til samme beløb! 1778 nævnes præsten Abraham Jessen i Alslev som ejer, og hans søn Hans Friis Jessen, f. ca. 1752, som bruger af Grydvad Mølle. Hans F. Jessen var sikkert flyttet ind på møllen straks efter Seboe Sørensens kones død. Han blev gift 1778 med »Jomfru Marianne Jessen i Grydvad Mølle« (nævnes 1787 som Marianne Pedersdatter, 27. år gl.), Parret fik flere børn, hvoraf nogle døde som spæde. Børnene havde ikke almindelige bondenavne, men navne som Abraham Severin og Mette Helene Catharina. I april 1793 døde Hans Friis Jessens »Madame«, 38 år gl. På det tidspunkt var Hans Friis Jessen flyttet fra Grydvad. Han skal efter oplysninger i O. Nielsen, »Skadst Herred«, 1862, side 203, være flyttet til Janderup. 19/10 1793 blev han gift med »jomfru- Johanne Hedvig Lemvig. 1796 blev han degn i Guldager. Men inden dette skete, havde Grydvad mølle skiftet ejer to, ja faktisk tre gange. 1785 købte præsten Abraham Jessens svigersøn, Mads Rygaard på St. Hebo, møllen. Han døde 1791, og ved skøde af af 15/12/1791 overdrog enken møllen til Byrge Qvist, med hvem hun giftede sig 10/2 1792. Byrge Qvist var således ejer af Grydvad mølle. 2/5/1792 solgte han møllen til »Seignr. Nicolaj Rattenborg af Bedsted for 2820 rdl., og det nævnes da i skødet, at køberen overtager »den erhvervede Kongl. Bevilling af 10. Decbr. 1788 (til) at maae forandre bemeldte Grydvad Mølle til en Veirmølle med tillige Grubeværks Indretning«! Denne bevilling var givet af Rentekammeret efter at det var undersøgt, hvorvidt opførelsen af en vejmølle her ville skade nabomøllerne i deres næring. Vejmøllen blev bygget, men vandmøllen blev ikke nedlagt af den grund! Den nye ejer, Nicolaj Ratenborg, var født 10/4/1768 i Bedsted sogn, Abenrå amt, som søn af sognefoged og gårdmand Nicolaj Ratenborg og hustru Helena Nielsdatter. Han var gift med Anna Sophia Smidt, en datter af birkedommer Hans Smidt og hustru Karen Sofie Fogh, Frøstrupgård, Lunde sogn. De fik nogle børn, mens de var her. Blandt fadderne var hver gang folk fra Frøstrupgård og nogle af hans familie, f.eks. »jomfru Abigael Rattenborg og Sr. Rattenborg af Beedsted«. Efter begæring af Nicolaj Ratenborg blev der d. 6/2 1800 holdt auktion over Grydvad mølle, og som højestbydende fik »Sgnr. Laurids Skaarup af Bekhuuse« da møllen »tilslagen« for 4268 rdl. Det nævnes, at køberen overtager »Bemeldte Mølle samt Gaarden og Stampemøllen«. Hvad der blev af Ratenborg og hans familie, ved jeg ikke. Den nye ejer, Laurids Pedersen Skaarup havde tidligere boet i Bækhuuse, Outrup sogn. Han var født omkring 1765, og han var gift med Gertrud Marie Smidt, født ca. 1766 som datter af birkedommer Smidt, Frøstrupgård. Laurids var altså svoger til Ratenborg.

Kilde: <https://arkiv.dk/vis/1249968>

Ejere og fæstere:

Grydvad mølle nævnes 1. gang 1544

1635-1675 er Christen Lange, Hesselmed

ejer. 1610-1625 er møller Mikkel Thuesen

fæster 1625-1643 er møller Laurids Nielsen

fæster 1643-1644 er møller Niels Jepsen

fæster

1644-1648 er møller Mathis Christensen fæster, død 1648 i

Grydvad. 1648-1663 er møller Hans Rash fæster og gårdbonde.

1663-1675 er møller Niels Madsen fæster og gårdbonde

1675-1689 er rådmænd Jens Rash, Varde ejer, død 1789 i Varde.

1689-1718 er købmand Laurids Lunde ejer.

1675-1692 er møller Peder Hansen fæster og

gårdbonde. 1718-1723 er pastor hans Vinther,

Janderup ejer.

1723-1761 er Simon Christensen St. Hebo ejer, født 1645 i Varde,

1692-1699 er møller Peder Christensen fæster og gårdbonde. Gift 1693 i Janderup Kirke med Helvig

Pedersdatter. 1699-1712 er møller Jørgen Frederiksen fæster og gårdbonde.

1712-1754 er møller Christen Knudsen fæster og gårdbonde, født 1675, død 1754 på møllen.

Gift 1732 i Janderup Kirke med Karen Andersdatter, død 1755.

1761-1775 er byskriver Rasmus Ølgaard, Varde ejer

1754-1775 er møller Sæboe Christensen gårdbonde, født 1714 i Hyllerslev, død 1775 på møllen, gift

med Anna Marie Christensdatter, f. ca. 1655, død 1778.

1775-1778 er enken Anna Marie Christensdatter ejer

Opslag 17

Familie nr. 81

Kierup bye (Kærup by)

Tøste Andersen	45	Gift 1. gang. Gaard Beboere (født i Outrup ca. 1743, begr. 11. april 1821 – 78 år)
Karen Jepsdatter	39	Gift 1. gang. Kone (døbt 30 juni 1748, begr. 23 marts 1800 – 52 år) (gift 20. dec. 1770. Han er søn af Anders Tøstesen i Outrup, se FT87 nr. 115 i Outrup, ligesom hans bror Christen Andersen FT87 nr. 82 herunder. Hele familien var samlet 1776 i Lyne til barnedåb. Karen Jepsdatter er datter af Jep Hollænder / Jep Christensen og Anne Nielsdatter der før havde denne gård i fæste)
Jep Tøstesen	13	Ugift deres børn (30 jan. 1774)
Jens Christian Tøstesen	11	Ugift deres børn (24. nov. 1776)
Maren Tøstesdatter	8	Ugift deres børn (26 dec. 1779)
Christina Marie Tøstesdatter	5	Ugift deres børn (20 jan. 1782)
Jep Christensen	72	Enkemand gift 1. gang. Opholdende (Jep Hollænder, født ca. 1715, død 1797 i Varde?) (Han blev gift 8. marts 1747 i Ho med Anne Nielsdatter af Mosevrå. Han var vist søn af Christen Christensen Hollænder og Ellen Christensdatter i Kærup der blev gift 1702 og havde denne gård i fæste, men det kan ikke dokumenteres)
Christiana Hansdatter	22	Ugift tjeneste pige.

<https://arkiv.dk/vis/1249249>

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Christen Christensen ½gd 815283 al^P Ryttergods

Karen Christens ½gd (815283 al^P?) Ryttergods (Christen Kjelst enke?)

Janderup og Billum sogne bind 3:

V MAT. NR. 7 OG 8.

Var en krongård, den største gård i byen. Bonden er 1562 Jens Pedersen. 1593 er fæsteren Knud Nielsen. Han har 1603 Claus Nielsen som medfæster. Claus dør 1638, og hans gårdspart overtages af Jep Christensen, der 1638 blev g. m. Dorithe Bertelsdatter. Hun dør 1655. 1636 er Niels Knudsen afløst af Knud Nielsen, der 1645 er medlem af synet over kronbøndernes tilstand i Kærup birk efter Torstensonskrigen. De Kærup bønder har nok hadet Hvas på Søvig af ganske hjerte, og da han var borte under krigen som oberst, har flere ligefrem plyndret Søvig, blandt disse var Jep Christensen. Efter krigen måtte han love at oprette skaden, men han holdt det ikke. Hvas fik ham da dømt til »med sin køns ed (her betegner det familien) at indføre på Søvig og betale velbmt. Kristoffer Hvas den fordel og nytte, han havde haft af det korn, han tit og mange gange hentede på Søvig med heste og vogn i fjendernes tid.« Hans gårdmand, Niels Knudsen, havde nok ikke været med i dette. Han stævnedes 1650 Mathias Soldat ved Ovtrup kirke for 3 mk. for et par hoser og på Maren Christens i Hannevangs vegne han ligeledes for et par hoser, dog kun til 2 ½ mk. 1655 stævnes både han og Jep Christensen for 3 års engleje til kirken og Knudsen tillige for 3 mk., han skyldte for hvede. Niels Knudsen har undertiden fungeret som dommer på herredstinget, været »midlertidig tingholder«. En af hans domme kendte landstinget magtesløs. Sligt kunne dengang være en alvorlig sag for den hjemlige dommer, da han så kunne idømmes erstatning. Den dømte, Niels Andersen i Torbøl, rejste da også erstatningskrav, men herredsfogden gav ham ikke medhold, da N. Knudsens dom ikke var »endelig dømt« (dvs. kun gældende, til der stævnedes påny), og landstinget havde ikke kendt ham skyldig til at udrede kost og tæring. Knudsen døde 1657. 1664 har Christen Nielsen, kaldet Christen Kjelst, hans gårdpart, mens Jep Christensen endnu er fæster på sin. 1670 blev gården ryttergods. I okt. 1675 fik Christen Nielsen »vidne på sin gård« på tinget. Det lød på, at den er »en ond gård, både på ager og engbjergning og (har) ikke avlet uden noget ond gesthø til den, som skal drages til land (dvs. engen var for blød til at køre på), og er det dennem og bevist, at forne gård er ganske forskyldt, så forne Christen Nielsen ikke kan formå at udrede den fulde skyld eller frihedspenge (penge i stedet for hoveri) af den, med mindre han bliver ganske forarmet, så derover er at befrygte den at kunne blive øde.« 1686 blev gården besigtiget, Det var nu Christen Nielsens enke og Christen Christensen, kaldet Hollænder (den ældre), der havde gården. Kommissionen fandt, at bruget var ringe, og den bevilgede hende 1 plovbæst. Christen Christensens sæd og avl var som enkens; »Bruger var ringe, men bonden var temmelig.« Hans Christensen Kjelst overtog fæstet efter moderen; han havde det uheld, at hans gård brændte. Sessionen bevilger ham da 3 års frihed. 1719 nævnes kun Christen Hollænder til gården, der købes for 201 rdl. af etatsråd Krabbe til Bjerre, der lagde den under Søvig. Endnu 1723 nævnes de 2 gamle fæstere til gården. Han afløses vist af Christen Kjelst, der dør 1766, 62 år gl. (Christen Nielsen Kjelst. Enken FT87 nr. 92) 1762 stod Troels Nielsen og Jep Christensen Hollænder for gården, der nu er helt adskilt i 2. (Det er svært at afgøre om det er ”Kjelsterne” eller ”Hollænderne” der boede på Mat. 7 eller 8) VA (2401½). MAT. NR. 7. - BAUNSMINDE (NYBROVEJ 119).

Jep Hollænder fortsætter her, nævnes hertil endnu 1772, men overlader året efter til svigersønnen Tøste Andersen, der bliver g. m. datteren Karen, og Jep går på aftægt. Tøste køber gården i selveje. 1806 går den til sønnen Jens Christen Thøstesen, g. m. Ane Nielsdatter. (Christen Kjelst / Christen Nielsen blev gift 1760 med Karen Nielsdatter ifølge kirkebogen.

Familie- og folkeskatforfalden til 1. juli 1686

Kærup: Christen Kielst, en søn Hans Christensen.

Syn på Ryttergods 1686:

Kierup.470-471 tilsammen hartkorn 3-7-0-0 5-0-0-0

470. Christen Nielsen Kielstes enke: 1685 bekommet lånekorn, som i år, fordelst slette tilstand, ej kan betales.

Bruget ringe, enken af slet tilstand, derfor bevilget 1 plovbæst. (Christen Kjelst var altså død og det var han nok før 1683 hvor ”Karen Christens” står opført i Chr. 5. matriklen, selv om han stadig nævnes så sent som 1686.

471. Christen Christensen med stug:Sæd og avling som forrige. Har 2 bæster, 2 køer, 3 ungnød, 1 kalv, 3 får, 1 svin, 2 bistokke.

Bygninger: Stuehus 14 fag, lade 18 fag, fæhus 7 fag, et hus til rytteren uden gården nylig opsat. 1685 bekommet 3 skp. lånebyg, som i år ej kan betales. Bruget ringe, bonden dog temmelig.

Kop- og kvægskat påbuden til 1. januar 1686. Kærup: Christen Christensen (Christen Hollænder) og hustru Karen Jepsdatter.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 - 1715

1688 Kærup: Karen Nielsdatter og en søn Hans Christensen.

16. april 1689: Janderup sogn, Kærup. Udi denne by er dette år død over 10 køer foruden andet kvæg og bæster. Christen Nielsen: Som denne mand beviser er ham fradød og fik et bæst 1686, da på det hans plov skal ikke blive liggende, må han endnu hjælpes med et bæst. Christen Niensens enke Karen Nielsdatter hjælpes ilige måde med et bæst, endog hun tilforn har fået en ko) (Folkeskat forfalden til L januar 1696. Kærup: Christen Christensen har en søn Jep Christensen. Hans Christensen har en søster Maren Christensdatter) (Det var nok denne Karen Nielsdatter gift med Christen Kjelst der blev begravet 20. jan. 1695 siden hendes søn nu er fæster af gården)

Familie nr. 82

Kierup bye (Kærup)

Christen Andersen 55 Gift 1. gang. Gaard Beboere (begr. 7. dec. 1805 – 74 år)

Maren Christensdatter 55 Gift 1. gang. Kone (død 31. oct. 1810 – 80 år)

(Han var vist søn af Anders Tøstesen i Allerslev, se FT87 nr. 115 i Outrup ligesom broderen Tøste Andersen FT87 nr. 81. Ingeborg Christensdatter af Lundager der blev gift med Peder Jensen Helgaard var måske Maren Christensdatters søster. Maren Christensdatter og Christen Andersen blevet formentlig gift i Outrup eller Lunde sogn ca. 1750 hvor de får en datter Cathrine Christensdatter FT87 nr. 87 der formentlig er født der. 1774 døde Lisbeth Troelsdatter hos Christen Andersen i Kærup. Hun var 1724 blevet gift med Hans Kjelst og 1742 med Troels Nielsen. Det var de gamle fæstere af denne gård)

Christen Christensen 18 Ugift deres børn (3. dec. 1769)

Karen Christensdatter 13 Ugift deres børn (25 sept. 1774, død 13. april 1837)

(gift 1802 med Niels Christensen der døde 1859)

Udstykket fra V, se nr. 81 ovenfor.

Janderup og Billum sogne bind 3:

V B (2401½), MAT. NR. 8. BØGELY (HANNEVANGVEJ 95).

(Det er svært at afgøre om det er ”Kjelsterne” eller ”Hollænderne” der boede på Mat. 7 eller 8, se noter ved FT87 nr. 81)

1772 er Christen Andersen her, han er g. m. Karen Christensdatter (Maren?), vel Christen Kjelsts datter?. Ligesom Jep Hollænder på A. svarer han 2 rdl. 3 mk. i landg. 1787 selvejer Christen Andersen, g. m. Maren Christensen. 1801 gik de gamle på aftægt og overdrog gården til sønnen Anders Christensen, g. m. Sidsel Marie Nielsdatter.

Familie nr. 83

Kierup bye (Kærup)

Mads Nielsen 60 Gift 1. gang. Gaard Beboere (19. juni 1729, begr. 6. jan. 1790)

Mette Christensdatter 62 Gift 1. gang. Kone (22. april 1726 i Hostrup sogn, begr. 7. april 1811 - 85 år)

(gift 19 oct. 1756. Han er søn af Niels Jensen og Anne Madsdatter i Kærup. Mette Christensdatter er søster til Inger Christensdatter FT87 nr. 92 og datter af Christen Kjelst (Christen Nielsen) og Johanne Jensdatter der blev gift 1726 i Hostrup sogn)

Niels Madsen 28 Ugift deres børn. Contract væfster. (19. aug. 1759)

Johanne Madsdatter 20 Ugift deres børn. Contract væfster. (25 jan 1767, gift 1788 med Jacob Hansen)

(III se familie 84 herunder)

Janderup og Billum sogne bind 3:

III B, 1.2.3.0 1/6, ny 2.5.4. 1/4. MAT. NR. 5 (NYBROVEJ 125).

Udflytteren Mads Nielsen Tambur (?), f. 1724 og g. m. Mette Christensdatter, havde datteren Johanne, der blev g. m. Jakob Hansen, som 1789 overtog bedriften. Jakob købte mere jord til. Deres ældste barn, datteren Marie, blev 1817 g. m. Kjeld Pedersen fra Outrup og overtog gården. (? Mads Nielsen Tambur var gift med Anne Tøgersdatter så det var ikke ham der boede her)

Familie nr. 84

Kierup bye (Kærup)

Christen Nielsen Væfsted 50 Gift 2. gang. Gaardbeboer (fra Rottarp i Outrup, død 26. april 1826 – 84 år)

Dorthea Thomasdatter 48 Gift 1. gang. Kone (død 30. jan. 1811 – 70 år)

(gift 15 april 1774. Dorthea Thomsdatter og hendes søster er hverken født eller konfirmeret i Janderup / Billum, og heller ikke fundet døbt i nabosognene, så det meste sandsynlige er at de er født i Lunde eller Outrup hvor indførelser i kirkebogen starter sent. Thomas Jensen og Kirsten Sørens datter FT87 nr. 191 i Outrup kan være et bud på deres forældre?. Christen Væfstedes første kone døde i Kærup 50 år gl. 1773. Hun hed formentlig Mette da hans næste pige barn i 1775 blev døbt med det navn. Måske var det den Mette Hansdatter, der først var gift 1743 med den tidligere fæster af denne gård, nemlig Jørgen Nielsen. Han blev vist også kaldt Jørgen Væfsted og døde i 1765. Hendes alder passer nøjagtigt med den Mette Hansdatter der er født 1723 i Nørhebo og datter af Hans Nielsen og Anne Jensdatter, og det passer også med at det var hende Christen Væfsted blev gift med 30 oktober. 1767.)

(Det virker som om der er slægtskab mellem Hans Nielsen FT87 nr. 172 i Gammelgaard, Outrup og Christen Nielsen Væfster FT87 nr. 84 i Kærup og Niels Nielsen Væfster eller hans kone Maren Nielsdatter FT87 nr. 76 i Borre ål sogn, og Anne Nielsdatter gift 1787 med Niels Jensen og bosat i Hannevang. De var nok søskende og måske børn af Niels Nielsen Væfsted og Sussanne Hansdatter FT87 nr. 94 i Kærup, Janderup. Alle undtagen Niels Nielsen i Borre fik en datter døbt "Sussanne". Hans Nielsen i Gammelgård, Outrup døde 1822 og ved hans død står der at han er født i Outrup 1761)

Susanna Christensdatter 7 Ugift deres barn (18 juni 1780)

Ellen Thomasdatter 54 Ugift tjeneste folk (konens søster, død 21. marts 1804? – 73 år. født i Outrup?)

Mette Nielsdatter 33 Ugift tjeneste folk (mandens søster? hendes dåb er ikke fundet i Janderup)

Folketællingen 1801:

Christen Nielsen	58	Gift	Hosbonde	Huusmand
Dorthea Thomasdatter	62	Gift	Hans Kone	
Susanna Christensdatter	21	Ugift	Deres Daatter	
Ellen Thomasdatter	73	Ugift	Konens Søster	Opholdende

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Malte Jensen ½gd 596033 al² - Ejer: Søvig.

Malte Adtzersen ½gd - Ejer: Søvig.

Janderup og Billum sogne bind 3:

III (2700). MAT. NR. 11. 5.

Denne gård er den, dekanen i Ribe skænkede til Ribe domkirke 1474. 1623 er Gjøde og Niels Hansen fæstere. 1630 forbød Gjøde J. Hansen på I at holde sit skurvede og sammen med bymændenes i den fælles overdrift. da det kunne blive Kærup mændene til skade. På tinget måtte J. Hansen love at holde øget borte. Kristoffer Hvas, Hennegård, var ivrig efter at samle bøndergods om sin hovedgård, så han kunne udnytte bøndernes arbejdskraft ved hoveri. Deri lignede han tidens andre godsejere. Han fik lyst til kapitelsgården og foreslog kronen, som efter reformationen var kapitlets overherre, et mageskifte, så han overtog III og en gård i Rottarp for gods i Bork. Kronen beordrede et par adelsmænd til at besigtige godset og skrev til kapitlet om at lade en fuldmægtig overvære besigtigelsen og tilkendegive, hvad han havde at bemærke. Handelen trak ud, men 1639, det år, Hvas oprettede Søvig, går handelen i orden. Han måtte give 2 gårde, 1 halvgård og et bol i bytte. Det kan nok være, de Kærupfæstere fik at føle, de havde fået en anden herre, en mand, der stillede de største krav til dem som hovbønder, både mens Søvig byggedes og senere. 1649 døde gamle Anne Gjødens, 1658 Gjøde selv og i pesttiden året efter Niels Hansen; det er måske pestens hærgen i gården sammen med den forudgående krigstid og Hvas' hårde regimente, der fik fæsteren Anne Gjødensdatter til at forlade gården, som 1661 stod øde. 1664 tog Søvig's fuldmægtig syn over gården. 10 fags sals var »slet forfalden«, 7 fag vesterhus og 1 fag østerhus ligeledes, hvilke 18 fag "lå neder på jorden«, og det, der stod tilbage, var brøstfældigt både på tag, latter og stauer. Samme år lykkedes det Hvas' enke at få den overdraget til 2 fæstere, nemlig Anna Pedersdatter og Mads Hansen. Landg. var da 16 skp. rug og 1 svin. 1688 er her 2 nye fæstere med samme sjældne fornavn, nemlig Malte Jensen og Malte Adtzersen. I den følgende tid får de hver en flok børn. Som enkemand gifter Malte Adtzersen sig 2. gang med Kirsten Christensdatter. Malte Jensen afløses af sønnen Jep Maltesen, f. 1702, hvis hustru dør 1739, og året efter gifter han sig påny. Han har fæstet endnu 1766(?), da sønnen Malte konfirmeres.

Gårdmanden er Jørgen Nielsen. 1772 er Christen Nielsen Vævster og Mads Nielsen her; der svares 1 rdl. i landg. Chr. Vævster køber hele gården i selveje. 1787 er han gift 2. gang med Dorthe Thomasdatter.

IIIA. Der skete snart store forandringer med III. Senest ved udskiftningens begyndelse 1793 blev de 2 gårdparter fuldtud adskilte. Chr. Vævsters gård udstykkedes. og Mads Nielsen Tambur flyttede ud (se bind I, s. 219). (De 4 udflyttere var Christen Andersen, Søren Madsen, Søren Andersen og Mads Nielsen Tambour. Den ene af dem skulle flytte til det søndre og Vestre Markeskel, en anden til Lusevang og Klovehøj, en tredje til Nørre Lunger og Blæsbjerg.

Vævster havde dog så megen jord tilbage, at han endnu i 1801 kaldes gårdmand, men 1805 har han kun 0.0.1.1 1/5, så da er han nok blevet aftægtsmand. Et par af parcellerne blev bebygget med nr. 10 og 11.

(Se IIIB familie 83 herover)

(Niels Nielsen Væfster der 1706 blev gift med Anne Jørgensdatter havde formentlig denne gård i fæstet. Han døde inden 1755 hvor hun døde. Sønnen Jørgen Nielsen blev 1743 gift med Mette Hansdatter af Nørheboe og har på et tidspunkt overtaget fæstet. Han døde 1765, hun måske 1773)

(Jep Maltesen / Jep Moltesen blev gift 1732 med Mette Madsdatter der døde 1739 og gift igen 1740 i Janderup med Maren Henriksdatter. De boede i Kærup men flyttede før 1745 til Henne sogn, hvor de fik sønnen "Malte Jepsen" og datteren "Dorthe Jepsdatter. Inden 1762 er de tilbage i Janderup hvor de 2 børn der fødtes i Henne sogn blev konfirmeret 1762 og 1766 og hvor Jep Maltesen døde 1765)

Familie nr. 85

Kierup bye (Kærup)

Jens Sørensen 28 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 10 feb. 1760, død 22. dec. 1840 – 81 år)

Maren Christensdatter 30 Gift 1. gang. Kone (Ved vielsen fra Lønborg sogn, begr. 5 nov. 1788 – 35 år)

(gift 28 oct. 1785. Maren Christensdatter er arving i skifte efter Anne Nielsdatter i Outrup 1807 og efter Mette Christensdatter i Varde 1815. Jens Sørensen blev 1789 gift 2. med Mette Marie Pedersdatter af Billum. Jens Sørensen var søn af Søren Knudsen og Karen Pedersdatter i Hannevang FT87 nr. 161 og ikke søn af den tidligere fæster Søren Knudsen FT87 nr. 86 der var en bror til Jens Sørensens far der tilfældigvis havde samme navn.

Jens Sørensens far Søren Knudsen i Hannevang blev først gift 1749 i Oksby med Karen Pedersdatter af Vejers. Hun blev begravet 2. feb. 1763. Søren Knudsen blev derefter gift 2. i 1763 med Karen Andersdatter af Kærup. Hun må være død inden 1770 hvor han gifter sig 3. med hans kussine Maren Bachensdatter af Kærup der døde i Hannevang 26 marts 1783. Hun var datter af Bachen Christensen der havde denne gård i Kærup i fæste. Søren Knudsen blev gift 4. d. 27 juni 1783 med Karen Madsdatter der blev begravet 30. nov. 1783. Søren Knudsen i Hannevang der var født 1723 og Søren Knudsen i Kærup født 1735 var sønner af Knud Boisen og Kirsten Sørensdatter der havde FT87 nr. 161 i Hannvang i fæste indtil 1746.)

Peder Jensen 18 Ugift tjeneste folk (april 1767?)

Anne Nielsdatter 30 Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Christen Nielsen 1 gd 519486 al². Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 3:

IV (2701). MAT. NR. 6 (V. KÆRUPVEJ 5).

Denne gård er en af kronens gårde. 1545 bor Hans Jepsen her, had er da en af fingets 8 mænd, og 1562 unge Jens og Jep Hansen.

1603 Hans Jepsen, der dør 1646. Derefter Jep Hansen. Han begravet 21. april 1660, og enken Dorete Nielsdatter fortsætter bedriften.

12. nov. 1661 holdes skifte. Så kort efter krigens udsugninger og udplyndringer er det nærmest forbavsende velstand. Dervar 3 heste, 3 køer, 4 kvier, 3 små stude, 6 får, 3 lam, 3 svin og 3 grise, formuen udgjorde 352 dl. 10 sk., gælden 109 dl. 3 mk. 6 sk. Enken var trolovet igen. Det fremgår af en skrivelse, hendes broder udstedte, og som blev tinglyst året efter. Den lyder: »Kendes jeg, Christen Nielsen, født i Kærup, og hermed vitterliggør, eftersom jeg og min søster, Dorete Nielsdatter og hendes fæstemand Jep Jepsen i Nabel (Nagbøl, Skanderup sogn) er for akkorderet om den gård i Kærup, som hun påboede og hendes husbond Jep Hansen er fradød, udi så måder, at jeg Chr. Nielsen, skal give dem deraf til minde 80 sdl. a 32 sk. og til samme forne 80 sdl. skal jeg betale til min forne søster Dorete til hendes gældnere, først til Bertil Nielsen 22 sdl, 3 mk., nok min egen gæld, hun mig pligtig er, 17 sdl., nok for en comis hest 5 sdl., til Gregers Rask 5 sdl. 2 mk. 6 sk., til Peder Hansen, Sdr. Hebo, 2 ½ dl., nok til min morbroder, Christen Bertelsen i Janderup, 9 dl. 3 mk., item til Christen Christensen i Hebo 4 sdl.. - Anst herred var så hårdt medtaget af pesten, at store dele af det lå øde, og man måtte have folk fra andre egne til at besætte de øde gårde, da de gamle beboere i stort tal var uddøde; antagelig er det en sådan gård, Jep Jepsen har overtaget og nu henter sig en kone til, muligvis har han også været i familie til hendes første mand. - Christen Nielsen overtog så fæstet af IV, tilsyneladende er herskabets (lensmandens) godkendelse kun en selvfølge. 1662 bliver Chr. g. m. Kirsten Jensdatter. 1670 bliver gården ryttergods. Et syn 1686 udtalte, der kunne sås 4 td. rug, 1 td. byg, 1 td. arre, 2 skp. boghvede, men avlen var kun 3 traver rug a 3 skp., 3 traver byg a 3 skp., 2 traver arre a 4 skp. og 6 læs hø - en komplet misvækst. Der var 30 fag bygning, manglerne var 6 stolper, 10 stave, 60 lægter.

1685 havde Christen Nielsen fået lånekorn, 1 td. rug, 10 skp. byg og 1 td. arre, som »formedelst kornets ringhed ej kan betales«. Manden er nu af slet tilstand og bliver bevilget hank. nedsat med 3 ½ skp., hvorved han kom til at svare mindre til regimentskassen. Han fortsætter dog endnu og dør før 1697, da sønnen, Christen Christensen, overtager gården efter moderens død s. å. Ved ryttergodsets salg 1719 bliver han fæster under Søvig, også V og VI købte Krabbe og lagde derunder. 1723 er Christen Christensen endnu fæster, 1762 Bakken Christensen, 1772 Søren Knudsen, der svarer 3 rdl. i landg. Det er vist en søn, Jens Sørensen, (NEJ) der køber IV i selveje. 1787, selvejer Jens Sørensen og hustru Maren Christensen. Hun døde, og han gifter sig igen med Mette Marie Pedersdatter. Datteren af 1. ægteskab, Karen, g. m.

Anders Davidsen får gården.

(Christen Christensen gift med Lene Clemmensdatter. Sønnen Bachen Christensen blev 1734 gift med Maren Sørensdatter fra Billumgaard og de fik en datter "Lene Bachensdatter" døbt, se FT87 nr. 86)

(Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682:

Kærup: Christen Nielsen og hustru Kirsten Lauridsdatter)

(Syn på Ryttergods 1686:

Kiærup 472. Christen Nielsen. 3~6-0-0 2-3-2-0

Kan så 4 td. rug, 1 td. byg, 1 1/2 td. havre, 2 skp. boghvede. Avl befundet: 6 trv. rug a 3 skp., 3 trv. byg a 3 skp., 2 trv. havre a 4 skp., 6 læs hø. Har 2 bæster, 1 føl, 2 køer, 1 ungnød, 4 får, 1 svin. Bygninger ialt 30 fag. Mangler 6 stolper, 10 spær, 60 lægter.

1685 bekommet lånekorn, som i år, formedelst kornets ringhed, ej kan betales 1 td. rug, 10 skp. byg, 1 td. havre. Manden af slet tilstand, kvæget ham tid efter anden frafalden. Derfor var bevilget 3 1/2skp. afslag på hartkornet, som dog ej nydes)

Folkeskat forfalden til L januar 1696:

Kærup: Kirsten Lauridsdatter har en søn Christen Christensen og en datter Kiersten Christensdatter.

(Christen Nielsens enke døde 1697: "21.marts 1697 begravet salig Christen Nielsens hustru af Kærup")

Familie nr. 86**Kierup bye (Kærup)**

Søren Knudsen 52 Gift 2. gang. Huusmand (døbt 4 sept. 1735, død 9. dec. 1812 – 81 år)

Maren Knudsdatter 51 Gift 1. gang. Kone (døbt 27 maj 1736, begr. 30 aug. 1801 – 64 år)

(gift 22 nov. 1771. Maren Knudsdatter var datter af Knud Sørensen og Anne Sørensdatter i Tarp, Billum.

Søren Knudsen blev først gift 1763 med hans kussine Lene Bachensdatter, datter af den gamle fæster af FT87 nr. 85 Bachen Christensen og Maren Sørensdatter. Lene Bachensdatter blev begravet 21. juli 1771. Søren Knudsen er ikke far til Jens Sørensen FT87 nr. 85 herover. Han er søn af Søren Knudsens bror Søren Knudsen i Hannevang. Søren Knudsen i Kærup fik vist ingen børn)

(Både Søren Knudsen i Hannevang født 1723 og Søren Knudsen i Kærup født 1735 var sønner af Knud Boisen og Kirsten Sørensdatter der havde FT87 nr. 161 i Hannvang i fæste indtil 1746.)

Sven Christensen 64 Gift 1. gang. Huusmand (Død 1789 i Kærup, se skifte)

Maren Kiøldsdatter 58 Gift 1. gang. Kone (Hverken fundet døbt eller begravet i Janderup)

(Svend og Maren er muligvis dem der får en datter "Kirsten Svendsdatter" døbt i Ål sogn 1770, hun døde 1772.

Det er også deres søn Kiøld Svendsen der er født 1767 i Janderup, der 1789 blev gift med Peder Jægums datter Mette Pedersdatter i Ål sogn. Kiøld Svendsen er heller ikke fundet i Janderup efterfølgende så moderen er nok flyttet med ham)

Familie nr. 87**Kierup bye (Kærup)**

Niels Jepsen 36 Gift 1. gang. Huusmand (døbt 1 jan. 1750, død 10. feb. 1827 – 77 år)

Cathrina Christensdatter 40 Gift 1. gang. Kone (født i Outrup? begr. 14. marts 1838 – 88 år)

(gift 13 nov. 1777. Han er søn af Jep Christensen Hollænder og Anne Nielsdatter. Hun er vist datter af Christen Andersen og Maren Christensdatter FT87 nr. 82. Ved FT1834 kaldes hun Ane Cathrine Christensdatter og er 83 år. I Jævnfør registeret ved død, er der ikke indført nogen dåbsdato hvilket indikerer at hun ikke er født i Janderup. Hun er sandsynligvis født i Outrup ca. 1750)

Christen Nielsen 6 Ugift deres børn (30 juli 1780, død 4. jan. 1860 – 79 år)

Jep Nielsen 4 Ugift deres børn (14 sept. 1783)

Janderup og Billum sogne bind 3:

MAT. NR. 13 (0102 ½) (NYBROVEJ 108).

Omkring 1780 findes et husmandssted beboet af Niels Jepsen og hustru Ane Katrine Christensdatter. Omkring 1820 overdrog de stedet til sønnen Christen Nielsen, han var murermester, g. m. Johanne Nielsen.

Opslag 18

Familie nr. 88

Kierup bye (Kærup)

Laurids Olesen	42	Gift 1. gang. Gaard Beboere 1 maj 1746, begr. 2 sept. 1792 – 46 år)
Kiersten Gundesdatter	42	Gift 1. gang. Kone (døbt 30. jan. 1746 Øster Vrøgum, død efter 1801) (gift 28. oct. 1774 i Ål sogn. Han er søn af Ole Jørgensen og Gunde Olufsdatter i Kærup der blev gift 1744 og havde denne gård i fæste. Hun er datter af Gunde Jessen og Gunder Jørgensdatter FT87 nr. 53 i Øster Vrøgum, Ål sogn)
Giøre Marie Olufsdatter	13	Ugift en opholdsbarn (døbt 16 jan. 1774, død 10. sept. 1836 i Allerslev, Outrup) (Hun var Laurids Olesens halvsøster og kaldes ved død Gyrithe Marie Olesdatter. Hun blev gift 1831 i Janderup med Niels Christensen Qvie)
Gunde Lauridsen	11	Ugift deres børn (21 jan. 1776)
Ole Lauridsen	9	Ugift deres børn (døbt 24 aug. 1777, død 25. april 1859 – 81 år)
Niels Lauridsen	7	Ugift deres børn (10 oct. 1779, begr. 21 sept. 1792)
Søren Lauridsen	4	Ugift deres børn (1. sept. 1782)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

I. Anders Christensen 1 gd 502807 al^p Ryttergods, tidl.

Riberhus Janderup og Billum sogne bind 3:

I. LINDEGARD (3622. 1789: 3210 2/3). MAT. NR. 3 og 4.

På denne krongård var Hans Hansen fæster 1562 og 93. Han havde også et stykke af Stiens eng og svarede heraf 112 pund smør i landg. 1603 nævnes en Hans Hansen, formodentlig en søn af den forrige. Han har nu fået en medfæster Søren Juelsen.

De afløstes af Jens Hansen, der er her 1623, og som nok var noget af en urolig herre, ikke blot overfaldt han smeden (se VI), men desuden var han i slagsmål med Jens Michelsen, der slog ham mod jorden, trak i hans hår og rev hans klæder i stykker, mens J. Michelsen fik 3 sår på højre hånd, da de efter andres udsagn kom »i favn tilsammen«. Holmgangen skete ude på marken, hvor Jens Hansen beskyldte Anne, J. Michelsens kone, for »mod hans vilje og minde at overtøjre og volddrive jord, han havde opbrudt af forte,« og der var andet, de var uenige om, og han tog også en tårn med Anne, for derefter fremviste han på tinget 10 sår på sin krop for tingforsamlingen og beskyldte Anne Madsdatter for at have bibragt ham dem. En måneds tid derefter stod de to grander dog på tinget og forkyndte, at »de var venlig og vel forligt, og skal J. Michelsen beholde de 2 stykker agerjord på Sønder Langager, som de har omtrættet, og når han skal have sit møg øst op på dem, da skal han køre gennem J. Hansens toft, og skal J. Michelsen derfor slå 1 dag hvert år, han kører derigennem.«

Jens Hansen døde 1642, og Anders Christensen fra Hyllerslev overtog fæstet og giftede sig i december med Eline Eskesdatter. 1651 var han med til at syne Varde sluse, hvor Varde vandmølle havde stået. 1668 blev han sagsøgt af fru Sofie Staverskov til Hennegård og Ølufgård for 509 sdl. melskyld. som den afdøde møller, Oluf Christensen, havde skyldt fru for fæstet af Roust mølle, og som ikke var betalt; som formynder for sønnen havde han bemægtiget sig det meste af boet uden at yde hende betaling. Anders fremlagde blot registreringen af 29. aug. 1659, og dommen lød da på, at restancen var så forældet, så fruens krav afvises. - Gården blev ca. 1670 udlagt som ryttergods. Anders' efterfølger er Christen Jensen, hvis enke nævnes til gården 1686. 1688 er rytterbonden atter en Anders Christensen.

Senere er Bertil Jensen rytterbonde. 1709 hedder det, at Jørgen Gjødese da havde overtaget gården efter ham, mærkeligt nok nævnes Bertil til gården endnu 1716. 1719, da hartk. er nedsat til 3520, nævnes Jørgen som enefæster. Gården købes da af kaptajn A. G. v. Elbrecht. Derefter kommer I som den sidste i Kærup by under Søvig, og Jørgen efterfølges af sønnen Ole Jørgensen, der 1744 blev troløvet med Gunder Olesdatter fra Ho. 1772 svarer han 3 rdl. 3 mk. i landg. 1783 købes gården i selveje og overdrages til sønnen Laurids Olsen, der er gift med Kirsten Gundesdatter.

MAT. NR. 3. LINDEGARD.

1787 Laurids Olsen og hustru Kirsten Gundesdatter. Efter mandens død giftede Kirsten sig med Peter Sørensen, kaldet Trolldholm.

Efter dem fik en søn af første ægteskab, Ole Lauridsen, gården. Han var g.m. Ane Olsen.

Varde Byfogeds skøde og panteprotokol side 140. Kierup d. 6. juli 1772.

Kendes jeg underskrevne Oluf Jørgensen i Kierup (Kærup, Janderup sogn) saaledes at være accorderet efter min sal. kones død med min søn Laust Olesen for hans hjemmeblivelse og tjeneste og arv efter hans sal. moder (Gunder Olufsdatter), saaledes som følger:

1. Haver jeg Oluf Jørgensen lovet min søn til løn og arv efter hans sal. moder 60 Slette daler.

(der var ialt 7 betingelser)

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1711 Janderup sogn, Kærup. Nærværende Jørgen Gjødese (Jørgen Gødsen) anmelder sig at fæste en rytterpartgård *ibid.*, der Bertel Christensen [Jensen kaldes han i en senere fæstebevilling] forhen beboede og fradøde, har allerede siden jeg ham min indhjemling på stedet, til dens conservation har måttet meddele, ægtet enken (Maren Olufsdatter). Besætningen, som ved stedet er antaget, er 4 bæster, 4 køer, 3 kvier, 2 stude, 2 kalve, 8 får, hkorn. efter landmålingen. 3-6-2-2 og reduktion 3-1-0-0. [Svar]: Betaler indfæstningspenge 6 rdl.

Syn på Ryttergods 1686:

Kierup 473. Christen Jensens enke. (vel Bertel Jensens senere kone Anne Nielsdatter?) 2-5-1-1 3-1-0-0

Kan så 4 td. rug, 1 1/2 td. byg, 1 td. havre, 4skp. boghvede. Avl befundet: 8 trv. rug a 3 skp., 16 trv. byg a 3 skp., 4 trv. havre a 4 skp., 10 læs hø. Har 2 bæster, 1 føl, 2 køer, 2 ungnød, 1 kalv, 4 får, 1 svin. Bygninger: Stuehus 13 fag, 1 kvist 3 fag, lade og stald 14 fag, hø lade 5 fag, fæhus 13 fag. Mangler 16 bjælker, 18 spær, 12 stolper, 60 lægter. 1685 bekommet lånekorn, som i år, formedelst kornets ringhed, ej kan betales 1 td. rug, 10 skp. byg, 1 td. havre. Formedelst slette tilstand var bevilget 9 skp. afslag, som dog ej nydes, men i dets sted tillagt, eftersom bæsterne var ringe, et plovbæst.

jyske nationale regiments kasseregnskab 1677-1703:

Den 8. marts 1687: Bertel Jensen af Grerup (Grærup) given til fæste af Christen Jensens halve gård i Kærup 3 rd.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715. Folkeskat forfalden til 1. januar 1696.

Kærup: Bertel Jensen har en (sted) søn Eske Christensen.

jyske nationale Regiments kasseregnskaber, Familie- og folkeskat forfalden til Sct. Hansdag 1699:

Kærup: Bertel Jensen har to (sted) døtre Ellen Christensdatter og Karen Christensdatter.

(Bertel Jensens 1. kone Anne Nielsdatter døde 1709 og 1710 blev han gift igen med Maren Olesdatter, og han døde samme år)

Familie nr. 89

Kierup bye (Kærup)

Niels Bertelsen 48 Gift 1. gang. Huusmand (døbt 6 dec. 1739, begr. 24 juli 1796 – 58 år)

Kiersten Christensdatter 42 Gift 1 gang. Kone (fra i Lønborg sogn, begr. 18 jan. 1801)

(gift 22 nov. 1776. Hun havde en bror FT87 nr. 154 i Rottarp, Outrup sogn. Niels Bertelsen var søn af Bertel Jørgensen herunder. Kirsten Christensen havde bla. 2 brødre i Outrup, Niels Christensen og Christen Christensen der begge har tilnavnet "Møgelgård" hvilket indikerer at de kom fra Møgelgård i Lønborg sogn)

Bertel Jørgensen 69 Enkemand. Opholdende (døbt 27. aug. 1713, begr. 13 sept. 1789 – 79 år)

(Hans kone døde 13 marts 1776 – 75 år gl. måske hed hun Karen Nielsdatter? Det vil passer fint med opkald og faddere ved søn Laust Bertelsen og datter Anne Bertelsdatter i Varde / Ål. Bertel Jørgensen er søn af Jørgen Gødesen og Maren Olesdatter i Kærup. Bertel Jørgensen var far til Niels Bertelsen)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Palle Sørensen husmd 128751

al² Janderup og Billum sogne bind

3:

VI (0501). MAT. NR. 14 (NYBROVEJ 70 OG 71).

Lensregnskabets jordebog 1603 nævner under Kærup Hans Jensen, der betaler 10 sk. 2 alb. i »beredelses penge«. Det må være dette bol, der hentydes til. Disse penge er en afgift, der udredes af husmænd til deres herskab, og pengene må betragtes som en slags vederlag for den beskyttelse, forberedelserne fik. Huset kan dog godt have eksisteret tidligere. 1562 svarer Eske Pedersen 8 sk. til kronen. Han har nok boet her. 1636 er fæsteren Jens Michelsen. der 1655 stævnes for 7 mk. for rytterhold. Han blev 1660 g. m. Maren Bodsdatter, men de må have forladt stedet kort efter, for 1661 stod det øde. Det kaldes da et bol, hvor der kunne sås 8 skp. rug og 3 skp. byg og avles 2 læs hø. Det blev 1670 udlagt som ryttergods, fæsteren var 1686 Palle Sørensen, der havde 2 bæster, 1 ko, 2 får, 1 svin og 19 fag hus. »Manden er temmelig ved magt.« Mærkeligt nok siges det, at der hverken var sæd eller avl. Måske har Palle drevet jord, der ikke hørte til ryttergodset. Han dør 1698. 1709 Karen Palles og 1739 Johanne Palles, antagelig hans kone og en datter. 1719 kom ejendommen under Søvig, og da er Anders Adersen fæster, og samme år får han en søn døbt. Ca. 1740 Bertel Jørgensen, der antagelig ved købet af selvejet overdrager det til sønnen Niels Bertelsen. f. 1739 og g. m. Kirsten Christensdatter, der er her 1787, men ikke 1801. Det ser ud til, at ejeren da er Christen Væfsted (Christen Nielsen), g. m. Dorthe Thomasdatter. De havde en datter, der hed Susanne, hun blev i 1803 g. m. Henrik Christensen, som vistnok var skolemester. Han levede ikke så længe, den 22. februar 1811 blev han begravet. Susanne blev den 29. september S. å. g. m. ungkarl Jeppe Madsen.

(Adser Andersen og Karen Moltesdatter blev gift 26 marts 1660 Janderup i Janderup kirke, se FT87 nr. 69.)

De var vist Anders Adersens forældre.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Familie og folkeskat 1682 og 1696: Palle Sørensen har en datter Johanne Pallesdatter.

27. dec. 1709 begravet Karen Palles af Kærup. Det var måske hende der omtaltes i Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715 som:

1700: "Anders Adersens hustrus moder gammel og udlevet". Hun var måske Palle Sørensens kone?

Mon ikke Anders Adersen overtog fæstet efter Palle Sørensens da han døde 1699?. Samme år nævnes Anders Adersen nemlig på gården, og datteren Johanne Pallesdatter nævnes ikke mere ved navn. Blev Anders Adersen mon gift med Johanne Pallesdatter? Hvis det er den samme Johanne Pallesdatter som nævnes 1682 var hun for gammel til få børn i 1727. Johanne Palles døde i 1739, og hvis det var hende der var gift med Anders Adersen ville præsten vel skrive at det var hans kone der døde? Anders Adersen fik ingen børn før 1719 ifølge kirkebogen, så man må formode at han ingen børn fik med hans første kone, og er blevet gift igen ca. 1717..

Det var måske Anders Adersens kone der døde 1776 "begr. Søren Knudsens (FT87 nr. 161) gamle opholdskone af Kærup 83 år" Søren Knudsen var nemlig gift med Anders Adersens datter Karen Andersdatter. Karen Andersdatter fik 1756 et uægte barn døbt "Johanne" hvilket indikerer at hendes mor hed hed også hed det?. Sandsynligvis Johanne Madsdatter for Anders Adersens første barn hed Mads. Søren Madsen der vist var fadder for alle Anders Adersens børn, og hans børn igen faddere for Anders Adersens datter Karen Andersdatter i 1748 var sikkert en bror til Johanne Madsdatter. Se noter ved Anders Adersens børns dåb 1719 – 1727.

Familie nr. 90

Kierup bye (Kærup)

Søren Madsen 31 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 4 feb. 1759, begr. 6. jan. 1832 – 73 år)

Maren Nielsdatter 28 Gift 1. gang. Kone (døbt 5. sept. 1756 i Ål sogn, begr. 12. aug. 1835 – 79 år)

(gift 16. feb. 1787 i Ål sogn. Hun er datter af Niels Jegum (Niels Pedersen) og Mette Bondesdatter i Trolldholm, Ål sogn og dermed søster til Bonde Nielsen FT87 nr. 13 i Janderup og Peder Nielsen Borch FT87 nr. 113 i Billum. Søren Madsen er søn af Mads Sørensen herunder og Maren Nielsdatter i Kærup)

Christian Albret Schrøder 14 Ugift tjeneste dreng (døbt 7. feb. 1773 i Rolfsted kirke, Odense Amt)

(Han var søn af Johann Richardt Schrøder og Christina Christensdatter FT87 nr. 90)

Mads Sørensen 69 Enkemand gift 2. gang. (døbt 8 oct. 1719, begr. 3. marts 1805 – 86 år)

(Gift 1767 med Anne Christensdatter af Tarp. Hun blev begravet 23. aug. 1778. Han var først gift 30 nov. 1757 med Maren Nielsdatter der døde 1767. Han var søn af Søren Madsen og Lisbeth Bondesdatter i Kærup)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Laurids Jacobsen ½gd 418162 al² Selvejer

3. Niels Jørgensen ½gd 447708 al². Ejer: Søvigård, Anders

Nielsen Janderup og Billum sogne bind 3:

II (4511). MAT. NR. 1 OG 2.

II må have hørt under det rige Maribo kloster. Ved dets nedlæggelse 1623 blev en stor del af dets gods henlagt under Sorø akademi og heriblandt II. 1654 solgte akademiet gården til Ebbe Gyldenstjerne, der straks afhændede til Jak. Grubbe, Grubbesholm.

1598 var II beboet af Jesper Jespersen. Han er den første i rækken af de mænd, der søger at hjælpe sognepræsten til også at blive præst i Billum. 1623 er Peder Jespersen her. Han dør 1657. 1652 Jes Pedersen. Imidlertid blev det bestemt, at han skulle have en medfæster, Th. Nielsen, der skulle have halvdelen, og han fik fæstebrev herpå, men der blev problem med bygningerne. Dengang var det nemlig almindeligt, at fæsteren selv ejede dem, og her var de også Jes' ejendom. Ganske vist havde han »bortmindet« (lovet), at den nye gårdmand også skulle overtage en part af dem, men da det kom til stykket, ville Jes ikke aflevere. Thomas stillede da med 2 vidner samt ridefogden Peder Byrgesen og herredsskriveren Mads Rask og begærede, at Jes uden videre ophold ville skifte og dele husene eller tage uvildige dannemænd til at gøre det. Jes svarede, at han ville kaste lod med ham om, hvem der skulle have den halve jord (jorderne), men han ville hverken skifte eller kaste lod om husene og heller ikke udnævne dannemænd dertil. Th. Nielsen lod da kontrakt og fæstebrev læse på tinge og bad tinget opnævne 4 uvildige til at skifte. Det skete vist ikke, men et par år efter skete noget andet. Da overtog Grubbe nemlig gården, og Per Jessen og Jes Persen solgte ham da 2 stude. De havde nok gjort en god handel, for Grubbes foged påstod, studene »ej var så gode«, som de havde lovet bmt. gode mand og ville have dem dømt til at tilbagebetale 5 rdl. Grubbe byggede i disse år Grubbesholm i N. Bork, og han bød Jes komme i 3 dage og hjælpe med at rejse en lade. Den slags var Jes ikke vant til, han mødte ikke; inden der var gået 3 måneder, havde Grubbe ladet ham dømme fra sit fæste for uhørsomhed. Så måtte han opgive sine huse, for det var ikke længere hans fæstejord, de stod på. Et par år senere døde Jak. Grubbe, og kort efter kom Carl Gustav-krigene. Der var dog kommet en ny fæster på gården, Laurids Jakobsen. 20. april 1660 tog han syn over bygningerne.....I matriklen 1661 opføres han som fæster af hele gården. Kort efter har han dog haft en medfæster, Peder Iversen, som havde den halve gård. Ved denne tid går Grubbesholms ejer fallit, og under disse forhold, da jordegods var sunket kolossalt i pris, købte Laurids sin gård i selveje, så han må være sluppet vel gennem den onde tid. Dog døde hans kone i peståret 1659, men han gifter sig igen og fik i de følgende år en række børn. Rask på Hebo fik ham 1673 dømt til at betale 4 års tiendekorn, hvert år 7½ skp. rug og 7% skp. byg. Men Laurids begærede nu dom over tiendeforpagterne, nemlig J. Pedersen, Hebo, Jørgen Pedersen, Janderup, N. Nielsen og S. Jensen, Hyllerslev. De 4 fremlagde fæstebrevet af 1661 på præstetienden og en fuldmagt af sognemændene. Dommeren fandt, at udlægget for præstens tiende var fuldt lovligt og var både forevist og tilbudt Laurids, men ikke efterkommet, og da de 4 derefter selv hentede kornet på ageren, var der ikke sket noget utilbørligt. - Hvis der ikke var en tiendeakkord, havde tiendetageren eller forpagteren ret til at tage sin part på ageren, og bonden måtte ikke køre kornet ind forinden. Men Laurids Jakobsen var nok noget vanskelig. Hans egen søn, Niels Lauridsen, anlagde sag imod ham, fordi han ikke havde fået sin hele mødrene arv.

I julen 1679 sælger Laurids »den halvgård i Kærup, som sal. Peder Iversen tilforn har beboet, til Anders Nielsen, Søvig.

Matriklen 1688 viser, at Laurids er selvejer på den ene halvdel af gården, mens den anden, der nu er fæstet af Niels Jørgensen, hører

under Søvig. 1700 synes Jens Sørensen og Niels Christensen at bo her, og hele gården hører stadig under Søvig.

1723 har Knud Ebbesen og Søren Madsen II. S.å. dør Søren datter. 1762 er Mads Sørensen og Søren Nielsen fæstere. Mads' hustru dør

1767, 34 år gl., hvorefter han giftede sig med Anna Christensdatter fra Tarp. 1768 dør hans mor, 81 år. Da Tøger Sterm af hensyn til hoveriet omdanner byens gårde til helgårde på godt 2 tdr. hartk., deles denne gård helt i 2, hver med hartk. 2100. Allerede 1688, da der var 2 ejere, havde hver halvdel sit hartk., L. Jakobsen havde 2012 og N. Jørgensen 2327, men en tid var der atter gårdfællesskab. Nu 1770, da der vist foregår en udskiftning, deles II i A og B, og samtidig afstås nogen jord.

II A (2100). MAT. NR. 1 - ØSTERGARD (ØSTER KÆRUPVEJ 7).

Her fortsatte Mads Sørensen. 1778 døde hans kone, 53 år. Han købte gården iselveje og afstod den 1787 til sønnen Søren Madsen, der blev g. m. Maren Nielsdatter. Søren Madsen flyttede gården, der lå i Kærup by, til sin nuværende plads. Stene hertil er sikkert blevet brændt i en teglovn, der har ligget lige nord for gården, hvor der endnu kan ses aske og teglbrokker på stedet.

En søn, Mads Sørensen, købte Hannevanggård, og en datter, Maren, blev g. m. Peder Hansen, Nr. Hebo, mat. nr. 1.

Familie nr. 91

Kierup bye (Kærup)

Christen Nielsen	50	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 3 aug. 1738, begr. 27 april 1795 – 55 år)
Johanne Bachensdatter	36	Gift 1. gang. Kone (døbt 4 marts 1750, død 24. sept. 1828 – 79 år) <i>(gift 3 nov. 1770. Hun er datter af Bachen Christensen og Anne Sørensdatte i Burgård FT87 nr. 119, der begge døde 1770. Christen Nielsen er søn af Niels Lauridsen og Anne Hansdatter i Tarp, Billum)</i>
Bachen Christensen	11	Ugift deres børn (30 april 1775)
Niels Christensen	5	Ugift deres børn (25 marts 1781)
Hans Christensen	1	Ugift deres børn (26 nov. 1786)
Anne Christensdatter	13	Ugift deres børn (25 april 1773)
Anne Maria Christensdatter	7	Ugift deres børn (11 juli 1779)
Maren Christensdatter	2	Ugift deres børn (8 feb. 1784)

Janderup og Billum sogne bind 3:

(Udskilt fra II. Se familie 90)

II B (2100). MAT. NR. 2 - STEREOBOGÅRD

(HJØRNEGARDSVEJ 35).

1772 var Mads Nielsen fæster her, men blev kort efter efterfulgt af Christen Nielsen. Ved udskiftningen blev den udflyttet. Ejer i 1787 var stadig Christen Nielsen, g. m. Johanne. Da han døde, giftede hun sig igen med Peder Sørensen. Da Johanne døde, giftede han sig med Karen Mortensen.

Familie nr. 92

Kierup bye (Kærup)

Inger Christensdatter	52	Enke gift 1. gang. Huus kone (15. april 1735, begr. 11. april 1802 – 70 år) <i>(gift 20. marts 1767 med Hans Sørensen der døde 1776. Han var søn af Søren Hansen og Inne Sørensdatte i Dyrebye, Henne sogn og døbt der 1. jan. 1734. Hun er datter af Christen Kjelst / Christen Nielsen og Johanne Jensdatter der blev gift i Hostrup sogn 1726. Inger Christensdatter havde en søster til Mette Christensdatter FT87 nr. 83, der blev født i Hostrup 1726)</i>
Søren Hansen	18	Ugift hendes børn (23 oct. 1768)
Inger Hansdatter	10	Ugift hendes børn (16 juni 1776)
Johanne Jensdatter	86	opholdskone, enke. (Født i Hostrup sogn? begr. 1. april 1793 Inger Kjelst moder 83 år) <i>(Hun blev gift 1726 i Hostrup sogn med Christen Kjelst (Christen Nielsen) som døde 1766 – 62 år. Det må være hans far Niels Kjelst / Niels Christensen der døde i Kærup 1719. Det var måske faderen der boede FT87 nr. 90)</i>

Janderup og Billum sogne bind 3:

VII. MAT. NR. 12 (NYBROVEJ 102a).

Fra gammel tid hørte dette gadehus under kronen, landg. var 8 sk. 1562 var fæsteren Eske Pedersen, 1593 Knud Nielsen. Her var smedje. Smeden Lambert Sørensen traf en søndag i 1622 på kirkevejen de 2 bønder fra Vige. De så da, han havde en blå bule i sit hoved. Han var blevet slået af Jens Hansen, så han faldt af hesten, han red på. Omkring 1650 er der kommet en ny smed, Kristoffer Svendsen. Han byggede sig en smedje på forten ved byen. Men forten var jo fælles, ejedes af alle i byen, og så var jo Hvas medejer. Han havde ikke givet lov til byggeriet, han rejste da sag mod smeden og fik ham dømt til at nedbryde smedjen. Den forsvandt også året efter, men ved ildebrand, hvorom et tingsvidne melder, at 17 mand fra Janderup, Ovtrup og Lunde sogne vidnede med oprakte fingre og ed, at »det er dennem og enhver fuld vitterligt udi Guds sandhed, at ved Ribe markeds tide nu sidst forleden, da der om nattetide udi »mørk og mulm« udaf våde og vanlykke optændt ildebrand udi den dannemand Kristoffer Smed i Kierup hans smedje, og da den ganske forbrændte med beller (bælge) og andre redskaber, han havde at hjælpe sig med, så at han fattige mand derover haver fanget en stor skade og er storlig forårsaget at besøge Gud og godtfolk om hjælp i Jesu navn.« Kristoffer fik vidnet beskrevet, og med dette kunne han så gå rundt »0 teg te brænd«. Vidnet skulle sikre, at tiggeriet ikke blev misbrugt. Ofte tiggede man nok uden tingsvidnet, når ulykken havde været ude. - »Hu'nær brænd et få dig,« spurgte en mand deltagende en sådan stakkel. »Ja, det er et!' brænd i no, men vel Gud, ska'en fyt o tekommend Vonsda attermeje.« Trods Hvas byggedes smedjen atter på forten. Der stod den 1688, og der var også bolig for Kristoffer. Der har til tider, kortere eller længere, været flere småhuse i byen, også rytterhuse. 1664 begravedes således Mads Markmands hustru, de har antagelig boet i et lejehus, da huset ikke nævnes i matriklen. Ved Sterms omkalfatring af byen fik han dannet et bol på hartk. 0311, som Hans Sørensen havde fæstet og købt i selveje. 1787 havde hans enke Inger Christensdatter det. Ca. 1794 overtager sønnen Søren Hansen stedet, han køber vist jord fra IIIA, så hartk. bliver 0331 19/24. Han er g. m. Margrete Jensdatter.

Familie nr. 93**Kierup bye (Kærup)**

Mads Nielsen Tambur 32 Gift 1. gang. Huusmand og Skræder (19 nov. 1755, begr. 9. oct. 1837 – 82 år)
Anne Thøgersdatter 26 Gift 1. gang. Kone (døbt 4 marts 1759, begr. 29. oct. 1827 – 68 år, død i Nørhebo)
(gift 9 dec. 1785. Hun var datter af Thøger Nielsen og Maren Thomasdatter FT87 nr. 56. Mads Nielsen er uægte barn af
Kirsten Lasdatter (FT87 nr. 1) og Tambur Niels Nielsen fra Varde, derfor blev Mads Nielsen også kaldt Tambur)
Las Madsen 1 Ugift deres barn (26 dec. 1786)
(Mads Nielsen og Anne Thøgersdatter købte 1797 hendes barndomhjem FT87 nr. 56 i Nørhebo for 150 Rd.)

Familie nr. 94**Kierup bye (Kærup)**

Niels Nielsen Væfsted 69 Gift 1. gang. Huusmand og Skræder (begr. 27 juni 1799 – 74 år)
Susanna Hansdatter 77 Gift 2. gang. Kone (begr. 30 dec. 1798 – 95 år?)
*(De boede formentlig tidligere i Outrup sogn, måske i Rottarp hvor deres formodede søn Christen Nielsen Væfsted FT87
nr. 84 kom fra ifølge oplysninger ved hans første vielse)*
*(Det virker som om der er slægtskab mellem Hans Nielsen FT87 nr. 172 i Gammelgaard, Outrup og Christen Nielsen
Væfster FT87 nr. 84 i Kærup og Niels Nielsen Væfster eller hans kone Maren Nielsdatter FT87 nr. 76 i Borre ål sogn, og
Anne Nielsdatter gift 1787 med Niels Jensen og bosat i Hannevang. De var nok søskende og måske børn af Niels Nielsen
Væfsted og Sussanne Hansdatter FT87 nr. 94 i Kærup, Janderup. Alle undtagen Niels Nielsen i Borre fik en datter døbt
"Sussanne". Måske også Mette Nielsdatter der 1771 blev gift med Erik Grøn og FT87 nr. 102 i Varde. Hendes nr. 2
datter blev også døbt "Susanne")*

Familie nr. 95**Kierup bye (Kærup)**

Lene Pedersdatter 50 Enke gift 1. gang. Huus kone (1. sept. 1743 i Henne sogn, begr. 8. maj 1823 – 83 år)
(gift 25. oct. 1769 i Henne sogn med Morten Pedersen Løvklindt der døde i Dyrebye, Henne 1776)
Mette Maria Mortensdatter 18 Ugift hendes datter (17. juni 1770 i Henne sogn)

Opslag 19

Familie nr. 96

Jægum

Niels Jensen (Niels Jegum)	45	Gift 1. gang. Gaard Beboere (4 april 1741, begr. 18. maj 1812 – 72 år)
Karen Sørensdatter	31	Gift 1. gang. Kone (døbt 23. jan. 1757 i Ål sogn, begr. 15 aug. 1790 – 35 år) <i>(gift 7. april 1774 i Ål sogn. Han er søn af Jens Christensen og Mette Pedersdatter der havde denne gård i fæste. Hun er datter af Søren Bundesen og Kirsten Nielsdatter i Troldholm, Ål sogn, se skifte efter moderen i Ål 1773)</i>
Jens Nielsen	1	Ugift deres børn (20 aug. 1786)
Kiersten Nielsdatter	11	Ugift deres børn (20 oct. 1776)
Mette Nielsdatter	9	Ugift deres børn (8 feb. 1778)
Anna Nielsdatter	7	Ugift deres børn (3. oct. 1779, død 1789)
Maren Nielsdatter	5	Ugift deres børn (9 dec. 1781 gift 1807 med Andreas Olesen Balslev fra Ål)
Leene Nielsdatter	4	Ugift deres børn (28 sept. 1783)
Niels Christensen	19	Ugift tjeneste folk
Constance Magrete Sirichs datter	17	Ugift tjeneste folk (født i Outrup 1770, død 15. feb. 1835 i Allerslev 65 år) <i>(Datter af Løjtnant Casper Christoffer Sirich der døde i Outrup 14/12 1777 se skifte. Hendes mor Inger Nielsdatter ses FT87 nr. 124 i Løftgaard, Outrup sogn)</i>

JEGUMGÅRD

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Christen Sørensen 1 gd 928105 al^p Ejer: Sl. Jep Gjøsens arvinger.
og Niels Boesen (Niels Bojsen)

Janderup og Billum sogne bind 3:

1598 er den ene fæster Simon Hansen. 1617 optræder han på sin husbonds vegne, nemlig Anne Grubbes. Hun var enke efter Jens Juel, Juellingsholm. 1625 sælger fru Grubbes svigersøn Kristoffer Friis Juellingsholms gods i Vester herred til Chr. Lange, Hesselmed. 1655 synes der at være tre beboere i Jegum: Søren Christensen, Troels Bertelsen og Søren Nielsen. Imidlertid døde Chr. Lange omkring 1. maj 1657. Hans enke, fru Margrethe Vorm (i tingbøger o. lign. ofte skrevet Orm) tilhørte en fra Tiiringen indvandret slægt. Hun sad nu tilbage med 4 umyndige børn, da Carl Gustavkrigen straks efter dødsfaldet førte ulykker og elendighed ind over egnen. Hun og børnene synes at være flygtet, og da hun vendte tilbage, var bygningerne på Hesselmed så medtagne, at hun flyttede over på sin store bondegård Jegum, der var sluppet billigere, måske på grund af beliggenheden. Hun overtog selv den ene fæsters part og drev den. Endnu 1661 havde fru en i Janderup sogn 3 gårde, 1 bol og 1 gadehus, men 1664 kun bolet foruden Jegum. Margrethe Vorm døde før 1. maj 1674. Senere var Jegum ikke sæde for adelsfolk. Det blev borgerlige, der overtog Jegum, selvfølgelig for gæld. 1688 er ejerne Jep Gjøsens arvinger. Omkring 1690 køber Anders Nielsen gården og lægger den under Søvig, men den kom snart under Hesselmed. En tid var den ene part atter under Søvig, så præsten 1766 kunne skrive, at Jegum har to beboere og tvende husbønder i Hesselmed og Søvig. Kort efter forenedes de atter under Hesselmed, hvor de forblev til fæsterne købte deres gårde i selveje 1809. 1638 er Troels Bertelsen fæster på en part af gården. Han dør 1659. Det må være hans part, fru Vorm overtog. Efter hendes afgang bliver Niels Boesen (Niels Bojsen) fæster af parten. Han er her endnu 1712, og 1723 nævnes Boj Nielsen til parten. Af hver halvpart svare s da 6½ td. rug og 4 rdl. i landg., og Hesselmed »nyder desuden vores tørv og lyng af bmt. gårds hede.« 1734 er der skifte efter Bojes afdøde kone Anna Jensdatter.....

Boje efterfølges af Jens Nielsen, hvis kone dør 1741, hvorefter han 1742 gifter sig med Maren Kier (Marie Anne Christensdatter) fra Kirkegård. Han afløses af Peder Jensen, der dør allerede 1775. Enken Karen Jensdatter gifter sig da med Jep Jensen. Ca. 1780 synes de to halvgårde at blive helt adskilt og selvstændige.

IB. MAT. NR. 2 (5302) (4032 3/4). EGELUND.

På den anden halvpart var Søren Christensen fæster 1655, men er 1675 afløst af Christen Sørensen, der også er her 1688.

1699 Niels Bakkensen, han efterfølges af Peder Nielsen, som i 1727 er afløst af Jens Christensen, der vist gifter sig 2. gang ca. 1740.

I 1740'erne får han flere børn døbt. Jens Christensens søn Niels Jensen, f. 1744, får fæstet og bliver gift med Karen Sørensdatter, hun døde 1791. Niels gifter sig da med Karen Jensdatter. 1809 købte han gården i selveje. Datteren Karen Nielsdatter bliver ca. 1812 gift med Jørgen Hansen, og de fik gården.

Familie nr. 97

Jægum

Jep Jensen 35 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 25. marts 1753 i Brøndum, 25. dec. 1818 – 66 år)
Elisabeth Jensdatter 20 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1767 i Øster Debel, død 25. marts 1841 – 75 år)
(gift 1786 / 1787 formentlig i Lunde / Outrup sogn. Han blev først gift 10. nov. 1775 med enken Karen Jensdatter der døde 1786. Karen Jensdatter var tidligere gift 15 nov. 1759 med Peder Jensen der døde 1775. I Hesselmed fæsteprotokol 1775 fremgår det at Jep Jensen kom fra Brøndum sogn. Lisbeth Jensdatter var datter af Jens Jepsen og Maren Christensdatter FT87 nr. 74 i Øster Debel, Lunde / Outrup sogn. Jep Jensen i Jægum var søn af Jens Hansen og Mette Christensdatter i Giesing, Brøndum sogn)

Jens Pedersen 24 Ugift Børn (af Karen Jensdatters) 1ste ægteskab Skræder (22 maj 1763)
Peder Pedersen 21 Ugift Børn (af Karen Jensdatters) 1ste ægteskab (11 feb. 1765)
Mette Pedersdatter 17 Ugift Børn (af Karen Jensdatters) 1ste ægteskab (29 oct. 1769)
Anna Maria Jensdatter 9 Ugift tjeneste folk
Lars Jensen 14 Ugift tjeneste folk

(Se Jegumgaard familie 96 herover)

Janderup og Billum sogne bind 3:

I A. MAT. NR. 1 (5302) (4611 1/43).

1638 er Troels Bertelsen fæster på en part af gården. Han dør 1659. Det må være hans part, fru Vorm overtog. Efter hendes afgang bliver Niels Boesen (Niels Bojsen) fæster af parten. Han er her endnu 1712, og 1723 nævnes Boj Nielsen til parten. Af hver halvpart svare s da 6½ td. rug og 4 rdl. i landg., og Hesselmed »nyder desuden vores tørv og lyng af bmt. gårds hede.«

1734 er der skifte efter Bojes afdøde kone Anna Jensdatter....

Boje Nielsen efterfølges af Jens Nielsen, hvis kone dør 1741, hvorefter han 1742 gifter sig med Maren Kier (Marie Anne Christensdatter) fra Kirkegård. Han afløses af Peder Jensen, der dør allerede 1775. Enken Karen Jensdatter gifter sig da med Jep Jensen. Ca. 1780 synes de to halvgårde at blive helt adskilt og selvstændige. Karen dør 1786, og Jep gifter sig så med Elisabeth Jensdatter, der var 20 år og gik ind til den næppe lette opgave at være stedmor for 3 børn af en afdøde kones første ægteskab, hvoraf de to var ældre end Elisabeth selv, og de opholdt sig i gården. –

1802 svarede hver af de to halvgårde 6½ rd. rug og 4 rdl. i landg. og skulle forrette to korte ægter på indtil 1 mil og en lang på indtil 4-5 mil. 1809 køber hver af de to fæstere deres gård, hver for 800 rdl. 1817 overtog sønnen Jens Jeppesen IA. Han var gift med Karen Madsdatter, datter af Mads Bøjsen, Kjelst. De fik 6 børn. 1818 døde Jep Jensen, 66 år gammel.

Hesselmed fæsteprotokol:

20. dec. 1766 fæster Peder Jensen af Billum den 1/3 parts af Jegumgaard som Jens Nielsen i Jægum formedels hans og hustrus skrøbelighed har afstået. Peder Jensen har (tidligere) ægtet hans nabo og gaardmand Jens Christensens ældste datter og overtager nu så meget af hans part at han nu råder over halvdelen af gården. Peder Jensen og hans svigerfar har nu hver ½ part af fæstet. Peder Jensen skal efterkomme den i Jens Niensens boe afhandling af 14. feb. 1759 om hans ophold svarelse og giæld af betaling. (aftægtskontrakt til Jens Nielsen og hans kone Marie Anne Christensdatter. Han døde 1766 og hun som opholdsenske hos Jep Jensen i 1782)

(18 oct. 1759 troløvet Peder Jensen af Billum og Karen Jensdatter af Jegum Copuleret 15 nov. 1759. Han døde 1775)

Hesselmed fæsteprotokol:

Jep Jensen af Brøndum sogn fæster 1775 den gård i Jægum som Peder Jensen er fradød og gifter sig med enken.

Jep Jensens forfædre:

<http://www.vnsa.dk/jrgensenweb/11247.htm>

Summa Janderup sogn, ialt 507 personer.

Janderup Præstegaard den 9. juli 1787.

Seested.

Billum sogn

Familie nr. 100

Billum bye

Johannes Hansen 49 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 26 juni 1741, begr. 14. aug. 1808 – 67 år)
Mette Pedersdatter 51 Gift 1. gang. Kone (22. dec. 1735 i Sønder Vium, begr. 21. feb. 1814 – 83 år)
(gift 26. oct. 1775 i Ål sogn) (Hendes mor Kirsten Larsdatter: Se Lønborggård skifteprotokol 1783, og efter hans far Hans Frederiksen der døde 1772. Johannes Hansen fik vist halvdelen af faderens gård i fæste 1761, se FT87 nr. 109, men boede en overgang i Borre, Ål sogn)
Peder Johannessen 8 Ugift deres søn (døbt 5. dec. 1779, død 2. marts 1846)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Niels Hansen (2/3) og Dines Jepsen (1/3) 1 gd. Ejer: Riberhus

Janderup og Billum sogne bind 2:

VI (3201, REDUC. 3032) BJERREGAARD, MAT NR. 2, 16 og 18.

Omkring 1700 var det blevet almindeligt at kalde denne gård Bierregård. I 1720erne forekommer navnet gentagende i kirkebogen. Den svarer samme landg. som III og V og hørte under kronen. 1585 var fæsteren Niels Andersen. 1592 Christen Nielsen. Derefter må kronen have afstået gården, der ikke nævnes i jordebøgerne 1636-49, men 2 fæstere Jep Persen og Jep Dynesen skrives til gården 1655, da den atter ligger til Riberhus. 1664 har de et gadehus på gårdens grund. 1687 er Jep Dynesens part ganske forarmet, vidnes det.

Jep Persens datter Anne blev gift med Niels Hansen, der 1688 synes at stå for hele gården. Anne døde allerede 1677.

1719 sælger kronen VI sammen med ryttergodset. Den købes af Rygård på Hesse1med. Fæsteren er Dynes Jepsen. Han dør 1720. Herefter lagde Rygård et stykke jord, Hartk. 0332, under Knud Markskels hus (familie 108). Der kom 2 fæstere på gården Jens Christensen og Hans Bjerregård, der hver stod for hartk. 1220, men der herskede vist stadig gårdfællesskab. Jens oplod til Gregers Sørensen fra Fredtoft. Han var landsoldat hos kaptajn Vind, men der var akkorderet om tiden, og den var udløben. Han skulle føde og klæde de gamle og blev 1751 gift med deres datter Lisbeth, f. 1722.

VI B (0300) MAT. NR. 16, (VESTERLED 184)

På denne part kom Dynes Hansen, der er her 1757. Senere kom her Zeboe Madsen, der byttede med en ejendom i Borre, mens Jacob Hansen (?) fæstede »partsgården- her. Gården må nu regnes for at være delt i to, (A og B herunder og C familie 108) idet der tillige skilles et bol fra. (som FT87 nr. 101)

Johannes Jacob (?) Hansen (Hed vist kun Johannes Hansen) fortsatte som fæster, han var gift med Mette Pedersdatter, de boede på ejendommen, indtil en søn Peder Johansen, f. 1779, i 1810 overtog den og købte den til selveje fra Hesselmed for 52 rdl. Han blev samme år gift med Mette Marie Knudsdatter. Ejendommen lå fra gammel tid ved siden af VI A. Hvornår den er flyttet til sin nuværende plads vides ikke, men det er formodentlig sket snart efter, at den er gået over til selveje.

Hesselmed fæsteprotokol:

2. dec. 1771 fæster Seboe Madsen (Seeboe Madsen) af Billum bye, den halve gaard i Borre bye, som Johannes Hansen sidst i fæste havde og ved mageskifte med ham imod hans paa boende i Billum bye ifølge den sluttede accord er afstået.

29. juni 1772 fæster Johannes Hansen fra Borre bye en fierte part gaard i Billum bye som Seboe Madsen sidst har haft i fæste og ved mageskifte med ham imod hans paa boende sted i Borre. (Se FT87 nr. 71 i Borre, Ål sogn)

Familie nr. 101

Billum bye

Gregers Sørensen 67 Gift 1. gang. Gaard Beboere begr. (17. juni 1722, i Fredtoft, Ål, død 12 oct. 1800)
Lisbeth Jensdatter 67 Gift 1. gang. Kone (15 marts 1722, begr. 1. dec. 1805)
(gift 19. jan. 1751)
Jens Gregersen 23 Ugift deres søn. Soldat (døbt 1 nov. 1765, ikke fundet død)

Janderup og Billum sogne bind 3:

VI (3201, REDUC. 3032) BJERREGÅRD, MAT NR. 2, 16 og 18.

Omkring 1700 var det blevet almindeligt at kalde denne gård Bierregård. I 1720'erne forekommer navnet gentagende i kirkebogen. Den svarer samme landg. som III og V og hørte under kronen. 1585 var fæsteren Niels Andersen. 1592 Christen Nielsen. Derefter må kronen have afstået gården, der ikke nævnes i jordebøgerne 1636-49, men 2 fæstere Jep Persen og Jep Dynesen skrives til gården 1655, da den atter ligger til Riberhus. 1664 har de et gadehus på gårdens grund. 1687 er Jep Dynesens part ganske forarmet, vidnes det.

Jep Persens datter Anne blev gift med Niels Hansen, der 1688 synes at stå for hele gården. Anne døde allerede 1677.

VI A BJERGGÅRD (2200) MAT. NR. 2, (VESTERHAUSVEJ 2).

1719 sælger kronen VI sammen med ryttergodset. Den købes af Rygård på Hesselmed. Fæsteren er Dynes Jepsen. Han dør 1720. Herefter lagde Rygård et stykke jord, Hartk. 0332, under Knud Markskels hus (familie 108). Der kom 2 fæstere på gården Jens Christensen og Hans Bjerregård, der hver stod for hartk. 1220, men der herskede vist stadig gårdfællesskab. Jens oplod til Gregers Sørensen fra Fredtoft. Han var landsoldat hos kaptajn Vind, men der var akkorderet om tiden, og den var udløben. Han skulle føde og klæde de gamle og blev 1751 gift med deres datter Lisbeth, f. 1722. Gården må nu regnes for at være delt i to, (A og B herunder og C familie 108) idet der tillige skilles et bol fra. (som FT87 nr. 100)

Gården er stadig fæstet af Gregers Sørensen. 1788 blev deres søn Søren Gregersen, f. 1752, gift med Elisabeth Jensdatter fra Tarp. Han har sikkert fået gården i fæste samtidig. Han købte gården til selveje fra Hesselmed for 238 rdl. i 1809. De fik kun et barn, datteren Elisabeth, hun blev i 1814 gift med Jens Simonsen, f. 1787, søn af Simon Pedersen, Billumgård. De overtog nu gården. Hun døde i 1832, de havde da fået 15 børn, hvoraf 4 var døde som små.

Hesselmed fæsteprotokol:

8. nov. 1754 fæster Gregers Sørensen Fredtoft, nu værende soldat under Velbaarne Hr. Capitain Winds Compagni, den anparts gaard udi Billum sogn, Billum bye, Bierregaard kaldet, som Jens Christensen paaboede og nu formedels høj alder og svaghed til ham har opladt. Jens Bierregaard og hustru (Karen Nielsdatter) får ophold.

22. maj 1787 fæster Søren Gregersen af Billum bye, det sted i Billum bye hans fader Gregers Sørensen har beboed og nu har afstået. Han skal give hans forældre ophold efter dags dato oprettet contract.

Familie nr. 102

Billum bye

Hans Lauridsen 66 Gift 1. gang. Huusmand og Bødicher (Bødker. Døbt 1722 i Næsbyerg sogn, død 1791 i Varde)
Karen Hansdatter 70 Gift 2. gang. Kone (døbt 16. jan. 1718 i Oksby, død 1792 i Varde)
(gift 20 feb. 1771. Han er søn af Laurids Hansen og Ingeborg Andersdatter i Skonager, Næsbyerg sogn (gift i Næsbyerg 1721). Hun var først gift 11 maj 1762 med Christen Gregersen der døde 1767. Hun er datter af Hans Sørensen i Oksby og havde fået et uægte barn døbt 1754 i Billum)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

3. Rasmus Knudsen. Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

X (0002) MAT. NR. 19 (HANNEVANGVEJ 21).

1636 havde kronen et gadehus, der var beboet af Dynes Jepsen, som svarede 5 sk. 1 alb. deraf. 1642 fæstede Jep Dynesen huset og gav 2 dl. i indfæstning. 1661 Hans Skrædder, 1664 Rasmus Knudsen. Stedet har fået tillagt lidt jord og bliver ryttergods, og da har Rasmus en ko og en kalv og har sået 2 skp. korn. Han har 15 fag hus og er smed. 1708 er Jens Smed her. Han oplader til smeden Knud Hansen (Markskel), der er her i 1719, da Krabbe køber huset for 15 rdl. 1723 sælger han til proprietær Rasmus Bundesen, hvorefter X kommer under Hesselmed. Anders Jensen, åbenbart Jens Smeds søn, fortsætter både som smed og husmand. 1742 dør hans kone Dorthe Nielsdatter, og det er interessant at se, hvad skiftet oplyser om landsbyhåndværkerens hjem.....Formuen blev 47 rdl., gælden 53. Der blev ingen arv at udbetale, afdødes søskende var arvinger. Senere har Christen Bloch fæstet X. Anders Smed døde 1762, han var da gift med Johanne Thuesdatter. Imidlertid havde Christen Gregersen fra Kær fæstet X allerede 1755. Ca. 1775 Hans Lauridsen, der var bødker. 1796 Morten Thomsen Falk, der da blev gift med Ellen Frederiksdatter fra VIII. Han købte huset fra Hesselmed omkring 1810 for 40 rdl. Han døde 1816, og Ellen Frederiksdatter solgte til Peder Jepsen, f. 1784, søn af Jep Smed i Kjelst.

Folkeskat forfalden til 1. januar 1696:

Billum bye: Rasmus Knudsen har to døtre Mette Rasmusdatter og Maren Rasmusdatter.

Hesselmed fæsteprotokol:

12. jan. 1755 fæster Christen Gregersen af Billum Kieren den gadehuus med tilliggende grund udi Billum bye som Christen Bloch sidst paaboede og fradøde. (Christen Gregersen havde tidligere boet på FT87 nr. 158)

22. nov. 1770 fæster Hans Lausten af Varde, som med friheds pas af dato 16. dec. 1769 fra føde staufnen Nørholms gods er kommet, det gade huus med tilliggende grund udi Billum bye, som Christen Gregersen sidst beboede og er fradød, hvis enke han ægter.

Familie nr. 103

Billum bye

Jacob Pedersen	43	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 15 april 1745, begr. 23. juni 1814)
Anne Magrete Lauridsdatter	40	Gift 1. gang. Kone (døbt 10. marts 1748 i Toftnæs, Alslev, begr. 31. juli 1822) (gift 7 dec. 1770 i Alslev sogn. Hun er datter af Laust Iversen i Toftnæs, Alslev sogn som var Barbara Iversdatters bror)
Tue Jacobsen	15	Ugift deres barn. (7 feb. 1773)
Laurids Jacobsen	13	Ugift deres barn. (4. dec. 1774)
Peder Jacobsen	3	Ugift deres barn. (1. jan. 1785)
Karen Jacobsdatter	16	Ugift deres barn. (20 oct. 1771)
Kiersten Jacobsdatter	5	Ugift deres barn. (25 marts 1782)
Kiersten Byresdatter	22	Ugift tjeneste pige

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Maren Terkild Hansens Ribe hospital

Janderup og Billum sogne bind 2:

VII HOSPITALSGARDEN (4131) MATR. NR. 3, (VESTERHAVSVEJ 34).

Fra ældgammel tid hørte denne gård under Ribe hospital. Dens bønder må have drevet havfiskeri, for landg. var 10 torsk, 5 snese melskuller (store rødspætter), 1 svin og 1 rdl. plovpeng (fritagelse for hoveri). Philippus Hansen, der 1638 måtte bøde 10 rdl. for ulovlig handel med stude, har muligvis boet her. I 1640erne synes Hans Andersen at bo her. 1649, 4. febr. skrev præsten, at da »jordes kiere svoger Hans Andersen i Billum. Var candidus et plasidus (en lysende ren og mild mand), som døde den næste torsdag tilføern.« Hans enke Berete Hansdatter fragik arv og gæld Boets rigelige udstyr sattes til 425 rdl., men gælden var 573 rdl.

1652 er fæsteren Therkel Hansen, der undertiden optræder i retten på hospitalfuldmægtigens vegne. En mand i Grærup stævned ham for betaling af ½ lod garnfisk, men han beviste, at fiskene var betalt, og blev frikendt. S.å. var han ransnævning sammen med Niels Thuesen i Hannevang, og under Carl Gustavkrigene var han med til at ordne udskrivningen af sognet. 1664 stod der et lidet hus på Therkels grund, hvori Mette Thuesdatter boede. Han døde 1682, hvorefter enken Maren fortsatte bedriften, til datteren Karen Therkildsdatter 1698 blev gift med Gunde Nielsen, der så blev fæster. Deres datter Karen Gundesdatter, blev 1730 gift med Jens Hansen, som fik fæstet. Karen døde 1736 ibarselseng. Manden giftede sig igen (1736 og) 1738 døbttes datteren Karen. (Jens) Hansen døde 1767, 67 år gammel, »en ærlig og trofast mand«, skrev præsten. Karen Jensdatter var 1763 blevet gift med Tue Pedersen, søn af Peder Sørensen, Billumgård, og de overtog gården. Den havde fået ny herre, idet den var kommet under Hesselmed. Tue har også et lille husmandssted XI. Det lægges nu fuldstændig ind under ejendommen, så dennes hartkorn bliver 4211. 1770 dør både Karen og Tue Pedersen, 32 og 29 år. Ved skiftet ses det, at Karen havde et barn (Jacob Hansen), født uden for ægteskab, før de blev gift. Det var bestemt, at han skulle arve lige med de tre ægtefødte, det var tre piger. Tues broder Jacob Pedersen overtager gården og gifter sig med Anna Margrete Lauridsdatter. Han svarede 4 rdl. i landg. til Hesselmed og forrettede årlig 5 pløjedage, 22 spænddage og 52 gangdage som hoveri. Han købte gården i selveje for 454 rdl. i 1809.

Jacob Pedersen byggede vistnok nyt stuehus i 1810, og det blev bygget så stort, at en del af det kunne bruges til kro. I 1811 overtog sønnen Peder Jacobsen, f. 1785, gården, og han begyndte samtidig med krovirksomheden. Han blev gift med Karen Hansdatter, datter af Hans Pedersen, Billumkjær.

Ribe hospital fæsteprotokol - C 658 nr. 43:

12/12 1731 fæster Jens Hansen i Tobøl (Guldager sogn) en gaard i Billum 4-2-3-1 tdr. hartkorn som Gunde Nielsen havde og ægter hans datter. (Karen Gundesdatter der døde 1736)

Hesselmed fæsteprotokol:

28. dec. 1770 fæster Jacob Pedersen af Billumgaard, som af Hennegaard egnen ved mageskifte imod Christen Nielsen Jægum af Troldholm, til Hesselmed staufn er overladt, det huus i Billum bye som hans broder Tue Pedersen sidst beboede og tillige med hustruen er fradød.

Jacob Pedersen skal give den paa stedet værende aftægtskone Barbara Iversdatter saavel som Tue Pedersens fire børn, alt hvad de ved contract af 20. nov. 1762 og 12. nov. 1770 er accorderet og tillagt.

(aftægtskonen der er moder til den afdøde Tue Pedersens hustru Karen Jensdatter hed Barbara Iversdatter sal. Jens Hansens hustru. Barbara Iversdatter fra Toftnæs, Alslev blev 1736 gift med Jens Hansen fra Billum. Han døde 1767 og hun 1771. Barbara Iversdatter havde en bror Stephan Iversen og Laust Iversen og de var vist alle børn af Iver Iversen og Johanne Laustdatter i Toftnæs, Alslev sogn)

Familie nr. 104

Billum bye

Mads Madsen 56 Gift 1. (2) gang. Huusmand (1 nov. 1732, begr. 2 juni 1799)
Mette Hansdatter 55 Gift 1. gang. Kone (Se skifte efter Mette Nielsdatter i Oksbøl 1773. død 6 dec. 1800)
(gift 27 nov. 1766. Han blev først gift 10. oct. 1760 med Mette Christensdatter af Billum der døde 1766. Hun Havde først været gift med Peder Knudsen, se nr. 114. Mette Hansdatter var datter af Johanne Nielsdatter (døbt 27 dec. 1707 i Billum) og Hans Jessen i Borre. Han er søn af Mads Hansen Degn og Johanne Seboesdatter der blev gift 1721)
Hans Madsen 10 Ugift deres søn (16 nov. 1777)

Janderup og Billum sogne bind 2:

XI (0020). (Familie 104 – 105 og 106)

XI var hospitalets bol. Det var 1652 beboet af skomager Peder Jensen. Han blev stævnet for 4 sk. degnerente, han ikke havde fået betalt. Han er her endnu 1664. 1688 Maren Therkelsdatter. Vistnok ca. 1700 lægges bolet under nr. VII.

Andre huse. Til tider har der stået et hus eller to mere i byen. 1753 fæster Tue Tuesen således "den liden bolig, hans moder fradøde, med liden kálhave«. Han skal »forholde sig skikkelig og fredelig med alle, både i by og udenfor. Item rette sig efter byens vide og lovlige vedtægter, at ingen årsagelig sig over hannem eller han skal klage.« Han havde selv repareret huset, derfor fik han det fæstefrit. Det hørte under Hesselmed. 1787 var der yderligere 3 jordløse huse. De var beboet af Mads Madsen, Niels Sørensen og en ugift "huspige Mette Hansdatter"

Hesselmed fæsteprotokol:

28. marts 1768 fæster Hans Christensen af Giedberg, nu værende landsoldat for Hesselmed gods, den halve gaard på ditto gods beliggende i Billum sogn og bye, som Mads Madsen sidst paaboede og formedels falden vanmagt, villig har til ham har afstået, samt den derunder brugende Billum kirke ejendom, som formanden lige udi fæste havde. (Mads Madsen er flyttet fra FT87 nr. 114)

Han giver forrige beboers fattige vandvittige pige barn Maren Pedersdatter føde, klæde og huuslye så længe hun lever, da ingen anden ophold midlertid til nogen svarer. (Maren Pedersdatter er Peder Knudsen datter)

Familie nr. 105

Billum bye

Niels Sørensen Kærup 62 Gift 1. gang. Huusmand (døbt 8 juni 1727 begr. 30 marts 1794 – 67 år)
Karen Sørensdatter 54 Gift 1. gang. Kone (døbt 21 nov. 1734, ikke fundet død)
(Gift 26. oct. 1756. Hun er datter af Søren Pedersen og Johanne Simonsdatter. Da Niels Sørensen 1756 fæster FT87 nr. 115 står der at han overtager fæstet efter Anders Christensen og gifter sig med hans datter. Det var hans steddatter for han var nemlig gift emd Søren Pedersens enke Johanne Simonsdatter)
Christen Nielsen 12 Ugift deres søn (22 oct. 1775, gift 1798 og bosat i Ål sogn)

Janderup og Billum sogne bind 2:

XI (0020). (Familie 104 – 105 og 106)

XI var hospitalets bol. Det var 1652 beboet af skomager Peder Jensen. Han blev stævnet for 4 sk. degnerente, han ikke havde fået betalt. Han er her endnu 1664. 1688 Maren Therkelsdatter. Vistnok ca. 1700 lægges bolet under nr. VII.

Andre huse. Til tider har der stået et hus eller to mere i byen. 1753 fæster Tue Tuesen således "den liden bolig, hans moder fradøde, med liden kálhave«. Han skal »forholde sig skikkelig og fredelig med alle, både i by og udenfor. Item rette sig efter byens vide og lovlige vedtægter, at ingen årsagelig sig over hannem eller han skal klage.« Han havde selv repareret huset, derfor fik han det fæstefrit. Det hørte under Hesselmed. 1787 var der yderligere 3 jordløse huse. De var beboet af Mads Madsen, Niels Sørensen og en ugift "huspige Mette Hansdatter"

Familie nr. 106

Billum bye

Mette Hansdatter 56 Ugift Huuspige (3 aug. 1732, død 20 juli 1793)
(Hun er sandsynligvis datter af Hans Frederiksen i Billum Kiær. Ved skifte efter ham 1772 er hun 40 år og ugift)

Janderup og Billum sogne bind 2:

XI (0020). (Familie 104 – 105 og 106)

XI var hospitalets bol. Det var 1652 beboet af skomager Peder Jensen. Han blev stævnet for 4 sk. degnerente, han ikke havde fået betalt. Han er her endnu 1664. 1688 Maren Therkelsdatter. Vistnok ca. 1700 lægges bolet under nr. VII.

Andre huse. Til tider har der stået et hus eller to mere i byen. 1753 fæster Tue Tuesen således "den liden bolig, hans moder fradøde, med liden kálhave«. Han skal »forholde sig skikkelig og fredelig med alle, både i by og udenfor. Item rette sig efter byens vide og lovlige vedtægter, at ingen årsagelig sig over hannem eller han skal klage.« Han havde selv repareret huset, derfor fik han det fæstefrit. Det hørte under Hesselmed. 1787 var der yderligere 3 jordløse huse. De var beboet af Mads Madsen, Niels Sørensen og en ugift "huspige Mette Hansdatter"

Opslag 21

Familie nr. 107

Billum bye

Hans Nielsen Borre 34 Gift 1. gang. Huusfolk (døbt 2. feb. 1754 i Ål sogn, ikke fundet død)
Boedel Marie Christensdatter 35 Gift 1. gang. Kone (begravet i Janderup 19. oct. 1820 – 69 år)
(gift 26. aug. 1779. Han kaldes også Hans Borre og hun Bodil Marie Lønborg, men er ved brylluppet af Hannevang. De boede først i Oksbøl, Ål sogn, men flyttede inden 1782 til Billum, og inden 1801 til Janderup. Hans Nielsen er bror til Peder Nielsen FT87 nr. 110)

Niels Hansen 7 (5) Ugift deres børn (22 dec. 1782)
Kierstine Hansdatter 5 (7) Ugift deres børn (21. april 1780 i Ål sogn)
(der er vist byttet om på børnenes alder)

Arkiv. dk: Hannevangvej 52

1782 - 1822 er husmand og daglejer Hans Nielsen ejer, * 1755 i Janderup sogn, + ? (NEJ)

Gift 1779 i Janderup kirke med Bodil Marie Christensdatter, * ca. 1753, + 1820 Hannevangvej 52.

Begravet i Janderup.

Familie nr. 108

Billum bye

Søren Jensen 35 Gift 2. gang. Huusmand og Blytækker (25 marts 1754, begr. 27. maj 1815)
Anna Pedersdatter 27 Gift 1. gang. Kone (25 jan. 1761, begr. 9. dec. 1822)
(gift 27 juni 1783. Han var først gift 23. nov. 1781 med Niels Hansens datter Anne Nielsdatter der døde 1783. Anne Pedersdatter er datter af Peder Hansen i Nr. Hebo. Peder Hansen er bror til Søren Jensens første kones far Niels Hansen af Nr. Hebo, begge er sønner af Hans Nielsen i Nr. Hebo)

Jens Sørensen 1 Ugift deres børn (10. sept. 1786)
Anna Dorthe Sørens datter 4 Ugift deres børn (23 maj 1784)
Niels Hansen 62 Gift 1. gang. Opholdsfolk 17 feb. 1726, begr. 1. jan 1790 – 64 år)
Dorthea Knudsdatter 75 Gift 1. gang. Kone (25 maj 1713, begr. 28 nov. 1787 – 74 år)
(gift 19 oktober 1756. Hun er datter af Knud Markskel der havde denne gård i fæste)

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Udstykket fra VI. se familie 100)

VI C (0332) MAT. NR. 18.

Denne nye ejendom var 1778 beboet af Niels Hansen. Ca. 1779 Søren Jensen, f. ca 1752, søn af Jens Blytækker i Kjelst. Han var blytækker og 2. gang gift 1781 med Anna Pedersdatter. Han købte ejendommen fra Hesselmed omkring 1809-10 for 77 rdl. 1817 fik deres søn Jens Sørensen, f. 1786, den. Han blev gift med Gertrud Christiansdatter, datter af Christian Andersen i Tarp.

Hesselmed fæsteprotokol:

7. jan. 1757 fæster Niels Hansen af Nørre Heeboe den væring og sted udi Billum bye som Knud Hansen Marschiel sidst paaboede og fradøde. Tillige den anpart aggerjord af Dynes Hansen og Gregers Sørensens gaards grund som sig derfra haver sig uddelt. Hk ialt 0.3.3.2
(Knud Hansen Marschiel havde omkring 1720 fået udskilt Hk 0.3.3.2 fra VI. Det må være dette sted. Se omtale under familie 100 og 102. Knud Markskel døde 1753 – 73 år gl.)

Hesselmed fæsteprotokol:

18. dec. 1781 fæster Søren Jensen af Kielst, det Boels sted i Billum bye og sogn, som Niels Hansen Baadfører hidtil har beboed, og nu godvillig har afstået, og hvis eneste datter og barn Søren Jensen har ægtet.

Han skal holde og efterleve, den med sin kones fader Niels Hansen d. 17. dec. sidst afvigte oprettede aftægts Contract, og indstille sig for næste landmelice session i Varde, for der enten at blive casset, eller at gøre en mynstring.

Familie nr. 109

Billum bye

Søren Christensen 30 Ugift. Gaardbeboer (døbt 4. maj 1758 født i Forum, Brøndum sogn. begr. 4. jan. 1827)
Maren Jensdatter 20 (16) Ugift tjeneste folk (31 marts 1771, begr. 23. dec. 1807 – 36 år)
(Gift 25. nov. 1791. Han havde en bror Thomas Christensen der blev gift 1792 med Karen Tuesdatter FT87 nr. 120)
Anna Sørens datter 13 Ugift tjeneste folk
Christen Thomsen 64 Gift 1. gang. Opholdsfolk (4. feb. 1725 i Forum, Brøndum, begr. 19. nov. 1809 – 86 år)
Cathrine Christens datter 67 Gift 1. gang. Kone (døbt 29. marts 1722 Astrup, Brøndum, begr. 29. nov. 1795 – 73 år.)
(Gift 16. oct. 1751 i Forum, Brøndum sogn. Hun kaldes fejlagtig for Anna Christens datter i forlketællingen 1787)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Niels Tommesen 1 gd. Ryttergods. (Niels Tomsen / Niels Thomsen)

Janderup og Billum sogne bind 2:

V (5031, REDUC. 4531) MAT. NR. 11, (HOLMEVEJ 10).

Denne Krongård svarede 1 ½ ørte rug, 1 ½ ørte byg, 1 svin, 12 torsk og havde 1585 gårdfællesskab med to fæstere, Bakken Staffensen og Christen Nielsen, der hver svarede det halve af landg. Det ser nærmest ud, som gården var adskilt i to. Der hørte kirkejord derunder, hvoraf der skyldtes 2 sk. da. 1603 og 1618 skrives Oluf Jensen for hele gården, men allerede 1609 er Dynes Jensen på gården, ligeledes 1636 og 1649. Han efterfølges af Niels Dynesen, der er her under Carl Gustavkrigene. Der vidnes, at han »er en meget forarmet mand, formedelst den store beskatning i svenskens tid såvelsom i den store indkvartering, brandenborgske indlæg, da blev mestendel af det, han havde, borttaget. Ved hans død 1675 frasagde enken Mette Mikkelsdatter og deres 4 børn sig arv og gæld. Gården blev ryttergods med Niels Thomsen som fæster 1686, hans sals og fæhus var 16 fag, lade og »herberg- 10 fag, hølade og stald 7 fag. Kvægets ulykkelige frafald og misvækst åringer havde bragt ham i slet tilstand. Han efterfølges af Christen Andersen, der 1707 får det vidnesbyrd af sine grander, at han er meget flittig og arbejdsom, men har haft uheld, har mistet 2 gamle heste, 1 plag, 2 køer og 1 stud, og gården er sat for højt i hartk., hvorfor der søges om lettelse. 1719 købtes V af Rygaard for 189 rdl. Niels Thomsen gjorde herefter 2/3 gårds hoveri. 1725 var Christen Andersen her. 1770 er her atter to: Niels Hansen og Johannes Hansen, men 1778 kun Christen Thomsen, hvis hustru vist er Christen Andersens datter Anna Christens datter (NEJ). I 80erne overdrager de fæstet til sønnen Søren Christensen, f. 1757. I 1791 blev han gift med Maren Jensdatter, hun var datter af Jens Pedersen Kjær i Kjelst. I 1807 døde Maren Jensdatter, og Søren Christensen blev i 1809 gift med Mette Hansdatter, datter af Hans Madsen på 5a. Gården blev i 1809-10 købt fra Hesselmed for 454 rdl. Søren Christensen døde i 1827. Mette Hansdatter drev gården videre indtil 1841, da hun solgte den til Nis Hansen, f. 1792 i Flensborg. Han var gift med Kirsten, f. 1803, Søren Christensens datter af første ægteskab. Nis Hansen var Bødker, de havde boet i Kolding i en del år.

Hesselmed fæsteprotokol:

30. dec. 1728 fæster Niels Christensen af Billum sogn, og bye den gaard udi Billum med HK 4.5.3.1 som han fader Christen Andersen hidtil har haft i fæste, og nu for alderdom og svagheit har opladt.

25. feb. 1739 fæster Hans Friderichsen af Billum Kiern, den gaard i Billum bye med HK 4.5.3.1 som Niels Christensen hidtil har beboet og nu ved mageskifte afstår og oplader.

15. jan. 1761. Hans Frederichsen i Billum bye afstår hans i fæste havende gaard til hans 2 sønner Niels Hansen og Johannes Hansen (FT87 nr. 100) paa den maade, at den udi 2 lige deles. De betaler hver halvparten når deres fader og moder vil på aftægt.

1. maj. 1776 fæster Christen Thomsen af Forum Bye, hvor han hidtil har været bosat, den gaard i Billum sogn og bye Niels Hansen Frederiksen har beboet og godvillig formedels maadelig omstændigheder har afstaaet. Han skal overholde hvad Niels Hansen ved afståelsen af gaarden er lovet.

14. april 1786 fæster Søren Christensen af Billum bye, men født i Forum bye Skads Herred og som staaer soldat for lægsmænd Peder Jensen Muus i Veldbek (Jerne sogn) i bemeldte Skads Herred, den halvggaard i Billum bye hans fader Christen Torsen (Christen Thomsen) hidtil under fæste havde, og nu formedels alderdom og svagheit har afstået.

Han skal efterleve den under 10. d. m. med hans fader oprettede aftægts contract.

Familie nr. 110

Billum bye

Peder Nielsen Borre 39 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 8. feb. 1750 i Ål sogn, begr. 2. jan 1823)

Anna Nielsdatter 50 Gift 1. gang. Kone (døbt 19 april 1739? begr 28. juli 1805 – 67 år)

(Deres vielse er ikke fundet. Han er bror til Hans Nielsen Borre FT87 nr. 107. De boede indtil 1777 i FT87nr. 80 Borre, Ål sogn. Anne Nielsdatter er datter af Niels Jensen i Kærup. Hun havde en bror Niels Nielsen Kærup FT87 nr. 60 i Øster Vrøgum, Ål sogn. Hun havde også to brødre, Mads Nielsen og Jens Nielsen i Kærup. Se skiftet efter Anne Nielsdatters fars broder Peder Jensen Hannevang ved møllen i Nordby sogn på Fanø. 7.11.1769)

Niels Pedersen 10 Ugift deres søn (15. juni 1777 i Borre, Ål sogn, død 31. maj 1861 i Janderup)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Poul Christensen. Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

VIII (2210, REDUC. 2002) MAT. NR. 4, (KIRKEBYVEJ 18).

I gammel tid synes VIII at have hørt under Hennegård, men ved et mageskifte 1635 blev den lagt under Ribe kapitel sammen med III.

1634-49 synes fæsteren at være Brix Pedersen. Han var blandt dem, der trodsede lensmandens befaling om at køre hø af Riberhus enge.

Også senere sad han en lignende befaling overhørig. Han har vel ment, at som tjener under kapitlet, kom Riberhus' drift ikke ham ved.

Den halve gård var øde og forarmet, og Brix magtede ikke at udgive de kgl. skatter, der var pålagt i 1656. Gården kaldtes da en halvgård.

I 1653 havde han opladt 1/3 til Jep Pedersen. Gården var dog næppe særlig dårlig, for Jep gav 10 rdl. i indfæstning. Brix døde 1660, og hele gården blev vist overtaget af Paul Christensen, der blev rytterbonde. 1686 havde han sæt 1 td. rug .....

1719 købte Rygaard VIII for 99 rdl., fæsteren er Lauge Hansen, der overtog gården ca 1700. Nu skulle han gøre 1/3 gårds hoveri til Hesselmed og betale 4 rdl. ilandg. Han døde 1753, 88 år gammel. 1738 havde han »for alderdom« opladt til sønnen Hans Laugesen, der skulle svare 2 rdl. i klingende mønt til martini (11 nov.) forrette 1/4 gårds hoveri og »forskafe sine gamle forældre fornøden føde og klæde, så længe de lever, alt efter den mellem dem oprettede forening. Senere fik Frederik Hansen gården, 1777 mageskiftede han med Peder Nielsen i Borre, der selvfølgelig blev kaldt Peder Borre. Han var gift med Anna Nielsdatter. Deres søn Niels Pedersen overtog fæstet efter dem. Hans kone hed også Anna Nielsdatter. Han købte gården fra Hesselmed omkring 1810 for 214 rd1. 1826 solgte han den til Hans Hansen Brink, f. 1793, måske fra Orten, hans kone hed Maren Jensdatter.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1696: Billum bye: Povel Christensen har to døtre Maren og Ellen Povelstdøtre, en søn Laurids Povelsten.

1700: Lauge Hansen på Burgård forundt Poul Christensens gård i Billum sogn og by med et års frihed, efter resolutionens 126. post, for hvilke som står for 1-7-0-0 hartk. (Lauge Hansen giftede sig med Ellen Poulsdatter der døde 1748)

Hesselmed fæsteprotokol:

16. dec. 1738 fæster Hans Laugesen udi Billum den fjerde part gård i Billum bye som hans fader nu paaboer og formedels alderdom og skrøbelighed til ham har opladt mod ophold til hans gamle forældre.

3. juli 1761 fæster Friderich Hansen af Billum bye, den fjerdepart gaard i Billum bye som Hans Laugesen i fæste havde og efter forlangende fraflyttede.

16. juli 1777 fæster Peder Nielsen i Borre, den fjerde part gaard i Billum bye som Frederik Hansen hidtil har beboed og nu til ham imod mageskifte af Peder Nielsens hidtil i Borre beboede sted.

25. nov. 1777 fæster Frederik Hansen af Billum bye, det boels stede østen i Borre bye, som Peder Nielsen sidst har beboed, og nu til ham ved mageskifte, imod hans i Billum bye beboede 4 part gaard, hvilken boels sted i Borre bye der forher er udskiftet fra Seboe Madsens gaard ibm. (Frederik Hansen der flyttede til nr. 80 i Borre, Ål sogn, og i 1783 til nr. 159 i Kjelst)

Familie nr. 111

Billum bye

Hans Madsen 42 Gift 1. gang. Gaard Beboere (30 maj 1746, begr. 5. aug. 1826 – 81 år)
Anne Nielsdatter 37 Gift 1. gang. Kone (døbt 12 juli 1750)
(gift 31 oct. 1770. Han var søn af Mads Christensen, (død 1754) og Mette Hansdatter i Tarp. Hun er datter af Niels Sørensen og Karen Christensdatter der havde denne gård før dem)
Niels Hansen 16 Ugift deres børn (1. jan. 1772)
Tue Hansen 6 Ugift deres børn (8. juli 1781)
Karen Hansdatter 12 Ugift deres børn (17 sept. 1775)
Mette Hansdatter 9 Ugift deres børn (17 jan. 1779)
Johanne Catrine Hansdatter 4 Ugift deres børn (21 dec. 1783)
Peder Christensen 20 Ugift tjeneste karl. Soldat
Karen Christensdatter 70 Enke. Opholdende (Anne Nielsdatters moder, begr. 10 feb. 1799 – 82 år)
(gift 29 jan. 1749 med Niels Sørensen der døde 1770, se skifte. Han var ved vielsen af Billum og hun fra Tarp. Karen Christensdatter er datter af Christen Thuesen i Tarp. Niels Sørensen er søn af Søren Nielsen i Kjelst. Hans bror Hans Sørensen se FT87 nr. 151)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Hans Nielsen 1 gd. Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 2:

IV (6502, REDUC. 6032) MAT. NR. 5 OG 6.

IV var en gammel krongård, der svarede 3 ørte rug, 3 ørte byg, 1 svin og 12 torsk i landg. Fæsteren var 1585 og 93 Knud Henriksen. Antagelig er den »Per Knudsen y Billom«, som nævnes 1594, hans søn. Han var velhavende og havde fået en sum penge til gode hos Mads Ølgod i Varde, der havde pantsat ham sin gård og ejendom, men også Dorete Sørensdatter og hendes mand, rådmand Bertel Struck i Ribe, havde fået pant i samme. Da Mads døde, blev der proces mellem panthaverne. Per Knudsen stævnedes Struck for landstinget. Herved kom han galt af sted. Det gamle Ribe havde privilegium på Landstingsret for sine borgere. Lensmand, borgmestre og råd stævnedes nu Knudsen, og han måtte love at »stille dem tilfreds- (betale bøde), fordi han havde tilsidesat« Riper byes privilegier och friheders liudelse«. Derpå blev Stuck og Knudsen forligt. De skulle i fællesskab bruge pantet. Hvis der kom søgsmål fra anden side, skulle de stå last og brast med hinanden. De underskrev begge med egen hånd.

1603 Mikkel Jensen. Han var kirkevæрге 1630, var velhavende, havde 1649 100 dl. tilgode i boet efter Hans Andersen. Han blev efterfulgt af Peder Mikkelsen, vel en søn, 1644 døbt dennes datter. Det kneb ham at forliges med Terkel Hansen, 1655 lovede de "herefter at være hverandres gode venner, svogre og naboer, som christelig er og bør«. S.å. var han og flere til syn over et faldefærdigt hus i byen. Ca. 1660 har Rasmus Pedersen Staal overtager fæstet. Han er åbenbart søn af herredsskriveren Peder Staal i Rottarp. 1661 blev han gift med Birgitte Hansdatter. De havde nok for tidligt været i seng sammen, for året efter blev de »afløst« og deres datter Anna døbt. Staal havde en søstersøn i Gerndrup, der under et slagsmål på hjemmevejen fra snapstinget i Malt, var blevet dræbt af Jesper Andersen, Eskelund. Retten dømte drabsmanden skyldig. Men det påhvilede den dræbtes arvinger eller frænder selv at kræve drabsmanden straffet. Da blodhævn forlængst var ophørt, måtte drabsmanden betale en bod (penge) til den dræbtes familie. Herom udstedte Staal følgende brev: »Kender jeg Rasmus Pedersen Staal, boende i Billum, at have akkorderet med den dannemand Jesper Andersen i Eskelund og udi venlighed forenet om den drabsdag og ulykkelig hændelse, som på min søstersøn Peder Hansen af Gerndrup er begået, så han for så vidt mig angår, har forskrevet til sin visse tid at betale, hvorimod jeg igen lover for mig og mine arvinger, at aldrig enten mig eller mine børn skal klage eller anke på bemeldte Jesper Andersen for samme forseelse, men udi alle måder ham sikre veje og sti .... dat. Varde, 12 december 1680.«

Allerede 1665 er han dommer (herredsfoged) og var også birkefoged i Kærgård birk. Han kaldes således 1668, men får først kgl. konfirmation 1670. 1674 lykkedes det Vardes byfoged Samuel Wieland at blive beskikket til begge Staals embeder. Staal havde vist en medfæster, Niels Sørensen. 1666 lod han nemlig tinglæse en skrivelse, hvorefter 2 mænd skulle henvende sig til Jacob Nielsen i Kjelst præstegård og tilbyde ham som nærmeste frænde at være væрге for Hans Nielsen og tage ansvaret »for den arvepart gård og gods«, han var tilfalden efter sin sal. far Niels Sørensen, da Staal »som en fremmed« ville kvittere dette, "eftersom jeg ikke bør ej heller vil svare til den skade, der kan påkomme Hans' gård og gods.« Jacob Nielsen nægtede imidlertid at påtage sig hvervet. Der var andre, som var nærmere i slægt, hævdede han. Det kan se ud, som var det en selvejergård, men det var det næppe. Nogle år efter overtager Hans Nielsen gården, der bliver ryttergods. Udsæden var 5 td. rug.....

1679 opsagde han sin halvgård til lensmanden »formedels den store skat«, men han fortsatte dog. Omkring 1700 deles gården, således at IV A fik 2/3, IV B 1/3. 1719 købes begge af Rygaard, Hesselmed, for ialt 238 rdl.

IV A (REDUC. 4021) MAT. R. 5, (KIRKEBYVEJ 28).

Gårdmanden var Hans Therkelsen. Han var gift med Maren Pedersdatter. De havde datteren Birgitte (hans datter). 1736 døde Maren. Ved skiftet nævnes 5 heste, 1 føl, 3 stude, 1 nød, 2 kalve, 4 køer, 2 kvier, 6 får, 3 lam, 1 vædder og 1 svin. Besætningen er forøget stærkt siden 1687. Formuen blev 122 rdl., gælden 112 rdl. 1741 oplod han til Niels Sørensen og Karen Christensdatter fra Kjelst. De gamle skulle have ophold. Niels Sørensens datter Anna blev ca. 1770 gift med Hans Madsen, f. 1745, søn af Mads Christensen (Franskmand), 9a i Tarp. Heraf kommer det nok, at gården er blevet kaldt Frankrig. Hans Madsen købte den fra Hesselmed omkring 1809 for 513 rdl. 1811 overtog sønnen Thue Hansen, f. 1781, gården, han blev samme år gift med Mette Simonsdatter fra Billumgård. 1842 overdrog de gården til deres søn Simon Thuesen, f. 1814, som ved samme tid blev gift med Dorthea Kathrine, datter af Bakken Bakkensen, 15a Tarp.

Hesselmed fæsteprotokol:

17. oct. 1747 fæster Niels Sørensen af Kielst den 1/3 delgaard udi Billum bye som Hans Therkildsen til dags haver haft i fæste og nu formedels høje alderdom har opladt og afstået. Niels Sørensen giver ophold til Hans Therkildsen og hustru i deres livstid og datteren hendes tilfaldne mødrene arv.

1. maj 1770 fæster Hans Madsen af Tarp, den 2/3 del gaard i Billum bye og sogn som Sal. Niels Sørensen forhen har haft i fæste og fradøde, og af hans enke Karen Christensdatter ved laugvæрге dags dato har afstået, paa den maade hendes ældste datter Anne Nielsdatter ægter. Han giver sin tilkomne sviger moder fornøden ophold som i Niels Sørensens stervboe indgaaede skifte forening af 8. marts.

(Anne Nielsdatter blev gift med Hans Hansen i Billum kirke 31. aug. 1770, men det er formentlig en fejlskrivning for Hans Madsen, for ved FT1787 er Anne Nielsdatter gift med Hans Madsen)

(Se søgså skiftet 1736 efter Hans Therkildsens kone Maren Pedersdatter der også viser at hans første kone hed Birgitte Hansdatter)

Familie nr. 112

Billum bye

Hans Jensen Carlsen 47 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 25 oct. 1739 formentlig Jens Carlsens søn, død 1799)
Bodel Pedersdatter 69 Gift 1. gang. Kone (døbt 31. juli 1718. født i Øster Vedsted, Ribe Landsogn, død 1792)
(Gift i Ribe Domsogn og Landsogn: 9. oct. 1763)

(Hun er datter af Peder Andersen Præst og Karen Pedersdatter Lourup der blev gift 28. juni 1713 og boede i Øster Vedsted. Han er søn af Jens Simonsen / Jens Carlsen og Anne Hansdatter der havde gården i fæste 1738 - 1763)

Anna Pedersdatter 25 Ugift tjeneste pige

Kilde: <https://www.kkermit.dk/jyske-blandet-10.htm>

Hans Jensen og hustru, Bodil Pedersdatter af Hesselmedgård Billum, under Riberhus amt, testamente. 30 november 1792.

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Udskilt fra VI. Se familie 111)

IV B (REDUC. 2011) MAT. NR. 6.

Her var Niels Christensen fæster 1719, men 1725 Hans Jensen med tilnavnet Østergård. Han døde i 1737. Ved skiftet var der 2 heste, 2 stude på 3 år, 1 stud og 1 kvie på 2 år, 2 køer, 2 kalve, 3 får, 1 lam og 1 so. Der var hollandsk stentøj. Sals en med loftskud var 8 fag og østerhuset 11. Formuen sattes til 63 rdl. og gælden til 68, så der blev intet at arve for afdødes søskende. 1738 giftede hans enke Anne sig med Peder Nielsen, kaldet Peder Kjelst (FT87 nr. 148) 1779 fik Hans Paulsen fæstet (? Hans Carlsen?). Niels Hansen, f. 1771, søn af Hans Madsen på 5a, fik i 1796 fæstet. Han blev samme år gift med Karen Jacobsdatter, datter af Jacob Pedersen på 3a. Også denne gård var under Hesselmed og blev købt til selveje i 1809 for 251 rdl. 1833 overtog sønnen Søren Nielsen, f. 1805, den. Han blev samme år gift med Maren Agerholm Nielsdatter, f. 1810, datter af Niels Knudsen og Else Thomasdatter, 3a i Tarp.

Hesselmed fæsteprotokol: (ud fra hartkorn må det være denne gård)

23. feb. 1738 fæster Jens Simonsen af Vester Vrøgum nu værende soldat under Oberst Leiuantant Trejbergs Compagnie, den 1/3 part gård udi Billum sogn og bye, som Hans Jensen paaboede og fra døde med hartkorn 2.0.1.1.

(Jens Simonsen blev gift 1738 med Anne Hansdatter af Janderup der vist er søster til Anders Hansen i Janderup. Jens Simonsen er vist den samme som kaldes Jens Carlsen, det passer med de børn der nævnes i skiftet Hans Jensen Carlsen 1799. Jens Carlsen / Jens Simonsen angives at være fra Øster Vrøgum i fæstebrevet 1738. Hvis han er født der er han måske den uægte søn af Simon Lassen fra Varde og moderen Anne hvis efternavn ikke kan læses. Hun blev døbt i Ål sogn 1711. Det passe med at han hele 3 gange fik en datter døde "Anne" i Billum sogn. Anne Hansdatter dør i 1777 og Jens Carlsen / Jens Simonsen 1786)

Hesselmed fæsteprotokol: (ud fra hartkorn må det være denne gård)

25. sept. 1763 fæster Hans Jensen den anparts gaard udi Billum bye, som hans fader (Jens Carlsen) sidst i fæste havde, og nu til ham afstår. hartkorn. 2.0.1.1. (Han er søn af Jens Carlsen der døde i Billum 1786)

(Niels Christensen der havde fæstet 1719 var formentlig ham der kaldtes Niels Østergård. Han må have overladt fæstet til Hans Jensen inden 1725, Derved "arvede" Hans Jensen Østergård navnet. Niels Christensens 1. kone Anne Toersdatter døde 1727 og her er en sandsynlig forklaring på hvad er blev af ham efterfølgende:

Ål Kirkebog:

3. nov. 1727 trolovet Niels Christensen og Mette Terchilsdatter (Mette Terkildsdatter) udi Vester Vrøgum. Copuleret Dom. Inter Nativ. et. festtum N. A. 28. dec. 1727.

(Ribe Hospital fæsteprotokol: Søndag mellem Jesus' fødsel (25.dec) og Novum Anni = Nytår)(20. sept. 1727 fæster Niels Christensen af Børsmose den 5/8 gård i Vester Vrøgum som Laurs Sørensen fradøde mod at han gifter sig med enken. Niels Christensen er med god sandsynlighed den Niels Østergård der havde fæstet af FT87 nr. 112 i Billum i 1719, og hvis kone Anne Toersdatter døde 1727. Niels Christensen og Mette Terkelsdatter er sandsynligvis dem der får et barn døbt "Hans Jensen" i Billum 1728, og han er sikkert opkaldt efter Mette Terkelsens bror Hans Terkelsen der havde den anden gårdpart FT87 nr. 111 i Billum i fæste. Opkaldet skyldes sandsynligvis at det er ham der har arrangeret ægteskabet.

Det er sandsynligvis Mette Terkelsdatter døde i Vester Vrøgum 1741 og Niels Christensen Østergård 1746. Deres søn Hans Nielsen Østergård døde i Ål sogn 1780, se skifte under døde i Ål sogn. Der er også en Niels Christesnen Østergaard der døde i Janderup / Billum 1747)

Familie nr. 113

Billum bye

Peder Nielsen Borch 43 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 20. april 1742 i Ål sogn, begr. 7. sept. 1824?)
Karen Nielsdatter 63 Gift 1. gang. Kone (Fra Kvong? måske en søster til tidligere fæster Anders Nielsen?)
(gift 14. nov. 1765. Han er søn af Niels Pedersen af Jægum og Mette Bundesdatter i Trolldholm. Tilnavnet Borch havde Peder Nielsen fra hans bedstefar Peder Nielsen Borch af Jegum der 1707 blev gift med Anne Nielsdatter.

Datteren Maren Pedersdatter blev 1800 gift med Poul Hansen der var søn af Hans Christensen FT87 nr. 114. De blev gift med Kgl. bevilling da de var "næstsøskende børn" Det er lidt vanskeligt at se hvordan det kan lade sig gøre, så måske var de ikke fætter og kussine, men beslægtede i 3. led?)

Mette Pedersdatter 19 Ugift deres barn. (født ca. 1768, begr. 12. maj 1827 – 59 år, gift 1789 se FT87 nr. 85)

Maren Pedersdatter 12 Ugift deres barn. (26 dec. 1770)

Anders Thomsen 5 Ugift, en opfostringsbarn. (4 maj 1783, død 1855)

(Han er uægte søn af Anders Nielsen og Maren Poulsdatters datter Anne Kirstine Andersdatter der er født 1763)

Maren Povelsdatter 62 Enke. Opholds kone (1. dec. 1726 i Ål sogn, begr. 31. maj 1807 i Ål sogn – 82 år)

(gift 9 dec. 1750 med Anders Nielsen Skræder af Billum. Han var først gift med Anne Sørensdatter der døde 1750.

Hun var datter af den forrige fæster Søren Olufsen. Ander Nielsen var ved vielsen med Anne Sørensdatter 16 juni 1740 af

Qvong sogn. Han blev begravet 30. juni 1776 og var da 63 år. Maren Poulsdatter var datter af Poul Clausen og Kirsten Christensdatter i Skødstrup, Ål sogn, og hun var halvsøster til Anne Poulsdatter FT87 nr. 114. Måske var det Maren Poulsdatter der 1750 fik et dødfødt uægte barn døbt?)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

3. Niels Nielsen og Peder Hansen 1 gd. Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 2:

I (7120) MAT. NR. 7 OG 8.

Denne ret store gård, hvis landg. var 3 ørte. rug, 1 ørte byg og 1 svin, var krongods i sidste del af 1500-tallet. Den kan måske være en af de gårde Movrids Stygge, Holbækgård, 1579 afstod til kronen. Den kan da være en af de 2 gårde, der 1502 lå under Frøstrupgård.

1585 nævnes Mads Rask hertil, han tilhører formodentlig den store Rask-slægt i Hyllerslev. Han nævnes endnu 1620 . Ved denne tid bliver sønnen Hans Madsen fæster. Sammen med Søren Bakkensen i Tarp måtte han ordne en del af udskrivningen til fjenden under Kejserkrigen. Han blev senere beskyldt for selv at have beholdt både korn og dyr af det udskrevne. Han overtager 2 søstres arveparter, og da gården ikke er nogen selvejergård, må det være bygning, besætning, indbo og tilgodehavender, der deles. Broderen Rasmus Madsen i Ho lod nemlig 30/11 1633 tinglæse følgende brev: »Kendes jeg mig Hans Madsen i Billum og gør for alle vitterligt med dette brev, at jeg er venlig og vel forligt med mine tvende søstre Karen Madsdatter og Maren Madsdatter i forne Billum, at jeg har framendet (fået efter overenskomst) dem deres sal. faders gård, som han udi boede, og i forne minde er vi så forligt, at de i deres faders gård skal have en smuk staffn (stue) i mit salshus vest på den vester side til min egen stue, som er 2 fag lang og er i breddelse halvpert, som de skal have al den tid, de er ugift og skikker sig vel, dog skal de den betale og have deres fulde fri indgang og udgang af den forne stue til mit ild og lys, så meget de behov haver, og skal jeg forne Hans Madsen holde dem forne stue ved magt med træ og ler og bygning, så den skal findes (vel) udi alle måder. .. « Endvidere pantsætter han halvdelen af gården til Karen for 133 dl., som han skal betale hende i 5 terminer, 30 hver juledag de første 4 år og 13 det 5. år. Bliver hun »forset med et erligt giftermal« inden, kan hun sige pengene op. De andre arvinger var nævnte Rasmus Madsen i Ho, samt Kirsten Madsdatter, gift med Claus Christensen i Hjordkær, Gertrud, gift med Jens Nielsen i Hyllerslev, og Mette gift med Brix Pedersen i Billum. De gav arveafkald efter forældrene, også efter moderen Kirsten, »ligervis som hun ved døden var afgangen«, skønt hun levede. Den gamle Mads Rask må have været meget velhavende. 1633 måtte Hans bøde 20 dl. for »beliggelse«, skønt han havde sin egen ægtehustru. 1643 bevilgede kongen, at Jørgen Rask i Hyllerslev måtte nyde landg. af I som herredsskriverløn, så længe han var skriver. 1642 var Hans Madsen sættestemmer. 1649 skyldte han skovsvin for 3 år, så han har ikke haft stort svinehold. Han dømtes til at betale 2½ rdl. for de manglende svin. Han har åbenbart i nogle år haft en medfæster, nemlig Niels Jørgensen, hvis bo 1654 blev gjort op, antagelig ved hustruens død, formuen 661 sdl., gælden 152 rdl.

Da Hans Madsen døde, var den tidligere rigdom forvandlet til armod, men det var også lige efter kæmpeudsugningen under Carl Gustavkrigene. Skiftet efter Madsen 30/4 1660 viser følgende: 2 hopper til 35 sdl.,.....Formue 363 dl. 3 mk. 13 sk. Men gælden var 868 dl.,

heriblandt resterende tiende for 1650-1659 = 22 rdl. til borgmester Staffen Nielsen, Varde. Kreditorerne enedes om, at sønnen Las Hansen skulle give et nyt brev på den halve gæld og overtage værdierne, altså en akkord på 50 %. Herefter har han vel henvendt sig til lensmanden om fæstet på gården. Enken Kirsten Larsdatter blev på gården. Den bliver derefter ryttergods. En tid havde Christen Matisen halvparten. Han efterlod den i en sørgelig forfatning 1680. Salshuset var faldet ned, tømmeret sønderslået, østerhuset brøstfældigt og stod for fald, også laden trængte til reparation, og der var intet korn sået.

Ca. 1680 får Niels Nielsen fæstet. Han er degn (se bd. I 104). Gården har kirkejord, ager og eng, hvoraf der svares 4 mk. 1694 androg han »klageligen« sessionen, hvorledes hans søn Niels Nielsen »i sin druckenskab skal have gangen til corporal Christopher Mortensen, der har sin quartier i Billumgaard, hvor hand haver bekommet 2 mk. da. paa haanden, for hand skulle være rytter.« Regimentskriveren oplyser, at den unge mand havde ladet sig hverve uden forældrenes vilje, og at han ej havde lyst til krigsvæsenet, faderen var en gammel, svag mand, mest sengeliggende og kunne ikke subsistere uden sønnens hjælp, så man kunne frygte, gården blev øde, om ikke sønnen blev fri. Obersten havde allerede givet manden lov at rejse hjem, men han skulle dog »med straf ansees for så ubesindig at lade sig antage«. 1686 er her 2 heste, 3 køer, 2 ungnød, 1 kalv og 4 får. Stuehuset er 14 fag, laden 13, »noch i en anden, øde gård 13 fag rytterhus.....Bruget forskyldt (sat for højt i hartkorn), derfor afslagen 6 skp., og manden kommet til agters.«

Omkring 1700 deles gården i 2 lige store halvgårde I A og I B.

I A (3430, REDDC. 3022) MAT. NR. 7.

Den ældste søn Hans Nielsen overtager denne halvgård og bliver også degn (substitut). 1719 købte Rygård på Hesselmed begge halvgårde for ialt 240 rdl. Kort efter er fæsteren Mads Hansen, åbenbart en søn. Han kaldes også degn (se bd. I s. 104). Landg. for hver halvgård var 5 rdl. 2 mk. ½ sk. og hver forrettede en ½ gårds hoveri. 1729 får Søren Olufsen fæstet. 1738 dør hans hustru, der også hed Kirsten Larsdatter. 1740 fæstede Anders Nielsen gården efter Søren Olufsens død og ægter dennes datter Anne samt giver den gamle Maren Jensdatter (Nej Anne Jensdatter) ophold. Landg. er nu ændret til 2 rdl. 2 mk. og 12 skp. rug. 1750 dør Anne. Ved skiftet nævnes bl.a. hollandske fade, mange kniplinger, rød silkeklud og en sort »ratkins« kjortel og simslæder handsker. Der er 4 heste, 5 køer, 2 stude, 2 får, 1 galt og 1 gris. Der er 10 fag sals (stuehus), 11 fag lade og 7 fag vesterhus. Gælden overstiger formuen med 36 dl., men det skyldes vel nok måden, hvorpå vurderingen foretoges.

Ca. 1767 fæster Peder Nielsen gården. Han er 20 år yngre end sin kone Karen Nielsdatter. Poul Hansen, f. 1772, søn af Hans Christensen på 8a, blev år 1800 gift med Peder Nielsens datter Maren og fik gården i fæste. I 1808 døde Maren af tærende syge. Poul Hansen blev samme år gift med Johanne Birgithe Jørgensdatter, datter af Jørgen Jensen og Ane Dorthea Pedersdatter Rygård i Tarp. Poul Hansen købte i 1809 gården til selveje fra Hesselmed for 326 rdl., et lille hus, der hørte til, kostede 25 rdl.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682:

Billum sogn: Niels Nielsen og hustru Mette

Madsdatter. Kop- og kvægskat til 30. marts og 11. juni

1687:

Billum by Niels Nielsen og hustru Mette Madsdatter.

3. august 1698: Er Niels Nielsen degns 1/3 part gård i Billum sogn og by forundt hans søn Niels Nielsen for fæstes givelse 1 rdl.

Familie- og folkeskat forfalden til Set Hansdag 1699:

Billum bye: Niels (Nielsen) Degn har en søn Hans Nielsen (Degn)

Hesselmed fæsteprotokol:

3. marts 1729 fæster Søren Olufsen af Billum en halvgaard beliggende i Billum sogn og Bye, som Mads Hansen paaboede og som formedels armod Søren Olufsen nu strax må tiltræde.

23. jan. 1740 fæster Anders Nielsens tjenende udi Billum, den halve gaard i Billum bye som Søren Olufsen sidst paaboede og fradøde. Anders Nielsen giver den gamle Anna Jensdatter (Anne Jensdatter), Hans Degns enke sin nødtørftig ophold i hendes livstid og gifter sig med Sal. Søren Olufsens datter Anna Sørensdatter (Anne Sørensdatter der døde 1750. Anne Jensdatter var gift med Hans Nielsen Degn der tidligere havde fæstet)

12. jan. 1760 fæster Mads Madsen (FT87 nr. 114) af Billum, nuværende soldat under Hr. Major Winds Compagnie, den halve gaard udi Billum bye som Peder Knudsen paaboede og fradøde, samt den under Billum kirkes ejendom som formanden og udi fæste havde. Mads Madsen ægter enken paa stedet. Den anden halve gårdpart er fæstet af Anders Nielsen.

24. april 1765 fæster Peder Nielsen af Troldholm den halve gaard udi Billum bye som Anders Nielsen til dags haver paaboed og nu har afstået, samt den under brugende Billum kirke ejendom. Peder Nielsen giver Anders Nielsen og hustru aftægt.

Opslag 22

Familie nr. 114

Billum bye

Hans Christensen Giedberg 46 Gift 1. gang. Gaard Beboere (født 1742 i Gedberg, Ål, begr. 25. juni 1809 -71 år)

Anne Povelsdatter 47 Gift 1. gang. Kone (født 1740 i Skødstrup, Ål sogn, begr. 24. nov. 1802 – 60 år)

(Gift 16. juni 1768 i Ål sogn. Hun er halvsøster til Maren Poulsdatter FT87 nr. 113. Anne Poulsdatter var datter af Povel Clausen og Anne Andersdatter i Schiødstrup. Hans Christensen er søn af Christen Andersen og Kirsten Hansdatter i Gedberg. Hans Christtensen og Anne Poulsdatters søn Poul Hansen blev gift 1800 med Maren Pedersdatter FT87 nr. 113. De blev gift med Kgl. bevilling da de var "næstsøskende børn" Det er lidt vanskeligt at se hvordan det kan lade sig gøre, så måske var de ikke fætter og kussine, men beslægtede i 3. led?)

Anders Hansen 12 Ugift deres børn (23 juni 1776)

Anne Hansdatter 16 Ugift deres børn (1. jan. 1771)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

3. Niels Nielsen og Peder Hansen 1 gd. Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Udskilt fra I. Se familie 113 herover)

I B (3430, REDUC. 3022) MAT. NR. 8, (BILLUMGARDEVEJ 3).

(Udskilt fra I. se nr. 113 ovenfor)

Her er fæsteren Peder Hansen. 1714 er han gammel og affældig og skylder regimentskassen 8 rdl. for en hest. Han oplader da til Knud Sørensen, som ægter hans datter. Sønderhuset var 9 fag, Østerhuset 17, Nørrelængen 7. Der var 2 heste, 3 køer, 1 kvie og 4 får.

I 1760erne fæster Hans Christensen gården. Han havde tilnavnet Gedbjerg og var gift med Anne Povlsdatter. Hans Christensens søn Anders Hansen, f. 1776, overtog fæstet af gården omkring 1802, hans kone hed Anna Hansdatter. Han købte gården til selveje i 1809 fra Hesselmed for 326 rdl. Anders Hansen døde 1818. 1819 blev enken gift med Ole Thomsen, f. 1775, fra Toftnis (Toftnæs). De drev gården indtil de i 1830 solgte den til Mads Pedersen, f. 1801, han var søn af Peder Madsen Brun i Burgård.

Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682.

Billum sogn: Peder Hansen og hustru Karen Hansdatter (Hun døde 1725)

Ryttersessionen Varde den 23. september 1713:

Billum sogn og by. Formedelst Peder Hansen, nu er gammel, skrøbelig og meget affældig, så han ikke selv sin i fæste havende rytterpartgård længere kunne forestå, vedligeholde eller udgifterne deraf rede, har han samme for en ung karl Knud Sørensen ibid., som ægter hans datter, opladt og afstået, hvilken og derpå om fæste anholder. Stedet er ikkun i temmelig tilstand, manden skyldig endnu til kassen af de 1705 til et bæst bekomne forstrækningspenge 8 rd. hkorn. efter landm. 3-4-2-1½, og til rytterhold udlagt for 2-7-0-0.

[Svar]: Som Knud Sørensen på andre måder ikke har villet lade sig behageligt ind- bemeldte Peder Hansens til ham opladte gård at antage, uden ham de udi året 1705 til et bæsts forstrækning, hvoraf endnu reterer 8 rd., måtte efterlades, tillige at være fri for fæstegivelse.

Hesselmed fæsteprotokol:

15. oct. 1739 fæster Peder Knudsen udi Billum bye, den halve gaard samme sted som hans fader Knud Sørensen forhen i fæste havde og fradøde. Han giver ophold til hans gamle moder. (Maren Pedersdatter der døde 1750)

12. jan. 1760 fæster Mads Madsen af Billum, nuværende soldat under Hr. Major Winds Compagnie, den halve gaard udi Billum bye som Peder Knudsen paaboede og fradøde, samt den under Billum kirkes ejendom som formanden og udi fæste havde. Mads Madsen ægter enken paa stedet. Den anden halve gårdpart er fæstet af Anders Nielsen. (FT87 nr. 113)

(31 jan. 1760 troloves Mads Madsen af Janderup med enken Mette Christensdatter af Billum. Copuleret 10 oct)

28. marts 1768 fæster Hans Christensen af Giedberg, nu værende landsoldat for Hesselmed gods, den halve gaard på ditto gods beliggende i Billum sogn og bye, som Mads Madsen sidst paaboede og formedels falden vanmagt, villig har til ham har afstået, samt den derunder brugende Billum kirke ejendom, som formanden lige udi fæste havde. (Mads Madsen flyttede til FT87 nr. 104)

Han giver forrige beboers fattige vandvittige pige barn Maren Pedersdatter føde, klæde og huuslye så længe hun lever, da ingen anden ophold midlertid til nogen svarer. (Maren Pedersdatter er Peder Knudsen datter)

Familie nr. 115

Billum bye

Hans Sørensen	34	Gift 1. gang. Gaard Beboere (født ca. 1752 i Fourfeld)
Maren Christensdatter	30	Gift 1. gang. Kone (5 juni 1756 i Boldesager, begr. 15. jan. 1806, blev skudt) (gift 2. oct. 1778 i Jerne sogn. Han var søn af Søren Hansen og Anne Marie Jensdatter og født ca. 1752 i Fourfeld, Guldager sogn. Hun er datter af Christen Nielsen i Boldesager, Jerne sogn. Hans Spangsborg i Boldesager i Jerne sogn var ifølge skiftet 1806 gift med hendes søster)
Søren Hansen	8	Ugift deres børn (30 maj. 1779)
Christen Hansen	6	Ugift deres børn (24 sept. 1780)
Niels Hansen	5	Ugift deres børn (27 oct. 1782)
Anna Hansdatter	3	Ugift deres børn (12 dec. 1784)
Anna Marie Hansdatter	1	Ugift deres børn (17 juni 1787)
Anna Kierstine Christensdatter	23	Ugift tjeneste pige
Pernille Pedersdatter	56	Enke. Huus kone (døbt 14 Sep. 1731 i Lemvig?, Ringkøbing, død 1816 i Nr. Nebel) (Hun var gift med Jens Jensen smed fra Ribe, se nedenfor. Hendes far var vist Peder Toer / Peder Tor i Lemvig, da hun også kaldes Peternelle Pedersdatter <u>Toer</u> i fæstebrevet 1788. Hun gifter sig igen 1788 med Anders Lauritsen af Sædding bye i Guldager sogn der overtager fæstet. Hun døde i Præstbye, Nørre Nebel 1816 på aftægt hos datteren Maren Jensdatter og svigersøn Christen Andersen af Jernved, der alle flyttede til Nr. Nebel efter 1801)
Kiersten Marie Jensdatter	12	Ugift hendes datter (2. juli 1775)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Kirsten Sl. Thomas Nielsens ½gd. Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

II (4032, REDUC. 3620) MAT. NR. 9a, (HOLMEVEJ 15).

Denne gård er måske den, Mogens Kaas til Frøstrup 1626 mageskiftede til kongen. Den kaldes da en halvgård, og det kan godt passe, for landg. er kun 2½ ørte rug. 1634 er den i alt fald krongods og er opført i Riberhus' jordebog, fæsteren er Jens Christensen, 1643 Th. Nielsen. 1661 kaldes den endnu en halvgård. Den udlægges som ryttergård. Thomas Nielsen er her endnu 1670, men 1686 står hans enke Kirstine for gården. Udsæden er 3 td. rug, 1 td. byg,.....Hun havde 1685 fået lånekorn, der ikke kunne betales tilbage d.å. formedelst kornets ringhed

og hendes slette tilstand. Bruget var skarpt og ringe. Derefter kommer Mads Nielsen. 1719 køber Oluf Krabbe II for 133 rdl. Han havde kort forinden købt part i Hesselmed og lægger II derunder. 1743 afstod Mads frivilligt fæstet til Peder Sørensen fra Kjelst, der havde fripas. 1756 ophold han gården til Niels Sørensen af Kærup, der ægter datteren og forretter ægter. »Og som stedets forrige beboer Mads Nielsen var lovet 8 skp. rug, skal han også levere ham det, saa længe han lever.« Der blev altså 2 sæt aftægtsfolk. Ca. 1779 Hans Sørensen, gift med Maren Christensdatter. Han købte gården til selveje i 1809 fra Hesselmed for 366 rdl. 1811 blev sønnen Christen Hansen, f. 1780, gift med Kirsten Jacobsdatter, datter af Jacob Pedersen på 3a. De har sikkert fået gården samtidig. En søn Hans Christensen, f. 1812, blev gift med Ushild Hansdatter, datter af Hans Madsen Bruun, 4a i Kjelst.

Hesselmed Fæsteprotokol:

28. dec. 1743 fæster Peder Sørensen af Kielst, som med fripas til mig er ankommen, en halvgaard udi Billum sogn, Billum bye med HK. 3.6.2.0. som Mads Nielsen til dags hver i fæste, og nu godvillig haver opladt og afstået. Indfæstning 20 Rdl. imod jeg haver betalt hans pas og afsked fra hans føde stafn. Han giver den gamle Mads Nielsen fornøden føde og ophold.
(Herefter må Anders Christensen og Johanne Simonsdatter fra FT87 nr. 121 have overtaget fæstet, men fæstebrev er ikke fundet)

5. aug. 1756 fæster Niels Sørensen af Kierup den halve gaard udi Billum bye som Anders Christensen i fæste havde og nu til ham med sin datter har afstået med HK. 3.6.2.0. Niels Sørensen giver Anders Christensen og hustru ophold og det som stedets forrige beboer Mads Nielsen af Anders Christensen var lovet. (Niels Sørensen blev gift 1756 med Karen Sørensdatter, så han blev ikke gift med Anders Christensens datter, men derimod hans steddatter. Han var nemlig gift med hendes mor, Søren Pedersens enke Johanne Simonsdatter. Se FT87 nr. 121. Niels Sørensen og Karen Sørensdatter ses FT87 nr. 105)

2. april 1778 fæster Hans Sørensen af Fourfeld i Guldager sogn, hvor han har været fæster af ½ gaard Sr. Hans Spangsborg i Strandbye tilhørende efter fæstebrev af 18. dec. 1774 hvor han med lovlig afsked er entlediget, den halve gaard i Billum bye, som Niels Sørensen hidtil har beboet, og nu godvillig har afstået og fraflyttet. (Til FT87 nr. 105)
(Hans Sørensen blev gift 2. oct. 1778 i Jerne med Maren Christensdatter af Boldesager. Han er søn af Søren Hansen og født ca. 1752 i Fourfeld, Guldager sogn)

Pernille Pedersdatter der har ophold her, boede oprindelig i dette hus (herunder):

Chr 5. matrikel opmålt august 1683:

1. Jens Hansen. Ejer: Chr. Langes arvinger på Hesselmed

Janderup og Billum sogne bind 2:

IX (0101) MAT. NR. 17.

Dette bol ejes 1661 af Chr. Langes enke, Margrethe Varm til Hesselmed. Fæsteren var Hans Skrædder. Det siges, at huset var uden avl, der skal dog svares 1 rdl. i landg., så der har nok ligesom senere ligget jord dertil. 1688 er Jens Hansen husmand her. Senere nævnes Søren Olufsen som fæsteren. Han efterfølges 1730 af degnen Gynther. Landg. var 2 rdl. og der var to huse.

Senere kom Hans Berentsen, hvis enke 1777 afløses på bolstedet af Jens Jensen fra Ribe, der havde fripas som rytter. På bolets grund stod også et gadehus. Jensen var smed. Efter hans død giftede enken Pernille Pedersdatter sig i 1787 eller 88 med Anders Lauridsen. 1797 oplader de fæstet til Christen Andersen fra Jernved sogn, der bliver gift med Jensens datter Maren. Christen Andersen køber bolet i selveje 1810 for 50 rdl. fra Hesselmed. 1816 sælges det til Mads Jacobsen, f. 1790, søn af Jacob Hansen i Kjerup, han var gift med Ellen Sørensdatter, datter af Søren Hansen i Kjelst. Han var skrædder. 1847 blev deres datter Maren gift med Ole Nielsen Madsen, f. 1820 i Al sogn, også han var skrædder.

Hesselmed fæsteprotokol:

29. dec. 1730 fæster degnen til Janderup og Billum menighed, Henning Hermansden Gynther, det sted udi Billum som Søren Olufsen sidst paaboede.

Hesselmed fæsteprotokol:

5 oct. 1770 fæster Jens Hansen i Tarp.....

Ligeledes reserveres Hans Christian Bennetsens (Klingenberg) sted i Billum bye, når hans enke (Kirsten Jensdatter) ved døden afgår, eller afstår.

21. sept. 1777 fæster smeden Jens Jensen af Riibe, der med pas fra hans Kgl. Mayst. tjeneste som rytter er Dimitteret og hertil ankommen, det boels sted i Billum sogn og bye som Hans Bennetsens enke (Hans Christensen Bennetsens enke Kirsten Jensdatter) sidst har beboed og til ham godvillig har afstået, mod at overlade et gade huus til hende, samt give hende hvad han ved accordt af 13. apr. 1773 hende har lovet. (Jens Jensen af Ribe? gift med Pernille Pedersdatter. I skiftet efter ham 1785 står der dog at de begge er født i "Nørlandet". Pernille Pedersdatter var vist datter af Peder Toer og født i Lemvig 1731. Hun døde i Præstbye, Nørre Nebel 1816. I Hesselmed fæsteprotokol 1788 kaldes hun nemlig for Peternelle Pedersdatter Toer)

Hesselmed Fæsteprotokol:

26. marts 1788 fæster Anders Lauritsen af Sædding bye i Guldager sogn, som med friheds pas fra hans hosbond Morten Hansen Friis i Nourup hertil er ankommen, det sted og huus i Billum bye og sogn som Jens Jensen smed sidst har beboed og er fra død, hvis enke Peternelle Pedersdatter Toer han igen har ægtet.

Syn forretning efter Jens Jensen smed .....

Familie nr. 116

Billum bye

Jens Jensen	68	Gift 1. gang. Gaardbeboer og Sognefoged (5 feb. 1719, begr. 17 aug. 1788 – 69 år)
Bodil Nielsdatter (gift i nov. 1752)	71	Gift 1. gang. Kone (døbt 12 dec. 1717, død 30 dec. 1798 – 90 år)
Niels Jensen	33	Ugift deres søn (20 marts 1754)
Bonne Nielsen	16	Ugift tjeneste folk (31 maj 1772)
Kiersten Pedersdatter	21	Ugift tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Maren Sl. Hans Michelsens ½gd. Riberhus

Janderup og Billum sogne bind 2:

III (4030, REDUC. 3502) MAT. NR. 10, (V. JANDERUPVEJ 70).

III må oprindeligt have hørt under Hennegaard. Efter Hartvig Staverskovs død 1608 må hans broderdatter Sofie Staverskov, gift med Otto Kruse til Balle, have arvet gården. Han mageskiftede 1635 med Ribe Kapitel og afstod bl.a. 1 gård og 1 bol i Billum by, dvs. gård III og bolet VIII. 1661 har kapitlet overladt ejendommen til to af dets kanniker, III til kancellisekretær Laurits Skinkel, og VIII til den bekendte medicus Ludvig Pouch. Landg. er 1½ ørte rug, 1½ ørte byg, 1 svin, 12 torsk. I 1640erne er fæsteren Hans Nielsen, der 1649 blev gift med Mette Tordsdatter fra Anneksgården. Han døde allerede 1654, og 1657 gifter enken sig med Søren Jepsen, men også han døde efter kort tids ægteskab, åbenbart af pesten 1659. Mettes broder Boje Tordsen fragik på hendes vegne arv og gæld på tinget, men Jørgen Persen i Janderup påstod, der burde fremlægges en rigtig registrering, og det skulle være sket straks efter den sal. mands død, og det var forkert, arven ikke var »undsagt« over graven; Jørgen mente heller ikke, børnene skulle have forlods frem for andre kreditorer.

Der var imidlertid registreret allerede 5. nov. 1659. Registreringen blev nu fremlagt, og den siger åbenbart noget om udplyndringen under krigen. 1 hest og 1 ko var nemlig hele besætningen. Der var 8 td. rug a 15 mk., 5 td. byg a 12½ mk., Formuen blev 109 dl., gælden

244. Der må være kommet en ordning i denne tid, da så mange dødsboer var insolvente. Der meldte sig da også en, der ville overtage enken og bedriften, nemlig Jens Sørensen. 16. april 1661 blev de trolovede, og 1. søndag i advent blev de gift. Ca. 1680 blev Hans Mikkelsen fæster, 1688 er det hans enke Maren, der har III. Kronen havde ved reformationen tiltaget sig en overhøjhedsret over kapitelgodset. Selvom gården ikke i første omgang blev udlagt til rytteriet, blev den det dog senere. Jens Jensen Smed får fæstet. I misvækståret 1709-10 havde han sammen med gård II sået 15 td. rug, men avlede intet. 1708 oplod han til Knud Jensen fra Ål, men overtagelsen blev næppe til noget. 1718 får sønnen Jens Jensen Smed gården, der købes af Krabbe for 142 rdl., han lægger den under Hesselmed. I aug. 1737 var der skifte efter Jensens kone Kirsten Pedersdatter. Det viste et anderledes flot indbo end det, man ellers finder i et bondehjem i de dage. Det skyldes, at hun var datter af Peder Nielsen Endorph, herremanden på Hennegaard (Det er ikke rigtig!!!!). Jens Smed havde sin gård i god drift. Der var 5 heste, 4 køer, 1 kvie, 1 stud, 2 kalve, 9 får, 7 lam, 10 gæs, 7 ænder og 2 svin, 2 vogne, 4 hjul, 1 plov, 1 par harver, 2 tørvespader, 2 klynspader og en del værktøj.....Det blev til 136 rdl., gælden til 116. Det rigelige dragtudyd (og så er hverken hatte eller sko nævnt), de

mange portrætter samt bøger viser, at Kirsten nok kunne optræde på lige fod med sine søstre, hvoraf flere var præstekoner, og en bror var præst, men ingen af flokken evnede at overtage Hennegaard og gods efter faderens død. (Nej!!!, for hun kom fra Oksby sogn, og datter af Peder Nielsen og gift der 1712). 1753 overlader Jens Smed gården "for høj alderdom" til sønnen Jens Jensen den yngre, der udbetaler broderen Peder hans arv 26 rdl. 4 mk. og underholder sin far og stedmor. Han var året før blevet gift med Bodil Nielsdatter. Han blev sognefoged. 1788 efterfulgte Niels Jensen Smed, f. 1754, sin far som fæster på gården. Han blev dette år gift med Johanne Madsdatter. 1809 købte han gården fri fra Hesselmed for 386 rdl. Niels Jensen Smed var ligesom sin far sognefoged og tillige lægdsmand. Han døde 1820, og hans søn Jens Nielsen, f. 1797, overtog gården efter ham.

Hesselmed fæsteprotokol:

19. nov. 1753 fæster Jens Jensen den yngre den halvgård Billum sogn og bye med HK 3.5.0.2 som faderen Jens Jensen Smed til dags i fæste havde, og nu til sønnen formedels høj alderdom godvillig oplader til sønnen.

Jens Jensen den yngre skal give hans broder (Peder Jensen) og med arving, den mødrene og fædrene arv 26 Rdl 4 mk. og give faderen og stiftmoderen (Maren Troelsdatter) deres føde og klæder og ophold. (Jens Jensen den ældre døde 1764, hans 2. kone Maren Troelsdatter i 1758)

Familie nr. 117

Billumgaard

Simon Pedersen 36 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 31 oct. 1751, begr. 13. jan. 1805)

Mette Jensdatter 35 Gift 1. gang. Kone (døbt 12 nov. 1752, begr. 5. feb. 1827)

(gift 29. aug. 1783)

Benned Hansen 23 Ugift tjeneste folk. Soldat (20 nov. 1763)

Dorthea Pedersdatter 29 Ugift tjeneste folk (6 maj 1757)

Ellen Jensdatter 15 Ugift tjeneste folk (19 juli 1772)

Peder Simonsen 2 Ugift deres børn (27 nov. 1785)

Mette Simonsdatter 3 Ugift deres børn (24 oct. 1784)

Christen Knudsen 61 Enkemand gift 1. gang. (døbt 20 oct. 1726, begr. 20. juli 1808)

(gift 1754 med Mette Tuesdatter. Hun blev først gift 1736 med Peder Sørensen. Hun døde 1783. Peder Sørensen var Simon Pedersens far. Han døde 1753, se skifte)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

BILLUMGÅRD Er en enlig Gaard

Tilhører Hans Kongl. Mayst. og Er Rytter Godz, samme Gaard hafr En March kaldis

Billum Gaars March, som brugis og beboes af

Jens Jensen 984056 al² Ryttergods (græsning til 16 hoveder)

Janderup og Billum sogne bind 2:

11.401, REDUC. MED 1530 FOR SAND- OG VANDSKADE, MAT. NR. 12, 13, 14, 15.

1324 udstedte »Jens (Hee) af Guds nåde biskop i Ribe« et gavebrev, hvori det hedder: »Alle skal vide, at vi til bod for vor sjæl har givet, skænket og skødet til vore elskede kanniker med Kristus i Ribe, som har fælles bord, til forøgelse af deres uddeling i koret al rørlig og urørlig ejendom, som vi har erhvervet af Ove, kaldet Steg, i Billum sogn og andetsteds med al dens tilliggende at besidde med evig ret.« Nogle måneder senere bekræftede biskoppen, at han havde ladet præsten i Tjæreborg udstede skødet. Gaven omfatter en gård i Billum, der gav 10 ører korn og 1 td. smør, 1 gård i Sdr. Nissum samt 10 pund grot (ca. 400 mark) til at købe mere gods for. Denne gård i Billum med den store landgilde -10 øre korn og 1 td. smør - har været en storgård. Ove Steg må enten have beboet og drevet den eller drevet den ved en bryde. Han ejede også jord i Skadst herred og var adelig. Hans slægt tilhørte den jyske uradel, men uddøde i midten af 1400-tallet. Storgården var vist nok Billumgård. Den var længe den største gård i Billum sogn, havde i 1600-tallet 70 td. land agerjord, mere end det dobbelte af hvad almindelige bøndergårde havde, og den lå udenfor landsbyens fællesskab. 1661 var dens landgilde 10 td. rug, 1 fjerding smør, 1 skovsvin og 1 rdl. gæsteri. De 10 td rug er formodentlig Ribetønder a 10 skp., d. e. 10 ørte rug. 1 øre korn er 3 ørte (ørtug), så storgården har svaret 300 skp. rug og en hel td. smør (224 skålpund). Det kunne Billumgård slet ikke præstere i en tid, da man regnede med 3 fold. Kan det da have været samme gård? - Kan det være nogen anden? Ingen anden kan komme biskoppens gave så nær med landg. Nu viser det sig at være ret almindeligt, at middelalderlige storgårde fra tiden før 1370 svarede flere gange så store kornafgifter som middelalderlige fæstegårde på det samme areal. Folketallet faldt så stærkt i tiden omkring »den sorte død«, at mangel på landbrugere tvang jordrotterne til at formindske landgilden. Man må samtidig være gået over til en mere ekstensiv driftform. (Se 1. bd.s. 130 f. hvor der er gjort rede for dette problem). Det er højst sandsynligt, at her har været alsædsbrug, at hele agermarken tilsæedes med korn hvert år. Nogle trælle, som efter at være blevet fri kaldtes gårdsæder (husmænd) har vel måttet udføre arbejdet. Ved demokratisteringen efter »den sorte død« har de antageligt fået mere jord af storgården. En udvikling, der andetsteds så småt var begyndt omkring 1300 og forstærket omkring 1370. De blev da til fæstebønder. Man må tænke sig, at resultatet blev Burgård og et par ejendomme i Billum. Og kannikerne har gjort selve Billumgård til en fæstegård. Alsædsbruget kunne ikke drives fordelagtig uden gødning, hvilket krævede større kreaturhold, og dette krævede igen gode enge....

Domkapitlet må på et ukendt tidspunkt have afstået Billumgård. Trap påstår, at 1580 var den en adelig sædegård, der tilhørte Knud Henriksen. Dette beror åbenbart på en misforståelse. Lensregnskabet viser, at Knud Henriksen dengang var fæster af en krongård i Billum by, hovedgård IV. Mest sandsynligt forekommer det, at bispesædet i middelalderen har overtaget Billumgård for at lægge den ind under sin hovedgård, Hennegård, og den så er fulgt med i handelen, da Oluf Staverskov 1544 købte denne gård og dens gods.

1628 er Jep Hansen fæster. Han var kirkeværge. Det står på altertavlen. Han er her også 1630, da gården hører under Øllufgård, som Sofie Staverskov siden 1624 havde part i. Hun har ikke boet her. Hun var 1. gang gift med Otto Kruse til Balle. Han døde 1634, og året efter mageskifter hun Billumgård til Ribe kapitel, så den fik sin gamle herre. Skønt Frederik II havde lovet domkapitlerne, at de »til evig tid« måtte beholde deres gods, udlagde hans sønnesøn alligevel godserne til rytteriet. Der havnede også Billumgård. 1639 blev Marine Madsdatter, Billumgård, måske Jep Hansens enke, trolovet med Peder Christensen, vist ridefogden fra Hesselmed. Året efter blev de gift, og han overtog fæstet. Deres ældste datter Mette findes ikke i kirkebogen, da der mangler nogle sider fra 1640-41. 1643 får de datteren Anne. 1644 Marine og 1645 atter en Marine, hvorom præsten skrev, at hun var »opkaldt efter min kære hustrus moder«. Sidstnævnte datters fødsel kostede moderen livet. Præsten noterede: » 12. okt. 1645 jordis hæderlig, dydsirede og gudfrygtige danekvinde Marine Madsdatter, Peder Christensens af Billumgård.« 1648 får han et barn med tjenestepigen og måtte stå åbenbar skrifte som barnefader. Han døde »erlig og velagt« 1655. Senere vidnede 2 mænd, at de havde været med til skiftet »i sal. Peder Christensens bo den dag hans legeme til sit sidste leiersted bleff bestediget« og da var der af hver daler 2 mk. til kreditorerne, og derfor blev der gjort udlæg. Peders 4 døtre arvede intet, da de havde frasagt sig arv og gæld både til kirke og tinge. Den ældste af døtrene blev 1656 gift med Jens Jensen fra Gedbjerg. En måned senere krævede Niels Byrgesen, Myrtue, Jens Jensen dømt til at betale ham 8 rdl. efter et skadesløsbrev, Peder havde udgivet 1648. Dommen lød på, at det ikke var bevist, at Jens' hustru havde arvet noget efter sin far, og den intet arver, bør heller ikke betale gæld, og da arv og gæld tilmed var fragæet, bør Jens Jensen og hustru være kvit.

1680 tog Jensen et stokkenævn på, at Billumgård var en forskyldt gård, hvoraf afgifterne ikke kunne udredes, »den største part af engbunden er tynd«, så det næppe kan betale sig at avle den, landg. er for stor og derfor også hartkornet (16 td efter mat. 1661), derfor er størsteparten af hans middel bortgangen, og han er kommet til agters. Samme år dømtes han til at betale 20 sdl. til Christen Rask i Hyllerslev. I virkeligheden sad han ret godt ved gården. Det fremgår af det syn, rytteriet lod tage.....

1682 var gården som ryttergods tillagt löjtnant Brunswig, der sikkert har boet på gården med sin familie. Der var i virkeligheden 2 fæstere på gården. Jensen har vist opladt halvdel til sin søn Peder Jensen. Denne druknede 1692 først i juli i åen sammen med Niels Hansen, Billum, og Anne Rasmusdatter. Enken Maren Clemmensdatter kom »noget til agters«, da indfandt sig Søren Sørensen fra Krauense for at ægte hende »og lover og tilforpligter halvgården med dens tilliggende at bruge og forbedre, men som gården nu en stor del på bygning og avling er svækket, enkens tilstand er slet« bevilgede sessionen ham gården uden »fæstegivelse« (indfæstning). De blev gift 1693.

Ved denne tid adskilles gårdene omtrent. Endnu 1766 siges det, at Billumgård er en gård med to fæstere. 1719 køber Peder Nielsen Endorf, Hennegård, hele gården for 450 rdl.

A (5600V2, REDUe. 4520, SENERE 4702), MAT. NR. 12.

Her fortsætter Søren Sørensen, han døde 1742. 1734 blev sønnen Peder Sørensen, f. 1704, gift med Anne Laugesdatter, fra 4a, Billum, og overtog fæstet. Hun døde året efter. 1736 gifter han sig med Mette Thuesdatter fra Anneksgården. Han døde i 1753. Skiftet viser en førsteklasses veldrevet gård på den tid, og at studene for alvor må være kommet i brug som trækdyr. Der var 4 heste, 1 plag.....

I storstuen fandtes et sølvbæger (P. J. S. 1719 = Peder Jensen) 1 ske (P. S. S.) 1 ske (M. T. D. 1736 = Mette Thuesdatter, vel brudegave), 1 ske (Knud Jensen Blytækker), 1 knap, 1 signet, alt af sølv. Der fandtes en kobberbrygkedel, brændevinstøj og en kobberkedel, pantsat til boet af Jens Bakkesen i Hannevang for 10 rdl. Der var .....

Formuen blev 311 rdl. gælden 126. Ud over korn til husholdning, tjenestefolks løn, skatter m.v. kunne der

sælges 16 td. rug. Skiftet er indført i Hesselmed protokol. Formodentlig er Billumgård solgt fra Hennegård 1748 ved en auktion efter ejeren

Maturin Carstensens død. 1754 fæstede Christen Knudsen af Janderup halvgården på de vilkår, at han skulle ægte Mette Thuesdatter, svare 13 rdl. 2 mk. i landg. inden hvert års martini og "i klynemosen sparsommelig at tage til fonødent ildebrand«. Knudsen døde 1808.

Efter at Søren Rygaard, Hesselmed, også var blevet ejer af Hennegård, lagde han Billumgårde under Hennegård. Da kancelliråd Chr. Rygaard 1770 får skøde på Hennegård, er de der. Peder Sørensens yngste søn Simon Pedersen blev 1783 gift med Mette Jensdatter og overtog fæstet. 1798 købte han gården af C. Stokholm. Hennegård, for 1100 rdl. Simon Pedersen døde i 1805, 54 år gammel. Hans enke Mette Jensdatter drev gården videre. I 1815 delte hun gården mellem to af sine sønner, Peder Simonsen, f. 1785 og Christen Knudsen Simonsen, f. 1789. Peder Simonsen fik den nye gård (se 14a), Chr. Knudsen Simonsen den gamle, han blev samme år gift med Ane Christensdatter, f. 1797, datter af Christen Jensen Riber, Sdr. Hebo, Janderup. Christen K. Simonsen døde i 1852.

Jydske nationale regiments kasseregnskab 1677-1703:

6. aug. 1690: Salig Peder Jensens enke i Billumgård har på nogen tid siddet enke på den 1/2 part af samme gård, og i værende tid kommet noget til agters; haver sig dog indfundne bemeldte enke at ægte, såvel og fornævnte 1/2 gård af 4520 at antage, en person navnlig Søren Sørensen barnfødt i Kravns, som lover og tilforpligter sig gården, samt dets tilliggende stedse at bruge og forbedre; men som gården nu en stor del på bygning og avling er svækket, enkens tilstand er og ganske slet, formoder han den at nyde i fæste, uden fæstes givelse. Bevilges. Hesselmed fæsteprotokol:

5. dec. 1754 fæster Christen Knudsen af Janderup, som med fripas er ankommen, den halve Billumgaard som Peder Sørensen sidst i fæste havde og fradøde. Christen Knudsen gifter sig med enken Mette Thuesdatter.

Familie nr. 118

Billumgaard

Tue Hansen (Thue Hansen) 37 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 10 aug. 1749)

Christina Hansdatter 25 Gift 1. gang. Kone (24 april 1763)

(gift 2 nov. 1781. Hans Olesens datter fra Janderup FT87 nr. 33)

Jacob Hansen 31 Ugift hans broder (23 nov. 1755, begr. 10. marts 1799, se skifte)

Jørgen Hansen 20 Ugift tjeneste folk (24. april 1768 i Kirkeby, Henne sogn?)

Mette Hansdatter 25 Ugift tjeneste folk

Johanne Madsdatter 16 Ugift tjeneste folk

Peder Lauridsen 14 Ugift tjeneste folk

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Billumgård blev delt i A og B. Se familie 117)

B (4702) MAT. NR. 13.

Her fortsætter Jens Jensen. (gift med Mette Pedersdatter) Han døde i 1697. Efter ham overtog Niels Mikkelsen fæstet. Han døde 1732 1719, da gården kom under Hennegård, er fæsteren Jens Nielsen, vel en søn og 1747 bliver Hans Jensen på Billumgård gift med Karen Thuesdatter fra Kjelst. Deres søn Thue Hansen, f. 1749, har gården 1787. Han blev i 1781 gift med Christine Hansdatter, og er nok blevet fæster af gården ved denne tid. Thue Hansen døde i 1792. De havde ingen børn. 1793 blev enken gift med Jesper Pedersen, f. 1758, fra Billumkjær, som overtog fæstet af gården. I 1798 købte han den af Christen Stokholm til Hennegård. (købskontakt vist). Jesper Pedersen døde 1812.

(Se skiftet efter Jens Nielsens søster Mette Nielsdatter der døde i Oksbøl, Ål sogn 1773)

Jyske regiments kasseregnskab:

August 1690: Jens Jensen i Billumgaard beklager sig at er kommet i armod og kan ikke holde gården ved magt, har derfor afstået til sin søn den halve part, er begærende han den i fæstemål må forundes.

Riberhus amt, Vester Horne herred, 1697, d .4. aug. er Jens Jensens halve part af Billumgaard i Billum sogn, som han formedelst alderdom og armod, godvillig har opladt og afstået til Niels Michelsen for indfæstning 2 rd.

Rytter-sessionen Varde den 23. september 1713:

Billum sogn, Billumgaard. Niels Michelsen, en gammel svag mand, forhen tjent ved militien i hans Majsts. tjeneste i mange år, har til dette haft i fæste og brug den halve Billumgaard, som han nu ikke længere finder sig kapabel at vedblive, så som han intet selv, formedelst hans svaghed, ved arbejde kan udrette. Har derfor bemeldte halve gård til sin søn Jens Nielsen op ladt og afstået, som sig og om fæste indhjemling an-melder. Findes på stedet 47 fag hus temmelig ved magt, og besætningen 4 bæster, 5 køer, 1 stud, 2 kvier, 3 kalve, 19 får, hkorn. efter landm. 5-6-0-½ og til rytterh. 4-5½-0-0. [Svar]: Formedelst Niels Michelsen er en gammel mand, der og længe i hans majsts. tjeneste under militien forhen har stået, bevilges sønnen Jens Nielsen gården i fæste imod han til indfæstning betaler 2 rdl. 3 mk.

Jydske nationale regiments kasseregnskab 1677-1703:

1690: Jens Jensen i Billumgaard beklager sig at er kommet i armod og kan ikke holde gården ved magt, har derfor afstået til sin søn den halve part, er begærende han den i fæstemål må forundes.

4. aug. 1697: Jens Jensens halve part af Billumgaard i Billum sogn, som han formedelst alderdom og armod, godvillig har opladt og afstået til Niels Michelsen for indfæstning 2 rd.

1709: Niels Michelsen af Billumgaard, der til høst-sessionen antager den part-gård ditto Backen Dynesen fratræder. Hvilken han da vil lade sin søn fæste, som nu er dragon, og de forinden skal vorde med en anden karl indløst, caverer for. Hkorn. landm. 1-0-2-0 og reduktion 0-6-0-0.

23. september 1713: Billumgaard. Niels Michelsen, en gammel svag mand, forhen tjent ved militien i hans majsts. tjeneste i mange år, har til dette haft i fæste og brug den halve Billumgaard, som han nu ikke længere finder sig kapabel at vedblive, så som han intet selv, formedelst hans svaghed, ved arbejde kan udrette. Har derfor bemeldte halve gård til sin søn Jens Nielsen op ladt og afstået, som sig og om fæste indhjemling anmelder.

Kilde: Hennegård regnskabsbog 1742 – 1802:

26. jan. 1781 fæstet ½ Billumgaard som Hans Jensen beboer til sønnen Thue Hansen.

Opslag 23

Familie nr. 119

Buurgaard

Søren Bachensen 40 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 13 aug. 1747, død 1790)

Johanne Pedersdatter 40 Gift 1. gang. Kone (døbt 19 april 1747, død 1790)

(gift 27 oktober 1770. Johanne Pedersdatter var datter af Peder Sørensen og Mette Tuesdatter i Billumgård. Søren Bachensen var søn af Bachen Christensen og Anne Sørensdatter der begge døde 1770. Bachen Christensen kaldes også Bachen Burgaard, men også Bachen Revsgaard / Bachen Refsgaard hvilket indikerer at han kom fra Refsgaard i Outrup sogn. I skiftet efter Bachen Christensen er Christen Nielsen FT87 nr. 114 i Allerslev, Outrup sogn formynder. Det angives at Christen Nielsens kone (Maren Jensdatter) er Bachen Christensens søskende barn. Bachen Christensens mor hed sandsynligvis Mette for det hed hans først døbte datter. Søren Bachensen havde bla. en søster Johanne Bachensdatter FT87 nr. 91 i Kærup, der var opkaldt efter Anne Sørensdatters mor)

Peder Sørensen 10 Ugift deres børn (19 maj 1776)

Bachen Sørensen 3 Ugift deres børn (25 jan. 1784)

Christen Sørensen 1 Ugift deres børn (5. feb. 1786)

Anna Sørensdatter 16 Ugift deres børn (28 juli 1771, død 1789)

Mette Sørensdatter 13 Ugift deres børn (døbt oct. 1772)

Maren Sørensdatter 8 Ugift deres børn (19 sept. 1779)

Mads Hansen 25 Ugift tjeneste folk. Soldat (10 juli 1763)

Mette Tuesdatter 21 Ugift tjeneste folk (15 juni 1766)

Kiersten Bachensdatter 25 Ugift hans søster (29 aug. 1762, svagelig, begr. 13. sept. 1815)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

BURGÅRD Er en enlig Gaard Ryttergods og beboes af

Hans Larsen 373430 al² Ryttergods + 57646 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

BURGARD (4710) -;- 0402 SAND- OG VANDSKADE = 4308, MAT. NR. 1 (BILLUMGARDEVEJ 49).

Tusindvis af gårde har siden udskiftningen og ikke mindst i de sidste årtier fået eget navn. Vor Burgård er meget ældre end disse. Dens oprindelse går nok tilbage til middelalderen. Ved Buresø nær Slangstrup findes Borrevoldsted, så man mener, dette bur er ordet borg. Her har næppe været nogen borg, så man må regne med, det er et lille hus eller værelse, der har givet gården navnet. For øvrigt ses bl.a. i folkeviserne, at bur tit drejede sig om et kvindehus eller kvindeværelse, et jomfrubur.

Formodentlig var gården oprindelig i adelens eje. 1570 var Ludvig Munk, Nørlund, i underhandling med kongen om et mageskifte, hvorved Burgård skulle overdrages kongen, men p.g.a. kongens sygdom og død blev handelen først gennemført i 1589. Gården opføres derefter i lensregnskaberne. 1593 og 1618 er fæsteren Christen Thygesen, landg. 2 rdl., 1 skovvogn, 1 fødenød og 1 svin. Ca. 1620 er Niels Christensen blevet fæster. 1621 bøder han 9 rdl. for beliggelse og 1629 3 rdl. for bordag (slagsmål) med en Visselbjergtjener. Det har ikke ødelagt hans anseelse. 1626 var han med til at kalde sognepæsten. Han var 1. gang gift med Karine, der døde 1639. 2. gang giftede han sig med Maren Jensdatter, der tilhørte en temmelig krasbørstig selvejerbondeslægt i Torbøl. Efter sin fader, Jens Jepsen, arvede hun en part af selvejet. Efter loven skulle en sådan gård overgå til en af arvingerne, der skulle bruge »alle gårdens eje« og udkøbe de andre arvinger »efter lensmandens og samfrænders tykke.« Niels og Maren solgte da hendes part til svogeren Kr. Nielsen, der havde giftet sig ind på gården i Torbøl. Niels Christensen oplevede dog ikke at få betalingen, da det viste sig, at Marens far i sin tid havde »glemt« at betale sine medarvinger, og de krævede nu pengene. Niels Christensen havde ellers god brug for dem. 1647 stævner Steffen Nielsen, senere borgmester i Varde, ham for 4 rdl. 8 sk., og han blev dømt til at betale. Da han stadig ikke formåede det, blev der 1648 gjort udlæg ved herredsfogedens fuldmægtig Jørgen Hansen i Hyllerslev og 2 vurderingsmænd Gregers Byrgesen i Janderup og Christen Mikkelsen i Tarp, der udlagde 1½ læs hø, 5 snese knipper dukker (halm eller tag) og en gammel bagplov uden jern på. Der var også anden gæld, således til Hans Hansen i Allerslev, der gjorde udlæg for 14 rdl., nemlig i 1 lille kedel .....

Derefter har enken nok lagt nøglen på graven og frasagt sig arv og gæld. Det sidste gjorde børnene på tinge. Alligevel tog Maren hjem i gården med følget og »gjorde jordefærden med hendes venner« (bespisning), som om intet var sket. Og både før og efter frasigelsen havde hun ført adskilligt ud af boet: Maren Jensdatter slap bedre fra både det ene og det andet, end man kunne have ventet.

Der kom nemlig en, som var villig til at tage hende både med arv og gæld, og som må have fået en ordning med kreditorerne, nemlig Bunde Pedersen, som 5. jan. 1648 forlovede sig med Maren Nielsquone og 1. marts holdt Bryllup med hende og året efter 14. juni fik de et barn døbt. Imidlertid havde den Torbøl selvejer stadig ikke betalt den part i selvejet, de Burgårdfolk havde solgt ham. Ved rettens hjælp skulle der da gøres udlæg. To mænd i herredsfogedens sted, samt Maren og Niels Christensens søn Christen Nielsen fik da udsat en »krenmelhornet« ko og ville trække afsted med den. Da for Kresten Nielsen og hans kone Inger ind i »ødelen«, slog døren i, fik skodde og træ for. Var det ikke lykkedes de to andre at få døren løftet af og komme ind, var knægten blevet slået ihjel. Nu lå han blodig i grebningen, og hårene faldt løse af hans hoved. Den unge var så medtaget, at han næppe kunne vinde hjem, og koen fik de ikke med. 1657 nægter Bunde Pedersen at gøre en Ribe ægte. Han døde et par år senere. Det var ikke lykkedes ham at skaffe dækning til kreditorerne. Boet vurderedes til 100 rdl. og gælden til 203. Kreditorerne indgik på at nøjes med 1/3. Derefter fik Burgård mere solide bønder. 1660 blev Maren trolovet med Hans Laugesen. Hun døde vist kort efter, og 1662 blev han gift med »sin trolovede«, som åbenbart var Anna Sørensdatter fra Løftgård, de havde 1686 en søn og 2 døtre hjemme. Gården var ryttergods. Der boede en rytter enten i gården eller i et lille hus tæt derved. Han hed Mathias Steen og var måske officer, for da han 1681 fik et barn døbt, var både oberstløjtnant Rabe og løjtnant Brunsvig faddere. Ca. 1715 blev sønnen Søren Hansen fæster, han var gift med Johanne Sørensdatter fra Billumgård. 1719 sælges gården til Hennegård for 263 rdl., senere kom den under Hesselmed. 1744 blev datteren Anna gift med Backen Christensen, og de overtog fæstet. Backen Christensen døde 1770, og sønnen Søren Backensen efterfulgte ham. Han var gift med Johanne Pedersdatter, datter af Peder Sørensen, Billumgård. Landgilden var 13 rdl. 2 mk., desuden skulle han som Hesselmeds andre fribønder bjerge 1 dags slet i Al enge.

Johanne Pedersdatter og Søren Backensen døde begge i 1790, 43 og 44 år gamle. 1789 døde en datter på 18 år og i 1791 en søn på 5 år, det har sikkert været af tuberkulose. Efter Søren Backensens død fæstede Peder Madsen Brun fra matr. nr. 4 i Kjelst gården og betalte 100 rdl. i indfæstning. Året efter blev han gift med datteren Mette, f. 1772. 1796 døde Mette, og Peder Madsen Brun blev samme år gift med Dorthea Cathrine Jørgensdatter, datter af Jørgen Jensen og Anne Dorthea Rygaard i Tarp. 1809 blev Burgård købt til selveje for 597 rdl. fra Hesselmed.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1696: Burgaard: Hans Laugesen har en søn Lauge Hansen og to døtre Kirsten og Appolon Hansdøtre.

1711: Billum sogn, Burgaard. Hans Laugesen sammesteds, en gammel og skrøbelig mand, har desårsag opladt sin påboende partgård til sønnen Søren Hansen, skibskar, som i mange år avlingen og gårdens conservation har haft under beopagtning. Og derfor, nu i henseende han er en gi. karl, formoder fæsteindhjemling på stedet at nyde.

Hesselmed fæsteprotokol:

1. maj 1770 fæster Søren Bachensen den gaard i Billum sogn, Buurgaard kaldet, som hans fader Bachen Christensen sidst i fæste havde, og tillige med sin hustru er fradød.

Tarp

Janderup og Billum sogne bind 2:

Tarp er nok udflyttet fra Billum engang i vikingetiden. Gårdene lå og ligger i en række langs kanten af de gode marskenge ned mod åen. De kunne nok give næring for bovne bønder. De Tarpfolk havde også ord for at være både ansete og solide.

Familie nr. 120

Tarp Bye

Tue Christensen 64 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 18 marts 1723, begr. 1 nov. 1801)
Dorthe Hansdatter 54 Gift 1. gang. Kone (14 juni 1733, begr. 22 maj 1791 se skifte)
(gift nov. 1756, begge af Tarp)
Christen Tuesen 26 Ugift deres barn. (1 juni 1760)
Karen Tuesdatter 23 Ugift deres barn. (6 jan. 1765, gift 1792 med Thomas Christensen)
Birgitte Tuesdatter 13 Ugift deres barn. (16 jan. 1774)
Hans Tuesen 10 Ugift, en opfostrings barn (*måske Tue Pedersens søn der er blevet talt med både her og FT87 nr. 175 i Oksby? Han er døbt 25 april 1777*)
Johanne Frandsdatter 82 Enke gift 1. gang. Konens moder. Opholdende (født ca. 1705 i Ål sogn)
(gift 9. nov. 1727 i Ål sogn med Hans Nielsen Gødesen / Hans Gødesen der døde 1768. Han var først gift med Anne Tuesdatter af Kjelst der døde 1727. Johanne Frandsdatter var datter af Frands Jørgensen og Dorethe Lambertsdatter i Hesselmed Mølle, Ål sogn)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Niels Nielsen ½gd 393249 al² Ryttergods + 9639 al²
andetsteds Janderup og Billum sogne bind 2:

I (7122) KAPITELSGARDEN, MAT. NR. 2, (TARPHAGEVEJ 49).

1342 fik Ribe domkapitel skøde på en gård og et bol i Billumtarp. Det var denne gård. Tidligt i 1600-tallet synes fæsteren at være Peder Hansen. 1661 var landgilden 1½ td. rug, 1½ td. byg, 1 skovsvin samt 1 rdl. gæsteri. »Capitelstjeneren« er da Mattis Pedersen, der har gården sammen med sin broder Hans Pedersen, der 1640 fik en datter døbt. I langt over 300 år var gården kapitelsgods. Om end i ændret skikkelse fortsatte kapitlet nemlig efter reformationen, og helt verdslige kunne nu få et kanonikat. Det gjaldt Iver Vind til Nørholm, der behandlede kapitelstjenerne, som de var hans private fæstere. Han forlangte således, at de skulle gøre arbejde til Nørholm. Det ordnedes dog sådan, at de skulle betale arbejdspenge. Også sønnen Christian Vind fik af kongelig »synderlig gunst og nåde, og for den troskab og villig tjeneste Iver Vind havde vist, og som hans søn Christen Vind herefter vise ville« lov til at beholde kanonikatet. Han synes at have forhøjet beløbet, og bønderne nægtede at betale. I matriklen 1664 siges det, at gården hører under kapitlet, men det har den betydningsfulde tilføjelse: »til Christen Vind«. Vind døde tidligt, og ved samme tid afbrødes det over 300 årige tilhørsforhold til Ribe kapitel, idet kongen uden hensyn hertil udlagde gården sammen med krongods som ryttergods.

Under pesten 1659 dør Mattis' kone. Efter krigen blev de to bønder stævnet af en mand fra Terpager, som var blevet fraplyndret en sortbroget ko, som han påstod nu stod i brødrenes stald. De protesterede og ville ved hjælp af granderne bevise deres ejendomsret til koen. Det hjalp ikke, Terpagermanden fik koen tildømt. 1676 døde Hans Pedersen, og hans kone og børn synes også at være døde. Mattis må derfor tage sig af arven. Ved skiftet blev formuen sat til 315 dl. og gælden til 323. Der var altså ikke fuld dækning til kreditorerne, men han ved gik arv og gæld og lovede at betale enhver de procenter, de efter vurderingen kunne tilkomme. Der skulle først udsættes et fornødent antal heste til gårdspartens drift, men da nogle af de heste, som fandtes, var» hel svage og fast udygtige«, blev der udsat en plag og et føl for en hest, så der blev 6 heste, og som »den fattige kvinde Anne Pedersdatter ej holder sig for noget eller har ladet sig i registreringer indføre, eftersom hun af sin sal. broders og Mattis Pedersens middel er opholden, og Mattis Pedersen gården igen befinder, lovede han med sin hustrus samtykke hende fremdeles den stund, de gården besidder, for den og deres efterkommere hende at forsyne, såvel til sin hæderlige lejersted (begravelse) at bestede.« Kort derefter blev gården udlagt til ryttergods, og en ny fæster tiltrådte, nemlig Niels Nielsen. 1686 blev der sæt 6 td. rug, 2 td. byg, 2 skp. boghvede, 1685 havde manden lånt 18 skp. rug og 1 td. arre (havre) af regimentskassen,

men havde ikke kunnet betale det tilbage formedelst »kornets ringhed«. Det er forståeligt, for der er jo ganske misvækst, der er kun avlet halvt så meget rug, som der er sæt. Desuden tog ulvene en af hans køer, ligesom degnen i Billum fik han hjælp til en ny.

Ved matrikuleringen 1688 får hartkornet et ordentligt hyp opad, 1664 var det 4600, nu blev det 7122. Det skyldtes, at hartkornet nu sattes efter arealets størrelse og godhed, tidligere efter landgilde, og den var lav på det gejstlige gods. »Det er godt at bo under krumstaven,« hedder det. Det var heller ikke dårligt under domkapitlet. Senere blev det nedsat for sandskade. – Da ryttergodset solgtes 1719, blev gård I købt af statsråd Krabbe til Bjerre for 236 rdl. Han havde et par år før købt Søvig, og gården blev nu lagt derunder.

1700 skrives Maren Sørensdatter for den, (Det er vist ikke rigtig, læs herunder) hun efterfølges af Hans Nielsen, der var her 1719. Ca. 1730 overtager Hans Gjødesen fæstet, hans enke Johanne Frandsdatter levede endnu på gården 1787 (Det var vist den samme som Hans Nielsen der havde fæstet allerede 1710). Deres datter Dorthe blev 1756 gift med Thue Christensen (1723-1801), det overtog fæstet. 1770 købte han gården til selveje af Thøger Sterm på Søvig og kom derved i proces med ham om en eng, som i umindelige tider havde været brugt under gården, men som Sterm påstod ikke fulgte med i handelen. Striden stod antagelig om en kirkeeng, som vel i sin tid er skænket fra gården til Billumkirke, og hvoraf der i 1664 svarede 18 sk. dansk. En nedsat kommission gav Sterm medhold,

Tue Christensen lod sagen gå til højesteret, men tabte også der. Tue Christensen var søn af Christen Thuesen (1689-1765), der var rytterbonde på 8a i Tarp. Hans forældre var Thue Backensen og Maren Christensdatter. Thue Backensen var fæster på en anden ryttergård, 15a i Tarp og døde ca. 1700. Thue Christensens datter Karen, f. 1764, blev i 1792 gift med Thomas Christensen, f. 1755, og de overtog gården. var søn af Chr. Thuesen (1689-1765), der var rytterbonde på 8a i Tarp. Hans forældre var Thue Backensen og Maren Christensdatter. Thue Backensen var fæster på en anden ryttergård, 15a i Tarp og døde ca. 1700.

Kop- og kvægskat til 30. marts og 11. juni 1687.

Tarp: Niels Nielsen og hustru Johanne

Mathisdatter. Ryttersessionen Varde den 26. april

1710:

Billum sogn, Tarp. Niels Nielsen, som og har en søn borte i dragontjeneste, begærer, at hans søn Hans Nielsen måtte få fæste på sin påboende gård, såsom han selv er en skrøbelig mand, og konen lidet bedre. Besætningen er 4 bæster, 4 køer, 3 stude, 2 ungnød, 8 får. Hkorn. efter reduktion 6-4-0-0. [Svar]: Giver til fæste 4 rdl.

Familie nr. 121

Tarp Bye

Ole Dynesen 48 Gift 1 (3) gang. Huusmand (døbt 15 oct. 1741, begr. 7. april 1809)

Anne Knudsdatter 63 Gift 1. gang. Kone (5 nov. 1724, begr. 27 april 1795)

(Gift 24 marts 1768. Han blev først gift 21 jan. 1763 med Maren Hansdatter af Oksby som døde 1764, se skifte. Han blev gift igen 14 juni 1764 med Mette Andersdatter fra Grydvad Mølle som døde 1765. Han blev gift 4. gang 1797 med enken Karen Christensdatter af Børsmose i Ål kirke. Han var søn af Dynes Hansen på Bjerregaard. Se FT87 nr. 101.)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Knud Boesen 2136 al². Gadehus. Ejer: Christen Langes arvinger Hesselmed.

Janderup og Billum sogne bind 2:

XI (0001), MAT. NR. 19.

XI er et hus med lidt jord. 1630 synes Terben Gundesen at bo her. 1645 var fæsteren Bo Skrædder og 1661 Knud Bodsén. Stedet hørte da under Hesselmed, ligeledes 1688. Der svaredes 24 sk. i fæsteafgift, der 1690 var forhøjet til 1 rdl. 1725 er fæsteren Lene Olufsdatter. Der er lagt mere jord til, måske kirkejord. Huset beboes herefter af en velhavende sømand, Søren Pedersen. 1736 rejste han som så mange andre fra egnen til Amsterdam og fik hyre på en Grønlandsfarer, men han blev syg på skibet og døde den 28. maj 1737 og blev 8. juli begravet på Riisenfeldt i Grønland. Mads Hansen fra Oksby kom fra Holland med den afdødes efterladenskaber. Søren havde på sit yderste bedt kammeraterne forvare dem og give hans kone dem. Der var 46 hollandske gylden (8 rdl. 2 mk.) og i en anden pung 16 gylden og 15 andre hollandske mønter, 2 sølvkospænder til 2 rdl. og et par dobbelte skørteknapper.....(lang liste)

Formuen blev da 200 rdl. Der var en ny sals på ni fag og et nyt ovnhus på 3 fag. Enken Johanne Simonsdatter gifter sig året efter med Anders Christensen fra Billum. 1756 oplader han huset til Jens Thuesen fra Kjelst. 1778 har Ole Dynesen det, han var tømmermand, hans enke køber 1809 huset i selveje for 40 rdl. 1813 køber Peder Lauridsen 16a det ved en auktion, men overlader det til sin svoger daglejer Peder Jacobsen, f. 1773, søn af Jacob Pedersen 6a, gift med Mette Lauridsdatter.

Hesselmed fæsteprotokol

8. maj 1753 fæster Jens Thuesen af Kielst det sted i Billum Tarp med KH. 0.0.0.1 som Anders Christensen forhen i fæste havde og nu til ham har afstået. Underskrevet: Jens Thuesen Tarp. (Anders Christensen og Johanne Simonsdatter, se også FT87 nr. 115 som de vist fæstede?)

27. dec. 1768 fæster Ole Dynesen af Billum bye, den i Tarp beliggende gadehus som han allerede er tilflyttet. Hesselmed fæsteprotokol (Ål sogn)

25. sept. 1764 fæster Peder Sørensen af Billum, den boels sted udi Oxbøl, som Søren Terchelsen paaboer og nu til ham har afstået, paa de vilkår at han ægter den paa stedet værende pige Karen Christensdatter og giver Søren Terchelsen og hustru Mette Jesdatter ophold.

(Peder Sørensen var søn af Søren Pedersen og Johanne Simonsdatter og født 1737 i Tarp, Billum, og døde 1781 i Oksbøl, se FT87 nr. 105 i Oksbøl, Ål sogn)

Familie nr. 122

Tarp Bye

Thomas Raskesen 38 Gift 1. gang. Gaard Beboere (født 1749 i Hygum, Vester Nebel, begr 10. maj 1822)
Maren Agerholm Jensdatter 32 Gift 2. gang. Kone (født i Søndersig Lunde sogn ca. 1753, begr. 23. dec. 1803 –50 år)
(gift 7. oct. 1777. Hun var første gift 1777 med Christen Lunde / Christen Østergaard der døde 1777 – 31 år. gl. (Maren Jensdatter var datter af Jens Hansen Ludvigsen og Johanne Sørensdatter der havde købt gården 1774. Han døde 1776, se skifte 16. jan. 1777, hvor Maren Jensdatter stadig var ugift, så hendes giftemål med Christen Lunde har været kort. Maren Agerholm Jensen var datter af Jens Hansen Ludvigsen og Johanne Sørensdatter. Faderen døde 1776, se skifte. Hun er sikket døbt med mellemnavnet "Agerholm" og er, ligesom flere andre, opkaldt efter præsten Hans Lauridsen Friis kone i Alslev der hed Maren Agerholm som døde i Alslev 1753, og det var samme år som konen her formentlig blev født i Søndersig, Lunde sogn. Opkaldet skyldtes af Johanne Sørensdatter kom fra Alslev sogn)

Jens Peter Thomsen 4 Ugift deres børn (7. dec. 1783)

Rask Thomsen 2 Ugift deres børn (17 juli 1785)

Lambert Thomsen 1 Ugift deres børn (22 oct. 1786)

Johanne Thomasdatter 9 Ugift deres børn (1. nov. 1778)

Kiersten Thomasdatter 7 Ugift deres børn (7. oct. 1780)

Else Thomasdatter 5 Ugift deres børn (27 jan. 1782)

Anna Magrete Andersdatter 24 tjeneste pige

Kiersten Jensdatter 30 konens søster (født ca. 1757 i Lunde. I skiftet efter faderen 1777 står der at hun er gift med Peder Lauridsen smed i Varde, men de er ikke fundet i Varde kirkebog)

Anne Kiøldsatter 58 Enke gift 2. gang. Opholdende (døbt 15. maj 1735 i Ål sogn, begr. 26. sept. 1810)
(Blev gift 26 nov. 1758 med Bonde Sørensen. Hun var først gift 1756 i Ål sogn med Jens Nielsen der døde feb. 1758)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Christen Nielsen ½gd 234135 al². Ryttergods.

3. Jens Pedersen ½gd 255221 al².

Ryttergods. Janderup og Billum sogne bind

2:

IV ØSTERGÅRD (3460 + 3510), MAT. NR. 3 OG 4.

Gården har navn af, at den lå østligst i byen. Beboerne må i gamle dage have deltaget i havfiskeriet, for den skulle bl.a. levere hvilling i landgilde. IV var adelsgods, før den kom i kronens eje. Chr. Holck til Bustrup afstod den til kongen i 1631. Der var gårdfællesskab med Niels Strangesen og Christen Bakkensen som gårdmænd. Det må være gået hårdt ud over dem under Kristian IV's sidste krig, fæsterne fritages nemlig for at svare en del af landg. det følgende år. Niels Strangesen, der også kaldes Niels Østergård, dør 1659. Christen Nielsen, der 1655 blev gift med Marine (Maren) Nielsdatter, overtog gårdsparten. Bakkensens part blev overtaget af Jens Christensen, som kort efter døde, derefter af Christen Jensen og ca. 1647 af Jacob Christensen. Under gården drives halvdelen af en stugeng, hvoraf Maren Hansdatter i Hyllerslev drev den anden del, der svarede 3 mk. 5 sk. 1 alb. af hele engen til Riberhus. Jacobs datter Mette blev gift med Jens Pedersen, der overtog gårdsparten. 1680 døde Mette. Ved skiftet opgjordes formuen til 210 sdl., gælden til 172. Jens Pedersen blev gift igen, for 1693 døbes hans søn Knud (Knud Jensen). 1670 blev gården udlagt som ryttergods, 1686 var Christen Nielsen død, men enken fortsatte driften. Enken var efter mandens død kommet til agters, og der bevilgedes hende ½ td. afslag af hartk. Jens Pedersen havde samme udsæd, avl og besætning.... Han fik et nedslag på 2 skp. hartk. 1688 opføres gården som to selvstændige gårde (A og B), men det ses tydeligt, at der længe efter vedblev at være fællesskab mellem dem.

IV A (3400, REDUCERET TIL 2620½), MAT. NR. 3, (TARPHAGEVEJ 67).

Her fortsatte Christen Nielsens enke, 1709 Hans Jessen, få år efter Peder Christensen. 1719 købtes IV A af Krabbe, men skødet udstedtes til Rygård, så gården kom under Hesselmed. Landg. var 6 rdl. 4 mk., hoveriet omfattede pløjning for ½ gård, men måtte sammen med V gøre 2/3 af en helgårds hoveri. Han dør 1732 (Nej, det var konen Else Hansdatter, og han døde 1744) S. å. i november blev sønnen Christen Pedersen trolovet med Kirsten Nielsdatter og drev vist gården for moderen en tid. Omkring 1740 synes Jens Christiansen at overtage gården. Han var formodentlig gift med Anne Kjeldsdatter, (Nej hun blev først gift med Jens Nielsen i 1756 som døde 1758, og hun var ikke gammel nok til at have været gift med Jens Christiansen 1740) der som enke 1758 blev gift med Bonde Sørensen. Imidlertid køber Sterm både IV A og B, og som fæster er Bonde Sørensen opført i Søvig's jordebog 1762. Han har 42 tdr. sædeland, kan avle 10 læs hø og holde 3 heste, 7 køer og 6-7 får på den fælles overdriift, han forretter hoveri på Søvig. Han dør 1771, 47 år gammel. 1772 har enken gården, senere har sønnen Christen Bundesen, kaldet Christian af Østergård, vist overtaget den, men han begravdes skærtorsdag 1777 (det var vist ikke ham) og efterlod sig enken Maren Agerholm Jensdatter, der 17. okt. s. å. blev gift med Thomas Raskesen fra Hygum i V. Nebel. Han købte gården til selveje 1783. Datteren Else Thomasdatter, f. 1782, blev 1809 gift med Niels Knudsen fra 13a i Janderup, f. 1779, og de overtog gården. Niels Knudsen døde 1838.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Kop- og kvægskat til 30. marts og 11. juni 1687:

Tarp: Hans Jessen og hustru Johanne Nielsdatter. (Christen Nielsens enke. Hun blev gift med Christen Nielsen 1655)

17. maj 1708: Tarp, Hans Jessen i Billumtarp har opladt og afstået sin påboende rytterpartgård sammestid til sin søn Peder Christensen, som har været dragon siden første udskrivning og til 8. okt. 1705, da han af rullen blev demitteret. Han har stedse hjulpet stedfaderen og drevet gården, ellers han længe siden derfra i slet tilstand måtte afgå. Hans moder har også stedse været skrøbelig. Stedets besætning er 5 bæster, 5 køer, 5 ungnød, 6 får, plov og vognredskab. Hkorn. 3-5-1/2-0 og efter reduktion 2-4-0-0. (Peder Østergård / Peder Christensen var sandsynligvis søn af Christen Østergård / Christen Nielsen og Johanne Nielsdatter der tidligere havde denne gård i fæste. Han havde bl.a. en bror Niels Østergård / Niels Christensen i Vester Vrøgum, se FT87 nr. 112) (Varde Byfogeds skøde og panteprotokol side 163B. Søvig d. 24. april 1774.

Jeg Thøger Reenberg Sterm til Søvig vitterlig gør at have solgt til Jens Hansen Ludvigsen fra Søndersig (Lunde sogn) det sted han påaobor beliggende i Billum sogn, Tarp bye med Hk. 2.6.2.½. for 420 Rd. (Hk passer med denne gård, og det var hans datter Maren Jensdatter der 1777 blev gift med Thomas Raskesen)

Jerne kirkebog:

Trolovet 14 marts, Copuleret 13 juli 1737 Jens Christiansen og Anne Eskelsdatter begge af Nourup. (De boede først i Øster Kielst, måske FT87 nr. 141. Det var vist ham der havde dette fæste i Tarp 1744? Han kaldes også Jens Hjuler og 1748 er han tilbage i Jerne sogn hvor han får flere børn døbt.

Anne Kjeldsdatter blev gift med Jens Nielsen i Ål sogn 1756, han døde 1758 og hun gifter sig med Bonde Sørensen. Anne Kjeldsdatter var født i Ål sogn 1735 så hun var ikke gammel nok til at være gift med Jens Christiansen 1740, desuden var han jo stadig gift med Anne Eskelsdatter.

1757 får Anne Kjeldsdatter en datter An Marie Jensdatter døbt. Der står at faderen er Jens Christensen, men det kan ikke passe for hun var jo blevet gift med Jens Nielsen 1756. 1760 døde Bonde Sørensens stiftedatter der var født 1757. Det kan kun være An Marie Jensdatter, da dåbs dagen er angivet)

Opslag 24

Familie nr. 123

Tarp Bye

Christen Jacobsen 26 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 11 jan. 1761, begr. 10. jan. 1836)

Giertrud Christensdatter 20 Gift 1. gang. Kone (født 10 oct. 1767 i Boldesager, begr. 1. jan. 1823)

(gift 4. nov. 1785 i Jerne sogn. Han kaldes også Christen Østergaard. Hun er datter af Christen Sørensen og Anne Christensdatter i Boldesager, Jerne sogn)

Jacob Christensen 1 Ugift deres søn (døbt 22 april 1787, død 1788)

Maren Knudsdatter 56 Enke gift 2. gang. Hans moder (25 nov. 1731)

(Gift 17 marts 1769 med Hans Nielsen der døde i april 1781, se skifte. Hun var første gift 19 nov. 1749 med Jacob Hansen der døde jan. 1768. Maren Knudsdatter blev født 1731 og var datter af Knud Christensen og Else Troeldsdatter der havde denne gård i fæste)

Jacob Hansen 11 Ugift hendes søn (døbt 16 maj 1776 begr. 18. feb. 1835)

Anna Jacobsdatter 23 Ugift hendes datter af 2. ægteskab (nej 1. ægteskab døbt 22 juli 1764)

Janderup og Billum sogne bind 2:

(Udstykket fra IV ØSTERGÅRD. Se familie 122)

IV B (3510, REDUCERET TIL 2730½), MAT. NR. 4, (TARPHAGEVEJ 71).

Her fortsatte Jens Pedersen. Ca. 1700 bliver Christen Knudsen rytterbonde. 1719 køber Krabbe gården for 110 rdl. og lægger den under Søvig. Ca. 1732 overtager Knud Christensen fæstet og har ejendommen til 1759 (Nej han døde 1747), da datteren Maren, f. ca. 1731, bliver gift med Jacob Hansen, f. ca. 1719, der fører bedriften videre. De fik en søn, Christen Jacobsen, f. 1761. Jacob Hansen døde 1768, og Maren Knudsdatter blev derefter i 1769 gift med Hans Nielsen (Østergård). 1770 køber han gården til selveje. Han døde 1781, 44 år gl. Maren drev gården videre, indtil sønnen Christen Jacobsen i 1785 overtog den. Han blev da gift med Gertrud Christensdatter, f. ca. 1767. Chr. Jacobsen døde 1836.

1826 blev sønnen Christen Christensen, f. 1799, gift med Karen Jensdatter, f. 1801, datter af Jens Pedersen Lauridsen i Kjelst. De overtog gården 1829.

Jyske Regiments kasseregnskab:

4. august 1697: Er Jens Pedersens gård i Billumtarp i Billum sogn, som han for alderdom og skrøbeligheds skyld godvillig opladt og afstået har til Christen Knudsen, forundt for indfæstning 2 rdl. (Christen Knudsen var søn af Knud Boisen og født 1669. Han døde 1728)

(Christen Knudsen havde en datter Dorthea Christensdatter der blev gift med Christen Madsen fra Ål sogn (Se FT87 nr. 135. De må have overtaget fæstet lige før 1719 hvor de får en søn døbt "Christen". Dortheas broder Knud Christensen er fadder for for Christen Madsens bror Peder Madsen i Ål sogn 1726 og for Christen Madsen og Dorthea Christensdatter i 1728, samme år som faderen Christen Knudsen dør 59 år gl.)

Familie nr. 124

Tarp Bye

Maren Knudsdatter 71 Enke. Huus kone (begr. 20. nov. 1805 – 96 år?)

(Det var måske hende der blev gift med Jacob Jensen 1740? Han døde 1781, se skifte)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Gennem tiderne har der stået nogle jordløse huse, som det er umuligt at give en sammenhængende skildring af. Kirkebøgerne nævner en del navne, men man kan ikke se, hvilke huse personerne har beboet. Gård X havde 2 huse på sin grund. De fik sluttelig noget af gårdens jord, og blev til bol. En periode var her huse til ryttere. Andre navne fra kirkebogen gælder ugifte børn eller søskende, som blev på gårdene som medhjælpere eller var invalider. Der forekom også indsiddere, folk i lejestue. 1648 nævnes Hans Skomager og Christen Nielsen Skytte. 1690 bor Anne Nielsdatter i det ene af Xs huse og Niels Jensen i det andet, de gav henholdsvis 4 og 3 mk. til Hesselmed derfor. Kort efter overtog Karen Jensdatter Niels' hus. 1722 er beboerne Johanne Simonsdatter i det ene hus og Anne Johansdatter samt Karen Sørensdatter i det andet. 1725 er lejen nedsat begge steder med 1 mk. Anne Johansdatter har nu selv det ene hus, det andet har Else Madsdatter. 1739 fæster Jens Pedersen Rytter et gadehus, 1740 døbes rytter Ole Hansens Morten. 1766 har Hesselmed 4 huse i byen og Søvig 1, men 1787 er der kun et hus tilbage, det beboes af en gammel enke Maren Knudsdatter, og er vel et aftægts hus.

Store Hebo jordbog 1745:

Et gadehus: Else Sørensdatter, ingen jord. Landgilde: 3sk. Hoveri 6 dage.

(7. jan. 1757 fæster Hans Jacobsen i Tarp det gadehuus i Tarp han paabor. (Han var skræder og døde 1780. Det er ikke sikkert at det netop er dette hus han beboede)

Familie nr. 125

Tarp Bye

Jess Knudsen 53 Gift 1. gang. Gaard mand (døbt 11. april 1734, død nov. 1816 i Kjelst)

Anne Pedersdatter 51 Gift 1. gang. Kone (døbt 25 nov. 1736, død 26. nov. 1815 i Kjelst)

(gift 1. marts 1760, de var beslægtede i 2. led. Han var søn af Knud Sørensen og Anne Sørensdatter i Tarp. Hun var datter af Peder Sørensen og Mette Tuesdatter i Billumgaard. Peder Sørensen og Anne Sørensdatter var søskende)

Peder Jessen 22 Ugift deres børn. Soldat (3 marts 1765, gift 1796, død 16. juni 1827)

Anna Jesdatter 24 Ugift deres børn (29 aug. 1762, død 18. feb. 1843)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Anders Sørensen ½gd 177609 al² - Ryttergods + 4876 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

V (2632, REDUCERET FOR SAND OG VANDSKADE TIL 2320), MAT. NR. 5, (TARPHAGEVEJ 72).

Også denne gård er en gammel krongård, der i 1562 er fæstet af Christen Madsen, 1593 og 1618 af Hans Philipsen, 1639 og 49 af Christen Hansen, der er Philipsens søn. Det fremgår af en retssag, hvor lenets delefoged Mads Rask anklager Niels Christensen Østergård, Christen, Hans Philipsens søn i Tarp og Hans Mikkelsen i Kjelst, fordi de ikke mødte og jagede Kgl. Majestæts skovsvin gennem Varde, hvad de ellers var varslet til. Han har gården endnu 1664, han havde også nr. VI. 1670 blev gården ryttergods. Ved den tid fæstede Anders Sørensen gården. 1686 var udsæden 3½ td. rug, 1 td. byg, 2 skp. boghvede, Han havde 1685 fået lånekorn, som ikke var betalt tilbage var

skarpt og manden i slet tilstand. Regimentet hjalp med at nedsætte hartk. 1 td. og bevilge ham et plovbæst. 1719 blev gården købt af Hesselmed for 138 rdl. Landg. blev 4 rdl. 4 mk., og der måtte ydes hoveri sammen med IV A. I 1728 fandt Anders og hans kone grund til i levende live at foretage skifte for at se, om der kunne blive noget til børnene. I den anledning kom godsejeren S. Christensen (Rygård) sammen med 3 naboer, der skulle være vurderingsmænd. Der var 3 heste, 3 køer, 1 slagteko, 1 stud, 2 kvier, 2 kalve, 6 får, 2 lam, 2 svin. Formuen blev 78 rdl., men gælden opgjordes til 92. Anders var 78 år og konen 76. »Hvorover børnene intet kunne få til arv. De gamle er for skrøbelige til at beholde stedet, tilmed deres ældste søn Hans Andersen, 35 år, er pålagt Kors og Svagthed/den faldende syge (epilepsi) og tilmed tåbelig og kan aldeles intet bestille sig selv eller nogen til nytte, så de ikke for Gud eller en christen Øvrighed kan forsvare at slå hånden af ham, og som nogle af børnene nu udi mange år har dreven stedet og agtet deres forældre og skrøbelige broder, hvorved de hidtil dags har fået føden, og synes nu ej længer således at kunne henslide tiden og deres unge år uden fortjeneste, agter sig derfor på fremmede steder deres brød og lykke at søge, stedet opladt til en, som deres føde og ophold kunne give og en skikkelig begravelse - haver derfor indfunden sig den ærlige, agtbare unge karl, Christen Poulsen, som på efterfølgende conditioner antager stedet.

1) At han ægter deres datter Johanne og lever med hende som en ærlig karl egner og anstår, forskaffer de gamle og sønnen Hans føde og ophold.« Børnene ved den første kone fik intet, »men har heller ikke hjulpet forældrene.« Derpå udstedes fæstebrev til Christen Poulsen, han skulle holde bygningerne vedlige, intet af ejendommen bortvende eller afhænde. Han attesterer at have anammet besætningen for 45 rdl. 2 mk. og husene udi god stand efter udlæg til bygfæld, hvilket han ved stedets fratrædelse igen skal være ansvarlig. Poulsen underskriver med sine forbogstaver. Johanne døde 1759 uden livsarvinger. 1760 får Jes Knudsen fæstet, med fulgte Ribe gildes eng (de fattiges), som Rygård en tid havde brugt, men plejede at følge denne gård. Han var gift med Anna Pedersdatter fra Billumgård. 1795 fæster sønnen Peder Jessen gården, og 1799 Jacob Jensen med tilnavnet Kier, der da var soldat ved det slesvigske infanteriregiment, men kom hjem. Jacob Jensen var født 1766, søn af Jens Pedersen og Maren Jacobsdatter i Kjelst, gift 1796 med Ellen Sørensdatter, f. 1768 i anexgården, datter af Søren Pedersen og Ellen Jensdatter, der døde ved Ellens fødsel. Han købte gården til selveje fra Hesselmed 1809 for 307 rdl. (Der er blandet noget sammen her, for det var Peder Jessen der blev gift 1796 med Ellen Sørensdatter, 1801 i Kjelst)

Hesselmed fæsteprotokol:

19. oct. 1728 fæster Christen Povelsen den halve gaard udi Tarp bye, Billum sogn som Anders Sørensen paaboede mod at give ophold til Gl. Anders Sørensen med hustru og deres skrøbelige søn Hans Andersen.

5. maj 1760 fæster Jes Knudsen af Billum Tarp, den anpart gaard i Tarp bye som Christen Poulsen i fæste haver og paaboer, som han formedels høj alderdom og svagthed har afstået. Jes Knudsen giver forrige beboer Christen Poulsen ophold. (død 1767)

Familie nr. 126

Tarp Bye

Jacob Pedersen 42 Gift 1. gang. Gaard Beboere (22 feb. 1746, begr. 10. jan. 1802 – 58 år)

Zidsel Marie Jensdatter 36 Gift 1. gang. Kone (8. oct. 1752 i Skødstrup, Ål sogn, begr. 11. april 1828)

(gift i Ål kirke 13. dec. 1770. Han var søn af Peder Jacobsen den ælder og Mette Jørgensdatter der begge døde 1770.

Hun er datter af Jens Hansen og Maren Sørensdatter i Skødstrup, Ål sogn)

Peder Jacobsen 14 Ugift deres børn (28 nov. 1773)

Maren Jacobsdatter 10 Ugift deres børn (8. sept. 1776)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Hans Christensen ½gd 174879 aP. Ejer: Søren Larsen i Ravsted (sp.) + 328

aP Janderup og Billum sogne bind 2:

VI (2432), MAT. NR. 6, (HOBUGTVEJ 5).

1661 og 64 oplyses det, VI er »mester Søren Laugesens arvegods«, 1688 kaldes han magister Søren Laugesen i Rangstrup, han var dog ikke sognepræst dernede. 1661 og 64 blev gården drevet under V. 1635 brændte Christen Christensens stuehus, det var måske her? 1688 er gården atter i selvstændig drift, fæsteren er Hans Christensen. Han er der vist allerede 1665, da der begravnes en Karen Hanskone i Tarp. 1700 ejes den af Simon Christensen, og fæsteren er Jacob Jørgensen, senere Simon Jensen. Hartk. er næsten 4 td. Peder Jacobsen har 1746 overtaget fæstet. (Her er vist sket en sammenblanding med nr. 136?) Han og konen Mette Jørgensdatter blev begravet samme dag, han var da 59 og hun 54 år. Gården overtages 1770 af Jacob Pedersen, der 1771 får et barn døbt. Det kunne tyde på, at fæstet længe tilhørte samme slægt. På den tid hørte gården under Hesselmed. Jacob Pedersens datter Maren, f. 1775, blev ca. 1801 gift med Kristian Knudsen, der var født 1770 i Janderup. De overtager fæstet. Hans landgilde var da 8 rdl., men hoveriet var kun ½ pløjedag, 2½ spænddage og 8 gangdage årligt. Han købte gården til selveje omkring 1809 for 329 rdl.

Hesselmed fæsteprotokol:

23. sept. 1770 fæster Jacob Pedersen af Tarp, den halve gaard i Billum Tarp, som hans fader Peder Jacobsen sidst beboede og fradøde. (Peder Jacobsen var vist søn af Jacob Jørgensen og kaldes Peder Jacobsen den ældre og er født 1701.)

Familie nr. 127

Tarp Bye

Jacob Zachariasen 61 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 10 nov. 1726, begr. 8. nov. 1807)

Anna Hansdatter 63 Gift 1. gang. Kone (døbt 6. marts 1729, 27. nov. 1803 – 75 år)

(gift 15. juni 1758 i Ål sogn. Hun er datter af Hans Nielsen og Maren Bundersdatter i Skødstrup, Ål sogn. Han er søn af Zacharias Pedersen og Karen Jacobsdatter)

Karen Jacobsdatter 23 Ugift deres barn (døbt 2 dec. 1764, begr. 21. april 1846)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Gyde Olufsdatter 131806 aP. Ejer: Søviggård + 2688

aP Janderup og Billum sogne bind 2:

VII (1331), MAT. NR. 7, (HOBUGTVEJ 8).

I første del af 1600-tallet synes Hans Jepsen at være fæster af denne ejendom. 1613 er han en af anklagerne mod Kirsten Pallesdatter for hekseri. Han var i de første åringer fæster under fru Helvig Kaas, for hvem han inddreven bøde af Maren Jensdatter i Kærup, der havde ladet sig »beligge« på fruens stav (gods), og derfor som herskab havde ret til at kræve bøder. Fruen må være Helvig Kaas til Restrup, enke efter Hanibal Gyldenstjerne. Det gik nedad for Hans Jepsen, og han får næppe landgilden betalt. I 1647 skulle Iver Henriksen i Oksbøl og Hans Knudsen i Skødstrup gøre udlæg for gæld til Niels Persen i Frøtoft (Fredtoft), men fandt intet at vurdere. De gik da med Bertel Nielsen i Fidde (Hvas' ridefoged) efter husbondens befaling og udsatte 3 agre myntrug (1. kær) med 24 skp. sæd, vurderet til 24 sdl. og et stykke 2. kær med 23 skpr. rugs udsæd, vurderet til 17 sdl. 1 mk. Også Jens Christensen, Kjelst præstegård, fik udlagt korn. Der blev selvfølgelig spektakel, ja, slagsmål, da kornet skulle hentes. Christoffer Hvas var nu blevet ejer af VII, og han lod ham dømme fra ejendommen. Det var almindeligt endnu dengang, at bønderne selv ejede bygningerne. Det har formodentlig også været tilfældet her, for Bertel Nielsen tilbød på Hvas' vegne Jepsen, at han ville give ham ophold og aftægt med 4 fag hus, der skulle opsættes påny, kålgård, 2 læs hø årligt og jord til 3 skp. korn. Jepsen blev så vred, at han udskældte fogden for »en æsel og en hundsvot« og spyttede på ham. Som det ofte gælder hos den slags folk, gav han andre skylden for tilbagegangen. Man kunne altid hænge den på en heks. Det havde han jo prøvet før. Ugedagen efter stod han på tinget med oprakte fingre og beskyldte Mette Nielskone i Frøtoft (førnævnte N. Persens kone) for at være en vitterlig troldkone, der havde lovet at gøre ham ussel og arm og lade ham troldride*). Iver Hansen i Oksbøl, der førte sagen for Mette, mente, at den mand, som af en misdæder selv var udlagt for trolddom, ikke havde lov at beskyldte nogen ærlig kvinde uden noget sandfærdigt bevis.« Han fik hende ikke på bålet, men risikerede selv at komme der. Dette har han dog undgået. - Landgilden var 2 ørte rug og 1½ ørte byg. Det var en temmelig stor afgift af et bol. Det viste sig også i 1688, da landmålingsmatriklen kom, at landgilden havde været for stor, den nedsatte nemlig hartk. fra 4600 til 1331. Det er så meget, at der måske er kommet jord bort fra gården. 1661 og 64 er fæsteren Simon Bakkensen. Han var en betydelig mand og var her under kejserkrigen, da han og Hans Madsen i Billum måtte ordne udskrivningen af leverancer til fjenden. Hans lidet tiltalende gårdmand Hans Jepsen beskyldte dem 1630 for at have oppebåret både stude og korn af sognernændene til en skat, som de ikke havde gjort regnskab for. De to ville have Jepsen dømt som løgner, men dommeren fandt, at da sigtelsen ikke kunne »eragtes for nogen ærerørig ord, kan jeg ikke forstå mig at kende Hans Jepsen derfor at deles som en løgner.« Jepsen fortsatte da processen, men 5. feb. 1631 blev beskyldningerne »magtesløs dømt, for ingen mødte i retten.« Simen har nok været velhavende og kan udlåne penge. 1688 er fæsteren Gyde Olesdatter. 1700 Niels Knudsen og Simen Bakkensen, ca. 1718 er fæsteren Zakarias Pedersen, der bliver gift med Karen Jacobsdatter. Deres søn Jacob Zakariassen får gården ca. 1760 og har den 1769, da hartk. stadig angives til 1331, men derefter til 1400. Ved en auktion 1770 solgte Sterm, Søvig, løs af bøndergodset, gård VII købtes da af Hennegård. 1787 er Jacob 61 år, hans kone Anna Hansdatter 63. De har en datter Karen Jacobsdatter på 23 år. Gården købes i selveje 1794 fra Hennegård. 1788 blev Karen Jacobsdatter gift med Jacob Hansen. Han døde 1799. Hun blev så i 1801 gift med Jens Hansen, som havde været fæster på 8a, og han overtog gården. Jens Hansen døde 1815 og Karen 1846. Hendes søn af 1. ægteskab Jacob Jacobsen, f. 1790, har nok overtaget gården efter Jens Hansens død.

Familie nr. 128

Tarp Bye

Jens Hansen	40	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 15 oct. 1747, begr. 16. nov. 1815 – 67 år)
Anne Christensdatter	68	Gift 2. gang. Kone (døbt 5 maj 1720, begr. 22 aug. 1799 – 80 år) (29 nov. 1770. Hun blev først gift 16. dec. 1757 med Poul Lauridsen der døde 1770, se skifte. Anne Christensdatter er datter af Christen Tuensen i Tarp. Han er søn af Hans Jensen og Karen Tuesdatter i Billumgaard)
Laurids Poulsen	26	Ugift (Hendes) børn af første ægteskab (3 aug. 1760)
Karen Poulsdatter	28	Ugift (Hendes) børn af første ægteskab (29 oct. 1758)
Søren Nielsen	13	Ugift tjeneste dreng (døbt 12 dec. 1773 i Janderup?)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Hans Jensen ½gd 259295 al² Ryttergods + 100859 al²

7. Tue Hansen ½gd 227235 al² - + 32138 al². Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 2:

II (HARTK. 1664: 5420), MAT. NR. 8, 9.

I alt fald siden middelalderen hørte gården under kronen. 1562 var Bod Bodsens fæster, 1593 Hans Bundesen (Bodsens?). 1565 fik Vincent Juel på Hesselmed denne gård samt 1 gård i Broeng, 1 gård og et bol i Grærup i pant for 400 rinske gylden og nød i den tid ejendommenes landgilder. 1603 og 18 er Mads Mattisen og Hans Madsen fæstere. 1636-49 nævnes Hans Pedersen og Hans Madsen hertil. 1639 døbes Hans Pedersens Tue (Tue Hansen), 1654 er Johan Gødsen her og bliver gift med Karen Hansdatter, han dør allerede 1659 under pesten. Enken fortsatte, men har 1661 og 64 Hans Pedersen som medfæster. De bruger en kirkeeng og svarer 5 mk. danske af den. Gården bliver ryttergods. 1686 var gårdfællesskabet mellem de to bønder meget begrænset, da hver havde egen avl, egne husdyr og bygninger. Hans Jensen havde sået 5 td. rug, 1 td. byg, 1 skp. boghvede.....»formedelst kornets ringhed og bondens slette tilstand«. Nu bevilgede sessionen ham et plovbæst. Thue Hansen (gårdmanden) havde sået det »Bruget og manden temmelig.« Han kunne altså klare sig selv. Den usle høst, der for rugens vedkommende ikke gav udsæden, og slet ingen boghvedeavl hos Hans Jensen, røber misvæksten i disse åringer. Gården deles nu fuldstændig, se II A og II B.

II A (3712 -;- 0302 FOR SAND OG VANDSKADE), MAT. NR. 8, (HOBUGTVEJ 9).

1688 er Hans Jensen her stadig, 1708 oplader han til »sønnen« Peder Christensen, der havde været dragon siden 1. udskrivning og til 1705. Han gav 2 rdl. i indfæstning. Allerede 1709 nævnes Christen Thuesen (1689-1765) hertil og er her 1719, da gården købes af Hesselmed for 158 rdl. 1725 svarer Thuesen 7 rdl. i landg. og præsterer ½ gårds hoveri. 1757 blev Christen Thuesens datter, Anna Christensdatter f. ca. 1719, gift med Poul Lauridsen, han overtog fæstet. Herude var det regelen, at bonden bestemte, at en søn eller svigersøn skulle have gården efter ham. Døde han uden at efterlade sig sådanne, måtte enken ofte skynde sig med at blive gift påny og få en medhjælp, så hun kunne blive på gården, og bedriften kunne fortsættes. Gårdene blev på den måde »med herskabernes tilladelse små stamhuse«, som det hedder i Danske Atlas. Da Poul Lauridsen døde, måtte proprietæren i aktion og ligefrem lave en bytてhandel med mennesker. Det var i stavnsbåndets tid, og den udkårne Jens Hansen fra Billumgård hørte til Hennegaards stavn og var opført på dennes lægdsrulle, men skulle altså nu flytte ind på Hesselmed stavn. Proprietæren måtte da overlade Hennegaard en af sine unge mænd, nemlig Niels Nielsen i Vrøgum i bytte. Jens Hansen fik så fæstebrev på II A, og 29. nov. 1770 holdt han og Anna bryllup. Hun døde 1799, og Jens Hansen flyttede i 1801 til 7a og blev gift igen. Anna og Poul Lauridsens søn Laurids Poulsen (1760-1830) slap fri af militsen og blev 1796 gift med Birgithe Thuesdatter, datter af Thue Christensen, 2a Tarp. De overtog fæstet 1797. Birgithe Thuesdatter døde 1809, og Laurids Poulsen blev i 1810 gift med Anna Bakkensdatter, f. ca. 1783, datter af Bakken Thuesen på 15a. Han købte gården til selveje fra Hesselmed i 1809 for 374 rdl. Både Laurids Poulsen og Anna døde 1830.

Hesselmed fæsteprotokol:

16. nov. 1757 fæster Poul Lauritzen af Tarp den halvgaard i Tarp Bye (Billum) som Christen Tuesen til dags havde paaboet og nu har til ham afstået mod ophold til ham og hans hustru.

5. oct. 1770 fæster Jens Hansen af Billumgaard, som af Hennegaard, til Hesselmed staufn er afgive for Niels Michelsen i Øster Vrøgum, den halve gaard i Billum Tarp, som Poul Lauritsen sidst beboede og er fradød, hvis enke Anne Christensdatter Jens Hansen ægter. Jens Hansen skal den af enken Anne Christensdatter indgaede skifte forening at 2. sept. være sig efterrettelig.

5 oct. 1770 fæster Jens Hansen i Tarp, de Billum kirke tilhørende eiendom bestaaende af agger og eng, som har været brugt Hans Jensen og Ellen Bachensdatter i Tarp, og nu sidst i fæste af gl. Poul Lauritsen, Jens Hansens formand, hvis enke han ægter.

Familie nr. 129

Tarp Bye

- Christian Andreasen 42 Gift 1. gang. Mand. (begr. 4. april 1827 – 98 år?)
Kiersten Jørgensdatter 40 Gift 1. gang. Kone. (døbt 16 april 1747, begr. 4 marts 1795)
(gift 4 nov. 1773. Hun er datter af Jørgen Jensen og Karen Bennetsdatter i Janderup. Han var 60 år ved FT1801 så alder ved død passer nok ikke?)
Jørgen Christiansen 13 Ugift deres børn (4 april 1774)
Anders Christiansen 10 Ugift deres børn (24 aug. 1777)
Niels Christiansen 8 Ugift deres børn (8. aug. 1779)
Karen Christiansen 5 Ugift deres børn (12 maj 1782)
Mette Hansdatter 70 Enke gift 2. gang. Opholdende (Hans Tuesens datter, begr. 30 jan. 1801 – 82 år)
(gift 11 dec. 1739 med Mads Christensen der døde 1754. Han blev også kaldt Mads Tuesen efter svigerfaderen Hans Tuesen. Hun blev gift igen 28 nov. 1755 med Hans Sørensen Burgaard der døde 1770. Hendes datter af 1 ægteskab Karen Madsdatter blev gift med Tue Pedersen 1765. I skiftet 1770 efter Hans Sørensen Burgaard fortælles det at Mette Hansdatters mor hed Johanne Hansdatter. Hun var Hans Tuesens enke og døde 1770)
Johanne Madsdatter 32 Ugift (Hendes datter, døbt 5 nov. 1752, gift 1788, begr. 1. sept. 1808)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra II. Se familie 129 ovenfor.

II B (2522 - 0202 FOR SAND- OG VANDSKADE = 2320), MAT. NR. 9, (TARPEJ 8).

1688 er fæsteren stadig Tue Hansen, 1709 Hans Tuesen. 1719 købes gården af Hesselmed for 112 rdl. 1725 er landgilden 5 rdl., og der ydes 1/2 gårds hoveri, 1739 fæstede Mads Christensen (Franskmand), der tjente på Hesselmed, gården samt halvdelen af gildens eng. Landg. var 4 rdl. 2 mk. samt af engen 3 mk. da. 1754 døde Mads Christensen og efterlod sig enken Mette Hansdatter og 6 børn, den ældste på 14 år og den yngste på 13 uger. Enken med den velforsynede gård manglede selvfølgelig ikke friere, i alt fald blev hun 9. maj 1755 trolovet med Hans Sørensen fra Burgård, og de holdt bryllup 28 nov. Han døde 1770. Så har Thue Pedersen fæstet. Christian Andersen overtager det efter ham, kirkens eng i Al fulgte med, den kaldtes Store Alme. Han skulle yde hoveri, ægter og i penge 6 rdl. 4 mk. Han havde tidligere haft et bol i Janderup. Han var i 1787 42 år og hans kone Kirsten Jørgensdatter 40 år gl. Deres søn Niels Christiansen, f. 1779, overtog fæstet før 1809, for dette år købte han gården til selveje fra Hesselmed for 258 rdl. Han blev gift med Maren Jeppesdatter, datter af Jep Jegum, Janderup, men hun døde i 1821, 29 år gl. Derefter blev han gift med hendes søster Kathrine Jeppesdatter, f. 1800.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Kop- og kvægskat til 30. marts og 11. juni 1687. Tarp: Tue Hansen og hustru Mette Nielsdatter.

25. maj 1703 : Er Hans Tuesen, fæstet sin gamle fader Tue Hansens halve gård i Tarp, Billum sogn, givet til indfæstning 2 rdl.

Hesselmed fæste protokol:

12. nov. 1739 fæster Mads Christensen tjenende paa Hesselmed den gaard part udi Billum Tarp som Hans Tuesen hidtil i fæste havde, og nu formedels alderdoms svagheit har afstået.

Mads Christensen giver ophold til Hans Tuesen og hustru. (Johanne Hansdatter)

3. marts 1755 fæster Hans Sørensen Burgaard den halve gaard udi Billumtarp som Mads Christensen paaboede og fradøde. Hans Christensen gifter sig med enken Mette Hansdatter og skikkelig opdrager hendes børn med føde klæder og lære som Christelig kan magtes. Dernæst giver han sin hustru moder Sal. Hans Tuesens enke ophold.

(Hans Tuesens enke hed Johanne Hansdatter, det fremgår af skiftet efter Hans Sørensen Burgaard 1770)

13. dec. 1770 fæster Tue Pedersen af Tarp, den halve gaard udi Billum Tarp som Hans Sørensen Buurgaard sidst beboede og er fradød, og af hans enke Mette Hansdatter er overladt. Tue Pedersen skal rette sig efter den af 23. sept. indgaaede aftægts contract.

13. dec. 1770 fæster Tue Pedersen den Billum Kirke enge og ejendom som Hans Sørensen Buurgaard havde i fæste.

7. juni 1784 fæster Christian Andreasen, som nogle aar har beboet et Boels sted i Janderup bye, præsten itm. tilhørende, og derfra med afsked nu fraflyttet, en tredie part gaard i Tarp Bye Billum sogn, som Tue Pedersen sidst har beboet og godvillig afstået, samt nu fraflytter. (til Oksby sogn) Han skal give den paa stedet værende aftægts kone Mette Hansdatter, den hun ved contract af 1. aug. og

23. sept. 1770 tillagte aarlige ophold. (Hans Sørensen Buurgaard enke)

Opslag 25

Familie nr. 130

Tarp Bye

Niels Hansen 26 Ugift hosbond. Gaard Beboere (døbt 24 juli 1763, begr. 19. nov. 1820)
Hans Jepsen 70 Gift 2. gang. Mand (døbt 21. maj 1720 i Ål sogn, begr. 7 april 1799 – 82
år) Mette Nielsdatter 50 Gift 1. gang. Kone (døbt 22 april 1734, begr. 11. marts 1804 – 70 år)

(gift 5 nov. 1762. Han var først gift 11 nov. 1744 med Anne Sørensdatter der døde 1761, se skifte. Hun var først gift med Knud Sørensen. Hans Jepsen er søn af Jep Bertelsen og Kirsten Simonsdatter i Ål sogn, det fremgår af skiftet 1758 efter hans far)

Jep Hansen 13 Ugift deres søn. (31 juli 1774)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

10. Thomas Nielsen ½gd 265359 al². Ejer: Bagge Baggesen i Ribe

11. Niels Sørensen ½gd 213927 al². Ejer: Bagge Baggesen i Ribe (Se familie 131)

Janderup og Billum sogne bind 2:

X (2531 + 3012 = 5610), MAT. R. 11, 17, 18, 10.

Kort efter 1600 synes Hans Lassen at være fæster her. Las Hansen af Tarp, der begravedes 1640, 25 år gl., er formodentlig hans søn.

1661 er fæsteren Christen Madsen. Gården hørte da under Hesselmed, landg. var 2 td. rug, 2 svin og 8 sdl. Hartk, blev 14.111. Det var således byens største gård. Desuden havde den 2 huse på sin grund, der vel var udlejet til håndværkere eller fattige.

Ved den tid søges gården delt i to, halvgårde kaldes de i matriklen i 1664. Bønderne er »velb. fru Mergrete Orms tienere«, hun er enke efter Chr. Lange, Hesselmed. Landg. er nu for hver af halvgårdene ½ orte rug, 2 mk. lybsk, 2 mk. dansk, 1 svin, ½ skovvogn og 1 rdl. 5 mk. gæsteri. Den halve skovvogn vil betyde, at de to bønder var fælles om at hente et læs eller lignende i skovegnene.

X B (3012), MAT. NR. 10, (HOBUGTVEJ 11).

1664 er Thomas Nielsen fæster, 1688 Hans Nielsen, 1700 Niels Sørensen. Han er vist efterfulgt af Niels Hansen, hvis datter 1737 »døde af børnekokker, blind i 5 dage.« (Kopper). 1744 fæster Hans Jepsen gården. Han blev 1762 gift med Mette Nielsdatter (hans 2. ægteskab). Den 8 feb. dette år brændte salshuset, 9 fag med noget rent korn, samt 4 fag hiold (hjåld) og et »jordfag hø« (hø hensat fra gulv og opad). Det meste indbo blev reddet, men dels ituslået ved bjergningen og dels ødelagt af sne og uvejr i den hårde vinter. Kreaturer blev uden foder udsat til andre. Husvild i vinterens hjerte, og familien hensat i bedrøvelig tilstand søgte han om skattefrihed.

1787 har Niels Hansen gården. Han svarer 4 rdl. i landg., forretter årlig 4 pløje-, 20 spænd- og 52 gangdage samt kører 2 korte ægter.

Han køber den til selveje i 1809 fra Hesselmed for 318 rdl. Niels Hansen var i 1787 blevet gift med Elisabeth Thuesdatter. 1819 blev deres datter Maren, f. 1793, gift med Peder Sørensen, f. 1790, søn af Søren Pedersen, nr. 18, og de overtog gården, han døde i 1831. 1832 skøde fra enken Maren Nielsdatter til Jens Hansen (1803-1873).

Hesselmed fæsteprotokol: Side 113

16. april 1751? Formedels revers fæste brevet er udi den ved Hesselmed ulykkelige ildsvaade er blevet borte, saa bliver af min i hænde havende originale fæstebrev, ord til anden denne ligelydende revers (kopi) således lydende:

13. maj 1744 fæster Hans Jepsen af Oxbøl, nuværende landsoldat under Hr. Capitain Schachs? Compagni, den halve gaard udi Billum Tarp bye, som Knud Sørensen sidst paaboede, og fradøde, og gifter sig med enke Anne Sørensdatter)
(11 nov. 1744 Copuleres Hans Jepsen af Tarp med Ane Sørensdatter ibid)

19. maj 1787 fæster Niels Hansen af Tarp den halve gaard udi Tarp bye, Billum sogn som hans fader Hans Jepsen sidst har beboed og nu godvillig har afstået. Han skal efterleve den dags dato med sin fader indgaede opholds contract.

Hus på Knud Sørensens grund:

3. jan. 1739 fæster Jens Pedersen Rytter den gadehuus med kaalhaugue udi Billum Tarp som staar paa Knud Sørensens paaboede gårds grund. HK. 0.0.1.2

Familie nr. 131

Tarp Bye

Søren Knudsen 56 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 11 juni 1732, begr. 19. april 1810 – 78 år)

Johanne Jensdatter 36 Gift 1. gang. Kone (døbt 29 sept. 1748, begr. 24. dec. 1830 – 85 år)

(gift 31 oct. 1776. Han var først gift 6. dec. 1770 med Kirsten Knudsdatter der døde 1776. Kirsten Knudsdatter var først gift 1765 i Ål sogn med den forrige beboer Hans Mathiasen. Johanne Jensdatter er datter af Jens Christensen Jægum og Mette Pedersdatter. 1773 giver hendes søskende afkald til hendes broder Niels Jensen den yngre i Jægum)

Hans Sørensen 16 Ugift hans søn af 1. ægteskab. (13 maj 1771)

Anne Sørensdatter 89 Enke. Opholdende. (født i Bordrup, Oksby sogn, begr. 3 maj 1788 – 79 år)

(gift 7. nov. 1737 i Oksby sogn med Mathias Nielsen af Tarp der var forældre til den tidligere ejer Hans Mathiasen. Mathis Nielsen var først gift med Karen Jesdatter der døde 1717. Han var vist bror til Søren Neilsen i Kjelst. I 1718 blev Mathis Nieslen gift igen med Lene Pedersdatter der må være død inden 1737. Anne Sørensdatter var vist datter af Søren Christensen og Anne Michelsdatter i Bordrup, Oksby sogn. Hun havde bla. en søster Mette Sørensdatter der 1745 bliver publice absolveret i Billum og en ældre søster Karen Sørensdatter der var gift med Eskild Thomsen i Bordrup, Oksby som var FM for Anne Sørensdatter da hendes mand Mathias Nielsen døde i 1757)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra X. se familie 130.

X A (2531), MAT. TR. II.

Christen Madsen havde 1661 den ene halvgård i fæste. Han havde tjent hos præsten. 1642 skriver denne i kirkebogen: »1. april troloves min svend Christen Madsen og Karen Lambertsdatter af Tarp, sal. Hans Lassens efterleverske. « Som velkendt med præstegården kunne Chr. Madsen senere bevidne, at fra præstegården og indtil Havremærskdiget var det præstegårdens jord hver fod, heri havde ingen fællig med græsning eller andet. 1665 lader fru Orm ham stævne for betaling af en restans på 1 dl. 1688 er han afløst af Niels Sørensen, som overtog gården ca. 1678, og han er her endnu i 1700: 1703 begravnes en Søren Knudsen i Tarp, som vistnok har boet her. Senere overtager Knud Sørensen gården, han bliver 1731 gift med Anna Sørensdatter fra Billumgård. Året efter får de en søn Søren Knudsen. Han overtager gården efter faderen (? se nedenstående) og er her 1787. Margrethe Orm gik ganske i armod og måtte afhænde jordegods til kreditorerne. 1688 og 1700 var Bagge Baggesen, Ribe, og hans arvinger ejere. Derefter kom begge halvgårde under Hennegård og var der endnu 1771, men kort efter blev de købt af Hesselmed. Som nævnt stod der i sin tid 2 huse på gårdens grund, måske er det dem, der under den ny ejer får tillagt jord, i alt fald blev X A udstykket. (X A1 og X A2)

XA 1 (med hank. 1600) beholdt Søren Knudsen, der svarede 4 rdl. 16 sk. i landg. og i hoveri 1 spænddag og 8 gangdage om året samt 2 korte og ½ lang ægte. Efter Søren Knudsen overtog sønnen Hans Sørensen, f. 1771, og Ellen Sørensdatter, f. 1776, datter af Søren Pedersen og Anna Kirstine Christensdatter i Kjelst, fæstet. Han købte gården til selveje i 1809 fra Hesselmed for 220 rdl. Omkring 1825 solgte han ejendommen til Christen Lauridsen (1784-1861), han var søn af Laurids Nielsen, der boede på 16.

Niels Sørensens der havde fæstet 1683 var gift med Bodil Hansdatter der døde i Tarp 1709. Det er nok hende der var fadder 1689 for Søren Sørensens datter Mette. Faddere: "Bodil Nielskone". Søren Sørensen var nok en bror til Niels Sørensen?. Mathis Nielsen der overtog gården var vist deres søn. Søren Nielsen FT87 nr. 151 var formentlig også deres søn.

Hesselmed fæste protokol:

16. juni 1770 fæster Søren Knudsen af Tarp, en anpart af den halve gaard i Billum Tarp som Hans Mathiasen sidst beboede og er fradød, hvis enke Kiersten Knudsdatter han ægter. Søren Knudsen giver stedets aftægts kone ophold (Hans Mathisens moder Anne Sørensdatter) ligesom og lader efter Hans Mathiasen under 7. maj holdt skifte forretning være sig efterrettelig.

Familie nr. 132

Tarp Bye

Søren Pedersen 49 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 10 feb. 1750, begr. 10. feb. 1793)
Anne Pedersdatter 49 Gift 1. gang. Kone (28. april 1748 i Skødstrup, Ål sogn, begr. 9. dec. 1834 – 88 år)

(gift 2 nov. 1774 i Ål kirke. Han blev først gift 20 feb. 1772 med Ellen Pedersdatter der døde 1772. Ellen Pedersdatter var datter af Peder Tambur (Peder Sørensen) og Maren Tuesdatter i Kjelst og født 1736. Ellen Pedersdatter var først

gift med Anders Tuesen som var fadder i Billum og Janderup 1768 og 1769 men hverken vielsen eller hans begravelse er fundet død i kirkebogen)

Peder Sørensen 3 Ugift deres børn af sidste ægteskab (25 juli 1784)

Ellen Sørensdatter 13 Ugift deres børn af sidste ægteskab (9. juli 1775)

Mette Sørensdatter 7 Ugift deres børn af sidste ægteskab (14 jan. 1781)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra X. Se familie 130.

X A3 (0211 ½), MAT. NR. 18.

På denne parcel boede Søren Pedersen, (1750-1793) søn af Peder Sørensen, Billumgård. Han overtog også en lille del af X B. 1787 kaldes han gårdbeboer, han var skrædder. 1772 blev han gift med enke Ellen Pedersdatter af Tarp. Hun døde samme år 36 år gl. Søren blev så i 1774 gift med en pige fra Skødstrup, står der i kirkebogen. 1794 fæster Mads Thøstesen stedet, han var fra Sjelborg og giftede sig med Sørens enke, Anne Pedersdatter. Mads døde 1799. 1809 købes ejendommen til selveje fra Hesselmed for 125 rdl. af enken og Kirsten Ludvigsdatter.

Hesselmed fæsteprotokol:

10. dec. 1771 fæster Søren Pedersen af Billumgaard, Hennegaard gods, den ved mageskifte Hesselmed staufn er overladt, det huus og underliggende ejendom i Billum Tarp bye, som Tue Pedersen sidst har haft i fæste og som han til sin søster Ellen Pedersdatter, Sal. Anders Tuesens enke har overladt, hvilken enke Søren Pedersen nu ægter.

Bemeldte huus og ejendom der for nogle aar siden har tilhørt de 2 steder i Tarp, Hans Jepsen og Søren Knudsen nu beboer. (Se nr. 130 og 131)

Familie nr. 133

Tarp Bye

- Jørgen Jensen 46 Gift 1. gang. Skræder (døbt 9 maj 1742 begr. 18. juni 1809 – 68 år)
Anne Doreteche Pedersdatter 43 Gift 1. gang. Kone (døbt 12. marts 1747, begr. 31. marts 1811 – 58 år)
(gift 7 feb. 1771. Hun er datter af Peder Jensen Rygaard og Ide Bertelsdatter og født i Dall, Grindsted sogn 1747. Ved deres barns dåb 1776 og 1784 kaldes hun Techo, som nok er det hun blev kaldt)
Dorthe Chathrina Jørgensdatter 13 Ugift deres børn (24 april 1774, se også FT87 nr. 31)
Ide Jørgensdatter 3 Ugift deres børn (dåb ikke fundet. Hun er vist den samme som nedenstående)
(Johanne Birgitte Jørgensdatter) (deres datter døbt 31 maj 1784, død 7. maj 1846)
Peder Jørgensen 8 Ugift deres børn (6 feb. 1780)
Ide Bertelsdatter 76 Enke gift 1. gang. Konens moder (28. juni 1711, begr. 16 feb. 1793 – 84 år)
(Hun blev gift 25. oct. 1742 i Ål sogn med Peder Jensen Rygaard i Tarp der døde 1768, se skifte)
(De flyttede 1743 til Varde hvor de fik deres første barn døbt 1743, og derefter til Dall i Grindsted sogn og ca. 1750 til dette sted hvor Peder Rygaard blev skoleholder. Ide Bertelsdatter er datter af Bertel Mogensen og Anne Mortensdatter og født i Vestervig, Thisted 28. juni 1711. Hun havde en søster Cornelia Berthelsdatter der var fadere for Ide Bertelsens søn 1743 i Varde. Hun er født i Vestervig 1719.
Peder Jensen Rygaard er søn af Jens Sørensen Rygaard og Dorotheche Pedersdatter og født i Rygaard, Nørager sogn på Djurs. Peder Jensen Rygaard er opvokset hos hans farbror Chrisen Sørensen på Hesselmed, Ål sogn)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra X. Se familie 130.

X A2 (0512½), MAT. NR. 17, (KILDEGARDSVEJ 10).

Denne part blev overtaget af Peder Rygård, efter hvis død, 1768, enken Ida Bertelsdatter, 1770, oplod fæstet til Jørgen Jensen, (1742-1809), søn af Jens Blytækker, Kielst, mod at han ægtede datteren Anna Dorthea (1744-1811). Jørgen Jensen var skrædder, husmand og blytækker. Anna Dorthea blev uddannet hos fysikus Fridsch og var derefter jordemoder for Billum og en del af Janderup sogn. 1802 svarer Jørgen Jensen 2 rdl. i landg. og yder 2 gangdage årlig. Hans ejendom var den første der flyttedes ud fra Tarp, det var den, der senere blev til Billum Møllegård. Jørgen Jensens enke købte den til selveje fra Hesselmed i 1809 for 130 rdl. Det ser ud til, at deres søn Peder Rygård Jørgensen, f. ca. 1782, har overtaget stedet, han var smed og kendt for at være umådelig stærk. Han blev i 1813 gift med Mette Simonsdatter, datter af Simon Nielsen i Outrup. Hun døde 1821, 30 år gammel. Peder Rygård har nok solgt ejendommen mellem 1824 og 26 til sin svoger smed Niels Jensen Simonsen, f. ca. 1800 i Outrup, han var gift med Ane Marie Sørensen, f. ca. 1805 i Al.

Hesselmed fæsteprotokol Side 89

18. nov. 1770 fæster Jørgen Jensen af Kielst det sted i Tarp bye som Sr. Peder Jensen Rygaard har beboed og er fradød, og hans enke Ide Bertelsdatter har afstået, paa den maade at han ægter hendes datter Anne Dorthea Pedersdatter, og giver sin svigermøder aftægt.

Familie nr. 134

Tarp Bye

Hans Nielsen 56 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 14 sept. 1732, begr. 9 maj 1800 – 70

år) Kiersten Hansdatter 50 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1737 i Løftgaard, Outrup sogn)

(gift i Outrup kirke 10. oct. 1770. Hun er vist datter af Hans Hansen og Kirsten Madsdatter i Løftgaard, se FT87 nr. 125 i Outrup sogn. Ved deres første barns dåb 1771 er Christen Pedersen Friis fadder sammen med Johanne Hansdatter.

Han var vist Kirsten Hansdatters stedfader og Johanne var hendes søster. Hans Nielsen var først gift 4 maj 1762 med Maren Pedersdatter der døde 1770. Hans Nielsen var søn af Niels Hansen der døde 1762 og Maren Pedersdatter der døde i Tarp 1769. De blev viet i Hostrup sogn 1730 hvor hun kom fra Kraunse. De følgende år var de flere gange faddere i Hostup kirkebog ligesom der var personer fra Kraunse som faddere for dem i Billum. Niels Hansen var vist søn af Hans Jepsen der tidligere havde gården i fæste. Da han 1732 får et barn døbt røbes det af Jens Nielsens kone Anne Hansdatter i Billumgård er hans søster. Karen Hansdatter der 1747 blev gift med Michel Nielsen Vad i Ål sogn var vist også hans søster, måske halv søster. Lisbeth Hansdatter, født 1714 der 1740 blev gift med Stephen Christensen var vist også en søster)

Hans Hansen 16 Ugift deres børn (døbt 21 juli 1771, død 27. april 1848)

Niels Hansen 13 Ugift deres børn (døbt 20 feb. 1774, gift i Lunde 1799, død der 1850)

Christen Hansen 11 Ugift deres børn (21 sept. 1777)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

12. Jep Larsen ½gd 168648 al². Ejer Søvigård, Anders Nielsen

13. Søren Jepsen ½gd 160920 al². Ejer Søvigård, Anders Nielsen

Janderup og Billum sogne bind 2:

IX (MAT. 1661: 8000, 1688: 2202 +2122), MAT. NR. 12 OG 13.

IX ejes i 1600-tallet af Kristoffer Hvas til Hennegård og Søvig. Der var to fæstere med gårdfællesskab, den ene gårdmand Mads Sørensen blev 1645 gift med Marine Sørens datter, den anden Jep Laugesen 1655 med Kirstine Pedersdatter. Mads døde 1664 og efterfulgtes af Søren Jepsen, der blev gift 1666. 1661 var landg. 4 rdl., men var i 1664 ændret til 1 gylden (5 ort), 1 skovvogn, 1 svin og 1 rdl. engpenge.

Derefter deles gården i to, og 1688 havde Jep Laugesen hartk. 2202 og Søren Jepsen 2122. År 1700 har Hans Jepsen Jeps part. Adskillelsen var næppe særlig effektiv, for senere forenes de to halvgårde igen. I Søvigs jordebog 1769 har gården hartk. 4331, og Hansens enke og Thor Christensen er fæstere. Niels Hansen havde fået børn døbt i 1730'erne og nævnes endnu 1760. Thor havde i hvert fald haft part i gården siden 1757, da han blev gift. Besætningen var 2 heste, 2 køer, 1 svin, 1 stud, 3 kalve, 4 får, 1 vædder og 2 lam.

Hans Nielsen afløser enken, der vel er hans moder, og gården deles nu fuldstændigt og vedvarende i to, hver med hartk. 2200.

De købes i selveje i 1770.

IX A, MAT. NR. 12, (NU TARPVEJ 20).

Hans Hansen, f. 1771, søn af Hans Nielsen og Kirstine Hansdatter, der boede på denne gård, blev i 1797 gift med Karen Hansdatter, f. 1775, datter af Hans Madsen, 5a i Billum, og har nok overtaget gården ved den tid. Den lå lidt nordøst for matr. nr. 14a.

Familie nr. 135

Tarp Bye

Toer Christensen 54 Gift 1. gang. Gaard Beboere (født ca. 1733, begr. 11. maj 1809 – 75 år)
Kiersten Pedersdatter 56 Gift 1. gang. Kone (født 14 april 1732 i Nourup, Jerne, begr. 18. feb. 1807 – 75 år)
(gift 8. dec. 1757. Hun er datter af Peder Hansen og Johanne Hansdatter, se skifte efter faderen 1763. Hun havde en bror Hans Pedersen FT87 nr. 102 i Ål sogn, og en søster Maren Pedersdatter der var gift med Hans Nielsen FT87 nr. 134. Thor Christensen var søn af Christen Madsen af Tarp og konf. i Billum 1751. Christen Madsen kom fra Ål sogn og hans kone hed nok Dorthea, for det blev Toer Christensens første datter døbt. Det er ret sikkert at hun var Christen Knudsens datter Dorthea Christensdatter født i Tarp 1700 (Se FT87 nr. 123). Hun havde nemlig en bror Knud Christensen der var fadder i Ål sogn 1726 for Christen Madsens bror Peder Madsen. Toer Christensen havde en søster Maren Christensdatter der er født i Tarp 1723 som blev gift med Peder Zacariasen, se FT87 nr. 211 i Brodrup, Ho / Oksby sogn. Endnu en broder Mads Chrisensen der er født 1728 blev gift 1758 i Ål med Karen Johansdatter i Øster Vrøgum, Ål sogn. Han fik vist ingen børn og døde der 1770. Christen Madsen i Tarp og Peder Madsen i Oksbøl var sønner af Mads Christensen og Maren Christensdatter i Oksbøl. Christen Madsen døde i Tarp 1771 – 81 år gl. og hans kone Dortehea Christensdatter 1776)

Peder Toersen 20 Ugift deres børn (14 dec. 1766, begr. 26. april 1830)

Christen Toersen 13 Ugift deres børn (16 jan. 1774, gift 1803 med Ane Rasmusdatter i Bryndum)

Dorthea Toersdatter 28 Ugift deres børn (21 jan. 1759, gm. Bachen Tuesen, begr. 3. april 1837)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra IX. Se familie 134 herover.

IX B, MAT. NR. 13.

I Søvigs jordebog 1769 har gården hartk. 4331, og Hansens enke (IX A) og Thor Christensen er fæstere. Niels Hansen (IX A) havde fået børn døbt i 1730'erne og nævnes endnu 1760. Thor Chrisensen havde i hvert fald haft part i gården siden 1757, da han blev gift.

Besætningen var 2 heste, 2 køer, 1 svin, 1 stud, 3 kalve, 4 får, 1 vædder og 2 lam.

Hans Nielsen (IX A) afløser enken, der vel er hans moder, og gården deles nu fuldstændigt og vedvarende i to, hver med hartk. 2200.

De købes i selveje i 1770.

På denne gårdpart boede Thor Christensen, f. ca. 1733, og hans kone Kirsten Pedersdatter. f. ca. 1731, stadig. Thor døde 1809.

1771 blev deres 10-årige søn Christen kvalt på marken i et tøj af en hest. Omkring 1800 fik sønnen Peder Thorsen, f. 1767 gården, han blev gift med Birthe Christensdatter, f. ca. 1778 i Ål sogn.

Opslag 26

Familie nr. 136

Tarp Bye

Christen Bachensen 35 Gift 2. gang. Gaard Beboere (døbt 15 feb. 1752, begr. 13. oct. 1826)

Barbara Tuesdatter 24 Gift 2?. gang. Kone (døbt 18 sept. 1763, begr. 14 juni 1795)

(gift 5 jan. 1787 med kgl. bevilling. Han blev først gift 18 dec. 1778 med Christen Hansens datter Kirsten Christensdatter af Kjelst som først var gift 27 nov. 1760 med Jens Tuesen, der var søn af Tue Toersen i Kjelst, og det er deres børn der vises herunder. Kirsten Christensdatter døde 1786. Se skifte efter ham 1778 og hende 1786. Barbara Tuesdatter havde vist ikke været gift før)

Tue Jensen 9 Ugift deres stiv (sted) børn (døbt 9. aug. 1778)

Mette Jensdatter 18 Ugift deres stiv (sted) børn (døbt 24 dec. 1769)

Dorthe Jensdatter 12 Ugift deres stiv (sted) børn (døbt 30 juli 1775)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

8. Jens Madsen $\frac{1}{2}$ gd 327496 al² - + 103063 al². Ryttergods.

9. Tue Bachensen $\frac{1}{2}$ gd 303497 al² - + 10778 al². Ryttergods.

Janderup og Billum sogne bind 2:

III (5001 + 4102), MAT. NR. 14 OG 15.

Denne gamle krongård er antagelig en oprindelig selvejergård. 1528 og 1542 har Mattis Christensen gården. Han har da en sag for på kongens retterting mod den hårde og gridske lensmand Peder Ebbesen Galt, der prøvede på at tage engen Peders mærsk fra ham, skønt Mattis havde kong Frederik I's brev på, at kongen havde undt ham og hans hustru og den længstlevende af dem engen for 1 rinsh gylden i årlig skyld (landgilde). Før havde Jep Nielsen i Rottarp haft engen, men opladt den til Mattis med kong Hans' brev derpå.

Galt påstod, at engen var hans rette arv, idet den var blevet skiftet fra fru Cecilie til hans forældre, og han nu havde arvet den. Herredagen dømte, at da Mattis ikke var ejer, men lejer af engen, så bør Galt stævne jorddroten (her kongen) og Mattis og hans hustru nyde engen deres livstid mod sædvanlig afgift. Efter Mattis' død forlener kongen 1570 engen til Jørgen Munch, Visselbjerg. Han skal svare sædvanlig langilde af den til Riberhus og sørge for, at intet af den »borthævdes«. Mattis, Mathias er samme navn som Mads, og under dette navn optræder vor bonde i lensregnskaberne, således 1562. Også apostelnavnet Mathæus blev tidligt til Mads, så det er ikke sikkert, vor mand har vidst, hvilken helgen han var opkaldt efter. Efterfølgeren Niels Madsen, der er her 1591, er vel en søn, han nævnes 1603 sammen med en medfæster Hans Madsen, de er her også 1618. 1638-49 nævnes Ole Nielsen til gården, men allerede 1630 er han med til at kalde præsten, og han dør 1639, så lensregnskaberne årstal kan man ikke helt stole på. Gårdfællesskabet fortsatte, medfæsteren hed Christen Mikkelsen. 1649 fæster Bakken Simonsen en part og giver 15 rdl. i indfæstning. Han nævnes allerede 1640, da han og Jens Hansen havde sat ålehammer i åen ved Kraunse, men så tæt ved Visselbjergs grund, at man kunne stå på land og optage en del af garnet. Den samme Bakken blev 1645 absolvert for overtrædelse af det 6. bud. Chr. og Bakken har gården endnu 1664. 1670 bliver den udlagt som ryttergods og deles da i to.

III A (5001, EFTER REDUK. FOR SAND- OG VANDSKADE 4231,

ATTER ÆNDRET AF RYGAARD TIL 3711 $\frac{1}{2}$), MAT. NR. 14, (HOBUGTVEJ 17).

Denne halv gård fik Jens Madsen. 1686 havde han sået 5½ td. rug, 2 td. byg,.....Bruget var godt, og manden ved magt. Udsæd og avl på IIIB var den samme. 1710 er Simon Jensen her. Både A og B afkortet hartk. 0510 for sand- og vandskade. 1719 købes gården af Hesselmed for 187 rdl. 1745 dør Simon Jensen. Af boet kan nævnes en jernkakkellovn med messingfod, 3 gamle hollandske fade, ...
Aktiverne udgjorde 168 rdl., passiverne 160 rdl. 1746 udstedte husbonden fæstebrev til Peder Jacobsen, Tarp, »nuværende reservesoldat under kaptajn Schacks kompagni, hvorfra jeg hannem med en tjenstdygtig karl haver udløst«. Han fæster halvgården, Simon fradøde, giver enken Kirsten Larsdatter fornøden føde og klæde hendes livstid, ægter datteren Mette og betaler de øvrige børn deres arv. Peder gav 10 sdl. i indfæstning. Ca. 1760 har skrædder Jens Thuesen (ca. 1716-1778) overtaget fa;stet, han blev dette år gift med Kirsten Christensdatter af Kjelst, f. ca. 1739. Han havde været gift før. Efter hans død gifter Kirsten sig samme år med Christen Bakkensen, (1752-1826) fra Burgård. Hun dør 1786, hvorefter Christen gifter sig med Barbara Thuesdatter, f. ca. 1763. Denne unge kone blev således stedmor til Jens Thuesens 7 børn, af hvilke den ældste, Peder, var et år ældre end hende selv. Hun døde 1795, og Christen Bakkensen blev samme år gift tredje gang, da med Anna Lauridsdatter, f. ca. 1765, datter af Laurids Nielsen 16a. Han købte gården til selveje fra Hesselmed for 494 rdl. i 1809. Sønnen Jens Christensen (1796-1883) blev i 1826 gift med Mette Andersdatter, f. 1799, datter af Anders Simonsen, 17a Kjelst, han overtog i 1825 gården.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715

Kop- og kvægskat forfalden til 11. december 1682: Jens Madsen og hustru Mette Bachensdatter.

15. oktober 1706: Jens Madsen Bandsbjerg af Tarp, Billum sogn, hkom. 4-2-0-0, er en gi. og skrøbelig mand og aldeles intet ved avlingen eller gården kan forrette, og begærer, at hans søn Simon Jensen må få gården i fæste o.s.v.. Bevilges fri for fæste.

Store Hebo jordbog 1745:

Jens Madsen nu Peder Jacobsen 3711½ Landgilde 6 mk 4 sk. Hoveri af ½ gaard.

Hesselmed fæsteprotokol:

8. feb. 1746 fæster Peder Jacobsen af Billum Tarp, nuværende Reserva Soldat under Capitain Schaches Compagnie, den halvgård udi Billum sogn Tarp bye som Simon Jensen paaboede og fradøde. Peder Jacobsen giver enken Kiersten Lasdatter føde og klæder i hendes livstid og ægter datteren Mette Simonsdatter paa stedet værende.

24. maj 1761 fæster Jens Tuesen i Billum Tarp, den halve gaard udi Billum Tarp som Peder Jacobsen paaboede og fradøde. Jens Tuesen opdrager de børn af salig Peder Jacobsen og udbetaler deres tilfaldne fædrene og mødrene arv.

(børn af Peder Jacobsens den yngres og Mette Simonsdatter. Se skifte 1760)

16. dec. 1778 fæster Christen Bakensen (Christen Bachensen) af Buurgaard landsoldat for Hesselmed gods, den halve gaard i Tarp bye, Billum sogn, samt den underliggende Billum kirke ejendom som Jens Tuesen sidst har beboed og nu er fra død, og hvis enke Kiersten Christensdatter han ægter. Han skal forsvarlig opdrage hans formands børn, og holde sig skiftet af 5. oct. 1778 og 10. sept. 1760 i et og alt efterrettelig.

Familie nr. 137

Tarp Bye

Bachen Tuesen	37	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 15 nov. 1750, 3. dec. 1823 – 73 år)
Karen Bachensdatter (gift 1 nov. 1782)	30	Gift 1. gang. Kone (døbt 11 dec. 1757, begr. 7 sept. 1797 – 40 år)
Maren Bachensdatter	4	Ugift deres børn (7. dec. 1783)
Anna Bachensdatter	3	Ugift deres børn (16 jan. 1785)
Mette Bachensdatter	2	Ugift deres børn (7 maj 1786, død 1794)
Maren Christensdatter	70	Enke gift 1. gang. Mandens moder (begr. 4 sept. 1791- 74 år)

(gift 1742 med Tue Tuensen som døde 1770, se skifte. Han blev gift 14. dec. 1727 med Maren Christensdatter som var Bachen Tuensens enke. Hun døde 1741. Tue Tuesen havde en søster Dorthea Tuesdatter der blev gift med Jørgen Frandsen i Hesselmed mølle. Hun er datter af Tue Toersen i Kjelst Annexgaard. Tue Tuesens enke Maren Christensdatter var datter af Christen Christensen og Lene Clemmensdatter i Kærup og havde flere søskende, bla. Mette Christensdatter gift med Peder Jensen Laugesen FT87 nr. 148 i Kjelst. Hun havde også en søster Kirsten Christensdatter gift med Christen Kimer i Nørhebo, og en broder Bachen Christensen FT87 nr. 85 i Kærup)

Marie Lisbeth Tuesdatter 30 Ugift hendes datter (døbt 19 juni 1757)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra III. Se familie 136 ovenfor.

III B (4102), MAT. NR. 15, (HOBUGTVEJ 19)

1649 fæster Bakken Simonsen (Bachen Simonsen) en part og giver 15 rdl. i indfæstning. Han nævnes allerede 1640, da han og Jens Hansen havde sat ålehammer i åen ved Kraunse, men så tæt ved Visselbjergs grund, at man kunne stå på land og optage en del af garnet. Den samme Bakken blev 1645 absolveret for overtrædelse af det 6. bud. Chr. og Bakken har gården endnu 1664. 1670 bliver den udlagt som ryttergods og deles da i to. III B har Thue Bakkensen (Bachen Simonsens søn Tue Bachensen). 1686 havde han 3 bæster, 3 køer, 2 ungnød, 1 kalv, 4 får. Stuehuset var 15 fag med kvist på 2 fag, laden 15, fæhuset 16, alt »temmelig vedligeholdt«. Bruget godt og manden ved magt. Han døde år 1700, hvorefter enken drev gården i 8 år, til sønnen Bakken Tuesen overtog den. Han er her 1719, da Opitz, Lydumgård, købte den for 170 rdl. 1725 sælger han den til S. Rygård, Hesselmed. Landg. var 8 rdl. 1727 dør Bakken Tuesen. S. å., 3. søndag i advent, blev enken Maren Christensdatter gift med Tue Tuesen fra Kjelst præstegård. Fæstebrevet udstedtes 1729. Hun døde 1741, og Tue Tuesen blev

1. dec. samme år trolovet med Maren Christensdatter fra Kærup, f. ca. 1717. 1753 blev han værge for søsteren Mette på Billumgård, der var blevet enke. Han døde 1779, 80 år gammel. 1775 fæster sønnen Bakken Thuesen (1750-1823) gården, han blev 1782 gift med Karen Bakkensdatter, der døde 1797. Hun var født 1757 i Burgård, datter af Backen Christensen. Bakken Thuesen blev samme år gift med Dorothea Thorsdatter, f. ca. 1759, datter af Thor Christensen, 13a. Han købte gården til selveje for 494 rdl. fra Hesselmed i 1809. Omkring 1813 overtog sønnen Bakken Bakkensen (1790-1841) gården. Han blev ved den tid gift med Kirsten Nielsdatter, f. 1787, datter af Niels Hansen og Maren Hansdatter i Janderup. B. Bakkensen var gårdmand og skoleforstander.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1686: Tarp: Tue Bachensen og hustru Maren Christensdatter.

1704: Tarp i Billum sogn, Jens Madsen af 4-2-0-0 skal og have haft seks dages slet på fornævnte åsteder, men ikkun nu tre dages slet tilbage.

Ligeledes forholder det sig med gårdmanden Tue Bachensens enke.

21. oktober 1706: Billum sogn, Tarp. Formedelst Tue Bachensens enke, som skylder af 5-1-0-0 hkom., har udi 8 år siddet enke, og nu ikke længere for alderdom og skrøbelighed tror sig til avlingens drift mere at forestå, thi har hun afstået sin gård til sønnen Bachen Tuesen.

Hesselmed fæsteprotokol:

12. jan. 1729 fæster Tue Thuesen af Kielst Præstegaard, den halve gaard udi Billum Tarp som Sl. Bachen Tuesen forhen har boede. Han ægter den efterladte enke Maren Christensdatter.

20. jan. 1775 fæster Bachen Tuesen af Tarp, den halve gaard med underliggende Billum kirke ejendom udi Tarp bye, Billum sogn, som hans fader Tue Tuesen hidtil har haft i fæste, og nu formedels alderdom til sin søn har afstået, mod at han giver aftægt til sine forældre.

Familie nr. 138

Tarp Bye

Laurids Nielsen 56 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 7 dec. 1732, begr. 1. jan. 1807, se skifte)
Lisbeth Pedersdatter 48 Gift 1. gang. Kone begr. (døbt 4 oct. 1739, begr. 13. dec. 1812 – 73 år)
(gift 3 nov. 1763. Hun er datter af Peder Sørensen og Mette Tuesdatter i Billumgaard)
Niels Lauridsen 18 Ugift deres børn (29 jan. 1769, død 1794)
Tue Lauridsen 15 Ugift deres børn (21 juli 1771)
Peder Lauridsen 6 Ugift deres børn (4 marts 1781)
Christen Lauridsen 3 Ugift deres børn (29 aug. 1784)
Anna Lauridsdatter 23 Ugift deres børn (23 april 1764)
Dorthe Lauridsdatter 8 Ugift deres børn (6. dec. 1778)
Niels Lauridsen 82 Enkemand. Hosbondens fader begr. (døbt 13 jan. 1706, begr. 24 jan. 1790 – 86 år)
(gift 11. feb. 1731 med Anne Hansdatter af Janderup der blev begravet 27 jan. 1771. Niels Lauridsen var søn af Laurids Jensen og Mette Christensdatter der blev gift 1701)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Jens Larsen 181808 al². Ejer: Søren Serup i Ribe + 5434 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

VIII (2622), MAT. NR. 16, (HOBUGTVEJ 21).

1630 var Oluf Nielsen i Tarp med til at kalde sognepræsten. Han boede vist her. 1661 kaldes ejendommen et bol med Niels Olufsen som fæster. Han betalte 6 rdl. i landg. Proprietæren var Kristoffer Hvas, 1664 hans enke Anna Staverskov, fæsteren er stadig N. Olufsen. Landg. er i den pengefattige tid ændret til 5 ort, 1 skovvogn og 1 svin. Den forarmede adelsdame må i den ulykkelige tid sælge løs af sit gods, og 1688 er magister S. Serup, Ribe, blevet ejer af VIII, 1700 er Bagge Baggesens arvinger ejere og senere Søvig. Fæsteren er Jens Laursen. 1709 begravnes hans datter. 1717 er Las Jensen her, 1731 Niels Lauridsen. 1787 lever han som aftægtsmand på gården, 82 år gl., sønnen Laust Nielsen (ca. 1731-1807) overtog den i 1763, da han blev gift med Lisbeth Pedersdatter fra Billumgård. 1771 havde han 35 td. ld. sædejord, kunne avle 8 læs hø og have 2 heste, 5 køer og 6 får på fælles græsning, svarede 5 rdl. 64 sk. i landg. og som hoveri slap han med 4 spænddage, 2 gangdage af en karl og 1 af en pige. Få år efter købte han gården i selveje. Da Laurids Nielsen var død i 1807, har sønnen Peder Lauridsen, f. 1781, nok ret snart derefter overtaget gården. Han blev i 1813 gift med Ellen Jørgensdatter, datter af blytækker Jørgen Jensen og Anna Dorthea Pedersdatter Rygård.

KJELST

Familie nr. 139

Kielst bye

Christen Andersen 56 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 20 maj 1731, begr. 22. sept. 1811 – 80 år)
Helvig Christiane Nielsdatter 58 Gift 1. gang. Kone (døbt 23. jan. 1732 i Vejlbysogn, begr. 17 juli 1796)
(gift i Ål kirke 19. dec. 1762 og indført i Billum kirkebog. Hun kaldes ved vielsen Helvig Christina Nielsdatter Hegedal)
Anders Christensen 17 Ugift deres børn (24 sept. 1769?)
Peder Christensen 15 Ugift deres børn (1. marts 1772)
Mette Marie Christensdatter 24 Ugift deres børn (30 jan. 1763)
Inger Christensdatter 22 Ugift deres børn (3. adv. 1765)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

1. Niels Jensen 1 gd 346856 al² Bagge Baggesen i Ribe + 47482

al² Janderup og Billum sogne bind 2:

I (5630) ØSTERGARD. Mat. nr. 3. Ho Bugt Vej 28.

Denne gård synes fra gammel tid at have hørt under Hesselmed. 1664 ejer Chr. Langes forarmede enke den. Hun har nok for gæld måttet overlade den til Ribeborgeren Bagge Baggesen, der er ejer 1688. Gården lå østlig i byen. Landgilden var 1½ ørte rug, 1½ ørte byg, 1 skovsvin og 2 rdl. Som nævnt var sognene meget interesserede i havfiskeriet. Lensregnskabet viser, at 1585 ejer Oluf Vejs i Kieldsted (Kjelst) et skullerskib (til rødspættefangst) ved Sønderside, som Oluf Nielsen i Oksby fører. Oluf Vejs har antagelig været fæster af 1. 1644 havde Jens Olufsen bryllup, han havde gården og døde 1667. Den næste fæster var Niels Jensen, 1688 nævner matriklen ham hertil. 1700 driver enken I ved hjælp af en tjenestepige. Derefter har Peder Hansen gården og efterfølges 1764 af Christen Andersen, der var gift med Kristiane Nielsdatter. 1796 bliver deres datter Mette Christensdatter gift med Peder Jensen, der overtager gården og 1802 svarer 8 rdl. i landg. og er så godt som fri for hoveri. 1809 køber han gården i selveje for 569 rdl. Hos Christen Andersen på aftægten opholdt sig i en del år to sønner, Niels Christensen og Peder Christensen, de var tømrere. Peder Jensens søn Christen Pedersen, f. 1798, overtog gården efter faderen.

Hesselmed fæsteprotokol:

12. feb. 1764 fæster Christen Andersen barnefødt paa mit gods i Janderup, den mig tilhørende gaard udi Kielst som Peder Hansen paaboede og fradøde. (Peder Hansen gift med Johanne Hansdatter af Jerne sogn, se skifter 1763)

Familie nr. 140

Kielst bye

Mads Bojsen 28 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 21 oct. 1759, begr. 13. nov. 1827 – 67 år)
Kirsten Sørensdatter 30 Gift 1. gang. Kone (døbt 9 april 1758, begr. 17. dec. 1817 – 60)
(gift 16. nov. 1781. Hun er datter af Søren Knudsen og Karen Pedersdatter der blev gift i Ho sogn 1749)
Boj Madsen 4 Ugift deres børn (15 juni 1783)
Søren Madsen 3 Ugift deres børn (16 jan. 1785, død 1789)
Knud Madsen 1 Ugift deres børn (5. nov. 1786, død 1789)
Maren Pedersdatter 27 Ugift tjeneste pige
Boj Knudsen 69 Enkemand. Opholdende (døbt 25 marts 1718, begr. 24. marts 1805 – 78 år)
(gift 17 dec. 1754 med Johanne Madsdatter af Kjelst som blev begr. 19 marts 1780 – 53 år, se skifte. Johanne Madsdatter var datter af Mads Nielsen / Mads Gødesen og Zidse Hansdatter i Kjelst)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

2. Bachen Christensen ½gd 224430 al². Ejer: Ribe skole + 21471 al² (II B)

3. Thomas Sørensen ½gd 231049 al². Ejer: Ribe skole + 14872 al² (II A)

Janderup og Billum sogne bind 2:

II (5622) REKTORATSGARDEN. MAT. NR. I OG 2.

I middelalderen lå denne gård under »Englenes Alter« (Vicaria Angelorum) i Ribe Domkirke. Alterets indtægter var fælles for samtlige vikarer. Efter reformationen blev dette altergods med gården i Kjelst henlagt til Ribe skole for at ophjælpe denne. 1545 måtte der dog en kgl. rettertings dom til for at få flytningen gennemført, da en enkelt vikar var modvillig. - 1634, da gården tog skade af den store stormflod, var der tre fæstere: Søren Hansen, Ane Anderskone og Hans Mathiesen. I 1654 blev Bakken Christensen her på gården gift med Johanne Christensdatter. 1661 er han fæster sammen med Niels Hansen. Landg. er 3 td. rug, 3 ørte byg, 1 høsthvilling og 1 rigsmk. gæsteri. Der kunne sås 4½ td. rug og 2 ørte byg og avles 16 læs hø. 1664 er de samme fæstere her. Tillige nævnes, at Ribe skole også havde et jordløst »lidet hus, bygget på bymænds forte, der ibor Else Sørensdatter og KirstenTuesdatter«. 1690 døde Niels Hansen, hvis gårdspart Thomas Sørensen allerede har overtaget før 1688. 1695 begravnes Bakkens hustru og året efter ham selv. 1700 er gården overtaget af Jes Ebbesen, senere Christen Bakkens, hvis hustru dør 1717. Gården deles nu i to.

II B (2711). MAT. NR. 2A. HO BUGT VEJ 31.

Ca. 1740 overtager Boj Knudsen fæstet, han er gift med Johanne Madsdatter, 1783 sønnen Mads Bojsen (1759-1827), gift med Kirsten Sørensdatter (1757-1817). Efter dem fik sønnen Søren Madsen, f. 1792, gården, gift med Mette Jeppesdatter, f. 1794. 1845 Ole Johnsen (Wolle Narke) fra Oksby sogn (1797-1877), og var før familien flyttede til Kjelst skipper og gårdmand i Vesterballe, Ho. Han var 2. gang gift med Ane Gjertrud Nielsdatter (1811-98) fra Oksby. Ole Johnsen var bondeskipper, sejlede på Holland, Tyskland og Norge, drev handel og landbrug, dvs. kone og børn passede den hjemlige bedrift.

Opslag 27

Familie nr. 141

Kielst bye

Knud Sørensen 67 Gift 1. gang. Beboer en gaard (døbt 17. maj 1722 i Orten, begr. 7. juli 1805 – 85år)

Dorthe Hansdatter 65 Gift 1. gang. Kone (født ca. 1720, begr. 26 oct. 1788 – 69 år)

(gift 6 maj 1755. Han er søn af Søren Knudsen Møller og Ellen Mortensdatter i Isbjerg Mølle Orten, Varde landsogn der blev gift der 1720. Knud Sørensen havde en broder Johan Sørensen FT87 nr. 148, der døde i Kielst 1788.

Dorthe Hansdatter er formentlig datter af Hans Jensen og Anne Nielsdatter i Kielst Annexgaard der blev gift 1708.

Dorthe Hansdatter havde bla. søster Kirsten Hansdatter gift med Christen Hansen der overtog forældrenes Annexgaard, se FT87 nr. 153, og en broder Jacob Hansen i Tarp)

Søren Knudsen 31 Ugift deres børn (17 oct. 1756)

Hans Knudsen 27 Ugift deres børn (26 oct. 1760)

Mette Cathrina Knudsdatter 21 Ugift deres børn (8 juni 1766)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra II. Se familie 140.

II A (2711). MAT. NR. 1. HO BUGT VEJ 32.

Her bor Søren Thomsen, der dør 1718. Efterfølgeren kendes ikke. Ca. 1755 fæster Knud Sørensen (ca. 1720-1805) fra Orten, s.å. blev han gift med Dorthea Hansdatter (ca. 1722-88), vist fra anneksgården. De efterfulgtes af sønnen Søren Knudsen (1756-98), gift med Ane Jesdatter (1762-1843) fra Tarp. Hun gift 2. gang med en søn fra nabo gården Christen Madsen (Bruun) (1760-1846).

1830 fik deres søn Søren Kristensen (1799-1852) gården i arvefæste og købte den i selveje 1837. Han var gift med sin kusine Ane Dorthea Pedersdatter (1809-83 fra Burgård.

(Knud Sørensen omtales som "af Øster Kielst" Det samme gjorde Jens Christiansen gift 1737 i Jerne sogn med Anne Eskelsdatter, så det kan godt være denne gård de havde i fæste. 1744 var de måske flyttet til FT87 nr. 122 i Tarp?)

(Peder Thomsen af Kielst var fadder for Møller Jørgen Frandsen i Hesselmed Mølle, Ål sogn 1746. Jørgen Frandsen var gift med Dorthea Tuesdatter der måske var en søster til Peder Thomsens kone?. Måske var Peder Thomsen den samme som Peder Sørensen / Peder Tambur? FT87 nr. 148 i Kielst som blev gift 1728 med Maren Tuesdatter, hendes mor hed nemlig Lisbeth Jacobsdatter og Peder Thomsen får et barn døbt Lisbeth 1733. En teori kan være at Peder Sørensen var søn af Søren Thomsen i Kielst som døde 1718, og da man i forvejen havde en Peder Sørensen i Billumgård skulle han have et andet navn. Søren Thomsen boede i FT87 nr. 141 og da man ikke kan se hvem der havde gården efter 1718 kan det vær at det var Peder Thomsen / Peder Sørensen / Peder Tambur?. Det passer meget godt med at han blev gift 1. gang 1719 med Mette Madsdatter der døde 1727 hvorefter han blev gift med Maren Tuesdatter, Det var vist ham der senere boede på FT87 nr. 148)

Familie nr. 142
Kielst bye

Mads Pedersen Brun 70 Gift 2. gang. Mand Gaard Beboere (døbt 27. dec. 1717, begr. 16 maj 1794 – 75 år)
Kirsten Christensdatter 54 Gift 1. gang. Kone (døbt 30 aug. 1733, begr. 13. feb. 1803 – 70 år)
(gift 8 nov. 1757. Han blev først gift 8 dec. 1747 med Toer Boysens enke Ellen Tuesdatter af Kielst der døde 1757, se skifte. Mads Pedersen Brun er søn af Peder Madsen Bruun og Margrethe Jensdatter i Orten, Varde landsogn, se skifte efter faderen 1746. Kirsten Christensdatter er datter af Christen Hansen og Kirsten Hansdatter i Annexgaarden FT87 nr. 153)

Christen Madsen 27 Ugift deres børn af sidste ægteskab (1 feb. 1761)
Peder Madsen 25 Ugift deres børn af sidste ægteskab (5 dec. 1762)
Hans Madsen 17 Ugift deres børn af sidste ægteskab (25 marts 1771)
Jens Madsen 13 Ugift deres børn af sidste ægteskab (26 juni 1774)
Maren Mortensdatter 20 Ugift tjeneste pige (22. jan. 1769 i Varde)

(Hun er datter af Morten Sørensen og Anne Bertelsdatter som blev gift i Varde 1768, men senere flyttede til Borre i Ål sogn. Maren Mortensdatter blev gift 1799 i Lunde med Gregers Carlsen af Sønder tarp. Hun døde i Lydum 1804. Moderen Anne Bertelsdatter er datter af Bertel Jørgensen i Kærup og født der 1737)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

4. Søren Boysen 1 gd 412125 al² Ryttergods + 94192

al² Janderup og Billum sogne bind 2:

III (5122 -:- SAND- OG VANDSKADE 0431 = 4431). MAT. NR. 4. HO BUGT VEJ 33.

III er en gammel krongård. 1562 er bonden Jens Lassen. Landg. er 3 ørte rug. Den bliver kort efter ændret til 1½ørte rug, 1½ørte byg, 16 torsk og 1 svin. Det var ellers noget, der sjældent skete i den tid. De 16 torsk vidner om, at man herfra deltog i havfiskeriet. 1585 og 1607 er Hans Andersen her, 1611 og 49 Anders Hansen, hvis kone Anna døde i pestens tid 1659. Han efterfølges af svigersønnen Boj Thorsen, der 1652 betalte 30 rdl. i indfæstning. Lensregnskabet kalder ham fejlagtig Bo Tommesen. 1664 nævnes Bakken Thorsen til gården. 1670 blev den ryttergods. Fra sidst i 1670'erne er Søren Bojsen rytterbonde. 1686 har han sæt 8 td. rug, 3 td. byg,.....Bruget var godt og manden »temmelig ved magt«. 1708 oplader han gården »formedelst han er skrøbelig, til sin søn Boj Sørensen på hvilken det meste af avlingen, såsom han er flittig og duelig, hængt haver i langsommelig tid, såsom faderen imellem stunder ved dets drift ikkun lidet formår at udrette.« Besætningen var 2 bæster, 3 køer, 2 kvier, 1 stud, 1 kalv, 5 får. Boj måtte give 3 rdl. i indfæstning. Han døde 1720.

(Hans enke er vist "Anne, Sl. Boies" der 1722 blev gift med Niels Nielsen der efterfølgende kaldes Niels Boisen. Hun hed vist Anne Nielsdatter og var nok den aftægtskone der nævnes i skiftet efter Toer Boisen 1747, så hun var vel hans moder?. Hun døde 1764)

1719 købes gården af Rygård, Hesselmed, for 184 rdl. 1 mk. Han svarer 8 rdl. i landg. og 1½ gårds hoveri. Han efterfølges af Tor Bojsen, der 1741 bliver gift med Ellen Thorsdatter (Ellen Tuesdatter?) fra anneksgården. Han dør allerede 1747. Mads Pedersen Brun fra Orten, tilhørende en stor og bekendt slægt, kom da med fri pas (det var i stavnsbåndstiden) og overtog både enken og gården. Imidlertid dør Ellen, og Brun gifter sig 1757 med Kirsten Christensdatter, ligeledes fra anneksgården. Han dør 1794. Sønnen Hans Madsen Bruun (1770-1837) overtager fæstet og køber gården i selveje 1809 for 580 rdl. Han var gift med Mette Jensdatter (1774-1829) fra anneksgården. Ved faderens død 1837 overtog sønnen Jacob Hansen (1809-59) gården, gift med sin kusine Ellen Pedersdatter (1813-95) fra Burgård.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715

Kop- og ildstedsskat 11. marts og 11. juni 1688. Kielst: Søren Boysen og hustru Mette Nielsdatter, to ildsteder. (Boy Sørensen blev gift 1684 med Ellen Bachensdatter, men netop 1688 får Søren Boysen en datter døbt "Ellen" hvilket kan indikere at Ellen Bachensdatter er død. Denne datter blev gift med Jørgen Jensen Blytækker og de får en datter "Mette" men vist ingen "Ellen" så det er nok rigtig at hendes moder hed Mette Nielsdatter, hvorimod sønnen Boy Sørensen lader til at være søn af Ellen Bachensdatter. Det er derfor mest sandsynlig at det er Mette Nielsdatter der døde 1704 og Ellen Bachensdatter omkring 1687)

30. maj 1708: Billum sogn, Kielst. Søren Bodsen sammesteds har, formedelst han er skrøbelig, afstået sin i fæste havende gård til sin søn Boy Sørensen, på hvilken det meste af avlingen, såsom han er flittig og duelig, hængt har i langsommelig tid, såsom faderen imellem stunde ved dets drift ikkun lidet formår at udrette. Hkom efter landm. 5-1 2-2 og efter reduktion til rytterhold at svare af 4-3-0-0.

Hesselmed fæsteprotokol:

20. dec. 1747 fæster Mads Pedersen Bruun af Orten, der med fri pas er ankommen, den gaard udi Billum sogn, Kielst bye, som Sal. Toer Boysen sidst i fæste havde og fradøde. Han ægter enken Ellen Tuesdatter og udbetaler de umyndige børn deres fædrende arv når de opnaar deres 18. aar.

Familie nr. 143

Kielst bye

Jepp Christian Jensen 50 Gift 1. gang. Huusmand og Smed (fra Varde, død 7. jan. 1810 – 81 år, se skifte)
Anne Andersdatter 54 Gift 1. gang. Kone (døbt 16. aug. 1739 Gunderup i Årre sogn, død 1815)
(Gift d. 30 nov. 1764 i Årre sogn, hvor de også 28 juli 1765 fik sønne Jens Christian Jeppsen døbt. Måske er Jepp Christian Jensen søn af den Jens Christian der 1731 bliver udlagt til far for et uægte barn i Varde?)
(Hun er datter af Anders Andersen i Gundrup, Årre sogn)
Christen Jepsen 8 Ugift deres børn (15 aug. 1779)
Peder Jepsen 4 Ugift deres børn (11 jan. 1784)
Magrete Jeppesdatter 13 Ugift deres børn (5. feb. 1775)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

BOLHUS: Niels Hansen 163955 a². Ejer: Hr Frederich i Gram (Frederik Hansen Friis) (Usikkert? måske familie 152 istedet)

Janderup og Billum sogne bind 2:

IX (1321). MAT. NR. 5. VESTERHAUSVEJ 74.

1645 blev Søren Jensen i Kielst gift med Mette Nielsdatter. Det er vist ham, der senere, i 1660'erne, nævnes som fæster her. IX kaldes et bol og svarede 5 skp. byg i landg. Bolet hørte under Hesselmed. Margrethe Orm måtte sælge det. 1688 ejedes det af Hr. Friderik i Gram, dvs. sognepræsten Friderik Hansen Fries, der var svigersøn af storkøbmanden Bagge Baggesen i Ribe, som nok har benyttet sig af fru Orms forarmelse til at skaffe sig jordegods. Så har Hr. Friderik vel fået bolet i medgift. Fæsteren var Niels Hansen. Efter 1725 kom IX atter under Hesselmed. I 1750'erne synes Hans Jensen Bjerger at bo her, efter hvem Jep Christensen Smed overtager det 1769. Folketællingen 1787 kalder ham Jep Jensen Smed. Han skulle svare 3 rdl. 2 mk. i landg. og som andre frihedsbønder forrette en smule »villighedshoveri«, nemlig slå, aflægge; rive, stakke og ind age 1 dags slet i Hesselmed Kærenge i Vrøgum skifte, samt grøfte 1 dag i samme eng, hente 1 a 2 læs tørv fra Jegum hede, forrette 1 harve bed samt ægter efter tur og omgang. 1794 overtager Jens Christensen Jepsen IX efter sin far. Han fortsatte som grovsmed og bolsmand. 1810 var prisen for selvejet 182 rdl. Ca. 1818 sønnen Søren Christian Jensen (1796-1865), gift 1. gang med Maren Hansdatter (1795-1819) fra VII. 2. gang med Karen Poulsdatter fra Billum.

(Jens Christian Jeppesen der 1794 overtager efter hans far Jepp Chr. Jensen døde 1843)

(Hans Jensen Bierre, se FT87 nr. 152)

Familie nr. 144

Kielst bye

Hendrich Nielsen 36 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 16. april 1752 i Ål sogn, død 1813 -1834)
Mette Pedersdatter 38 Gift 2. gang. Kone (døbt 25 maj 1749, begr. 5. jan. 1840 – 90 ³/₄ år)
(gift 7. feb. 1783. Hun blev først gift med Christen Hansen der døde i marts 1782)
Claus Nielsen 18 Ugift tjeneste folk (30. juli 1769 i Ål sogn. Søn af Niels Sørensen i Broeng, Ål sogn)
Peder Larsen 12 Ugift tjeneste folk
Karen Christensdatter 61 Enke. Mangler paa forst. (forstand) (døbt 11 april 1727, begr. 7. april 1803)
(gift 18. jan. 1748 med Hans Hansen, den tidligere ejer af gården, der også kaldes Hans Kraunse. Han døde 1786)
(Karen Christensdatter var datter af Christen Hansen Kraunse og Anne Hansdatter, se skifte 1745. Karen Christensdatters mor Anne Hansdatter omtales ved vielsen 1726 som hans fæstemø af Kielst. Anne Hansdatter er født ca. 1690. Både Anne Hansdatter og hendes bror Christen Hansen i Annexgarden får en datter døbt "Kirsten" så deres mor hed nok Kirsten?)
Anne Kirstine Hansdatter 19 Ugift hendes datter (21 feb. 1768)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

5. Lars Jørgensen 1 gd 336395 a². Ejer: Hans Wandel i Ribe

Janderup og Billum sogne bind 2:

IV (3632). MAT. NR. 6. FJORDGARD. HO BUGT VEJ 37.

IV var længe en adelsgård. Th. Juel til Estrup i Malt herred ejede den, dernæst Eggert Abildgård, i hvis jordebog den optræder 1660. Fæsteren er da Hans Jepsen, landg. 1½ ørte rug, 1½ ørte byg, 1 svin, 1 kvarter (250-300 stk.) skaller og 15 snese hvilling, 10 torsk, 10 rokker og for leje af Kylingsholm 9 mk. Desuden hørte under Estrup et gadehus, hvoraf der svaredes 9 mk. Af mat. 1661 kan man se, at bortset fra de 10 torsk er de øvrige fisk ikke egentlig landg., men betaling for fritagelse af hoveri, forøvrigt skal der ikke mere betales hvilling. Abildgård blev ruineret under krigene og pesten og måtte afstå IV til Bagge Baggesen i Ribe. Mat. 1688 opfører Hans Vandal, Ribe, som ejer, skønt han var død 1686. Ca. 1654 får Laurids Jørgensen gården i fæste. Lige efter svenskekrigene lod han tinglæse følgende brev: »Kendes jeg, Laurids Jørgensen, at jeg har solgt Hans Lauridsen i Hostrup en sorthovedet ko for 12 sdl. Til samme ko er jeg hans fulde og fri hjemmel for hvem, som sig den kan tilegne eller vedkende, da betales pengene tilbage og gives erstatning.« Han underskriver med sit bomærke (delta) X. Landet var i den grad udplyndret, så få dyr var tilbage, og røvede dyr var ofte solgt til danske. Køberen har villet sikre sig. Han dør 1696, og der følger nu nogle år, da man hverken kender ejeren eller fæsteren. Imidlertid må en bruger med navnet Hans Hansen have købt gården i selveje, for 1761 skøder beboeren Hans Hansen sin arvepart til sognepræsten Jens Hammer, der 1766 oplyser, at han foruden anneks gården har endnu en gård i Kielst. Præsten dør 1770, og derefter optræder Hans Hansen som selvejer. Efter ham får sønnen Christen Hansen den. Han bliver 11. decbr. 1781 gift med Mette Pedersdatter fra Billum Kær, men ægteskabet varede kun godt 3 måneder, så døde Christen Hansen, 31 år, og den unge enke sad tilbage med gården. Da meldte sig en ung mand fra Troldholm, Henrik Nielsen. De to blev enige om at gifte sig, men han var stavnsbunden under Hesselmed og kunne ikke flytte over på et andet gods og heller ikke til en selvejergård. Han måtte da først købe sig fri hos godsejeren, cancelliråd Chr. Hansen. Se bd. I, s. 163-65. Passet er dateret 30. decbr. 1782, og 9. jan. derefter havde de unge troløvelse og 7. feb. bryllup. Ca. 1817 sønnen Niels Chr. Henriksen, der var f. 1788 og gift med Mette Hansdatter fra XIV. Foruden moderen på aftægt forsørgede han den ugifte Ane Kirstine Hansdatter.

Familie nr. 145

Kielst bye

Jens Pedersen 47 Gift 1. gang. Gaard mand (døbt 10 dec. 1741, begr. 26. juni 1816- 79 år)

Maren Jacobsdatter 48 Gift 1. gang. Kone (døbt 4 sept. 1740, begr. 30. aug. 1816 – 76 år)

(gift 13. maj 1765. Hun var datter af Jacob Jensen Outrup og Maren Knudsdatter i Billum. Jacob Outrup døde 1781, se skifte. Jens Pedersen er søn af Peder Hansen og Ellen Jensdatter i Billum Kier)

Jacob Jensen 21 Ugift deres børn. Rekrut 16 nov. 1766

Peder Jensen 11 Ugift deres børn (13 oct. 1776, begr. 27. jan. 1859 – 83 år)

Knud Jensen 3 Ugift deres børn (31 oct. 1784, død 1788)

Ellen Jensdatter 8 Ugift deres børn (12. nov. 1769)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

6. Dynes Bachensen ½gd 213928 al². Ejer: Riberhus (VB)

7. Christen Jensen ½gd 243357 al² - + 8953 al². Ejer: Riberhus

(VA) Janderup og Billum sogne bind 2:

V (4422 EFTER MAT. 1664). MAT. NR. 7, 16.

V var en krongård med samme landg. som VI, nemlig for hver 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 svin, 1 mk. 8 sko til helmis se og det samme til voldermisse, samt 6 hestes gæsteri. 1562 er kronbonden Søren Ibsen. 1585 er der gårdfællesskab: Christen Nielsen og Søren Nielsen, nok to brødre, de nævnes endnu begge 1602, men jordebogen 1593 og 1603 nævner kun Chr. Nielsen, så han har været hovedmanden.

1636 og 39 er Chr. Hansen og Hans Matiesen her, 1640 fæster Bakken Dynesen halvdelen og gav 12 rdl. i indfæstning, han overtog Christen Hansens part. De to gårdmænd Bakken og Matias kom ikke godt ud af det med hinanden. 1654 havde de været i slagsmål, og Matias måtte bøde 4½ rdl. for fornøjelsen. Bakken havde også været i kamp med Bakken Christensen og slået ham med en kølle, der vankede en bøde på 2 rdl. 1675 døde Bakkens kone, registreringen af boet viste aktiver for 258 rdl. og en gæld på 230. Bakken tilkom den halve formue. Afdøde havde 2 søstre, deres mænd afstod fra at arve, om søstrene måtte få afdødes klæder. Imidlertid var gården sidst i 60'erne blevet helt adskilt i to.

V A (2220, REDUCERET TIL 2112). MAT. NR. 7, FJORDGARD. HO BUGT VEJ 45.

Blev udlagt til ryttergods, og her afløstes Matias ved denne tid af Christen Jensen. Regimentsskriveren indberetter 1707 om ham, at sidste vinter skete det, »at 2 bæster uheldig fradøde, så han nu ikkun haver 1 bæst, 3 køer, 1 kvie og 2 ungnød, hans bygningers slette tilstand af sidst holdte inkquisition 1706 er nærmere af den forretning at fornemme, frem for alt, at husbygningerne er meget brøstfældige, formedelst havflodens anstød igennem fjorden.....Det er heller ikke underligt, at han blev kaldt Christen Fjord. 1719 købes V A af Hesselmed for 91

rdl. Kort efter overtager Niels Jensen (Niels Jessen) gården. Han svarer 4 rdl. 2 mk. i landg. 1736 fæster Hans Bojsen V A, der kaldes ½ gård, »som sal. Niels Jessen fradøde« på »conditioner«, at han ægter datteren Kirsten, »som på stedet findes« og gør hoveri som naboen (Christen Nielsen.). Af gode grunde varer det imidlertid noget, før han opfyldte conditionernes første punkt. Kirsten Nielsdatter fandtes ganske vist »på stedet«, men hun var ikke giftefærdig endnu, da hun kun var 11 år! Først 1745 stod brylluppet. Det gik tilbage for dem, og da Bojsen døde 1770, måtte Kirsten »af armod efter mandens dødsfald« fratræde fæstet og flytte over i et lille hus med sine 5 børn. Der var aktiver for 31 rdl. og gæld for 29, men desuden skyldte hun husbonden Dorthe Margrethe Rosenberg på Hesselmed 40 sdl.

Der har familien nok fået hjælp mangan gange. Den nye fæster på V A var Jens Pedersen (1741-1829) fra Billum Kjær, som han havde haft i fæste, og som var hans fødehjem, han blev derfor kaldt Jens Kjær. Han var gift med Maren Jakobsdatter fra Ovtrup (Nej, hun var datter af Jacob Outrup i Billum), f. ca. 1740. Deres ældste søn Jacob Kjær blev gårdmand i Tarp, datteren Maren blev gift med Christen Hansen på mat. nr. 10, det yngste barn Ellen blev gift med Jens Chr. Jensen på VIII (mat. nr. 12). Gården i Kielst blev overtaget af sønnen Peder Jensen Kjær (1776-1859),

Kop- og ildstedsskat 11. marts og 11. juni 1688:

Christen Fiur og hustru Anne Toersdatter, et ildsted. (Christen Fjord var altså gift med Anne Toersdatter, hun døde 1731)

Hesselmed fæsteprotokol:

13. nov. 1738 fæster Hans Boisen (Hans Boysen) af Kielst den fjerde part gård udi Kielst som Sal. Niels Jessen sidst havde i fæste og fradøde. Nabo Christen Nielsen. Hans Boisen gifter sig med datteren Kiersten Nielsdatter som på stedet findes. (Hun var ikke så gammel så vielsen var først i 1746)

23. april 1770 fæster Jens Pedersen Billum Kier, hvor fra han efter i dag indgaaede accordt med sin fader Peder Hansen item fraflytter, den fire part gaard i Kielst bye som Hans Boisen sidst paaboede og fra døde, hvis enke Kiersten Nielsdatter har afstået mod den i dag indgaaede contract.

Familie nr. 146

Kielst by

Maren Gundesdatter 55 Enke gift 1. gang. Beboer en gaard (17. juni 1731 i Borre, begr. 20 oct. 1793 – 60 år)
(gift 25. oct. 1770 i Ål sogn med Tue Boisen. Han blev først gift 8 dec. 1750 med Maren Knudsdatter der døde 1770. Tue Boisen døde 1786, se skifte)

Gunde Tuesen 16 Ugift hendes børn (28 marts 1771, død 20. marts 1847)

Maren Tuesdatter 14 Ugift hendes børn (31 marts 1773)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra V. Se familie 145.

VB (2001, REDUCERET 1700). MAT. NR. 16. KÆRGARDVEJ 14.

Trods adskillelsen lå V A og B's bygninger ganske tæt op ad hinanden, og de 2 fæstere kaldtes vedblivende hinandens gårdmænd, så gårdfællesskabet har fortsat i nogen tid. 1688 er Dynes Bakkensen fæster, han døde 1690, men enken Anne Dyneskone fortsatte endnu 1709 bedriften. Også denne gård var udlagt til rytteriet. Den fik samme nedsættelse af hartk. og af samme grund.

1719 købes den af Hesselmed, da er Christen Nielsen fæster, 1725 svarer han 4 rdl. ilandg. Da Chr. N. ikke længer magter at drive gården, udløser Rygaard 1748 en soldat, Thue Boisen, af kaptajn Schacks kompagni ved at aflevere en anden våbenduelig karl. Thue var broder til Hans Boisen på A, nu blev de ikke blot naboer, men fælles om et vist hovarbejde. I Thues fæstebrev hedder det, at han skal forrette »den sædvanlige hovningspligt, som deraf bør at gange og lige med gårdmanden Hans Boisen,« og han skal give »den gamle Christen Nielsen og hustru Kirstine Dynesdatter deres fornødne føde og klæde deres livstid.« 1750 blev han gift med Maren Knudsdatter og efter hendes død med Maren Gundesdatter fra Borre. Thue døde 1786. Enken og sønnen Gunde Thuesen, der da var 15 år, drev gården videre, og efter moderens død 1793 fæstede han ejendommen og betalte 32 rdl. i indfæstning, han skulle svare »alle ordinære og ekstraordinære kgl. skatter og påbude, såvel de nuværende som de herefter påbudne vorder, alt til rette tider og steder, betaler inden hvert års Mortensdag landg. rede penge 2 rdl., forretter her til Hesselmed ½ parts gårds hoveri og ægter.« Desuden fæstede han et stk. kirkejord i Kjelst, som tilhørte Oksby kirke, og som hans far før havde haft. 1793 blev han gift med Anne Nisdatter. Han var en betydelig mand, en dygtig landmand og skolemand, der udarbejdede et undervisningssystem for døvstumme og øvede stor indflydelse i sognet. Man sagde, det var ham og Peder Jacobsen i Billum, der styrede dets offentlige anliggender, og ingen bestemmelser blev taget uden de to mænd havde tiltrådt dem.

1800 flyttede han gården fra dens farlige beliggenhed ud til kanten af heden, hvorfor han fik navnet »Gunde ve æ Hie«. .....

Anne døde 1838, Gunde døde som aftægtsmand 1847. Gården købtes i selveje for 222 rdl. i 1809.

Kirkebogen: 26 feb. 1736 begravet Anne Dyneskone af Kjelst 97 aar gammel.

Kop- og ildstedsskat 11. marts og 11. juni 1688: Anne Jensdatter omtales som Dynes Bachsens kone i Kjelst. De blev gift 1676.

Hesselmed fæsteprotokol:

5. oct. 1748 fæster Thue Boisen af Kielst, nu værende land soldat under velbaarne Hr. Capitain Schachs Compagnie, den fjerde parts gaard udi Kielst by i Billum sogn som Christen Nielsen til dags haver paaboed og nu formedels høj alder og svaghed til ham har afstået. Thue Boisen giver den gl. Christen Nielsen og hustru Kiersten Dynesdatter deres ophold.

Familie nr. 147

Kielst bye

Knud Sørensen 59 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 13. juni 1728 i Ål sogn, begr. 6 feb. 1801 – 75 år)
Elisabeth Toersdatter 58 Gift 1. gang. Kone (døbt 4. sept. 1729, begr. 28 juni 1795 – 66 år)
(gift 18. aug. 1754. Hun er datter af Toer Tuesen og Dorthea Pedersdatter i Annexgården. Han er søn af Søren Bertelsen i Fredtoft, Ål sogn)

Søren Knudsen 18 Ugift deres børn (3 sept. 1769)

Jørgen Knudsen 15 Ugift deres børn (11 oct. 1772)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

8. Søren Sørensen ½gd 249770 al². Ryttergods + 4048 al² (VI A)

9. Peder Christensen ½gd 234869 al². Ryttergods + 3559 al² (VI B)

Janderup og Billum sogne bind 2:

VI (3730). MAT. NR. 9 OG 8.

Gården lå i Midtby og svarede samme landg. som V, så de to gårde regnedes for at have samme værdi. Den var også en gammel krongård. 1562 var fæsteren Christen Madsen, 1585 og 93 Niels Sørensen og Jep Palsen (Jep Pallesen). 1634 og 49 er Niels Dynesen og Christen Jepsen fæstere, 1661 og 64 er sidstnævnte afløst af Søren Nielsen. Gården bliver i 1680'erne udlagt som ryttergods, og ved synet 1686 nævnes Peder Christensen for gården. Der var sået 8 td. rug, 3 td. byg, 3 skp. boghvede.....bruget var godt og manden temmelig ved magt.

Allerede dengang havde Søren Sørensen (vel Søren Nielsens søn) nok overtaget en part af gården, det har han i alt fald 1688.

1719 er det sikkert deres sønner, der har gården; Søren Sørensen og Christen Pedersen. Gården købes da af Hesselmed for 175 rdl.

Hartkornet er reduceret lidt for sand- og vandskade. Gården deles derefter i to lige store halvgårde.

VI A (1721). MAT. NR 9. HO BUGT VEJ 49.

Blev fortsat drevet af Søren Sørensen, der døde 1738, 84 år gammel. Allerede kort efter, Rygaard overtog gården, blev Søren Pedersen dog fæster, han efterfulgtes ca. 1757 af Knud Sørensen, der 1794 oplod til sin svigersøn Anders Simonsen af Bandsbjerg (ca. 1763-1842), der da havde fået afsked som soldat og blev gift med Dorothea (ca. 1762-1825). Gårdens pris ved køb i selveje i 1810 er 309 rdl. Datteren Karen (1801-30) blev gift med Anders Lassen (1780-1827), der overtog gården. Anders Simonsen flyttede til gård X, som han havde købt. Efter Anders Lassens død blev Karen gift med Niels Christensen, f. 1799, da hun kort efter døde, giftede han sig med Inger Gundesdatter, f. i Ål sogn. Han døde ca. 1840, og Peder J. Kjær V A overtog gården, således blev Inger Gundesdatter hans aftægtskone.

Hesselmed fæsteprotokol:

5. oct. 1731 fæster til velagte unge karl Hans Christensen af Dyrebye, det sted udi Billum sogn og Bye som Søren Sørensen hidtil har haft i fæste og godvillig har opladt hans halve gaard, lige ved det sted Sal. Christen Pedersens enke paabor. Hans Christensen giver ophold til Søren Sørensen og hans hustru. Underskrevet: Søren Christensen. (Hans Christensen er vist det rigtige)

12. jan. 1757 fæster Knud Sørensen af Fredtoft den fierdeparts gaard i Kielst bye som Hans Christensen sidst paaboede og til ham har opladt mod ophold til ham og hans hustru. (Hans Christensen døde 1757 hans kone Mette Sørensdatter i 1766. Hun var nok datter af den tidligere fæster Søren Sørensen?)

Kop- og kvægskat til 30. marts og 11.juni 1687 og 1688:

Kielst by: Søren Sørensen og hustru Margrethe Jensdatter. (Han var vist søn af den tidligere fæster Søren Nielsen og Karine Christensdatter der blev gift 1648)

Opslag 28

Familie nr. 148

Kielst bye

Johan Sørensen 60 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 18. juli 1728 i Orten, Varde, 20 feb. 1788)
Mette Pedersdatter 58 Gift 1. gang. Kone (døbt 27 aug. 1730, død efter 1801)

(gift 27 januar 1757. Han er søn af Søren Knudsen Møller og Ellen Mortensdatter i Isbjerg Mølle Orten, Varde landsogn der blev gift 1720. Han havde en broder Knud Sørensen FT87 nr. 141. Mette Pedersdatter er datter af Peder Sørensen og Maren Tuesdatter i Kjelst, Johan Sørensen havde lavet aftægtskontrakt med dem af 27 maj 1758, se skifte 1770)

Peder Johansen 23 Ugift deres børn (1 juli 1764)
Sara Johansdatter 17 Ugift deres børn (9 juli 1769)
Elle Johansdatter 13 Ugift deres børn (25 sept. 1774, død 1801)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra VI. Se familie 147 herover.

VI B (1721). MAT. NR. 8. HO BUGT VEJ 43.

Christen Pedersen havde fortsat denne gård til sin død 1731. Ved skiftet opgjordes aktiverne til 152 rdl. og passiverne til 86, så han efter den tids forhold havde været ret velstående. Året efter udstedes fæstebrev til Peder Nielsen fra Kjelst. Han »må straks tiltræde gården på den condition, at han ægter enken Gørrit Madsdatter og betaler børnene deres arvepart 33 rdl. 12 sk., når de bliver myndige, være ansvarlig til gårdens besætning, som nu er ham leveret til 44 rdl.s værdi.« Han underskrev med sine forbogstaver. Ca. 1763 overtager Johannes Sørensen gården, han er f. i Orten ca. 1727, bror til Knud Sørensen, II A, blev gift med Mette Pedersdatter. 1788 oplader han til svigersønnen Hans Knudsen (1760-1801), gift med Ellen (1762-1801). Hans Knudsen er fra II A, og således fætter til sin kone. Efter Ellens død bliver han gift med hendes søster Sara, f. 1767, hun gift 2. gang med Thue Jensen (1779-1818). Efter dem overtages gården af Thue Simonsen, f. 1791 i Billumgård, gift med Birthe Hansdatter, f. 1791 i Billum. Gårdens selveje pris 1810 var 191 rdl.

Hesselmed fæsteprotokol:

28. dec. 1732 fæster Peder Nielsen Kielst den halv gaard udi Billum sogn Kielst bye som Sal. Christen Pedersen paaboede og fradøde med HK: 1.7.2.1 Peder Nielsen Kjelst nu strax maae tiltræde paa den betingelse at han gifter sig med enken Gørrit Madsdatter.

(Peder Kjelst / Peder Nielsen Kjelst var søn af Niels Kjelst / Niels Christensen Kjelst og født i Kærup 1707. Peder Kjelst blev gift igen 1738 med Hans Jensens enke Anne Pedersdatter fra FT87 nr. 112 i Tarp og har formentlig overtaget dette fæste. Han døde i Tarp 1772.

Hesselmed jordbog 1750:

Peder Christensen – nu - Peder Nielsen 1.7.2.1

Hesselmed fæsteprotokol:

16. nov. 1755 fæster Johan Sørensen den fjerde part gaard i Kielst bye med HK: 1.7.2.1. som Peder Tomsen (Peder Thomsen) sidst har haft i fæste og nu har afstået. (27. jan. 1757 gifter Johan Sørensen sig med Peder Tambur / Peder Sørensens datter, så mon ikke det er ham der har haft fæstet indtil 1755? da ingen Peder Thomsen er fundet død i Billum /Kjelst.

(Peder Thomsen af Kjelst var fadder for Møller Jørgen Frandsen i Hesselmed Mølle, Ål sogn 1746. Jørgen Frandsen var gift med Dorthea Tuesdatter der måske var en søster til Peder Thomsens kone?. Måske var Peder Thomsen den samme som Peder Sørensen / Peder Tambur? FT87 nr. 148 i Kjelst som blev gift 1728 med Maren Tuesdatter, hendes mor hed nemlig Lisbeth Jacobsdatter og Peder Thomsen får et barn døbt Lisbeth 1733. En teori kan være at Peder Sørensen var søn af Søren Thomsen i Kjelst som døde 1718, og da man i forvejen havde en Peder Sørensen i Billumgård skulle han have et andet navn. Søren Thomsen boede i FT87 nr. 141 og da man ikke kan se hvem der havde gården efter 1718 da Søren Thomsen døde, kan det vær at det var Peder Thomsen / Peder Sørensen / Peder Tambur?der overtog efter faderen?.Det passer meget godt med at han blev gift 1. gang 1719 med Mette Madsdatter der døde 1727 hvorefter han blev gift med Maren Tuesdatter, Det var vist ham der senere boede her på FT87 nr. 148)

Familie nr. 149

Kielst bye

Jens Pedersen Laugesen 42 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 19 marts 1747)

Kirsten Hansdatter 27 Gift 1. gang. Kone (døbt 11 jan. 1761)

(gift 31. maj 1782. De var næstsøskende børn. Hun er datter af Hans Hansen og Karen Christensdatter FT87 nr. 144. Han var søn af Peder Jensen Laugesen og Mette Christensdatter. Deres mødre var ikke søskende, så det må være i 3. led de er beslægtede?)

Peder Jensen 3 Ugift deres børn (27 dec. 1784, død 1788)

Hans Jensen 1 Ugift deres børn (1. oct. 1786)

Mette Jensdatter 4 Ugift deres børn (29 maj 1783)

Anna Hansdatter 16 Ugift tjeneste pige

Peder Jensen Laugesen 69 Enkemand. Opholdmand (døbt 21 februar 1720? begr. 19 jan. 1800 – 82 år)

(gift 11 nov. 1744 med Mette Christensdatter af Kærup som døde 1785. Hun var datter af Christen Christensen og Lene Clemmensdatter i Kærup og født der 1721. Hun havde søskende, bla. Maren Christensdatter gift med Tue Tuesen se FT87 nr. 137 i Tarp. Hun havde også en søster Kirsten Christensdatter gift med Christen Kimer FT87 nr. 55 i Nørhebo og en broder Bachen Christensen FT87 nr. 85 i Kærup. Peder Jensen Laugesen er nok søn af Jens Jensen Hannevang der ca. 1715 blev gift med Peder Nielsens enke. Hun var nok datter af den gamle fæster Niels Laugesen, og derved arvede Peder Jensen tilnavnet "Laugesen" Hendes navn var måske Maren eller Mette Nielsdatter, for Niels Laugesen havde en datter med det navn. Peder Jensen og Jens Jensen FT87 nr. 154 var flere gange faddere for hinanden så de var nok brødre?)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Niels Larsen 241386 al² Ryttergods (Niels Laugesen)

Janderup og Billum sogne bind 2:

X (2020). MAT. NR. 17. KJELSTVEJ 20.

Også X var en gammel krongård. 1562 og 85 er bonden Hans Klemidsen, 1593 Hans Christensen. 1603 Christen Hansen, der døde 1646, derefter Hans Christensen. Gården blev nu udlagt til ryttergods. 1686 var bonden Niels Lauridsen (Laugesen), der havde 2 døtre hjemme som medhjælpere. Han havde sået 2 td. rug, 1 td. byg og avlet 3 travrer rug a 2 skp.....I 1685 havde han fået lånekorn, som ikke i 86 kunne

tilbagebetales formedelst kornets ringhed. Bruget var »temmelig«, bonden i slet tilstand. 1705 bliver Jes Jensen gift med Anne Tuesdatter fra Anneksgården (fejl, hun hed Anne Nielsdatter, men det er vist ikke dem der fæster denne gård). De synes at overtage gården her, og han er her 1719. Han driver også XI, som var blevet øde, og ved auktionen sælges de under et som en ejendom med hartk. 2711 -7- 0022 for sandskade. Rygård blev højst bydende (93 rdl.), men har måske handlet for Simon Christensen, Hebo, der 1720 får skøde og desuden får han skøde på XIV. Langt senere kommer den forenede X-XI dog under Hesselmed. Ca. 1744 overtager Peder Jensen fæstet og 1781 Jens Pedersen (kaldet Laugesen). 1807 får Christen Nielsen fæstebrev på gården. Han døde tidligt, og 1808 overtog Niels Mortensen fæstet, 1809 køber han gården i selveje for 362 rdl., men sælger kort efter til Anders Simonsen fra gård VI. Omkring udskiftningen er X flyttet ud ved Kjelst hede. Anders Simonsen afstod gården til svigersønnen Jeppe Gregersen (1794-1854), gift med Elisabeth Andersdatter, f. 1796.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

1696 og 1698: Niels Laugesen har to døtre Mette Nielsdatter og Maren Nielsdatter.

1700: Niels Laugesens hustru Birgette Hansdatter, gammel, svag og sygelig.

10. september 1704: Niels Laugesen i Kjelst i Billum sogn er en meget gammel affældig mand, hvorfor han sin påboende partgård ibid, af 2-7-1-1 og efter reduktion 2-1-0-0 har opladt og afstået til en ung karl Peder Nielsen, som er kommet fra Koldinghus amt med lovlig pas og afsked. Da, som stedet ved en ung karls ophold og tilsyn kan vorde forbedret forhåbes begærings bifald. (Mon ikke Peder Nielsen blev gift med en af Niels Laugesens døtre Maren Nielsdatter eller Mette Nielsdatter?)

Varde den 5. september 1715:

Billum sogn, Kjelst. Jens Jensen fra Hannevang, som er en ung karl, har angivet sig at fæste den rytterpartgård, som Peder Nielsen senest beboede og fradøde, som skylder efter landm. matr. 2-0-2-0 hkorn, og efter reduktion at svare til rytterh. af 1-5-0-0, såvel som og det øde bol, som bruges til samme rytterpartgård, der svarer til rytterh. af 0-4-0-0 hkor., tilsammen 2-1-0-0, og ægter sal. Peder Nielsens enke. Besætningen derved består af 2 bæster, 2 køer, 1 kalv, 2 får, vogn og plovredskab, bygningen er 22 fag hus temmelig ved magt. Giver til fæste 3 rdl.

Hesselmed fæsteprotokol:

1. marts 1779 fæster Jens Pedersen af Kielst, enrulleret rytter for Hesselmed gods, en ¼ part gaard i Kielst bye, Billum sogn, som hans fader Peder Jensen sidst har haft i fæste og formedels alderdom har afstået.

Familie nr. 150

Kielst bye

Niels Madsen Troldholm 38 Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 10 sept. 1749, begr. 30 sept. 1792)

Anne Madsdatter 37 Gift 1. gang. Kone (døbt 16 aug. 1750, begr. 2. dec. 1792)

(gift 29 juni 1770. Han er søn af Mads Nielsen Troldholm og Mette Eskesdatter der begge døde 1770. Hun er datter af Mads Christensen der ved hendes dåb kaldes Mads Tuesen og Mettte Hansdatter FT87 nr. 129 i Tarp)

Mads Nielsen 16 Ugift deres børn (4 aug. 1771)

Mads Nielsen 15 Ugift deres børn (13 sept. 1772)

Christen Nielsen 12 Ugift deres børn (11 juni 1775)

Hans Nielsen 11 Ugift deres børn (12 jan. 1777)

Niels Nielsen 6 Ugift deres børn (18. nov. 1781)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Oluf Jensen 269579 al². Ejer: Hr. Frederich i Gram

Janderup og Billum sogne bind 2:

XII (2201). MAT. NR. 10. KÆRGARDVEJ 5.

XII er en af Hesselmeds gamle gårde, hvis landg. var 1 ½ ørte rug, 1 ½ ørte byg, 1 skovsvin, 1 fødenød, 1 rigsart gæsteri.

1646 blev Eske Lambertsen gift med Marine Torsdatter fra anneksgården. Eske dør 1665, hvorefter svigersønnen Oluf Jensen får gården, som 1688 ejes af hr. Frederich i Gram. Han ejede også IX. Begge havnede senere igen under Hesselmed. Ca. 1707 tiltræder Eske Olufsen, der ca. 1748 efterfølges af Mads Nielsen med tilnavnet Troldholm. Efter hans død fæstede sønnen Niels Madsen (Troldholm) gården 1770, gift med Ane Madsdatter. Da begge bedsteforældre skulle opkaldes, blev der 3 Niels Madsen'er i gården, nemlig gårdmanden selv og de 2 ældste drenge. Ca. 1794 fæstede Christen Hansen (1765-1848) fra Henne gården og købte den i selveje for 427 rdl. Han var gift 1. gang med Maren Christensdatter, der døde 1804, 2. gang med Maren Jensdatter (1771-1849), datter af Peder Kjær, V A.

Hesselmed fæsteprotokol:

10. maj 1770 fæster Niels Madsen Troldholm den yngre af Kielst Bye, den partgaard i Kielst hans fader Mads Nielsen Troldholm sidst beboede og er fradød.

Familie nr. 151

Kielst bye

Søren Hansen 42 Gift 1. gang. Gaard Beboere (12 sept. 1745, begr. 19. april 1810 – 64 år)

Maren Pedersdatter 45 Gift 1. gang. Kone (9 juni 1743, begr. 19. april 1812 – 68 år)

(gift 30 jan. 1766. Han er søn af Hans Sørensen og Maren Christensdatter der havde gården i fæste. Hun er datter af Peder Hansen og Ellen Jensdatter i Billumkiær. Se skifte efter Anne Hannevang 1799)

Hans Sørensen 21 Ugift deres børn (21 sept. 1766, død 22. oct. 1842)

Peder Sørensen 18 Ugift deres børn (født 1768)

Povel Sørensen 10 Ugift deres børn (28 maj 1775, død 1789? – 14 år)

Maren Sørensdatter 8 Ugift deres børn (20 april 1777)

Ellen Sørensdatter 6 Ugift deres børn (17 feb. 1779)

Karen Sørensdatter 4 Ugift deres børn (8. juli 1781)

Dorthe Sørensdatter 2 Ugift deres børn (1. jan. 1784)

Christen Hansen 35 Mandens broder, almisselem (døbt 3 dec. 1752, begr. 4 oct. 1801)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

10. Hans Sørensen 1 gd 289771 al² - + 40210 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

VII (3211), REDUCERET TIL 3011). MAT. NR. 18. KJELSTVEJ 21.

I middelalderen hørte denne gård under Ribe domkapitel, der tog lavhævd på sine ejendomme i Bordrup, Oksby og Skødstrup samt på »1 gård i Kielst, som Christen Henriksen iboede.« Og i forbindelse med denne gård havde man et bevis fra Jens Juel, Hesselmed, på, »at han aldrig ville trætte på den gård i Kielst, så længe han havde Smørholm i fæste.« Det er væbneren Jens Juel, der er tale om. Han havde Hesselmed 1525 og døde ca. 1552. I 1600'tallet måtte gården have haft en fæster, der hed Mattias, formodentlig MattiasTuesen, der både 1639 og 56 får børn døbt, i 1660'erne skrives Mette Mattiaskone til gården. Det er sikkert hendes datter, der bliver gift med Hans Sørensen, som 1675 får en datter Mette, der vel er opkaldt efter mormoderen. De må da have gården. Selvom gården nok hørte under kapitlet, udlægger kronen den som ryttergods, idet kronen ved reformationen tiltog sig overherredømmet også over domkapitlerne.

I 1682 klagede Hans Sørensen over, at han havde leveret hø og halm til rytteren i Hannevang for 30 dage, men rytteren brugte det i 20 dage og sagde, det var ikke vejret. Oberstløjtnant Rabe lagde sag an mod Hans Sørensen og tog syn over hans gård, og på tinget dømtes han til at betale rytteren foderet. Han havde vel intet bevis for, hvor meget der var leveret. 1686 havde han sæt 4 td. rug.....

1709 indberetter regimentskriveneren: »Hans Sørensen er en gammel mand, der har opladt gården til sin søn Mathias Hansen og desårsag fra dragoneriet dimmitteret, står dog endnu selv for stedet med sine tvende døtre, som han på bedste måde hjælper, anseende ingen ting mellem faderen og sønnen gik andet ud på end fast at myrde hinanden, såsom sønnen er noget uforskammet og i så måder siden ingen forlidelighed kunne være imellem dem, haver faderen og døtrene givet Mathias langt mere end deres evne var til ved afståelse af gården, der dog desuagtet har lagt videre begyndelse til adskillige onde intentioner imod sin fader, såsom at han en tid efter at have kvitteret gården skal have indgået, da ingen var tilstede, i sin faders våning og borttaget hans kjortel og nogle stållegende og hestetøj, item.....

Sessionen udtalte, at »Mathias Hansens adfærd er bekendt (han havde jo været rytter i regimentet) og var meget tjenlig til jordens konservation, men at han nu derfra (landbruget) blev overflyttet og til dragon igen præsenteret i stedet for en af enkerens sønner, som man af mangel på mandskab her i egnen har måttet lade inrullere. Hans Sørensen efterlades 3 kvartalers afgifter.«

Den enkes søn, hvis plads den »uforskammede« skulle have, var nok Søren Nielsen, som vel så har giftet sig med en af døtrene (Anne Hansdatter). Han er her i alt fald 1719, da gården købes af Krabbe for 103 rdl. Han afhænder kort efter til Hesselmed. 1744 synes Hans Sørensen at have overtaget fæstet, og han blev da gift med Maren Christensdatter fra Tarp. De efterfølges af sønnen Søren Hansen, f. 1745, gift med Maren Pedersdatter, f. 1742, fra Billumkiær. 1795 oplades til en ny Hans Sørensen, en søn (1766-1842), gift med Maren Thuesdatter (1773-1829) fra V. Ved udskiftningen flyttede han ligesom svogeren Gunde Thuesen gården ud til Kielst hede. Gårdens pris i selveje var 362 rdl.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715

1682: Hans Sørensen og hustru Kirsten Matisdatter (det var vist hende der døde 1725?)

22. juni 1697: Hans Sørensen har en datter Anne Hansdatter. (gift med Søren Nielsen. Det var hende der døde 1752)

17. maj 1709: Billum sogn, Kielst bye. Hans Sørensen sammesteds har formedelst sin og kones alder og skrøbelighed opladt sin påboende rytterpartgård til sønnen Mathias Hansen dragon under kaptajn Bomemans kompagni af no. 81, som også her nærværende i sessionen på faderens afståelse formoder sig fæste indhjemling på gården at nyde, såsom og en anden i hans sted igen at indrulleres forlængst er præsenteret. Det er i henseende til stedets conservation, efterdi faderen er incapabel og i en armelig tilstand, gavnlige at de høje herrer samme ville bevilge. Stedets besætning er 2 bæster, 2 køer, 1 ungnød, plov og vognredskab. Hkorn. efter landin. 3-2-1-1 reduktion 2-6-0-0.

[Svar]: Formedelst faderens store alderdom forundes Mathias Hansen, i hvis sted en anden er præsenteret, stedet fri for fæste.

1710: Hans Sørensen i Kielst, en gi. mand, som i sidste session d. 17.maj 1709 formedelst skrøbelighed oplod sin partgård, der står for 2-6-0-0 hkorn., til sin søn Mathias Hansen, og des årsag fra dragoneriet blev demitteret, står endnu selv for stedet tillige med tvende sine døtre, som ham på bedste måde hjælper, anseende ingen ting imellem faderen og sønnen gik andet ud på, end fast at myrde hinanden..... Sessionens resolution approberes såvidt, at Mathias Hansen, formedelst hans ilde forhold, vil ved dom sættes fra gården, (Skifte efter Søren Hansen 1726)

Hesselmed fæsteprotokol:

29. dec. 1768 fæster Søren Hansen af Kielst den halve gaards part i Kielst bye som hans fader Hans Sørensen hidtil har haft i fæste og nu til ham har afstået.

Familie nr. 152

Kielst bye

Inne Andersdatter 61 Enke. Gift 1. gang. (14 maj 1730 i Hillerslev, død 16. aug. 1805 i Varde 79 år. gl.)
(Inger Andersdatter / Ide Andersdatter konf. 1747 der blev gift 9. oct. 1758 med Hans Jensen Bierre der døde 1770. Se skifte. Det er sandsynligvis hende der ses i Varde 1801: Inna Andersdatter 77 år. konens (Karen Hansdatters) moder)
(Hendes datter Karen Hansdatter blev gift i Varde 1788 med Niels Pedersen Devel)
(Ide Andersdatter er datter af Anders Nielsen og Karen Andersdatter i Hillerslev. Han døde 1742 og hun 1755. Se skifte efter faderen 1742 og skifte efter søsteren Kirsten Andersdatter 1767. Præsten har sandsynligvis taget fejl af den Inger Andersdatter der er døbt 1726, men hun er datter af den anden Anders Nielsen i Janderup som døde 1751)

Janderup og Billum sogne bind 2:

De boede på XI. Se familie 143.

Familie nr. 153

Kielst bye

Søren Pedersen 50 Gift 2. gang. Annex bonde (døbt 2 marts 1738, død 1809 i Tarp – 71 år)
Anna Kirstine Christensdatter 39 Gift 1. gang. Kone (døbt 11 aug. 1748, begr. 17 maj 1795 – 46 år)
(gift 16 december 1769. Han blev først gift 2 marts 1767 med Ellen Jensdatter der døde 1768. Anne Kirstine Christensdatter var datter af Christen Hansen og Mette Jepsdatter. Søren Pedersen er søn af Peder Sørensen og Mette Tuesdatter i Billumgård. Ellen Jensdatter er døbt 12 juli 1744 og datter af Jens Blytækker (Jens Jørgensen) og Ellen Jacobsdatter)
Christen Sørensen 5 Ugift deres søn af 2den ægteskab (9. juni 1782)
Ellen Sørensdatter 19 Ugift deres (hans) datter af første ægteskab (17 juli 1768)
Ellen Sørensdatter 11 Ugift deres børn af sidste ægteskab (2. juni 1776)
Mette Sørensdatter 8 Ugift deres børn af sidste ægteskab (5. sept. 1779)
Mette Sørensdatter 2 Ugift deres børn af sidste ægteskab (20 marts 1785)
Ellen Tuesdatter 20 Ugift tjeneste pige (født 1768, gift 1795 med Mads Andreasen, død 1822 i Outrup sogn)
Jep Christensen 44 Ugift konens broder, er fattig (26 dec. 1743)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Efterskrevne 2 halvgårde, hvis afgift oppebæres af præsten i Janderup, Søren Pedersen:

11. Niels Nielsen ½gd 504287 al²

12. Jacob Nielsen ½gd 462149 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

VIII (10.720). KJELST PRÆSTEGÅRD. MAT. NR. 11 OG 12.

Som allerede nævnt blev Billum sogn 1630 anneks til Janderup, og dets præstegård i Kjelst blev annekspræstegård. Det var sognets næststørste gård. Ved matriklen 1688 fik den omtrent 11 tdr. hartkorn, mens den ved de tidligere matrikler kun havde knap det halve. Valborg dag 1630, havde hr. Ib 2 gildinger (heste), 4 øg, som var alle brune, 7 køer, 2 kvier, 3 andre nød, nogle får og svin, 1 stor brugkedel, 2 vogne, 1 plov og 2 harver. gårdfællesskab mellem to eller flere var almindeligt på nogenlunde store gårde. Kan man slutte fra navnene, må de to have været far og søn, de hed nemlig Jens Christensen og Niels Jensen, men bevises kan det ikke. Niels Jensen nævnes 27. maj 1638, da han får en søn døbt Niels Nielsen. 1642 jordes hans ikke navngivne datter, 1644 døbes datteren Kirstine. 1645 begravnes hans datter Anne. Der fødes atter en datter, som får samme navn. Desuden må Jakob Nielsen, der senere nævnes til gården, være hans søn, selv om det ikke kan konstateres i den på huller righoldige kirkebog. Niels Jensens hustru hed Anna, hvad der fremgår af en indførsel 1646. I matriklen 1661 opføres gården både med Jens Christensen og Niels Jensen som fæstere, men matriklen 1664 har kun Niels Jensen. Det kan tyde på, at Jens Christensen er død i mellemtiden. Sidstnævnte matrikel opfører tillige: »Noch 1 liden hus, Elle Hansdatter ibor, som er uden sæd og sidder på gårdens grund.« Det er fristende at tænke sig, at Elle er Jens Christensens enke og huset et aftægts hus..... Der har boet flere folk på anneks gården og måske i aftægts huset. 2. august 1654 begravnes en Hans Nielsen, 27. okt. 1657 Søren Pedersen og i nov. 1667 Jens Skriver fra gården. Den 22. juli 1673 havde Niels Jensen »udi hans velmagt afstanden hans gård, grund og ejendom« til sin yngste datter Anne Nielsdatter og Niels Nielsen i Kjelst, mod »at de giver ham og hans hustru deres ophold«. I den anledning lod han sin gård registrere i overværelse af herredsfogeden Rasmus Staall i Billum og herreds skriveren Lambert Rask i Rottarp, Ovtrup sogn, samt to vurderingsmænd. Formuen blev da opgjort til 437 sdl. 1 mk. 15 sk. Det må siges at være godt så kort efter den ulykkelige krig, da mange ejendomme blev insolvente. 2. juni 1682 fik Niels Nielsens en søn Jens døbt. Den mand, der har fæstet efter Jens Christensen, er den fornævnte Jakob Nielsen. 1660 får han en søn Simon døbt, 1665 atter en søn Simon og 1666 en tredie, Simon. I matriklen 1688 opføres både han og Niels Nielsen som gårdens fæstere.

1699 Dom. Rogata (14. maj) begravnes en Niels Nielsen fra præstegården. Også 1697 18. juli begravnes en Niels Nielsen fra samme gård. Den ene må være gårdfæsteren, den anden er antagelig den Niels Nielsen, der blev døbt 1638. Indførslene er så knappe, at man ikke kan se, hvem der er hvem. 1709, Feria 3 tia Pentecostes, 21. maj, begravnes Jakob Nielsen af Kjelst præstegård. År forinden havde han opladt fæstet til en datter og svigersøn, nemlig Lisbeth Jakobsdatter og Tue Thorsen (Tue Toersen). Gennem denne Lisbeth har en gren af den lærde universitets bibliotekar P. G. Thorsens forslægt siddet på gården, siden den blev anneks gård, og kom til at sidde der i flere slægtsled efter Lisbeths tid.

VIII A (5330). ANNEKSGÅRDEN. MAT. NR. 11. HO BUGT VEJ 52.

Niels Nielsens efterfølger, Hans Jensen, nævnes 1709 og 17 og er åbenbart en svigersøn, gift med Nielsens (Niels Nielsens) datter Anne. Hun dør 1734, da kirkebogen melder: »15. okt. begravet den i livet gudfrygtige sal. Anne Nielsdatter af Anneksgården 87 år.« Hans Jensens søn Christen Hansen tiltræder ca. 1738 og ca. 1757 Søren Pedersen, f. 1737 i Billumgård, gift med Ellen Jensdatter, død 1768, 2. gang g. m. Anne Kirstine Christensdatter, f. 1738. 1796 bliver datteren Ellen, f. 1776, gift med Peder Jessen fra Tarp, f. 1768. Efter dem fik sønnen Søren Pedersen (1798-1863) gården, gift med Maren Hansdatter (1796-1839) fra VII.

(Det var vist Christen Hansens første kone Kirsten Hansdatter der var datter af Hans Jensen Hannevang og Anne Nielsdatter. Hans Jensen Hannevang døde 1744 og hans kone Anne Nielsdatter 1738)

Opslag 29

Familie nr. 154

Kielst bye

Jens Jensen 63 Gift 2. gang. Annex bonde (født ca. 1724, begr. 7 maj 1797 – 74 år)

Maren Christensdatter 47 Gift 1. gang. Kone (døbt 9 juli 1741, begr. 14 april 1799 – 58 år)

(gift 29 april 1769. Han var først gift 14. oct. 1756 med Uskild Christensdatter der døde 1768. Maren Christensdatter er datter af Chrisen Hansen og Mette Jepsdatter i Annexgaarde, Jens Jensen er måske søn af Jens Jensen Hannevang der ca. 1715 blev gift med Peder Nielsens enke. Det er måske hans bror Peder Jensen FT87 nr. 149? for de var ofte faddere for hinanden?. Jens Jensen Hannevang var bror til Hans Jensen Hannevang i den anden Annexgaard FT87 nr. 153. Uskild Christensdatter var datter af Christen Hansen og Karen Mortensdatter i Janderup og døbt der 2 feb. 1732. Hun havde en søster i Hostrup Maren Christensdatter der var gift med Peder Kjeldsen i Kraunse)

Jens Christian Jensen 8 Ugift deres børn af 2den ægtesk. (27 juni 1779)

Uskild Jensdatter 16 Ugift deres børn af 2den ægtesk. (6 marts 1771)

Mette Jensdatter 13 Ugift deres børn af 2den ægtesk. (9 jan. 1774)

Kiersten Marie Jensdatter 11 Ugift deres børn af 2den ægtesk. (1. sept. 1776)

Karen Jensdatter 22 Ugift deres (hans) datter af første ægteskab (24. nov. 1765)

Peder Jensen 24 Ugift tjeneste karl. Soldat (5 dec. 1762, begr. 3. dec. 1814)

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra VIII. Se familie 155

VIII B (5330). ANNEKS GARDEN. MAT. NR. 12. HO BUGT VEJ 57.

På denne gård fortsætter Thue Thorsen (Tue Toersen). 1700 har han en avlskarl. 1728 bliver sønnen Thor Thuesen gift med Dorothea Pedersdatter Kiær og overtager vel gården ved denne tid. Han dør 1770 og hun i 84 (nej, hun døde 1736. Det var hans anden kone Kirsten Pedersdatter Bruun der døde 1784). 1758 synes Jens Jensen at have overtaget fæstet. Han er her endnu 1788 og var gift med Maren Christensdatter, f. ca. 1745. Sønnen Jens Christian Jensen fik gården ca. 1800 og blev gift med Ellen Jensdatter Kjær fra V A. Han døde ung, og Ellen tog ophold hos sin søster Maren på XII. Christen Jacobsen (1781-1859), gift med Maren Thomasdatter, begge fra Janderup, overtog gården.

Familie nr. 155

Kielst bye

Niels Christensen	42	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 11 maj 1746, begr. 26. juni 1822 – 76 år)
Anne Jensdatter	42	Gift 1. gang. Kone (døbt 6 jan. 1746, begr. 15. aug. 1821 – 75 år)
(16 december 1769. Han er søn af Christen Hansen og Mette Jepsdatter i Anexgaarden FT87 nr. 153. Hun er datter af Jens Jørgensen og Ellen Jacobsdatter der tidligere havde gården i fæste)		
Christen Nielsen	16	Ugift deres børn (7 april 1771)
Jens Nielsen	1	Ugift deres børn (11 juni 1786, død 1788)
Ellen Nielsdatter	15	Ugift deres børn (18 oct. 1772)
Mette Nielsdatter	11	Ugift deres børn (8 april 1776)
Ellen Nielsdatter	9	Ugift deres børn (9. aug. 1778)
Dorthea Nielsdatter	7	Ugift deres børn (27 aug. 1780)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Jens Larsen 364626 al². Ejer: Jørgen Hansen i Ribe + 5833 al²

Janderup og Billum sogne bind 2:

XIII (2700). MAT. NR. 13. HO BUGT VEJ 59.

Blandt den store mængde gods Kristian IV 1623 henlagde under Sorø Akademi, var der en gård i Kielst, nemlig XIII. 1664 skødede akademiet gården til Ebbe Gyldenstjerne til Vosnæs. 1562 var der to fæstere Niels Dinesen og Laue Andersen. 1603 Oluf Ølgård og Christen Strangesen. Landg. bliver nu ændret til 2 ørte rug, 8 sk. gæsteri, 3 skovognpenge. 1 mat. 1661 er det atter ændret til 1½ td. rug og de 11 sk. Gyldenstjerne afhænder straks til Jacob Grubbe, Grubbesholm, Nr. Horne herred. 15. april 1654 vidner to mænd fra Kærup, at de »på påskedag advarede og tilsagde Thue Vollesen (Thue Olufsen) af Kielst på Billum kirkegård, at han skulle tilsige hans søn Thor Thuesen i Kielst, at han skulle møde 2. dagen der næst efter i bmt. gode mands gård og tage og annamme geværge, eftersom han af bmt. gode mand var udskrevet til soldat.« Det kan således se ud til, at han kom til at deltage i Carl Gustavkrigene. Han har dog overlevet dem og har ene gården 1661. Thue døde 1665 og sønnen 1674. Jacob Grubbe døde 1655 og hans halvbroder hof junker Erik Grubbe, der var kornet i den 1. Carl Gustavkrig, måtte 1661 p.gr.a. forarmelse gå fra Grubbesholm. Dernæst blev rådmand Jørgen Hansen, Ribe, ejer af XIII, og derpå den velhavende Janderuppræst Hans Winther, hvis enke pantsatte eller udforpagtede den til Simon Christensen på St. Hebo. 1727 solgte hun den ved auktion i Varde til Simon Christensen for 230 rdl. Fæsteren var Jørgen Jensen Blytækker, efter hvem Jens Jørgensen havde fæstet til ca. 1771, da Niels Christensen (1745-1822) får det. Gården hører da under Hesselmed. 1809 køber han gården i selveje for 304 rdl., Han var gift med Ane Jensdatter. Deres datter Mette (1776-1816) bragte gården til sin mand Christen Sørensen (1782-1839) fra VIII.

Hesselmed fæsteprotokol:

14. dec. 1769 fæster Niels Christensen af Kielst Annex præstegaard, den halve gaard i Kielst bye som Jens Jørgensen forhen havde i fæste og nu godvillig til ham har afstået, og hvis datter han ægter. Jens Jørgensen beholder til sin aftægt 3 skp. hartkorn for sig og sin hustru, og naar de begge ved døden er afgaaen, gaarden igen tilhøre.

Familie nr. 156

Kielst bye

Hans Johansen Rytter 31 Gift 1. gang. Huusmand (født ca. 1756, begr. 31. dec. 1827 – 76 år)

Maren Madsdatter 32 Gift 1. gang. Kone (døbt 26 maj 1754, begr. 20. dec. 1834 – 83 år)

(Vielsen ikke fundet. Hun var datter af Mads Christensen og Mette Hansdatter i Tarp. Hun var bla. søster til Anne Madsdatter FT87 nr. 150)

(Han var søn af Johan Richard Eberlin Schrøder FT87 nr. 77 og Kirsten Hansdatter af Løftgaard i Outrup sogn. Kirsten Hansdatter havde fået ” skilsmisse dom fra sin forrige mand Johan Schrøder, som var rømt fra hende, og giftede sig igen 1768 med Søren Gundesen af Fredtoft i Ål sogn. Hun døde der 1770 og i skiftet efter hende røbes at hun havde 2 sønner med hendes første mand: Hans Johansen 14 år og Christen Johansen 12 år. De er sikkert begge født i Outrup sogn?

Kirsten Hansdatter er måske datter af Hans Madsen og Kirsten Madsdatter, se FT87 nr. 125 i Outrup.

Hans Johansens første datter døbes ”Severina” hvilket indikere at han måske havde været gift tidligere? De næste 2 døtre blev døbt de pligtige ”Kirsten” og ”Mette”)

Severina Hansdatter 1 Ugift deres datter (døbt 16 juli 1786, begr. 29 juni 1788 – 2 år)

Anne Bachensdatter 68 Enke. Opholds kone (døbt 21 dec. 1721, død inden 1801?)

(gift 23 november 1749 med Laust Hansen / Laurs Hyggeberg der døde 1782. Hun er datter af Bachen Dynesen og Karen Jensdatter i Kjelst)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Niels Tuesen 131367 aP Ryttergods

XIV (1020, REDUCERET 1011). MAT. NR. 14. HO BUGT VEJ 61.

XIV var et kronbol, hvor fæsteren 1562 var Bodil Madskone, landg. var 1 svin, 1 sk. til volmis og 6 til helmisse, senere forhøjet til 8 sk.

1585, og 93 er Peder Christensen fæster, 1603 og 39 Jens Pallesen, der åbenbart er en broder til Kirsten Pallesdatter, der blev brændt som troldkvinde. Han prøvede håbløst på at befri hende. Da der opkrævedes nævninger, stod han ved hendes side og tog genpart af tingsvidnet. 1646 og 61 er Peder Bertelsen her. 1664 nævnes Tord Thuesen hertil, formodentlig er det ham på gård XIII, der har drevet XIV en tid.

Stedet udlægges som ryttergods, og 1686 er Niels Thuesen her, hans udsæd var 6 skp. rug, 3 skp. byg (samt havre), han avlede 4 travrer rug a 2 skp., 4 travrer byg a 2½ skp., 2 travrer havre a 5 skp. og 2 læs hø, havde 1 hoppe, 1 ko, 2 får, 1 kalv, stuehuset var 13 fag, lade og fæhus 8, der manglede 3 bjælker, 4 sparrer. Bonden var »temmelig«. Ejendommen fik . hartk. nedsat med 2 alb. for sand- og vandskader. 1719 købes gården af Simon Christensen, Hebo, og langt senere kom den under Hesselmed. 1709 og 20 er Bakken Dynesen fæster, senere Laurids Hansen, ca. 1785 Hans Johansen (Rytter), f. 1756, hvis aftægtskone er Anne Bakkensdatter. Han var gift med Maren Madsdatter, f. 1755. Gården købtes i selveje for 331 rdl. Sønnen Johannes Hansen, f. 1791, gift 1. gang med Anne Kathrine Lauridsdatter og gift 2. gang med Christiane Pedersdatter , f. 1803 på I.

Jyske nationale regiments Rytterbønder Vester Horne 1678 – 1715:

Folkeskat forfalden til L januar 1687. Kjelst: Niels Thuesen: En datter Sidzel Nielsdatter. (gift med efterfølgeren)

Folke- og familieskat forfalden til Set Hansdag 1698. Zidsel salig Hans Thuesens (Zidsel Nielsdatter, enke efter Hans Hansen, men han efterfulgte jo Niels Thuesen, så det hang ved. Zidsel Nielsdatter var vist hende der døde i Kjelst 1719)

Kop- og udskiftningsskat til 31. december 1699 og 15. februar 1700. Kjelst, Et boel: Zidsel salig Hans Hansens, sygelig og skrøbelig, tillige med en blind mand Niels Tuesen (Hendes får der døde 1705)

1709: Billum sogn, Kjelst. Sidsel Nielsdatter, som hidintil efter hendes mand Hans Hansens død, på en 6 års tid med en del små børn, har drevet og forestået en lille partgård, hkom. reduktion 0-6-0-0 har, at formedelst hun nu er gi. og skrøbelig og tilmed ingen steder kan gå, ikkun een hendes søn Hans Hansen altid har været hende obstinat, og intet ved avlingen ville udrette..... Efter erbydelse i sessionen i Varde d. 17.maj (1709) sidst, caverer jeg underskrevne Niels Mikkelsen boende i Billumgaard, for Backen Dynesen, som blev forundt i fæste Sidsel Nielsdatters i armod frakomne partgård i Kjelst, hartkorn 6 skp., at han straks samme partgård i alle måder vedbørligen skal forbedre både på bygningen, sæden og besætning, og siden forsvarlig hans livstid vedligeholde, samt rigtig svare til kassen eller rytterhold, så hans kongl. majst. ved hans beboelse ingen skade skal tilføjes, som jeg herhos forsikrer, at skal og vil være ansvarlig for. Det til bekræftelse under min hånd. Billumgaard den 16. juli 1709. Niels Mikkelsen, egen hånd.

Hesselmed fæsteprotokol:

26. jan. 1781 fæster Søren Laursen af Kielst bye, som gaar soldat for Hesselmed gods, det sted udi Kielst bye, Billum sogn, som hans fader Laurs Hansen sidst har beboed, og nu for alderdom, svaghed og skrøbelighed har til ham afstået.

Han skal holde sig den med sine forældre af 27. dec. sidst afvigte indgaaede opholds Contract efterrettelig.

Underskrevet: Søren Lauridsen.

9. nov. 1785 fæster Hans Johansen af Fredtoft, som fra sessionen 1779 har været Rytter, altsaa paa 7de aar har mit gods under det Holstenske rytter regiment 4. eskadron nr. 49 (tjent), det sted i Kielst bye, Billum sogn, Søren Laursen sidst har haft i fæste og er fra død, og som enken (Dorthe Jensdatter Løftgaard). har afstået og er fraflyttet.

Han skal give stedets aftægtskone, Laurs Hyggebergs enke tilbørlig ophold.

(Søren Laursens moder Anne Bachensdatter som var gift med Laurs Hansen = Laurs Hyggeberg)

Familie nr. 157**Kielst bye**

Søren Andersen 43 Gift 1. gang. Huusmand og Skræder (døbt 10 maj 1744, begr. 24. juni 1821 – 77 år)
Anne Hansdatter 38 Gift 1. gang. Kone (døbt 30 nov. 1749, begr. 17. aug. 1818, i Kærup – 69 år)
(gift 16 feb. 1776. Han er søn af Anders Nielsen skrædder og Anne Sørensdatter i Billum, se FT87 nr. 113)
Hans Sørensen 10 Ugift deres børn (1. marts 1778)
Anders Sørensen 3 Ugift deres børn (10 oct. 1784, død 1789)
Anne Sørensdatter 6 Ugift deres børn (21 oct. 1781)
Kirsten Nielsdatter 62 Enke gift 1. gang. Konens moder (døbt 22 maj 1725, begr. 13. april 1818 – 97 år)
(gift 10. nov. 1746 med Hans Boysen der døde 1770, se skifte. De boede da på FT87 nr.145. Hun er datter af Niels Jessen og Maren Christensdatter (FT87 nr. 145) i Kjelst der blev gift 1722. Niels Jessen døde 1736, se skifte. Maren Christensdatter døde 1767)

Janderup og Billum sogne bind 2:**MAT. Nr. 19 (0330). KÆRGARDVEJ 13.**

Dette hus er vist først bygget ca. 1780 af Søren Andersen, der var husmand og skrædder, f. 1744, gift med Anne Hansdatter. Senere Anders Thomsen Bork, f. 1783, gift med Maren Sørensdatter, f. 1777. 1841 daglejer Anders Thomsen, gift med Mette Madsdatter fra Al.

Familie nr. 158

Kielst bye

Hans Pedersen Kiær	35	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 4 juni 1752, begr. 23. maj 1848 – 97 år)
Apelone Hansdatter	29	Gift 1. gang. Kone (11 nov. 1759, død 7. jan. 1753 – 95 år) <i>(gift 25 feb. 1781. Hun var datter af Hans Jensen og Karen Tuesdatter i Billumgaard)</i>
Peder Hansen	6	Ugift deres børn (3 feb. 1782, begr. 24. marts 1805 – soldat 24 år)
Hans Hansen	4	Ugift deres børn (22 juni 1783)
Karen Hansdatter	1	Ugift deres børn (18 marts 1787)
Ellen Jensdatter	68	Enke gift 1. gang. Mandens moder (døbt 7 maj 1719, begr. 28 april 1799 – 82 år) <i>(gift 28 juni 1741 med Peder Hansen af Kraunse, Hostrup sogn. Ellen Jensdatter er datter af Jens Madsen og Mette Jespersdatter. Jens Madsen døde i 1739 og Mette Jespersdatter i 1763)</i>
Jesper Pedersen	30	Ugift hendes søn. Gaardens sold (soldat?) (11 feb. 1758)
Karen Pedersdatter	27	Ugift hendes datter (29 marts 1761, gift 1791 med Tue Christensen Hesselmed mølle)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

BOLHUS: Niels Hansen 163955 al². Ejer: Hr Frederich i Gram (Frederik Hansen Friis) (Usikkert? måske familie 143 istedet)

Janderup og Billum sogne bind 2:

BILLUMKÆR (2710). MAT. NR. 15. KÆRGARDVEJ 17.

Tæt ved køret langs Lillebæk vestligst i Kjelst fremstod i middelalderen et bol, der i lang tid kaldtes »ved Køret«. Således i mat. 1661 »Ved Kier«, 1688 »Kiern Boek«, senere blot Kærn, der udtaltes Kjan. Ejendommen har vist fra første færd hørt under Hesselmed. 1645 og 61 er fæsteren Jep Iversen, hvis landg. var ½ ørte rug, ½ otting smør og 1 svin. Han er 1665 afløst af Jep Jepsen. 1688 er Niels Hansen her. 1695 Niels Mikkelsen. Imidlertid må den forarmede Margrethe Orm udlægge Kær for gæld til magister Niels Serup i Ribe, efter hvem Bagge Baggens, Ribe, får det. Hans arvinger er ejere 1699. Senere kom gården atter under Hesselmed. Bolsmændene har utvivlsomt opdyrket mere hede og kær, så 2 familier kunne ernære sig der. Sidstnævnte år er Mads Pedersen og Bertel Sørensen her. Bertel dør 1720, og Søren Gundesen overtager hans part. Mads afløstes af Jens Madsen, som var gift og havde flere børn. 1722 måtte ægteparret åbenbare skrifte, »fordi de ved deres uagtsomhed oprimerede« deres spæde barn (dvs., det fandtes kvalt i sengen hos forældrene). Jens døde 1739, enken 1763. I 1740'erne nævnes Niels Christensen og Peder Hansen (ca. 1719-73). Peder var gift med Ellen Jensdatter.

(Niels Christensen var gift med Niels Gødesens datter Karen Nielsdatter. Han døde 1742 hvorefter enken giftede sig med Christen Gregersen som overtog fæstet. 1759 forbrød Christen Gregersen sig mod det 6 bud, og Karen Nielsdatter fik 1762 skilsmisse af denne grund, hvorefter Christen Gregersen giftede sig med Karen Hansdatter og de flytter 1755 til FT87 nr. 102)

Christen Gregersen må have overtaget Niels' part, 1768 oplader han til Jens Pedersen, søn af Peder Hansen, men allerede 1770 overtager han gård V A, Kjelst. Peder Hansen (Kjær) har vist overtaget hele gården. Sønnen Hans Pedersen Kjær, f. 1752, overtog fæstet efter sin fader. Han var gift med Abalone Hansdatter fra Billumgård, f. 1759. Hun døde 1853, 94 år gammel. Efter dem overtog sønnen Hans Kjær Hansen (1783-1863), gift med Ellen Henriksdatter (1791-1865) fra IV.

Hesselmed fæsteprotokol:

14. april 1741 fæster Peder Hansen af Krauns med fripas, den halve part af Billum Kiern som Sal. Jens Madsen sidst paa boede og fradøde og nu hans efterladte enke har afstået og Niels Christensen paabor den anden part.

Peder Hansen ægter Jens Madsens datter Ellen Jensdatter.

12. feb. 1748 fæster Jens Pedersen udi Billum Kiern den halve Kiern Boel som Christen Gregersen sidst udi fæste havde, og godvillig lod sig frasige til hans fader Peder Hansen udi bemeldte Billum Kiern, hvilket faderen Peder Hansen til bemeldte sin søn igen haver overdragen når han når sine fulde 20 år. (Christen Gregersen flytter 1755 til FT87 nr. 102)

20. dec. 1757. Den paa Kielst byes fælles grund staaende huus med toft og kaalgaard, som afgangne Mette Dynesdatter sidst paaboede, Kiærn Halle kaldet, østen Hesselmed Kier enge, som samtlige byens beboere haver overladt Peder Sørensen Thomsen (Peder Sørensen Thomsen) til beboelse og brug.

23. april 1770 fæster Hans Pedersen Billum Kier, den halve af den halve gaard i Billum Kier som hans broder Jens Pedersen bebor og i dag efter indgaaet contract med faderen har forbundet sig til at fraflytte, og til sin broder at overlade.

Hans Pedersen overtager fæstet af den anden halve del som han fader Peder Hansen, enten når han ved døden afgår eller godvillig afstår.

23. april 1770 fæster Jens Pedersen Billum Kier, hvor fra han efter i dag indgaaede accordt med sin fader Peder Hansen item fraflytter, den fire part gaard i Kielst bye som Hans Boisen sidst paaboede og fra døde, hvis enke Kiersten Nielsdatter har afstået mod den i dag indgaaede contract.

(Søren Gunnesen der 1720 overtager Billumkiær var gift med Kirsten Frederiksdatter. De får børn døbt i Billum 1719 og 1721. Fra 1723 får de børn døbt i Fredtoft, Ål sogn, og mon ikke det er deres gårdpart i Billumkiær Kirsten

Frederiksdatters bror Hans Frederiksen overtager da han 1723 bliver gift med Ellen Nielsdatter i Næsbjerg. Hans Fredriksen flytter 1739 til FT87 nr. 109 i Billum by. Mette Frederiksdatter er sikkert endnu en søster. Hun er fadder for Søren Gunnesen og Kirsten Frederiksdatter i Billum 1719. Mette Frederiksdatter fik 1710 et uægte barn døbt "Frederik Adam" så der er vel ikke meget tvivl om at Kirsten Frederiksdatter, Hans Frederiksen og Mette Frederiksdatter var søskende / halvsøskende og børn af Frederik Adam der fik børn døbt i Billum fra 1689)

Opslag 30

Familie nr. 159

Kielst bye

Friderich Hansen 62 Gift 1. gang. Huusmand blind med den eene øje og skade i højre arm. (født 1727)

Anne Marie Andersdatter 55 Gift 1. gang. Kone (døbt 10 nov. 1737, begr. 30. aug. 1803 – 63 år)

(gift 20 oct. 1761. De boede først i Billum FT87 nr. 110, og fra 1777 til 1783 i FT87 nr. 80 i Borre, Ål sogn. Frederik Hansen er søn af Hans Frederichsen og Ellen Nielsdatter, se FT87 nr 109 og skifte 1772. Det er sandsynligvis Friderich Hansen der er døbt 9 marts 1727? Han er konfirmeret 1744 og døde 7. feb. 1808 – 83 år. Han havde en søster Kirsten Frederiksdatter i Fredtoft, Ål sogn, der var gift med Søren Gunnesen. Anne Marie Andersdatter er datter af Anders Nielsen og Karen Andersdatter i Hyllerslev)

Christian Friderichsen 11 Ugift deres børn (1. nov. 1775)

Ellen Friderichsdatter 17 Ugift deres børn. Skade i den ene arm (4. feb. 1770)

Hesselmed fæsteprotokol:

3. juli 1761 fæster Friderich Hansen af Billum bye, den fierdepart gaard i Billum bye som Hans Laugesen i fæste havde og efter forlangende fraflyttede. (FT87 nr. 110)

16. juli 1777 fæster Peder Nielsen i Borre, den fierde part gaard i Billum bye som Frederik Hansen hidtil har beboed og nu til ham imod mageskifte af Peder Niensens hidtil i Borre beboede sted.

25. nov. 1777 fæster Frederik Hansen af Billum bye, det boels sted østen i Borre bye, som Peder Nielsen sidst har beboed, og nu til ham ved mageskifte, imod hans i Billum bye beboede 4 part gaard, hvilken boels sted i Borre bye der forher er udskiftet fra Seboe Madsens gaard ibm.

Hesselmed fæsteprotokol:

27. april 1783 fæster skomager Niels Theodosiusen (FT87 nr. 80 i Borre, Ål sogn) som sidst har boed i Billum sogn, den fierde part gaard i Borre bye, Aal sogn, som Frederik Hansen sidst har haft i fæste og er fraflyttet.

(Det var nr. 110 Frederik Hansen fæstede i 1777, vel nabo til faderen Hans Fredrikisen i 109. Samme år mageskiftede han med Peder Nielsen i Borre. FT87 nr. 80 i Borre, Ål sogn som overtog nr. 110 i Billum by)

Hannevang:

Kilde: Henning Jørgensen

I Hannevang var der en gård, et bol og et lille husmandssted. Det var det lille husmandssted, som Mads Jepsen og Niels Knudsen fæstede.

Niels Knudsen fæster i dec.1710 et bol i Hannevang som Mads Jepsen (død 1700) tidligere havde i fæste, men han havde været der siden 1707 og var formentlig blevet gift med enken Kirsten Knudsdatter. (Se Ribe stiftsfysikat fæsteprotokol 1692-1787) I fæstebrevet lover han at sørge for børnene til de bliver 13 år.

Den næste fæster af husmandsstedet var Johanne Madsdatter, som altså overtog det efter sin stedfar. Jeg har dog ikke kunnet finde fæstebrevet herpå, men i 1747 måtte hun afstå det i armod, og fæstet blev overtaget af en Johan Arens fra Vrøgum. Det, at Kirsten Knudsdatter fra at være gårdmandskone i stedet blev gift med en husmand Mads Jepsen, understreger, at der er sket et eller andet. Jeg er derfor ret sikker på, at hun blev skilt fra Niels Nielsen. Ekstraskatregnskaber viser tydeligt, at hendes tidligere mand Niels Nielsen fortsat levede efter 1698 og stadig i 1710. Hvis Niels Nielsen (som fæstede en rimelig stor gård i Janderup) var død, tror jeg ikke på, at hun var blevet gift med en fattig husmand/håndværker.

Det lille husmandsbrug i Hannevang blev aldrig fæstet af Anders Jensen Smed og Dorthe Nielsdatter som døde 1742. De overtog derimod bolet i Hannevang (som var på lidt over 1 tdr. hartkorn) i 1730 efter Hans Troelsen. Det var altså ikke efter familie, de overtog dette sted, men det har været et tilfælde, at det blev Hannevang (eller rettere Dorthe Nielsdatter havde naturligvis familie på det lille nabohusmandssted)

De 3 bøger om Billum / Janderup sogne har blandet de tidligere beboerne af gårdene noget sammen, så jeg har tilføjet under hver gård, hvad jeg og Henning Jørgensen Vester Nebel sognearkiv er blevet enige om.

Familie nr. 160

Hannevang

Rasmus Madsen 35 Gift 1. gang. Huusmand (døbt 23 juni 1754, død 10. maj 1838, 85 år)

Anne Jensdatter 35 Gift 1. gang. Kone (død 9. maj 1829)

(gift 29 oct. 1784. Han er søn af Mads Knudsen og Johanne Jørgensdatter i Strudvad. Hun var datter af Jens Bachensen og Lisbeth Hansdatter der blev gift 1750 og vist havde denne gård i fæste. Jens Bachensen døde 1782, se skifte)

Jens Mathias Rasmusen 2 Ugift deres søn (30 april 1786, død 12. nov. 1854)

Else Hansdatter 62 Enke gift 1. gang. Opholdskone (konens moder)

(Konens moder Elisabet / Lisbeth Hansdatter der var gift med Jens Bachensen. Hun er vist datter af Hans Gødsen / Hans Nielsen Gødesen og hans første kone Anne Tuesdatter. Hans Gødsen og hans 2. kone Johanne Frandsdatter ses som fadder ved deres børns dåb, se FT87 nr. 120)

Janderup og Billum sogne bind 2:

III A HANNEVANGHUSE (0432) MAT. NR. 22, (HANNEVANGVEJ 65).

Jørgen Nielsen var åbenbart drejer, han kaldes nemlig Jørgen Svarrer og døde 1692. Derefter kom Mads Jepsen, så Hans Poulsen, der døde 1727. Anders Nielsen Degn af Hannevang, død 1765, har vist boet her (Hans kone kom 1768 på aftægt ved Søren Knudsen FT87 nr. 161 så det er måske mere sandsynlig) Hans Christensen Skrædder nævnes 1767. Ca. 1780 Rasmus Madsen, der er selvejer 1788. Han deler vist ejendommen, så matr. nr. 21a skilles fra. Han blev 1784 gift med Anna Jensdatter af Hannevang, f. ca. 1752. Deres søn Jens Mathias Rasmussen fik ejendommen og blev 1831 gift med Ellen Jacobsdatter, datter af Jacob Jensen Kjær og Ellen Sørensdatter, 5a i Tarp. *(Tidligere beboer i Hannevang: 10 juni 1766 trolovet Hans Christensen fra Varde med Edel Andersdatter af Hannevang. 21 oktober 1766 Copuleret. (FT87 nr. 22 i Ål sogn). Hun var datter af Anders Nielsen og Maren Hansdatter, se herunder) Aftægtskontrakt i Hannevang [i Billum sogn]. 7.4.1768, fol.132B.*

Søren Knudsen i Hannevang giver aftægt til Maren Hansdatter, enke efter Anders Nielsen (Degn, død 1765)

Kilde Henning Jørgensen:

”Husmandsbruget” (HK 0431):

Ca. 1698 Mads Jepsen, død 1700, var formentlig gift med Kirsten

Knudsdatter. 1710 (1707) Niels Knudsen gift med enken.

Ca. 1735 Johanne Madsdatter (Niels Knudsens steddatter)

1747 Johan Arens af Vrøgum, død 1748, var gift med Karen Knudsdatter.

1750 Peder Jensen, død på Fanø 1769, var gift med afdøde Johan Arens datter Anneke

Johansdatter. 1753 Jens Baggensen død 1782, gift med Elisabeth Hansdatter.

1784 Rasmus Madsen (gift med Jens Baggensens datter Anne Jensdatter.

Familie nr. 161

Hannevang

Søren Knudsen 64 Gift 5. gang. Gaard Beboere (døbt 11 juli 1723, begr. 17 april 1800 – 79 år)
Susanna Pedersdatter 46 Gift 1. gang. Kone begr. (døbt 7. juni 1741 i Henne sogn, begr. 23. maj 1816 – 80 år)

(Vielse ikke fundet, men muligvis i Outrup, da hendes far var derfra. Hun var datter af Peder Jørgensen Dejrup og Lisbeth Pallesdatter der blev gift i Ål sogn 1729. Hun havde bla. en søster Kirsten Pedersdatter gift med Johan Hansen FT87 nr. 119 i Broeng, Ål sogn ifølge skiftet efter hende 1793 i Hesselmed skifteprotokol.

Søren Knudsen blev først gift 1749 i Oksby med Karen Pedersdatter af Vejers. Hun døde feb. 1763. Søren Knudsen blev derefter gift 2. i 1763 med Karen Andersdatter af Kærup. Hun må være død inden 1770 hvor han gifter sig 3. med Maren Bachensdatter af Kærup der døde i Hannevang 26 marts 1783. Han blev gift 4. d. 27 juni 1783 med Karen Madsdatter der blev begravet 30. nov. 1783. Søren Knudsen er søn af Knud Boisen og Kirsten Sørensdatter der havde denne gård i fæste indtil 1746)

Mette Jørgensdatter 11 tjeneste pige (17. juli 1774 i Ål sogn. Hun er datter af Susanna Pedersdatters bror Jørgen Pedersen der døde i Ål 1783, se skifte)

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

Jens Madsen 187144 aP . Ejer: Doctor Ludrichs arvinger.

Janderup og Billum sogne bind 2:

II A HANNEVANGHUSE (1130) MAT. NR. 20a, (HANNEVANGVEJ 71).

1680 er boelsmanden Jens Madsen, der endnu 1706 får et barn døbt. Han efterfølges vist af Hans Troelsen, der 1719 og 27 får børn døbt. Den næste er muligvis Niels Knudsen, hvis hustru dør 1735, »plaget af værkbrud«. Han er formentlig afløst af Hans Christensen, som 1769 godvillig oplod fæstet til Søren Knudsen (? se nedenstående) Denne har vist været på stedet længe før, da han 1753 får et barn døbt og da nævnes som værende i Hannevang, antagelig er han en svigersøn (Nej). Proprietæren var den daværende stadsmedicus i Ribe og provincialmedicus i stiftet Levin Andreas Wernecke. Han forhandlede med Knudsen om en indfæstning på 8 rdl. Medicus udstedte så et nyt fæstebrev. krævede formandens afleveret, landgilderestancer for et år samt indfæstningen betalt, Knudsen nægtede uden egentlig begrundelse. Han dømtes da dertil samt til at betale sagsomkostninger med 2 rdl. 4 mk. Ved den nævnte barnefødsel døde konen formentlig i barselsseng. Han opnåede at blive gift 5 gange. Hans femte kone hed Susanne Pedersdatter, f. ca. 1741. Søren Knudsen købte gården til selveje, han døde 1800. Han har vist 1792 solgt gården til Anders Hansen, f. 1755 i Felding, han blev dette år gift med Else Jeppesdatter fra Hannevang.

Billum kirkebog:

10 juni 1766 trolovet Hans Christensen fra Varde med Edel Andersdatter af Hannevang.

21 oktober 1766 Copuleret. (FT87 nr. 22 i Ål sogn). Hun var datter af Anders Nielsen og Maren Hansdatter, se herunder)

Kilde: <https://www.brejl.dk/ribekirke.html>

Aftægtskontrakt i Hannevang [i Billum sogn]. 7.4.1768, fol.132B.

Søren Knudsen i Hannevang giver aftægt til Maren Hansdatter, enke efter Anders Nielsen.

Kilde Henning Jørgensen:

Tidligere beboer af ”Bolet” (HK 1130)

Før 1700 Jens Madsen

Ca. 1709 Hans Troelsen

1730 Anders Jensen Smed gift med Dorthe Nielsdatter der døde 1742, se

skifte) Ca. 1740 Hans Johansen Skrædder

1748 Anders Nielsen, død 1765 var gift med Maren Hansdatter.

1766 Hans Christensen Skrædder gift med afdøde Anders Nielsens datter Edel Andersdatter. nr. 22 i Ål sogn)

1769 (1768) Søren Knudsen (havde tidligere fæstet Hannevanggård, beholdt måske samtidig fæstet af Billum kirkes stugeng)

(Anders Hansen Felding der købte gården 1792 er født 1758 i Kragelund Horne sogn se FT87 nr. 3)

Familie nr. 162

Hannevang

S:T:H: Peder Sverin Sterm	57	Gift 1. gang. Gaard Beboere (døbt 1/11 1730 i Sdr. Vium, begr. 17 marts 1800)
Anna Maria Biørn	30	Gift 1. gang. Kone (døbt 4. august 1758 i Varde, begr. 18. sept. 1816)
<i>(gift 29. oct. 1783 i Vejen sogn)</i>		
Nicolaj Severin Sterm	3	Ugift deres børn (døbt 5. sept. 1784 i Vejen sogn)
Jørgen Christian Sterm	2	Ugift deres børn (døbt 4. sept. 1785)
Mons. Jørgen Biørn	63	Konens fader. Opholdende (døbt 7. jan. 1724 i Varde, begr. 23 april 1795 i
Billum) Søren Hallum Biørn	18	Opholdende. Contract (født 4. feb. 1768 i Varde, død 30 sept. 1822 i Guldager)
<i>(Anna Maria Biørns brors søn)</i>		
Hans Sørensen	25	Ugift deres tjeneste folk
Lauridz Sørensen	19	Ugift deres tjeneste folk
Mads Madsen	13	Ugift deres tjeneste folk
Anna Povelsdatter	40	Ugift deres tjeneste folk
Karen Bertelsdatter	30	Ugift deres tjeneste folk
Ingeborg Joensdatter	20	Ugift deres tjeneste folk

Chr.5. matrikel opmålt august 1683:

HANNEVANG Er en Enliggaard, er Ryttergodz beboes af Jens Hansen 1 gd 409531 al² Ryttergods

Janderup og Billum sogne bind 2:

Fra 1342 nævnes et skødebrev på 1 gård og 1 bol i Billemtorp og jord og eyendom på Hanewong mark og på nogle enge hos Billemwadt, item paa et møllesred. kaldes Gist mølle (Fåborg sogn). Det er magister Peder, senere biskop i Ribe, der køber godset af fru Gertrud, Hencer Litles. Jorden, vangen, var da næppe bebygget. Næste gang Hannevang nævnes, er her imidlertid en gård, for 1471 skøder dekanen hr. Thomas Lange bl.a. 1 gård i Hannevang til domkapitlet i Ribe for at få læst en sjælemesse. Kapitlet tog senere lavhævd (ejendomsdom) på Hannewongh, Besstoff og Smørholm eng. Senest ved reformationen er Hannevang kommet under Visselbjerg, som var en gammel bispegård. 1567 købte Jørgen Munch Visselbjerg med en del gods af kronen, heriblandt i Hannevang, 1gård og 1hus, men de er atter lagt under kapitlet. 1594 nævner toldregnskabet Jens Hansen i Hannevang, der fører et lille fartøj, hvormed han sejler rug og smør til Husum. Året efter må Hans Jepsen i Hannevang bøde Idaler, fordi han slog Bertel Terkelsen. 1609 gik det atter galt, da måtte han bøde for et slagsmål på fiskerlejet Sønderside, og sluttelig fandt han der sin banemand, idet Thamis Jørgensen på Sønderside gav til blodpenge for Hans Jepsen i Hanevang, han ihjelslog, og blev svoret til sin fred, ½ dl. 1 ort, det var nok alt, hvad han ejede. Ved denne tid nævnes Mads Hanevang, der bruger Billum kirkes eng i Øster Enge. At beboerne stadig pløjede søen, ser man, da der 1612 blev udskrevet bådsmænd til krigsskibene; sammen med en række andre fra kystsoegnene måtte også Dynes Jepsen afsted, antagelig er han en broder til den dræbte.

1660 gav Gravers Bertelsen, Hannevang, afkald på arv efter sin mor, Gertrud Jensdatter i Vrøgum. 1661 hører hele Hannevang under Ribe kapitel. Gården drives af Jens Hansen, der svarer 1½ td. rug, 1½ ørte byg. 1 svin, 2½mk. 2 sk. 2 alb. Af kirkejorden svare s 2½ mk. Bolet var fæstet af Palle Sørensen, der svarede 1 td. rug; i huset, der var tillagt noget jord, boede den nævnte Gravers Bertelsen, hans landg. var 18 sk. rigs. 1664 er Gravers afløst af Jørgen Nielsen. 1670 udlægges gården til medicusembedet (Ludv. Pouch) i Ribe 1677 tilkendegav Jørgen Nielsen på tinget, at der denne høst siden Mikkelsdag havde været et tyvagtigt menneske i hans kålgård og taget både honning og bier af hans bitræer, og han advarede dem, der efterdags befandtes i hans kålgård ved nattetide på slig maner, hvis de derover fanger skader, skal de have det for hjemgæld. De mindre ejendomme fik efterhånden navnet Hannevanghuse og matrikuleredes 1844 sammen med Billum og Billumgård.

I. HANNEVANGGÅRD (5010), MAT. NR. Ia, (HANNEVANGVEJ 85).

Nu udlægges gården som ryttergods, så den Ribe læge havde den kun kort. Hans Hansen (Jens Hansen?) kan så 5 td. rug, 2 td. byg, ... 1685 havde han fået 1 td. lånekorn, som han ikke kunne tilbagebetale p. gr. a. kornets ringhed: Manden var ellers »temmelig«. 1704 oplod han gården til Knud Bojsen. »fri karl- (havde aftjent som soldat eller købt fripas), imod at han ægtede datteren og satte bygningerne i stand. I misvækståret 1709 avlede han intet korn. 1719 købte Krabbe gården for 181 rdl., hvorefter den kom under Søvig. Knud Bojsen giftede sig 2. gang 1721 med Kirsten Sørensdatter fra Billumgård, han døde 1749. (derefter hans søn Søren Knudsen, se Hesselmed fæsteprotokol under nr. 161) Derefter kom Morten Jessen, der 1772 svarede 10 rdl. i landg., præsterede årligt 4 spænddage, 2 gangdage af en karl og 2 af en pige. Han havde 60 tdr. sædeland og en eng til 20 læs hø måtte holde 4 heste, 10 køer og 10-12 får på fællesgræsningen. Nu greb den byggelystne proprietær Tøger Sterm ind. Der fraskiltes en ny ejendom på 1 td. hartk. (se I B). På den gamle gård opførte han nye bygninger og lod den "indrette for en honnet familie, alt sammen af bindingsværk og tavlmur«. Sterm og frue døde på Søvig 1785 og efterlod sig ikke livsarvinger. Provst Brorson i Gram, tidligere Lunde-Ovtrup, var gift med en søster til fru Sterrn, begge døtre af godsets tidligere ejer Rasmus Bundesen. Brorson købte nu de andre arvingers part i godset. Stems broder, Peder Sterm, forbeholdt sig indløsningsret til Hannevang for 1000 rdl. Og han overtog så Hannevanggård, der nu fik en »honnet familie«. Her fungerede Sterm som pengeudlåner. Han var nylig blevet gift med den 27 år yngre Anna Marie Biørn og havde hendes far Jørgen Biørn, der havde været farver i Varde, og en broder boende på gården og holdt 6 tjenestefolk. Ægteparret fik 3 børn her, som alle blev hjemmedøbte. Fruen var åbenbart afholdt i sognet, hun var gentagende fadder. Sterm døde på gården 9. marts 1800, 69 år gammel.

Anna Marie Biørn døde 1816.

Hesselmed fæsteprotokol: Side 115

20. april 1778. Formedels reversen til min i hænde havende originale fæstebrev på Billum kirke ejendom er kirke Patronen, Velædle Hr. Christen Hansen til Hesselmed frakommen, så bliver efter originalen ord til anden, denne ligelydende revers fæstebrev igen med delt, saaledes lydende:

7. nov. 1746 fæster Søren Knudsen af Hannevang i Billum sogn, en Billum kirke tilhørende ejendom som hans fader Knud Bojsen i Hannevang forher i fæste havde.

Store Hebo jordbog 1745:

Hannevang: Knud Boisen 0.4.1.2

Kilde Henning Jørgensen:

Tidligere beboere af Hannevanggård (HK 5010) – fæsteren fæstede samtidig Billum kirkes stugeng med HK 0412, (se ovenfor) måske frem til 1769.

Før 1688   Jens Hansen

Ca. 1705   Knud Boisen (gift med Jens Hansens datter)

1746 (?)   Søren Knudsen (Knud Boisens søn)

1769 (1768?)   Morten Jessen

Familie nr. 163**Hannevang**

Michel Jepsen   67 Enkemand gift 1. gang. Huus mand og Uhrmager (4 april 1723, begr. 13 maj 1790)
*(gift 29 dec. 1761 med Maren Hansdatter der blev begravet 20 feb. 1785 i Hannevang. De fik alle deres børn i Hyllerslev.
Han er søn af Jep Biltoft og Karen Andersdatter i FT87 nr. 63, Hyllerslev)*

Janderup og Billum sogne bind 2:

Udskildt fra I. Se familie 162 herover.

I B (1000).

Den fraskilte ejendom havde Mikkel Jepsen i selveje 1784. Han var urmager og døde 1790. Allerede 1788 overtog Simon Pedersen stedet. Senere overtager Mads Sørensen også denne ejendom, der da kaldes »Simons sted«. Den lagdes under I A.

Opslag 31

Summa Billum sogn = 351 personer.

Janderup sogn = 507 personer.

Summa begge sogne 858 personer.

**Således nøjagtig at være testeres Janderup Præstegaard 9. juli 1787.
Seested.**